

*viety hankekirjuriin
18/4/2007 uk*

TURKU VI/3/7

KIRKKOPIHA, INGMAN

Arkeologinen tutkimuskaivaus v. 1987

Kaivauskertomus

Lasse Laaksonen - Tuula Pitkänen

17.12.1987

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	s. 1
1.1 Tutkimukseen johtaneet tekijät	1
1.2. Rahoitus	1
1.3 Tutkimuksen ajallinen kesto	1
1.4 Tutkimuksen suorittajat	2
1.5 Lyhyt suoritekuvaus	2
2. TUTKIMUKSEN TAUSTAA	4
2.1 Aiemmat tutkimukset	4
2.2 Kaivauksen tutkimukselliset tavoitteet	5
2.3 Kaivaustutkimuksen erityispiirteitä	5
2.4 Työolosuhteet	6
3. KAIVAUSALUEEN LÄHIYMPÄRISTÖN KUVAUS	6
3.1 Kaivausalueen sijainti ja maanomistusolot	6
3.2 Topografia	7
3.3 Ympäristön rakenteet	7
3.4 Alueen rakennusvaiheista	7
4. MENETELMÄT	8
4.1 Kaivausalueen ja koordinaatiston valinta	3
4.2 Mittaukset ja paalutukset	8
4.3 Kaivamistekniikka ja -vaiheet	9
4.4 Dokumentointi	12
4.5 Löydöt	13
4.6 Näytteet	14
5. HAVAINNOT	16
5.1 Kaivauksen lähtötilanne ja alkuvaiheet	16
5.2 Kaivaushavainnot tasokaivausalueilta	17
5.2.1 Varaston lounaispuoli	17
5.2.2 Varaston koillispuoli 1. hauta-alue	25
5.2.3 Ajoluiskan alue	31
5.2.4 Piha-alueen koekaivanto	32
5.2.5 Autotallin alue piha-alueineen (ns. Balloonin puoli)	33
5.3 Kirkon itäpääty	35
5.4 Kuorin perustukset	38
5.4.1 Kuorin kiviperustus	38
5.4.2 Kuorin hirsiperustus	40
5.5 Uudempien rakenteiden perustukset	43
5.5.1 Kiviperustukset	43
5.5.2 Hirsiperustukset	44
6. YHTEENVETO	48
KÄYTETYT LYHENTEET	48
LÄHTEET	48
LIITTEET	48

1 JOHDANTO

Kaivauskertomuksen tarkoituksena on selostaa Turun Ingmanin tontilla vuonna 1987 suoritetun arkeologisen tutkimuskaivauksen kulkua sekä kaivauksen aikana tehtyjä havaintoja. Lisäksi on haluttu selvittää tutkimuksen taustaa sekä tavoitteita.

Kaivauskertomuksen on kirjoittanut HuK Tuula Pitkänen tutkija Lasse Laaksosen ohjeiden mukaan kaivausten jälkityövaiheessa syksyllä 1987.

1. Kaivauksen perustana oleva tutkija L. Laaksosen kaivaussuunnitelma sekä selostus museoviraston ja tontinomistajan välisestä sopimuksesta ja suunnitelmien kehityksestä on edellä kertomuksen osina I ja II eikä niihin tässä kertomusosassa erikseen viitata.

Kertomuksen tähän osaan ei sisälly löytöluetteloja eikä löytöjen analysointia, joka muodostaa erillisen osan.

Kertomuksen rungon mallina on Lasse Laaksosen ja Olli Immosen kertomus Lappeenrannan linnoituksen kaivauksista 1985-1986. Museovirasto Rakennehistorian arkisto.

1.1. Tutkimukseen johtaneet tekijät

Aiempien tutkimusten avulla oli saatu tietoa pääosiltaan Julinin tontin puolella sijainneen Pyhän Hengen kirkon muurien sijoittamisesta ja rakenteesta. Ingmanin tontilla suoritetuissa koekaivauksissa oli todettu säilyneitä kirkon ulkonevan kuoriosan perustuksia ja saatu viitteitä kuoriosan muodosta ja rakenteesta. Edellytykset tarkempaan tutkimukseen mahdollisti alueen rakennussuunnitelma, jonka mukaan vanha, juuri kuoriosan kohdalla sijainnut rakennus purettaisiin uudisrakennuksen tieltä. Muinaisjäännöksen historiallisen ja tieteellisen merkityksen vuoksi, sekä jäljelle jääneiden kiinteiden muinaisjäännösten, suojelemiseksi katsottiin aiheelliseksi suorittaa arkeologiset tutkimuskaivaukset koko uudisrakennuksen kattavalla alueella.

1.2. Rahoitus

Tutkimuskaivausten rahoituksesta vastasi rakennuttaja Kiinteistöosakeyhtiö Kirkkopiha sekä ns. autotallin alueen osalta Kiinteistöosakeyhtiö Balloon. Tutkijan palkkaamista varten myönnettiin museovirastolle 21.500 markkaa, josta Kiinteistöosakeyhtiö Balloonin osuus oli 3.000 markkaa. Kaivajien palkat, työvälineiden, tarvikkeiden hankintamenot, maansiirtotoimenpiteet ym. suoritti Erkki Saari Oy rahoittajien kanssa tehdyn laskutyöurakkasopimuksen nojalla. Rahoittaja huolehti myös muiden urakoitsijoiden kaivauksilla suoritettujen maansiirto-, ym. töiden kustannuksista.

Kaivausapua on saatu tarvittaessa seuraavilta rakennus- ja maanrakennusliikkeiltä: Turun Kenttärakentajat Oy, Hartela Oy, IPT-Geoturku Oy.

1.3. Tutkimuksen ajallinen kesto

Alunperin kaivausten suunniteltiin kestävänsä noin 8 viikkoa, mutta tutkimusten aikana osottautui välttämättömäksi pidentää kenttätöyperiodia kahdella viikolla. Näin ollen kenttätöyväihe kesti kaikkiaan noin 10 viikkoa. Rakennuksessa sijainneen varaston muuttotöiden ym. vuoksi

aloittamisajankohta siirtyi alkuperäisestä aikataulusta lähes kahdella kuukaudella. Varsinaiset kaivaukset aloitettiin varaston sisätiloissa huhtikuun 27. päivänä 1987. Tämä ensimmäinen kaivausvaihe kesti viisi viikkoa, jonka jälkeen jouduttiin pitämään tauko 1.-5.6. varastorakennuksen purkutöiden vuoksi. Purkamisen aikana suoritettiin erilaisia löytöjen, näytteiden, karttojen ja valokuvien esikäsittely- ja järjestelytöitä. Tutkimuskaivausten toinen vaihe alkoi 8.6.1987. Kaivaukset päättyivät 8.7.1987.

Jälkitöitä on suoritettu piirtäjän ja tutkija voimin 3.8.-24.8. sekä 14.9.-18.12.1987 välisenä aikana.

1.4. Tutkimuksen suorittajat

Kaivauksen suunnitteli ja valvoi tutkija Lasse Laaksonen museovirastosta allekirjoittaneen toimiessa kaivausjohtajana. 6.-7.7.1987 kenttätöitä valvoi piirtäjänä toiminut HuK Leena Venhe. Rakennuttajan valtuuttamana valvoja toimi rakennusmestari Antero Vehviläinen Suomen Tiimityöskentely Oy:stä. Kaivajien lukumäärä on vaihdellut neljästä kuuteen, kaivajina olivat Marja-Liisa Raukko, Tony Selander, Tomi Rekikoski, Petri Savolainen, Esa Koskinen sekä lyhytaikaisina sijaisina Matti Penttilä, Mikael Nyroos, Jukka Kähönen, Risto Rajantaus, kahden henkilön toimiessa myös piirtäjänä. Piirtäjänä olivat Leena Venhe sekä Katri Vuola. Piirtäjät ja kaivajat olivat Erkki Saaren palkaamia arkeologian tai historian opiskelijoita sekä lukiolaisia. Kaivausten loppuvaiheessa apu työvoimaa kaivajiksi on saatu Erkki Saari Oy:stä sekä rakennusliika Hartela Oy:stä. Aputyövoimaa oli yhteensä 6, joista 3 yhden päivän ja 3 vajaan viikon. Kaivuu on tehty pitkälti käsityönä, vain karkeampi pinta- ja purkumaa, suuremmat kivet ja jo kaivettu maa on poistettu konevoimin. Pienkaivinkoneella suoritettua kaivuutyöstä vastasi koko kaivauksen ajan sama Erkki Saaren konekuskki. Bobcat-kuljettajana toimi Mika Fält. Tarvittaessa apua maansiirtotöissä on saatu myös Turun Kenttärakentajat Oy:ltä sekä Maanrakennusliika Turkialta. Kenttärakentajat vastasi myös varastorakennuksen purkutöistä ja Maanrakennusliike Turkia uudisrakennuksen pohjarakennus- ja paalutustöistä.

Kaivuutyötä on käytännössä tehty normaalina työaikana päivisin klo 7-16 viitenä päivänä viikossa. Lisäksi kaivausjohtajan valvomina ylitöinä on koneella poistettu purkumaakerroksia. Yhteensä 10 tuntia. Joitain kiireellisiä piirustus- ja dokumentointitöitä on myös suoritettu ylitöinä ja viikonloppuisin, yhteensä noin 50 tunnin ajan. Kaivausjohtaja, piirtäjä ja tarvittaessa kaivausapulainen.

Tutkimukseen liittyen on kaivauskerrosten sisältämästä maa-aineksesta otettu makrofossiilista tutkimusta varten systemaattinen näytteistö, joka on esikäsitteilyn jälkeen lähetetty tutkittavaksi Turun yliopistoon filtri Terttu Lempiäiselle. Kaivauksen dokumentointi ja valokuvaus on hoidettu pääosin kaivausjohtajan toimesta; osin kuvausta on suorittanut P. O. Wlin. Taso- ja profiilipiirrustuksia ovat tehneet kaivausten vakinaiset piirtäjät. Kartta- ja mittapiirrustuksista ovat vastanneet museoviraston piirtäjät, jotka myös avustivat linjojen mittauksissa. Piirtäjinä ovat toimineet Veijo Laine ja Timo Heininen. Mittaus- ja linjanveotapua on tarvittaessa saatu myös IPT:n mittamiehiltä.

1.5. Lyhyt suoritekuvaus

Koko kaivetun alueen laajuus on n. 350 m². Kaivausalue on (KARTTA 3) jaettu eri alueisiin, jotka käsitellään kukin omana kokonaisuutenaan. Erot näiden alueiden kaivaustekniikoissa - lähinnä kaivaustasoissa,

perustuvat kaivausolosuhteisiin tai alueen rakenteiden vaatimuksiin. Viimeksi mainitusta syystä kirkon itäpääty, kuorin ja uudemman rakennuksen perustukset tullaan käsittelemään omana, muiden alueiden taso-kaivaustekniikasta poikkeavana kokonaisuutena. Kaivaus suoritettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa työskenneltiin varastorakennuksen sisällä. Rakennuksen purkamisen jälkeen alkoi kaivausten toinen vaihe.

Ennen kaivausten alkamista varaston lattian betonikerrokset poistettiin piikkaamalla. Tutkimusten alkaessa 27.4.1987, eli kaivausten 1. vaiheessa vedettiin peruslinjat rakennuksen sisälle ja alue paalutettiin. Kaivuu alkoi koneellisella purku/täyttemaakerroksen kuorimisella varaston lounaispuolen alueella. Alue sijaitsee aivan varaston luoteisseinän vierestä paljastuneen kirkon itäpäädyn kaakkoispuolella rajoittuen varaston kaakkoisseinän perustuksiin. Varsinainen kaivaus suoritettiin tasoittain. Ensimmäisessä vaiheessa kaivettiin 2. tason pohjaan, jolloin korkeus alueella oli n. 463-513 cm mpy. Varaston purkamisen jälkeen kaivausta jatkettiin aina pohjatasoon 5., jolloin alueen korkeus oli n. 420 cm mpy. Alue oli laajimmillaan n. 31 m². Kulttuurikerroksen paksuus aina purku/täytekerroksen pinnasta lukien oli n 225 cm.

1. vaiheessa rinnan lounaispuolen alueen kanssa kaivettiin koillispuolen hauta-alue. Alue sijaitsi aivan kirkon itäpilarin ja kuorin koillisosan koillispuolella. Toisessa kaivausvaiheessa aluetta laajennettiin myös varaston seinän perustusten kaakkoispuolelle, koko kuorin koillispuolelle olevalle alueelle. Purku/täyttökerros poistettiin koneellisesti, jonka jälkeen jatkettiin normaalina tasokaivauksena. 1. vaiheessa kaivettiin tasot 1-3, joista kaksi viimeistä tasoa olivat hautakerrokset 1 ja 2. Tason 3. korkeus oli n. 503-513 cm mpy. 2. vaiheessa kaivettiin myös varaston kaakkoispuolelle jäänyt alue tasoon 3. Kaivausta jatkettiin koekaivantojen muodossa aina tasoon 4-5 (tasossa 5 olivat tasoon 4 tehtyjen koekuoppien syvennykset) saakka, jolloin korkeus oli n. 435 cm mpy. Varsinaisen hauta-alueen (=varaston sisään jäänyt alue) laajuus oli n. 16 m². Koko koillispuolisen alueen laajuus oli 37 m². Kulttuurikerroksen paksuus pinnasta lukien oli n. 210 cm.

Ennen varaston purkua tehtiin pihalle koekaivanto aivan varaston kaakkoisseinän ja porrastornin koillisseinän muodostamaan nurkkaukseen. Pintakerrokset poistettiin koneella ja kaivettiin käsivoimin tasoon 1, alueen korkeus oli n. 531-554 cm mpy. Alueen laajuus oli n. 18 m² ja kaivetun kulttuurikerroksen paksuus n. 80 cm. Alemmat tasot kaivettiin samanaikaisesti kirkon ja varaston perusrakenteiden kanssa aina 460 cm:n korkeudelle merenpinnasta.

Ensimmäisen kaivausperiodin lopuksi kaivettiin ajoluiskaksi jätetty alue varaston pääoven kohdalta. Pintakerrokset poistettiin kaivinkoneella. Sen jälkeen alue kaivettiin normaalisti tasoon 1, jonka korkeus merenpinnasta oli n. 523-560 cm. Alueen laajuus oli tällöin n 14 m² ja kaivetun kerroksen paksuus n. 120 cm. Alemmat tasot kaivettiin varaston lounaispuolisen alueen tasojen yhteydessä.

Kirkon ja varaston perustuksien alueet kaivettiin "luonnollisissa kerroksissa" rakenteiden mukaisesti eli ensin kiviperustukset ja sitten alemmat hirsiperustukset. Kirkon itäpäädyn muurin yläpinta kaivettiin esille jo ensimmäisessä kaivausvaiheessa. Muurin yläpinnan korkeus merenpinnasta on n. 570-590 cm. Itäpäädyn madellettu lounaispää, eli kirkon etelänurkka paljastui viereisen kiinteistön puolelta toisen kaivausvaiheen aikana. Ns. autotallin alueelta, ks. s. 7. Sen korkeus on noin 39 m², kaivauksissa paljastettiin muuria n. 105-170 cm:n korkeudelta.

Osa kuorin koillisreunaa oli paljastunut jo ensimmäisen kaivausvaiheen aikana, mutta pääosiltaan kuorin ja varaston perustukset kaivettiin

toisessa kaivausvaiheessa. Purku/täyttökerros poistettiin ensin koneellisesti, jonka jälkeen kiveyksen pinta kaivettiin esille käsivoimin. Kuorin kiviperustuksen korkeus koillisosassa oli n. 560-600 cm mpy ja kuorin kaakkoisosassa 515-600 cm. Varaston kiviperustusten korkeus oli kaakkoisseinässä n. 500-590 cm, lounaisseinässä n. 470-500 cm ja porrastornin pohjassa 500-520 cm mpy. Kiviperustukset poistettiin kaivinkoneella ja hirsiperustukset kaivettiin esille normaalisti. Kuorin hirsiperustuksen korkeus koillisosassa oli n. 480-530 cm ja kaakkoissuunnassa 480-520 cm mpy. Kuorin luonaisreunan pystypaalujen korkeus merenpinnasta oli n. 450-470 cm. Varastorakennuksen hirsiperustuksien korkeus merenpinnasta oli kaakkoisseinässä n. 460-495 cm, lounaisseinässä 460-470 cm ja porrastornin pohjassa 450-470 cm. Perustukset käsittävän kaivausalueen laajuus oli yhteensä n. 140 m², josta kuorin perustusten ala oli n. 62 m², varaston perustusten n. 48 m². Kaivetun kulttuurikerroksen paksuus alueella vaihteli noin 130-220 cm:iin.

Varastorakennuksen luoteis- ja koillisseinän kiviperustukset ovat osittain viereisten rakennusten seinänperustuksien yhteydessä, joten vain kiviperustuksen pintaa peittänyt n. 50-80 cm:n täyttömaakerros kaivettiin, ja kiviperustukset jätettiin muutoin koskemattomaksi suoja-alueeksi. Luoteisseinän kiviperustuksen korkeus merenpinnasta oli noin 580-600 cm ja ala noin 26 m². Esille kaivetun, n. 8 m² laajuisen koillisseinän korkeus oli n. 570-600 cm mpy.

Kirkkopihan viereisen kiinteistön, Balloonin puolella ollut autotallirakennus purettiin jo kaivausten 1. vaiheessa. Purku/täyttömaakerros poistettiin koneellisesti. Autotallin alla ollut uudemmat rakenteet dokumentoitiin ja purettiin, jonka jälkeen alue kaivettiin normaalisti pohjatasoon n. 440-450 cm mpy. Autotallirakennuksen kaakkoisseinän kiviperustuksen korkeus merenpinnasta oli noin 450-470 cm, ja hirsiperustuksen korkeus n. 430 cm. Autotallin alueen koko laajuus on n. 39 m². Kaivetun maakerroksen paksuus oli noin 200 cm.

IPT Geoturku Oy kaivoi kaksi koekuoppaa pohjatutkimusta varten. Koekuoppa 1. sijaitsi varsinaisen kaivausalueen ulkopuolella ja toinen, nro 2, autotallin alueen lounaisreunalla. Koekuoppien kaivausta valvottiin ja ne dokumentoitiin. Koekuopan 2. pohjan korkeus merenpinnasta oli 447 cm, ja koekuopan 2., 400 cm. Liite 7.

2 TUTKIMUKSEN TAUSTAA

2.1. Aiemmat tutkimukset

C.J. Gardberg on julkaissut Turun kaupungin historiallisen museon vuosijulkaisussa 1964-1965 artikkelin, joka käsittelee viereisen Julinin tontin muinaisjäännöksiä. Ks. Gardberg 1966. Kirjoituksessaan Gardberg käsittelee mm. Pyhän Hengen kirkkoa silloisten tutkimusten pohjalta. Muutamaa yksittäistä artikkelia lukuunottamatta (mm. Lasse Laaksonen, Turun Pyhän Hengen kirkon hautakerroksista. Vanhalinna I, 1965 ja Kykyri 1987.), ei muuta laajempaa kokonaisesitystä ole toistaiseksi julkaistu.

Ensimmäiset asiakirjatiedot nykyisten Ingmanin ja Julinin tonttien alueella sijainneesta Pyhän Hengen kirkosta ovat jo vuodelta 1569 (Gardberg 1966, s.8, viite 3 merkintöineen Carl von Bonsdorff, Privilegier och resolutioner för Abo stad I, s. 16 ja serurr.), mutta tiedot varsinaisista kirkon rakennustoimista ovat vuodelta 1588-1591 (Gardberg 1966, s. 8 viite 5 merkintöineen VA 1481:48v ja 55v. Viitettä kirkon likimääräisestä sijainnista ja muodosta on saatu mm. ilmeisesti 1630-luvulta peräisin olevasta kartasta (Gardberg 1966, s. 9,

kuva nro 3. liite 1, s. 1) sekä Pietari Brahen v. 1639 ensimmäisestä uudistetusta asemakaavaesityksestä (Gardberg 1966, s. 12, kuva nro 4, liite 1, s. 1). Kartoista ilmenee, että kirkko on sijainnut normaalista itä-länsisuunnasta poiketen kaakko-luode suuntaisesti. Kirkon pohjakaava on suorakaiteen muotoinen ja kaakkoispäässä oleva kuoriossa on pyöreä.

Ensimmäiset Pyhän Hengen kirkkoon liittyvät arkeologiset tutkimukset suoritettiin Julinin tontin puolella vuonna 1964 (Kenttätöiden johtajana toimi HuK Lasse Laaksonen. Kaivauskertomus Museoviraston Rakennushistorian osaston arkistossa), jolloin löydettiin kirkon pohjoinen seinämuuri ja todettiin sen jatkuvan kaakkoon Ingmanin tontin puolelle (Gardberg 1966, s. 26. - Gardberg ninittää artikkelissaan kirkon seinää niiden sijainti-ilmansuuntien mukaan. Tässä kirjoituksessa seinät on nimetty päällmansuuntien mukaisesti. - Lisäksi löydettiin osia muurista joiden oletettiin olevan kirkon etelä- ja länsimuurien jäänteitä. Niiden perusteella uskottiin kirkon leveyden olevan n. 23 m. s. 30-31). Varsinaiset laajemmat tutkimuskaivaukset suoritettiin peräkkäisinä kesinä vuosina 1983-1985 (Kaikkien tutkimusten suunnittelijana ja johtajana oli tutkija Lasse Laaksonen. Vuosina 1983 oli kenttätöiden johtajana HuK Ilkka Kaskinen, vuonna 1984 Ilkka Kaskinen ja HuK Marita Kykyri sekä vuonna 1985 Martia Kykyri. Kaivauskertomukset museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.). Tällöin kaivettiin mm. Pyhän Hengen kirkkoon liittyneitä rauta-alueita. Tutkimusperiodin loppuksi, vuonna 1985 suoritettiin koekaivauksia myös Ingmanin tontin puolella, jolloin todettiin alueella säilyneen. Kuorin kaakkoisosan kivi- ja hirsiperustuksia (kaivausten suunnittelijana ja johtajana oli tutkija Lasse Laaksonen ja kenttätyön johtajana HuK Kari Uotila. Kaivauskertomus museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa.) Tällöin oletettiin kuorin pohjan olevan muodoltaan kulmikkaampi kuin millaiseksi se vanhoissa kartoissa kuvattiin. Vuonna 1985 löydettiin Julinin tontin puolelta myös varsinaiset, oletetusta sijainnista poikkeavat kirkon etelä- ja länsiseinien muurit (Dokumentointi: HuK Kari Uotila).

2.2. Kaivauksen tutkimukselliset tavoitteet

Tutkimusalue on historiallisesti mielenkiintoinen. Alueella on sijainnut yksi Suomen harvoista renessanssiaikaisista kirkoista, Pyhän Hengen kirkko (Gardberg 1966, s. 42), jonka oli tarkoitus palvella Turun suomenkielisen väestön tarpeita (Gardberg 1966, s. 8). Asiakirjatietojen ja aiempien tutkimusten perusteella tiedettiin kirkon kuoriosan sijainneen tutkittavalla alueella. Kaivaustutkimuksen tavoitteena oli selvittää mitä kulttuurijäämistöä itse kuorista ja siihen mahdollisesti liittyvistä hautauksista oli jäljellä. Kaivausten avulla haluttiin tarkentaa kirjallisista lähteistä ja kartoista saatua kuvaa kirkon rakennusvaiheista ja rakenteesta. Koska muinaisjäännös on historiallisesti merkittävä, haluttiin se säilyttää ja sisällyttää osana uudisrakennuksen pohjakerrosta. Suojelutavoitteiden täsmentymiseksi pyrittiinkin kaivausten avulla selvittämään muinaisjäännöksen säilyneisyyttä; kuntoa ja suojeltavuuden edellytyksiä.

2.3. Kaivaustutkimuksen erityispiirteitä

Kaivauksilla pyrittiin noudattamaan normaalia tutkimusmetodia jonka mukaan alue kaivetaan yhtenäisesti, samoja tasoja noudattaen. Paljastuneiden rakenteiden ja alueiden erilaisuus aiheutti kuitenkin toisistaan poikkeavien kaivausmenetelmien ja tasojen käyttämisen. Koska kaivamisvaiheisiin liittyi melko runsaasti suurten sekottuneiden täyttö-, purku-, ym. maakerrosten sekä suurten kivien poistoa oli koneellisella kaivuulla myös tärkeä osuus työmetodeja valittaessa. Myös uudempien rakennusten perustukset kaivettiin ja dokumentoitiin "muinaisjäännöksenä", sillä ne liittyivät saumattomasti toisiinsa ja niiden toisistaan

erottaminen itse kaivuuvaiheessa oli hankalaa. Samalla saatiin dokumentoitua kirkon perusteita rikkoneet myöhemmät rakennusvaiheet. Alueen esinejäämistö osottautui melko niukaksi ja myöhempien rakennusvaiheiden sekoittamaksi. Kaivausten työolosuhteet vaikuttivat paljolti myös itse kaivaustutkimuksen kulkuun.

2.4. Työolosuhteet

Kaivaukset aloitettiin paikalla sijainneen varastona toimineen rakennuksen sisällä huhtikuun 27. päivänä 1985. Kaivaustutkimus olemassa olevan rakennuksen sisällä aiheutti toiminnalle joitakin rajoituksia. Kaivausalueiden reunoille tuli jättää seinän perustusten tueksi riittävät suoja-alueet. Lisäksi jätettiin pääovien kohdalle ajoluiska kulkuväyläksi ja jo kaivetun maan poistamista varten. Työskentelyä varaston sisällä vaikeutti ajoittain kaivinkoneiden pakokaasut sekä riittävän valaistuksen järjestäminen. Toisaalta varasto tarjosi lämpimämmän ja katetun työskentelytilan, jonka seinään saatiin linjat hyvin kiinnitettyä.

Kaivuutyö keskeytyi 1.6.-5.6.1985 välisenä aikana, jolloin rakennus purettiin. Ennen purkua oli suojattava esille otetut rakenteet ja kaivausalueet. Pohja peitettiin suodatinkankaalla, ja poistettiin suojahiekkakerroksella. Purkamisen jälkeen alue jälleen kaivettiin esille. Purkujätteen ja suojahiekkakerroksen poisto vei kaikkiaan n. 2-3 päivää.

Työtä vaikeutti jonkin verran sateinen sää. Riittävän laaja-alainen suojakatos osottautui liian raskaaksi ja hankalaksi siirrettäväksi kaivaus-alueella, jossa perustusten vuoksi oli suuriakin korkeuseroja. Kaivausalueen suojana käytettiinkin suojapeitteitä. Sadeveden ja maastanousseen orsiveden poistoon käytettiin sähköpumppuja.

Kaivausalue sijaitsee aivan kaupungin keskustassa, mikä helpotti kaivaustyön käytännön järjestelyjä. Kaivausalueella oli käytettävissä sähkö, joten pystyttiin käyttämään mm. sähkövaloja, konesuulaa sekä liukuhihnoja maansiirtoon. Muiden tontilla sijainneiden rakennusten tiloja saatiin käyttää varasto- ja sosiaalityötiloissa. Viereisiä rakennuksia käytettiin apuna myös valokuvauksessa yleiskuvien ottamisena. Tutkijan ja piirtäjän työtilat saatiin arkkitehtitoimisto Casagrande & Haroma:sta.

Aivan kaivausten loppuvaiheessa työskenneltiin samanaikaisesti pohjan paaluttajien kanssa. Tällöin oli otettava huomioon eräitä uusia työnsuojelullisia näkökohtia, mm. meluntorjunta.

3. KAIVAUSALUEEN JA SEN LÄHIYMPÄRISTÖN KUVAUS

3.1. Kaivausalueen sijainti ja maanomistusolot

Kaupunki: Turku.
Kaupunginosa: VI.
Kortteli: 3.
Tontti: 7.
Osoite: Linnankatu 3, 20110 Turku

Maanomistajat: Kiinteistöosakeyhtiö Kirkkopiha ja
Kiinteistöosakeyhtiö Balloon.

Sijainti: Peruskartta 1:100 000, 1043 Turku
X = n. 6705 24
Y = n. 570 19
(Z = n. 6,5 m.m.p.y.)

3.2. Topografia

KARTTA 1 Kaivausalue sijaitsee keskeisellä paikalla Linnankadun varrella, Aura-joen länsipuolella, noin 80 m itse joesta. Aivan lähiympäristössä, n. 300-400 koilliseen sijaitsee Turun tuomiokirkko sekä Turun keskiaikainen keskus, vanha suurtori. Kaivausalue sijaitsee hyvin loivasti Aurajokea kohti viettävän tontin sisäpihalla, jota ympäröivät asuin- ja liikerakennukset. Sisäpihalla ei ole enää todettavissa luonnollisia maastomuotoja, sillä ympäristöä on muokattu ja tasattu useiden eri rakennusvaiheiden yhteydessä. Kaivausalueen korkeus merenpinnasta kaivausten alkaessa oli noin 6,5 m (liite 4). Piha-alue vietti loivasti kohti lounasta ja Balloonin puolta, jossa piha-alueen korkeus oli n. 6,15 m merenpinnasta. Piha-alue on päällystetty soraisella hiekkakerroksella, Balloonin puolella asfaltilla. Muutamaa pihlajaa lukuunottamatta alueella ei ollut kasvillisuutta.

3.3. Ympäristön rakenteet

KARTTA 2 Sisäpiha, jolla kaivausalue sijaitsee on Turun VI kaupunginosassa 3. korttelissa tontilla n:o 7, noin 43 m Linnankadusta luoteeseen. Tontin pinta-ala on n. 4230 m², josta rakennettua pinta-alaa on kaivausalue mukaanlukien, noin 2560 m². Tontilla sijaitsee kaikkiaan seitsemän rakennusta uudisrakennus mukaan lukien. Ne toimivat asuin-, liike- tai varastotiloina. Rakennukset sijoittuvat tontin reunoille, siten että keskelle jää (fasadi Linnankadulle päin) ns. Ingmanin talo siipirakennuksineen. Kaivausalue sijaitsee noin 25 m pitkällä ja 15 m leveällä alueella tontin luoteisreunan keskivaiheilla. Se rajoittuu lounais-, luoteis- ja koillispuolella korkeisiin asuin- ja liikerakennuksiin. Tutkimusalueetta rajaavan lounaisseinän leveys on noin 7,5 m, luoteisseinän leveys 25 m ja koillisseinän leveys n. 11 m. Kaivausalueelle oli avoin kulku sen etelä- ja itäosista. Myös kaakkoispuolella alue on avoin rajoittuen vain ns. Ingmanin talon noin 9 m leveään siipirakennuksen luoteisseinään.

3.4. Alueen rakennusvaiheista

Alue lienee saanut vanhimman historiallisen ajan rakennuskantansa noin 1380-1520. Nykyisen Ingmanin talon edeltäjänä on 1500lla ollut ns. Tiirikkalan talo (Casagrande & Co 1982, Museovirasto/Rho, KarHa v. 1972). 1500-luvun lopulla ja 1600-luvun alkupuolella on Ingmanin tontilla sijainnut Pyhän Hengen kirkon ulkoneva kuoriossa. 1650 hyväksyi Pietari Brahe Turun kaupungille uuden asemakaavan, jolloin kirkko purettiin uusien katujärjestelyjen tieltä (Gardberg 1966, s. 8, 13-14). Uusi katu (= vanha Brahen katu) on sijainnut n. 25 m koilliseen nykyisestä, lähes samansuuntaisesta Brahenkadusta (Gardberg 1966, s. 13 kuva nro 5, liite 1, s. 2). Kaakko-luodesuuntainen Vanha Brahen katu on kulkenut nykyisen Ingmanin tontin etelä- ja länsiosan halki. Sen kulkureitti on sijainnut kaivausalueen lounaisreunassa ns. autotallin alueen kohdalla. Vuoden 1827 palon jälkeen Turku sai uuden asemakaavan (Engelin asemakaava vuodelta 1828), jonka totuuttamisen yhteydessä Vanha Brahen katu hävitettiin (Gardberg 1966, s. 3).

Ingmanin tontin nykyisistä rakennuksista osa on peräisin 1700-luvulta. Puisen ns. Seipellin talon paikalla rakennettiin 1750-luvulla ns. Ingmanin talo, joka korvattiin 1770-luvun alkupuolella kivisellä rakennuksella (kartta Ingmanin tontin rakennuksista ja rakennusvaiheista Turku VI/3/1, v. 1972. Museovirasto/Rho).

Useimmat tontin nykyiset rakennukset on tehty lähinnä 1700-luvun lopulla ja 1800-luvulla (Kartta Ingmanin tontin rakennuksista ja raken-

nusvaiheista. Turku VI/3/1, v. 1972. Museovirasto/Rho.) Kaivausalueen kohdalla sijainnut, 1890-luvulla valmistunut rakennus edusti tontin nuorempaa rakennuskantaa. 1900-luvun alkuvuosina sitä oli laajennettu kuusikulmaisella porrastornilla (Liite 3). Ennen rakennuksen purkamista vuonna 1987, sen tilat toimivat Viherkosken varasto- ja liiketiloina.

4 MENETELMÄT

4.1. Kaivausalueen ja koordinaatiston valinta

Kaivausaluetta rajattaessa oli lähtökohtana tutkia koko uudisrakennuksen pohjan kattava alue sekä sen reuna-alueita niiltä osin kun rakentamisen aikana maanpohjaan kohdistuisi muokkausta. Ensimmäisessä vaiheessa tutkimusalue käsitti varaston sisäpuolisen alueen. Toisessa vaiheessa alue laajentui käsittämään myös varaston ulkopuoliset alueet, sekä Balloonin puolelta ns. autotallin ja sen pihan alueet. Kaivausalueeseen sisältyi osia vuoden 1985 koekaivannoista.

Yhtenäisyyden vuoksi kaivauksilla käytetty koordinaatisto perustui vuoden 1985 kaivausten koordinaatistoon (Liite 2). Nollapisteeksi valittiin sama, kaivausalueen koillispuolella olevan rakennuksen etelänurkka. Y-akselin suunta ja numerointi säilyi samana, mutta x-akselin suuntaiset koordinaatit nimettiin uudelleen.

4.2. Mittatukset ja paalutukset

KARTTA 2 Nollapisteeksi valittiin pohjoissuunnasta poiketen kaivausalueen Itäkulmassa oleva rakennuksen nurkka. Rakennuksen seinän kautta vedettiin koillinen-lounassuuntainen y-akseli ja sitä kohtisuoraan kaakko-luodesuuntainen x-akseli. Päälinjat (l.x- ja y-akselit) vedettiin teodoliitin ja mittojen avulla ja kiinnitettiin varistorakennuksen seiniin. Teodoliitin avulla x- ja y-linjat siirrettiin varaston sisälle ja kiinnitettiin seiniin. Varaston sisälle kiinnitettyjen peruslinjojen etäisyydet nollapisteeistä olivat x-akselilla 8 m ja y-akselilla 2 m. Näiden peruslinjojen avulla varaston sisäpuolina alue jaettiin mittoja ja luotia apuna käyttäen 2 x 2 m:n kaivausruutuihin. Ruudut nimettiin A1, B1, C1, D1 jne. Y-akseli sijottautui koordinaatistoon siten, että numerot suurenivat 1→13 siirryttäessä 0-pisteestä kohti lounasta x-akselin kirjainkoordinaatit "kasvoivat" 0-pisteestä kohti luodetta aakkosjärjestyksessä A→F ja "pienenivät" A→B 0-pisteestä kohti kaakkoa siirryttäessä (Vuoden 1985 koekaivauksissa x kasvoi A-D 0-pisteestä kaakkoon. Ts. vuoden 1985 A- ja B-ruudut on merkitty vuoden 1987 kaivauksissa negatiivisena l. \bar{A} ja \bar{B}).

Varaston purkamisen jälkeen jouduttiin alueelle vetämään ja kiinnittämään uudelleen samat peruslinjat (Linjojen vedosta huolehtivat IPT:n mittamiehet. 1. vaiheessa linjauksen suorittivat museoviraston mittamiehet.). Teodoliitin ja mittakepin avulla vedettiin y-akseli, joka kiinnitettiin kaivausalueen lounaispuolella olevan rakennuksen seinään. Y-akseli merkittiin 2 m:n välein maalimerkkien ja asfalttiin kiinnitettyjen naulojen avulla. Teodoliitin avulla vedettiin y-akselia kohtisuorat x:n suuntaiset linjat, jotka kiinnitettiin vedenpitävin tussimerkin viereisiin rakennuksiin ja/tai kirkon itäpäädyn muuriin. Eri vaiheissa vedettyjen linjojen välinen heitto, n. 1 cm/10 m, tasattiin paalutusvaiheessa. Kirjain- ja numerokoordinaattien jakaman ruutukoordinaatiston ruutukoko oli 2x2 metriä, poikkeuksena alueen reunoille jäävät vajaat ruudut. Ruudutus tehtiin peruslinjoille viritettyjen vaakasuorien mittanauhojen ja luodin avulla. Jollei molemmista päistä kiinnitettyjä

peruslinjapisteitä ollut tai suuret korkeuserot vaikeuttivat mittausta, suoritettiin mittaukset Pythagoraan lausetta soveltaen. Ruudut merkittiin kahden metrin välein, linjojen suuntaisesti asetettujen paalujen avulla. Ruudun rajojen sijainti tarkistettiin mittanauhalla luodin avulla ja merkittiin tussilla ruudun kunkin nurkkapaalun päähän.

Ruudut paalutettiin nelikulmaisella (n. 5x5 cm) höyläämättömillä, alapäästään terotetuilla puupaaluilla, joiden pituus oli n. 70 cm. Kiveyksen tai kiviperustuksen paalutukseen eivät puupaalut soveltuneet. Tällöin ruudun nurkkakohta merkittiin suoraan kiven vedenpitävällä liidulla tai tussilla. Kivien väleissä käytettiin paaluina noin 50 cm:n pituisia harjaterästikkuja, joiden halkaisija oli noin 0,8 cm.

Korkeuskiintopiste alueelle saatiin rakennusten painumista kontrolloivasta tarkkaavaa ituskartasta. Tarkkailupultin n:o 13 korkeus merenpinnasta vuonna 1987 oli 675,1 (Mittauksissa korkeuslukuna käytettiin 675 m.). Korkeudet varaston sisäpuolella mitattiin apukiintopisteistä, joihin korkeus oli siirretty rautapultista. Karttoihin merkittiin jo kentällä absoluuttiset korkeusluvut. Kohteen suhteellinen korkeus luettiin tarkkavaa ituskoneella latalta, minkä jälkeen laskettiin laskimella kohteen todellinen korkeus merenpinnasta.

4.3. Kaivamistekniikka ja -vaiheet

Kaivaukset aloitettiin varaston sisätiloissa. Betoniset lattiakerrokset oli piikattu rikki ja pääosin poistettu jo ennen kaivausten alkua. Lattian alla ollut täyttö- ja purkumaakerros poistettiin koneellisesti kahdessa tasossa. Pienkaivinkone "kuori" maata n. 30 cm:n paksuisena kerroksena, minkä jälkeen kaivuuta jatkettiin käsivoimin lapiolla ja lastoilla. Lopullinen puhdistus suoritettiin pitkavartisilla harjoilla. Kirkon itäpäädyn ja kuorin koillisosan alueilla kaivuutyö käsitti vain kiveyksen pinnan esilleoton. Varsinainen tasottainen kaivu aloitettiin varaston lounaispäästä, kun vajaan metrin paksuinen täyttö/purkumaakerros oli poistettu. Kaivu suoritettiin pääasiassa lapioin. Kaivettu maa lapioidiin tasossa kukin ruutu kerrallaan hihnalle, jossa maa-aineksesta seulottiin löydöt lastojen avulla talteenotettavaksi. Ennen tason dokumentointia, alue siistittiin lastoilla ja harjoilla. Lounaispuolen alue kaivettiin edellä kuvatulla tavalla aina tason 2. kiveykseen saakka. Alue käsitti tällöin ruudut C7, C8, C9, D7, D8, D9. Toisessa vaiheessa rakennuksen purkamisen jälkeen kaivettiin tasot 3-5. Kaivu suoritettiin lastoin ja/tai lapioiden avulla ämpäreihin maata, joka seulottiin hihnalla. Ko. myöhemmässä kaivausvaiheessa alue laajeni ruutuihin C6, D6 ja C5, D5.

Rinnakkain varaston lounaispuolen alueen kanssa kaivettiin vaston koillispuolen alue l. hauta-alue. Kun lounaispuolen alueen taso oli kaivettu ja siistitty dokumentointia varten, kaivajat siirtyivät koillispuolen alueelle, kaivoivat tason dokumentoitavaksi ja siirtyivät jälleen kaivamaan lounaispuolen alueen seuraavaa tasoa jne. Koillispuolen alueen kaivu tapahtui pääasiassa lastoin, jolloin löydöt otettiin talteen jo kaivettaessa. Tarvittaessa maa seulottiin hihnalla sikäli kun erityisesti varottavia rakenteita haudan ääriviivoja tms. ei havaittu, kaivettiin maata myös lapioiden avulla. Kaivaminen koillispuolen alueella oli tarkempaa kuin muutoin, sillä maakerrokset eivät olleet sekoittuneet kuten esim. lounaispuolisella alueella. Kaivaessa tarkkailtiin erityisesti haudan ääriviivoja, jotka erottuivatkin irtomaan harjauksen jälkeen melko hyvin kosteassa maassa. Hautat numeroitiin ja merkittiin teräspuikoin ja kaivettiin tasokaivauksena. Myös hautojen ympäristö kaivettiin hautojen kanssa samassa tasossa. Hauta-alue varaston sisäpuolella käsitti ruudut C1, C2, D1, D2, D3, E1, E2, jotka

kaivettiin ennen varaston purkamista 2. hautakerroksen pohjaan e tasot 1-3. Varaston purkamisen jälkeen aluetta laajennettiin kaivamalla ruudut B2, A2, -A2, -A3, -B2, -B3 tasoon 2. Kaivamista jatkettiin tason 4. pohjaan tekemällä lapioin ja lastoin koekuoppia, joita laajennettiin tarvittaessa. Koekuoppia syvennettiin tasossa 5.

Ensimmäisessä vaiheessa piha-alueelle tehtiin koekaivanto, jonka avulla haluttiin selvittää oliko alueelta odotettavissa sekoittumattomia kulttuurikerroksia. Alue käsitti ruudut A6, A7, A8, B6, B7 ja B8, jotka kaivettiin tason 1. pohjaan. Sekoittuvat purku- ja täyttömaakerrokset poistettiin koneella ja lapiolla, jonka jälkeen alue kaivettiin lastoin dokumentoitavaan kuntoon. Löydöt otettiin talteen kaivuun aikana. Alueen jatko-kaivuu tapahtui perustusten kaivausten ohessa.

Viimeiseksi varaston sisäpuolelta tutkittiin pääovien eteen kulkuväyläksi ja profiilikaistaksi jätetyn ajoluiskan alue. Pintakerrokset poistettiin koneella ja lapioin, jonka jälkeen alue kaivettiin normaalisti lastoin. Löydöt otettiin talteen kaivuun yhteydessä. Alue käsitti ruudut C6 ja D6, kiinteät seinärakenteet kaivettiin esiin kokonaisuudessaan, muuten alue kaivettiin tason 1. pohjaan. Alemmat tasot kaivettiin perustusten kaivuun yhteydessä.

Ennen varaston purkamista, oli suojattava esillekaivetut tasot ja rakenteet. Pohja peitettiin harmaalla suodatinkankaalla, joka koillispuolen hauta-alueella sekä lounaispuolen tason 2. kiveyksen päällä oli kaksinkertainen (Kankaan leveys oli noin 4m. Suojaus koottiin erikokoisista kankaan paloista. Kangasta kului kaikkiaan noin 252 m²). Kankaan päälle levitettiin n. 40-60 cm:n paksuinen suojakerros (Suojahiekkana käytettiin hienoa, seulottua muuraushiekkää.). Hiekkää kuljetettiin varaston sisälle hihnalla tai kaivainkoneella ja levitettiin käsivoimin lapiolimalla.

Purkutöiden jälkeen kaivausaluetta peitti purkujätekerros, joka poistettiin kaivinkoneella aina suojahiekan pintaan saakka, joka poistettiin lapiolla ja harjaamalla. Suojaus todettiin riittäväksi, sillä rakenteet ja tasot olivat säilyneet koskemattomina. Suojakangas tosin osoittautui hiukan poistovaiheessa kestävyydeltään heikoksi ja värinsä puolesta hankalaksi erottaa (Musta suojamuovi tai tukinaruin vahvistettu kirkas muovi soveltuvat lasikuituista suodatinkangasta paremmin vastaaviin suojaustarkoituksiin).

Perustusten alueet kaivettiin luonnollisina kerroksina. Kiviperustusten karkeampi esiinkaivaminen tapahtui kaivinkoneella kaivausjohtajan valvomana. Kaivinkoneen kauhan paljastaessa kiven pintaa tai kauhan osuessa kiveen, kaivinkone perääntyi ja kaivaminen jatkui lapioiden ja lastojen avulla. Löydöt otettiin talteen jo kaivuuvaiheessa tai hihnaseulonnassa. Kiveyksen välit kaivettiin, siten että kiven muodot tulivat esille. Tämän jälkeen pinta harjattiin dokumentointia varten. Kiviperustusten kivet siirrettiin pois kaivinkoneella kaivausjohtajan valvomana. Hirsiperustuksia peittänyt savikerros lapioiden avulla poistettiin pois, jonka jälkeen tarkempi kaivaus tapahtui lastoilla. Kaivuu tapahtui puiden syiden suuntaisesti ehjään (tai osittain lohenneseen) puunpintaan saakka. Viimeistely tapahtui harjaamalla jälleen puun syiden suuntaisesti. Kuorin hirsipedin rakennetta tutkittiin siten, että poistettiin hirsikerroksen puita lapiolla. Hyväkuntoisia hirsisiä sahattiin ensin paloiksi, jonka jälkeen hirren osat pystytettiin poistamaan. Perustusten ympäristö kaivettiin perustusten mukaisesti kahdessa kerroksessa edellä kuvattua kaivausmenetelmää noudattaen. Kuorin perustukset sijaitsivat seuraavien ruutujen alueilla: D3, D4, D5, C3, C4, C5, B3, B4, B5, A3, A4, -A3, -A4, -A5, -A6, -A7 ja -A8. Kuorin koillisosan huonommin säilyneestä hirsipeelistä jäi ajanpuutteen vuoksi tarkemmin kaivamatta ruudut D3 ja D4. Varastorakennuksen hirsipeti käsitti ruudut -A8, -A9, -A10, -A11, A8,

A9, A10 ja A11. Varaston kaakkoisseinä sijaitsi ruuduissa B2, B3, B4, B5, B6, B10 ja lounaisseinä ruuduissa C10, D10.

Ns. autotallin alueella ollut rakennelma purettiin, ja purkukerros poistettiin kaivinkoneella, samoin tämän alla ollut täyttökerrokset. Löytöjä otettiin talteen kaivuun aikana. Alueen kaivaustutkimusta jatkettiin kaivausten toisessa vaiheessa. Kiinteät rakenteet kaivettiin esille lapioin, siistittiin ja dokumentoitiin. Aluetta jakanut väliseinä piikattiin paineporalla pois samoin lattian sementtikerros, jonka jälkeen kaivaus eteni normaalisti tasokaivauksena. Karkeampi tiili-sementtikerros lohkottiin rautakangella, jonka jälkeen palaset pystytettiin lapiomaan pois. Autotallin piha-alueen pintamaakerrokset poistettiin aluksi kaivinkoneella. Alemmat maakerrokset olivat sekoituneet pahoin myöhempien rakennus-, viemäri-, ym. töiden vuoksi, jota konetta käytettiin apuna kaivuutyössä. Kaivinkoneen kauhalla "kuorittiin" ohuita kerroksia, samalla tarkkailtiin löytyisikö säilyneitä rakenteita tai koskemattomampaa kulttuurikerrosta, sekä otettiin talteen niukat löydöt. Alue kaivettiin omana kokonaisuutenaan suoraan pohjatasoon. Perustuskiveykset poistettiin lukuunottamatta kirkon itäpäädyn lounaisinta osaa ja eteläpilarin pohjaa. Alimmassa tasossa olivat hirsiperustukset. Alue käsitti ruudut -A11, -A12, A11, A12, A13, B11, B12, B13, C11, C12, C13, D11, D12, D13, E11, E12, E13, sekä osittain ruudut F11, F12, F13. Kirkon itäpäädyn kiveystä oli ruuduissa D11, E11. Itämuurin rakenteet kokonaisuudessaan sijoittuivat ruutuihin D5, D6, D7, D8, D9, D10, D11, E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8, E9, E10 ja E11.

Kaivaustyön aikana käytettiin työkaluina lapioida, suippokärkisiä (muuraus)lastoja, ämpäreitä, sekä karkeaharjaksisia harjoja. Hautojen kaivamisessa käytettiin pienempiä (n. 7x4 cm) muurauslastoja, puutikkuja sekä pensseleitä. Hihnaseulonta suoritettiin n. 30 cm:n levyisellä, n. 5 m:ä pitkällä kumihihnalla.

Itse kaivuutyö tehtiin käsityönä. Alemmissä tasoissa orsiveden nousu kaivausalueella vaikeutti kaivamista huolimatta sähköpumppujen käytöstä. Kaivinkonetta käytettiin pinta- ja purkumaakerrosten kaivamiseen, raskaiden kivien ja jo kaivetun maan siirtämiseen. Kaivausten aikana oli käytössä useitakin erikokoisia kaivinkoneita aina suuresta purkujätekerroksen poistossa käytetystä kaivinkoneesta yleisemmin käytössä olleisiin Bobcat-kaivuriin. Pihatilan ahtauden (Pihalla oli kaivuun lisäksi kaksi muuta rakennus- tai maalustyömaata normaalin liikkeiden varasto- ja toimitusliikenteen yms. lisäksi.) vuoksi kaivettu maa siirrettiin lavalle heti poisvietäväksi. Kaivinkonetta käytettäessä työkentelyä valvottiin jatkuvasti, jolleivät mahdolliset rakenteet tms. tuhoutuisi. Varsinainen kaivu suoritettiin käsin, koneen tehdessä karkean valmistelutyön. Koneella kaivu edellytti huolellista työjärjestystä, sillä vpaa liikkumatila itse kaivausalueella ja sen ympäristössä oli rajallinen, eikä kerran esiinkaivetulle alueelle voinut enää ajaa. Konekaivu aloitettiin tekemällä koneelle kulkureitti (Esim. tasoittamalla kaivettua maata kulkuväyläksi.), jollei tähän soveltuvaa tilaa ollut. Kaivu eteni alueen luoteisosista kohti kaakkoa, siten että viimeksi otettiin kaakkoisreuna ja kulkureitin alue.

IPT:n koekuoppa nro 1 kaivettiin Bobcatilla, ja dokumentoitiin. Kaivausalueella sijainnut koekuoppa nro 2 kaivettiin lapiolla kaivausjohtajan valvonnan alaisena.

Välittömästi seuranneiden rakennustöiden vuoksi ei kaivausaluetta tarvinnut täyttää.

4.4. Dokumentointi

Tutkimuskaivausten vaiheita sekä tehtyjä havaintoja on dokumentoitu kirjallisesti, valokuvaamalla ja karttoittamalla.

Kirjallisen dokumentoinnin tarkoituksena on täydentää karttojen ja valokuvien antamaa kuvaa. Kaivaustapahtumat ja havainnot kirjattiin säännöllisesti työmaapäiväkirjaan, jonka tiedot on työstetty jälkityövaiheessa kaivauskertomuksen muotoon. Kaivausten aikana kirjattiin muistiin tehtyjä toimenpiteitä, löytöjä, havaintoja, tulkintoja jne. Kirjalliset muistiinpanot tehtiin kunkin alueen jokaisesta tasosta ruuduittain sekä rakenteista kokonaisuudessaan. Samalla on kirjattu myös sellaisia havaintoja ja seikkoja, jotka ovat saattaneet vaikuttaa paikan tai rakenteen myöhempään käyttöön, kulttuurikerroksen muodostamiseen tai sen rikkoutumiseen.

Valokuvauksella on ollut tärkeä osuus dokumentoinnissa. Kaivauksen edistymistä ja työvaiheita on kuvattu työkuviissa, jollaisia myös rakennuttaja on ottanut omaan käyttöönsä (Kyseiset kuvat eivtä kuulu liitteenä olevaan valokuvaluetteloon). Kaivauksella otettiin systemaattisesti yleiskuvia kustakin alueesta, tasosta, kunkin tason ruudusta, sekä rakennuksista ja profiileista. Lisäksi on otettu erilaisia yksityiskohtakuvia rakenteista, haudoista tms. Tärkeimmistä kaivaustasoista on mustavalkoiset laajakulmakuvat, jotka on ottanut P.O. Welin. Edellä mainittuja yleiskuvia on otettu varaston sisäpuolella kaivutusta alueesta 1. kaivausvaiheen päätyttyä, varaston lounaispuolisen alueen lattiakiveyksistä sekä kivi- ja hirsiperustuksista.

Kunkin tason kaivutyön loputtua, alue siistittiin lastalla ja/tai harjaamalla ennen kuvausta. Koko alueen kattavat yleiskuvat on otettu ylhäältä viereisten luoteis- ja koillispuolen rakennusten ikkunoista, tasanteilta tms. Kuvauksen yhteydessä on pidetty valokuvauspäiväkirjaa, johon on merkitty kustakin otetusta kuvasta numero, kuvausaika, -kohde ja -ilmansuunta.

Kaivaukselta on otettu sekä mustavalkoisia että väridiakuvia. Luetteloituja kuvia on kaikkiaan 1297 kpl (Kuvat on ottanut pääasiassa kaivausjohtaja, paitsi no:t 789-798, jotka kuvasi kaivaja HuK Matti Penttilä, ja no:t 1280-1297, jotka kuvasi P.O. Welin. Liite 14.), joista dioja (dia 135) on no:t 1-788, mustavalkoisia 6x6 cm:n (mv 120) no:t 789-1279 ja laajakulmakuvat no:t 1280-1297. Mustavalkokuvista on teetetty pinnakkaisailut, Welinin ottamat kuvat on kehitetty ja vedostettu paperi paperille. Jälkityövaiheessa kuvat on numeroitu juoksevin numeroin. Mustavalkonegatiivit on arkistoitu A4 kokoisiin negatiivilehtiin. Diakuvat on kehystetty lasillisiin diakehyskiin, numeroitu vedenpitävällä tussilla ja arkistoitu 100 kpl:een dialaatikoihin. Valokuvaluetteloon merkittiin kustakin kuvasta kuvausaika-, -aihe, -ilmansuunta, paikkakoodi ja kuvaaja.

Karttojen tarkoitus on täydentää valokuvien ja muistiinpanojen antamaa kuvaa tutkimuskohteesta. Tutkimusten aikana lehtien mittapiirustus-, yleis-, ja taso- ja profiilikarttoja (Liite 8).

Mittauspiirustusten tarkoituksena on kiinnittää kaivausalueella sijaitsevat kirkon kiinteät rakenteet alueesta tehtyihin asema- ja rakennuspiirustuksiin. Mittauspiirustuksia tekivät kaivausten aikana museoviraston sekä rakennuttajan toimisto, IPT:n mittamiehet (Mittauksissa apuna mm. teodoliitti ja laseretäisyysmittari - IPT).

Yleiskarttojen avulla on haluttu saada yleiskuva kaivausalueiden, rakenteiden, korkeuskiintopisteen ym. sijoittumisesta ympäristöönsä ja

toisiinsa nähden. Yleiskarttojen pohjana on käytetty rakennuttajalta saatuja yleiskarttoja, sijaintipiirroksia ja kaupungin osayleiskaavakarttoja, joiden mittakaavat ovat 1:5000 ja 1:500. Yleiskartan pohjia käytettiin kentällä rakenteiden paikallistamisen sekä tasokarttojen ym. piirtämisen apuna.

Kaivausten aikana piirrettiin lisäksi kukin esiin kaivettu taso ja profiilileikkaus. Näissä taso- ja profiilikartoissa on piirretty kohde sellaisenaan mittakaavana 1:20, sekä lisätty niihin tehdyt havainnot kulttuurimaan väristä, laadusta, rakenteista yms. Niihin on lisäksi merkitty sellaista lisäinformaatiota, joka ei ilmene valokuvissa mm. korkeusluvut (Mainittakoon, että varsinaisia erillisiä pintavaaituskarttoja ei juuri tehty, vaan pinnan korkeusluvut merkittiin tasokarttoihin ym.; liite 4. Alueen luontaista pinnanmuotoa ei voida myöskään havaita, johtuen alueella suoritetuista rakennus- ja täyttötöistä. 2. vaiheessa aluetta peitti myöskin täysin sekundäärinen purkujätekerros.). Kartoituksesta huolehtivat piirtäjät Leena Venhe ja Katri Vuola Kaivausjohtajan ohjeiden mukaan. Kartat piirrettiin tasottain ja ruuduittain käyttäen edellisten tasojen karttoja pohjana. Profiilit piirrettiin kaivausalueiden reunoista, ajoluiskasta, sekä perustusten reunojen pystyleikkauksista. Alueen itä- ja kaakkoisreunojen alue oli vuoden 1985 kaivausten sotkema, joten niistä ei profiilipiirroksia saatu.

Viimeksi mainitut kartat piirrettiin millimetripaperille käyttäen apuna 2 m:n nivelmittoja tai 1x2 m:n kartanpiirustuskehikkoa (Jaettu pingoitettujen narujen avulla 20x20 cm:n ruutuihin.). Kaivauksen jälkityövaiheessa kartat on piirretty puhtaaksi muville (Piirtäjänä HuK Leena Venhe. Yleiskartat yms. ja karttaluettelon suunnitteli T. Pitkänen). Yleis ym. kartat mukaan lukien on kartat luetteloitu numeroin 1-38 (Ks. liite 8.). Lukumääräisesti karttoja on seuraavasti: yleiskarttoja 4 kpl, tasokarttoja 22 kpl ja profiilikarttoja 12 kpl.

4.5. Löydöt

Kaivauksen aikana on otettu johdonmukaisesti talteen lähes kaikki kaivausalueelle ihmisen toiminnasta joutunut jäämistö, lukuunottamatta uudempaa sekundääristä esineistöä. Esineistön kerääminen on aloitettu heti täyttö/purkukerroksesta.

Kaivausalueelta löydetyt esineellisen jäämistön määrä on suhteellisen pieni. Pääosa talteenotetuista esineistä on uudempaa, ilmeisesti 1800-luvulta olevaa. Pyhän Hengen kirkon rakennus- ja käyttövaiheilta tai sitä edeltäneeltä ajalta on löytöjä melko niukasti, mikä johtuu ilmeisesti lukuisista myöhemmistä rakennustoimista, jotka lienevät tuhonneet mahdolliset esinejäänteet. Pääosa talteenotetusta jäämistöstä on fragmentaanista; keraamisten ja lasisten astioiden sekä liitupiippujen paloja, tasolasien ja metalliesineiden kappaleita. Orgaanisperäistä jäämistöä edustavat nahkan ja kankaanpalat, mm. nahkainen kengänpohja, sekä suuri määrä ravinnosta jätteenä jääneitä eläinten luita. Ajallisesti vanhempi esine jäämistö koostuu joistain saviastian tai lasin paloista ja nauloista. Joitain puuesineitä on myöskin säilynyt alimmissa savikerroksessa; esim. sorvattu rukin tms. kapula, sekä puisten ruokailuvälineiden ja astioiden kappaleita mm. kimpiastian kimpia. Apuna kiinteiden jäännösten ajoituksena ovat alueelta löydetyt kaksi rahaa, joista nuorempi on vuodelta 1926 ja vanhempi ajalta 1654-1660 (ks. liite 13, rahat no:t 1 ja 2). Esinejäämistön uusinta 1900-luvun kerrostumaa edustavat autotallin alueen täyttökerroksesta talteenotettu apteekkilasiesineistö, jonka joukossa on mm. kokonaisia lääke tms. pulloja.

Löytöjä on otettu talteen jo lasta- tai lapiokaivuun aikana tai hihnaseulonnassa. Kaivettua maata on lapioitu suoraan hihnalle, jossa maa-aines seulottiin lastan avulla. Tarvittaessa on myös lastoin kaivettu maa-aines viety ämpäreissä hihnalle seulottavaksi. Joko hihnalta tai suoraan kaivettaessa talteenotetut löydöt on talletettu ruuduittain muovipusseihin, joihin on merkitty tussilla löytötiedot (Pussiin on merkitty kaivauspakka ja -vuosi, ruutu, taso ja mahdollisesti muuta löytöpaikkaa selventävää tekstiä.). Luuaines on talletettu erikseen muusta esineistöstä. Löytöpussit on varastoitu tasoittain pahvisiin perunalaatikoihin, joita säilytetään Turun linnassa, museoviraston työtiloissa.

Vainajien luut on kaivettu ylös, kun hauta oli saatu dokumentoitua. Selkänivelet on pujotettu lankaan (On haluttu säilyttää selkänikamien järjestys hautaa purettaessa.), kallon ja raajojen luut irrotettiin yksitellen ja pakattiin muovipusseihin, jotka lajiteltiin pahvilaatikoihin kukin hautaus omaansa. Haudan numero on merkitty sekä pusseihin että laatikoihin.

Luuaineisto (Vainajien on tarkoitus lähettää tutkittavaksi Vanhalle Turun yliopiston hammaslääketieteen laitokselle.) ja esineistö on toistaiseksi luetteloida rahoja lukuunottamatta (Liite 13). Kaivausten ensimmäisessä vaiheessa talteenotetut löydöt on lajiteltu ja esipuhdistettu purkuviikon aikana. Kunkin ruudun löydöt on lajiteltu maksimaalittain siten, että eläinten luvut, metalliesineet tai niiden palat, sekä lasin ja keramiikan palat on pussitettu erikseen. Koko löytöjäämistön kattavia järjestely-, puhdistus- ja konservointitoimia ei toistaiseksi ole suoritettu.

4.6. Näytteet

Kaivaustutkimuksen aikana on otettu seuraavia näytteitä: hiili-, laasti-, maa-, puu-, tiili- ym. näytteitä. Otetuista näytteistä on kentällä pidetty luetteloa, johon on merkitty näytteen numero, ottopäivä ja paikka. Jälkityövaiheessa on näytteet esikäsitelty ja luetteloitu kukin omaksi liitteekseen kaivauskertomukseen.

Hiilinäytteitä on otettu kaikkiaan 9 kappaletta (ks. hiilinäyteluettelo, liite 9). Niistä on mahdollista saada radiohiiliajoitukset näytteen ottotasolle tai -rakenteelle. Näytteitä on otettu lähes aina kun näytteeksi soveltuva hiiltynyttä puuta tai puun jäänteitä on esiintynyt. Otetun näytteen määrä on vaihdellut n. 10-100 g. Hiilen palat on kiedottu pehmeään paperiin ja laitettu muovipussiin, johon on merkitty löytötiedot, sekä näytteen numero. Näytteitä säilytetään Turun linnassa näytteille varatussa tai kunkin tason esinejäämistölle tarkoitetuissa pahvilaatikoissa.

Kaivaustasoissa, esiintyneistä, rakenteissa liittyvistä, tai irronneista laastin paloista on otettu neljä näytettä (ks. laastinäyteluettelo, liite 10). Näytteet on pussitettu ja varustettu löytötiedoin. Laastinäytteitä säilytetään näytteille tai tasolöydöille varatuissa pahvilaatikoissa Tutun linnassa.

Kustakin tasokaivausalueen tasosta ja perustusten rakenteista on otettu maanäyte, yhteensä 47 näytettä (ks. maanäyteluettelo, liite 10). Maanäytteistä analysoidaan maa-aineksessa olleet makrofossiiliset jäänteet, kuten jyvät, siemenet jne., joiden avulla voidaan saada viitteitä alueen käytöstä, silloisesta ravinnosta, kasvillisuudesta jne. 1. kaivausvaiheessa otetut maanäytteet on käsitelty varaston purkutöiden aikana Kustaston linnan kaivauksille järjestetyllä kellutuspaikalla, jossa myös 2. kaivausvaiheen maanäytteet on esikäsitelty kaivausten jälkityövai-

heessa. Esikäsitellyt näytteet on lähetetty tutkittaviksi tri Terttu Lempiäiselle Turun yliopiston biologian laitoksen kasvitieteen osastoon. Tutkimusmateriaali tulostetaan myöhemmin aiempina vuosina 1983-1985, Julinin tontin puolelta otetuista maanäytteistä saadun tutkimusaineiston yhteydessä.

Pyrkimyksenä oli saada aikaan edustava "näytepilari", ottamalla systemaattisesti kustakin kaivaustasosta samasta kohdasta noin neljän litran suuruinen maanäyte. Varaston sisätiloissa, lounais- ja koillispuolen tasoalueilla otettiin aluksi näytteet ruuduittain, mutta kaivausten edistyessä määrää rajoitettiin ottamalla yksi näyte noin kolmea ruutua kohden. Syynä edellä kuvattuun menettelyyn oli pienten aluekokonaisuuksien yhtäläinen luonne, eroja maalajeissa tai rakenteissa ei juuri esiintynyt. Systemaattisen oton lisäksi maanäytteitä otettiin valikoiden erilaisista mielenkiintoisimmista maakerroksista tai rakenteista.

Näytteet otettiin tasoalueilla systemaattisesti pohjoispaalun nurkasta (x=180-190, y=10-20). Ko. paikasta on näytteet kaivettu lastalla 5 kg:n muovipussiin, johon merkittiin näytteen ottotiedot (Näytteen ottotiedot käsittivät ottoruudun, tason ja mahdollisesti muuta ottopaikkaa, maakerrosta tms. koskevaa selitystä) ja näytteen numero.

Maanäytteiden kelluttaminen tapahtui maantiesuolalla (CaCl_2) kyllästetyssä, 20 %:ssa suolavesiliuoksessa. Luista valmistettiin kerralla noin 80 litraa altaaseen, josta suolaliuosta ammennettiin 16 litran muovikämpäreihin, joissa varsinainen kellutus suoritettiin. Ämpäriin varistettiin pussin sisältö, sekoitettiin ja haavittiin noin 20 cm:n syvyydeltä pinnasta lukien orgaaninen aines sideharsolla vuorattuun teräslankasiivilään. Siivilään kerääntynyt aines huuhdeltiin puhtaalla vedellä kannellisiin pakasterasioihin, joihin merkittiin tiedot näytteestä. Ämpärillisessä liuosta kellutettiin vain yksi maanäyte-pussillinen, minkä jälkeen ämpäri huuhdeltiin puhtaaksi ja liuos vaihdettiin seuraavaa maanäyte erää varten.

Puunäytteitä otettiin kuorin ja varaston hirsiperustuksista sekä pari näytettä 2. kiveyksen alla olleista hirsistä. Näytteitä puista on otettu clendrokronologista ajoitusta varten. Lisäksi on otettu näytteeksi hirren osia, joissa on työstön jälkiä kuten esim. salvoksia, loveuksia, porausreikiä. Näytteitä on otettu kaikkiaan 37 kappaletta, joista 26:ssa on edellä mainittuja työstön jälkiä.

Näytteet on otettu hyväkuntoisista hirsistä sahamalla käsin tai moottorisahalla. Koko vaihtelee noin 0,5 m:stä aina 2,5 m:iin, sahatut näytteet pakattiin mustiin muovisiin jätepusseihin tms., jotka teipattiin kiinni ja niihin merkittiin sijaintimerkinnät ja näytteen numero. Näytteen ottopaikka ja numero merkittiin myös tasokarttaan nurmo 31. Jälki-työvaiheessa puut mitattiin, tehtiin muistiinpanot, kuvattiin ja varustettiin naruilla kiinnitetyllä alumiinisella numerolevyllä. Näytteet pakattiin muovisäkkeihin, joihin tehtiin ilmareikiä homehtumisen estämiseksi. Lisäksi muoviin merkittiin kaivauspaikka ja vuosi sekä pyynnäytteen luettelonumero. Näytteitä säilytetään museoviraston varastotiloissa Kuusiston linnalla.

Kaivausten tasoalueilta tai rakenteista on otettu tiilinäytteitä yhteensä 23 kappaletta (ks. Tiilinäyteluettelo, liite 12). Pääosin otetut näytteet käsittävät kokonaisia tiiliä. Osa tiilistä kuitenkin hajosi irrottamisvaiheessa, mutta niistäkin on otettu mitat ennen tiilen irrottamista (Tiilinäytteet nro 15-23 ovat tiilen kappaleita). Tiilet ovat apuna rakenteita ajoitettaessa. Tiilet laitettiin muovipusseihin, joihin merkittiin löytötiedot, mitat ja luettelonumero. Tiilinäytteet on varastoitu Tuurun linnaan museoviraston työtiloihin.

Tutkimuskaivausten aikana on otettu myös joukko muita erilaisia näytteitä, jotka on luetteloidu omana kokonaisuutenaan, kaikkiaan t luettelonumeroa (ks. luettelo muista näytteistä. liite 12, s. 3). Kaksi näytteistä on maalajinäytteitä (liite 12, s. 3; no:t 1 ja 2) ja loput kaarna- tai tuohinäytteitä (liite 12, s. 3; no:t 3-6) varaston lounais- ja koillispuolen alueilta. Näytteet on pakattu, löytötiedoin varustettuina, muovipusseihin, jotka on varastoitu pahvilaatikoihin Turun linnaan.

5 HAVAINNOT

5.1. Kaivauksen lähtötilanne ja alkuvaiheet

Kaivaukset aloitettiin varaston sisällä 27.4.1987. Varaston lattia oli poistettu piikkaamalla koko alueelta jo ennen kaivauksen alkua. Lattian pinnan korkeus merenpinnasta oli noin 667 cm. Lattia koostui kahdesta n. 12-15 cm paksuisesta betonikerroksesta, jossa eristeen' oli käytetty styrodia. Alemman betonikerroksen korkeus oli n. 655-650 cm merenpinnasta (Havainnot poistetusta lattiarakenteesta tehtiin varaston länsinurkassa olleesta kakluunin tms. pohjan kohdalta, jossa lattiakerros oli osin koskematon.). Pintakerrosten poisto suoritettiin kahdella Bobcatkaivurilla siten, että toinen työskenteli varaston lounais- ja toinen koillispuolella. Pintakerrokset poistettiin kahdessa tasossa, jotka ovat täyttökerros A ja täyttökerros B. Kaivauksien aloituskorkeus eli täyttökerros A:n pinnan korkeus merenpinnasta oli noin 640-650 cm. Betonilattian alla oli n. 10 cm:n paksuinen tasoituskkerros tasalaatuista, kärkeää hiekkaa. Tämän alla, ja osittain hiekkakerrokseen sekoittuneena oli (purku) täyttökerros, jossa tummaksi värjäytyneessä hiekassa oli tiilen ja laastin kappaleita, kiviä sekä hiukan hiiltä. Lounaispuolella havaittiin myös suuria, n. 60-70 cm:ä halkaisijaltaan olevia, kiviä. Mitään rakenteita ei kuitenkaan ollut vielä tällöin nähtävissä, lukuunottamatta varaston seinänperustuskiviä ja länsinurkassa ollutta uudemman, betonilattian peitossa ollutta kakluunin pohjaa tms. (ks. esim. kuvat no:t 791-793). Poistetun maakerroksen paksuus oli n. 60-70 cm. Kyseinen kerros on uudempi, mahdollisesti paikalle tuotu (?) täyttö- tai purkukerros, jossa havaittiin varaston lounaispuolella tiilen ja laastin seassa hiukan maatumutta puumoskaa sekä tämän alla savea. Talteen otetut löydöt olivat uudempia lasia, naulojen, pien, luiden (joukossa mahdollisesti ihmisen luun ruhjoutunut pala, joka lienee peräisin alueen alemmista, sekottuneista kerroksista) yms. palasia. Varaston lounaispuolella tasattiin lastoin täyttökerros A:n pohja, jolloin sen korkeus merenpinnasta oli noin 585-610 cm.

Täyttökerros A:n pohjatasoon kaivettiin lapioin ja lastoin neljä koekuoppaa purku/täyttökerroksen paksuuden toteamiseksi. Koekuopat A-D sijaitsivat varaston lounaispuolella. Koekuopissa B ja D, (syvyydet 40 ja 50 cm) havaittiin sekoittuneen, laastin ja tiilimurskapitoisen hiekkakerroksen jatkuvan. Kuopissa oli myös jokunen irrallinen isohko kivi. Koekuopissa A ja C (syvyydet 20 ja 37 cm) havaittiin n. 10-30 cm:n paksuisen täyttökerroksen peittämänä kivirakennetta, jonka kivien alla ja väleissä oli tiilimurskaa, sekä paikoin jopa 10-14 cm:n vahvuudella laastia. Muurimainen rakenne oli selvästi havaittavissa, etenkin koekuopissa A.

Varaston lounaispuolella koekuopista tehtiin havaintoihin tukeutuen päätettiin poistaa koneella vielä n. 30 cm:ä sekoittunutta täyttömaata l. kerros B. Tästä täyttökerroksen B pohjasta muodostui tasokaivauksen aloitustaso l. ns. pinta-taso. Samanaikaisesti varaston koillispuolella oli koneella poistettu noin 60-70 cm:n paksuudelta täyttemaata. Savisen hiekan- ja savikerroksen alta paljastui kivimuurin ja kuorin koillisosan

kiveyksen pintaa. Kivimuurin pintaa paljastettiin luoteisseinän vierestä, lähes koko huoneen pituudelta. Rakenteen todettiin kuuluneen kirkon itäpäättyyn.

Täyttemaakerros poistettiin lähes koko varaston sisäpuoliselta alueelta. Vain pääovien kohdalle jäi kaivamaton, viistottu ajoluiska kulkua ja profiilileikkauksia varten. Kirkon itäpäädyn kiveyksen yläpinta oli kaivettu esille, samoin kuorin koillisosan kiveyksen pintaa. Myös varaston seinien perustuksiin kuuluvia kiviä oli näkyvillä. Varaston lounais- ja koillispuolen alueilta oli kaivettu täyttemaakerros, ja alueet olivat tasossa, josta varsinainen tasokaivu saattoi alkaa. Tämän pintatason korkeus oli noin 555-560 cm merenpinnan yläpuolella.

5.2. Kaivaushavainnot tasokaivausalueilla

5.2.1. Varaston lounaispuoli

KARTAT 3, 5-12, 14-16 Varaston lounaispuolen alue kattoi varastorakennuksen lounais- ja keskiosat, aivan kirkon itäpäädyn kaakkoispuolella, rajoittuu varaston kaakkoisseinän perustuksiin (Varaston sisäpuolelle jääneet kirkon itäpäädyn- ja kuorin kivirakenteet käsitellään omina, erillisinä kokonaisuuksinaan). Ensimmäisen kaivausvaiheen aikana alue käsitti ruudut C7, C8, C9, D7, D8 ja D9. Toisessa kaivausvaiheessa varastorakennuksen purkamisen jälkeen, tasossa 3, alue laajeni ruutuihin C6, D6, C5 ja D5.

KARTTA 7 Täyttemaakerroksen poiston jälkeen suoritettiin lastoilla ja harjoilla aloitustason tasaus ja siistiminen dokumentointia varten. Korkeus alueella oli tällöin noin 540-568 cm (Taso 1 pinta oli ruuduissa CD syvemällä kuin alueen lounaisissa ruuduissa) merenpinnasta lukien. Ruuduissa C7, C8, C9, D7, D8 ja D9 oli tason 1 pinnassa harmahtavan ruskeaa hiekkaa, jossa oli joukossa laastin kappaleita, tiilimurskaa sekä joitain irrallisia kiviä. Ruudussa D9 oli laakea, pitkänomainen, laastin peittävä kivi, joka on saattanut olla lattian, seinän tms. rakenteen pintakivi. Kiven koko oli noin 20 x 40 cm. Ruudussa D7 oli kirkon itäpäädyn reunassa pitkittäin pystyssä tiili (mitat 21x13x7,5 cm), jota ympäröi kaksi irrallista kiveä. Tiilen ja kivien väleistä otettiin talteen löytöinä saviastian pala sekä hiukan eläimen luun paloja. Pintatasossa ei havaittu mitään ehjiä rakenteita tai sekoittumatonta kulttuurimaa-alueita, joten kaivausta jatkettiin lapioimalla maata hihnalle seulottavaksi. Samalla purettiin varaston lounaisseinän ylemmää kivi-kertaa. Kaivaus eteni ruuduittain lounaasta kohti koillista (Ensin kaivettiin ruudut C9 ja D9, seuraavaksi C8, D8 jne.).

KARTTA 8 Tason 1 pohjan korkeus merenpinnasta oli noin 530-540 cm. Ruuduissa C9 ja D9 oli tummaa hiekkaa, jossa oli laastia, tiilen paloja, tiilimurskaa sekä jokunen irrallinen kivi. Maa muissa alueen ruuduissa (C8, D8, C7, D7) oli samanlaista. Ruudussa D8 oli pari isompaa kiveä, sekä ruudussa D7 neljä laakeahkoa kiveä, mutta mitään rakenteita ei voitu havaita. Kaivetun taso 1:n kerroksen paksuus oli noin 20-25 cm. Mitään eroa ylemmään sekoittuneeseen purku/täyttökerrokseen ei ollut havaittavissa. Löytöinä otettiin talteen eläimen luita, keramiikan, lasin ja liitupiipun paloja. Tasosta otettiin maanäytteet nro 1-5 ja 8, sekä kokonainen tiili nro 1 ruudusta D8.

Tasoa 2 kaivettiin aluksi n. 30 cm, kunnes ruuduissa C8 ja D8 alkoi paljastua lattiakiveystä, jolloin koko alue kaivettiin kiveyksen pintaan asti. Kiveyksen koillispuolella sekä koillisseinänä paljastuivat ajoluiskan alueen kaivuun yhteydessä 1. kaivausvaiheen lopulla (Kiveykseen liittyvät rakenteet on kuvattu varaston lounaispuolen alueen kuvauksen yhteydessä, mutta muuten ajoluiskan aluetta koskeva selostus on s. 59-60.). Kiveyksen kaakkois- ja lounaisseinänä kaivettiin esille 2. kaivausvaiheessa

varaston purkamisen jälkeen. Kaivetun 2. tason paksuus vaihteli pohjan eli lattiakiveyksen viettävyuden mukaan aina jopa 70 cm:stä 30 cm:iin. Kaivettu kerros oli ohuin alueen koillispuolella.

KARTTA 9 Tason 2 pohjana oli lattiakiveys 1., jota peitti samanlainen jo aiemmissa tasoissa esiintynyt laastin ja tiilimurskan sekainen hiekkakerros. Lähinnä kiveyksen pintaa oli noin 3-4 cm tasalaatuista kellertävää hiekkaa, josta saatiin löytöinä lasia, keramiikan, posliinin ja eläimen luun paloja. Esineistö on uudempaa; ilmeisesti 1800-luvulta.

1. Kiveys rajoittui lounaassa ja kaakossa varaston seinän perustuksiin ja luoteessa aivan kirkon itäpäätyyn (Kiveyksestä ovat mm. mv-kuvat nro:t 927-938, 1281-1283). Ruuduissa C9 ja D9 on mukulakiveystä yläpinnaltaan tasaisista kivistä. Kiveyksessä on joitakin suurempia laakeita kiviä. Kivien koot vaihtelevat 5x4 cm:stä aina 60x36 cm:iin. Kivien väleissä on lähinnä tasalaatuista, karkeaa hiekkaa. Kiveyksen yläpuolella oli n. 10-15 cm hiekkaa, jossa runsaasti laastia ja tiilimurskaa. Ruutujen C9 ja D9 (hiukan ruutujen C8, D8 puolella) kiveys viettää kohti ludetta ollen noin 10-15 cm alempana koillispuolisissa ruuduissa olevaa kiveystä. Ruuduista C9 ja D9 oleva kiveys rajoittuu ruuduissa C8 ja D8 olevaan kynnykseen, joka muodostuu noin 14 cm:n levyisistä, ja 27 cm:n pituisista tiilistä, joiden yläpinta on laastin peittämä. Kynnys on noin 5 cm korkeammalla kuin ruutujen C9 ja D9 kiveys (Kiveyksestä ovat mm. mv-kuvat nro:t 927-938, 1281-1283). Kynnys sijaitsee kohtisuoraan kirkon itäpäätyä vastaan jatkuen paikoin rikkoutuneena aina ruudun C8 puoleenväliin (Kynnyksen korkeus merenpinnasta on noin 490 cm). Aivan kirkon itäpäädyn reunassa, noin 90-100 cm:n leveydeltä on ruuduissa D8 ja D7 mukulakiveystä pienistä (n. 4x4 cm), pyöreistä, luonnonkivistä. Ruutujen D8 ja D7 rajalla yhtenäisen nypyläkiveyksen rikkoo suuremmista laakeista kivistä ladottu noin 60 cm:n levyinen alue. Nypyläkiveyksen pohjoisnurkassa on myös jokunen suurempi laakea kivi. Kivien väleissä on hiekkaa, sekä hiekan laastia ja tiilimurskaa. Nypyläkiveyksen lounaispuolella, ruudussa D8 on tasattua, suurempi kivistä kiveystä, jonka väleissä on myös hiekkaa, laastia sekä jokunen tiilenpala. Ruuduissa D8, C8, D7 ja C7 on laakeista, tasapintaista, suuremmista (n. 20x30 - 32x54 cm) kivilaatoista tehty taso, suurempien kivien välit on täytetty pienemmällä kivillä, hiekalla ja laastilla. Koillispuolella lattia rajoittuu kiveykseen liittyvään luodekaakko-suuntaisen seinän pohjaan.

KARTTA 6, 3) Seinä sijaitsee kohtisuorassa kirkon itäpäätyä ruutujen C6 ja D6 alueilla koko kiveyksen leveydeltä. Seinän säilyneen osan korkeus on noin 520-570 cm merenpinnan yläpuolella. Seinän leveys on noin 70 cm. Luoteispäässä se on murattu kiinni kirkon itäpäädyn muuriin. Seinä on tehty lohkotuista harmaakivistä ja tiilistä (seinässä olleiden pitkittäisten tiilien mitat: 26x14x9 cm). Selvempää seinän kivien tms. ladontaa tms. on vaikea havaita, sillä seinän lounainen ulkosivu on vahvan laastikerroksen peitossa. Profiilista katsottuna yhtenäinen seinälinja katkeaa noin 2 m:n päässä kirkon muurista, ruudussa C6 sijaitseviin portaisiin. Luoteispuolella porrasaukkoa reunustaa n. 48 cm:n levyinen kaareva, lohkottu kivi, jonka kaakkoispuolella, portaiden luoteisreunassa on poikittaisten lounas-koillinen -suuntaisten tiilien rivi (tiilien mitat on 32x14,5x8 cm). Osin lohjenneita tiiliä on kolme tiilikertaa keskimäisen porraskiven päälle asetettuna. Portaiden leveys on noin 90 cm. Portaat koostuvat kolmesta askelmatasosta. Alin porras askelma on pitkänomainen, laakea kivi lattiakiveyksessä. Sen mitat ovat n. 84x22 cm ja korkeus merenpinnasta n. 512 cm. Keskimäinen porraskivi on laattamainen, n. 16 cm korkea ja 140 cm leveä kivi, jonka päällä oviaukkoa reunustavat tiilet ja kivet lepäävät (keskimäisen porraskivien korkeus merenpinnasta on noin 523-529 cm). Ylin säilynyt porrastaso muodostuu kolmesta tasatusta, muotoillusta kivestä (mitat: 21-27x48xkorkeus:

19-23 cm (ylimmän porrasaskelman korkeus merenpinnasta on n. 543 cm). Tämän päällä oli seinän suuntaisesti, pitkittäin ladottu tiiliä (Tiilien mitat n. 24x11,5x4. Tiilinäyte nro 12), ilmeisesti ko. tiiliportaiden pohja. (kaivettaessa portaat ja porrastila oli täytettyyn vahvaan, n. 10-20 cm:n paksuiseen murskautuneen tiilen kerrokseen.) Tiiliseinä rajoittuu kaakossa varaston seinän perustuskiviin. Portaiden kaakkoispuolella seinä muodostuu nelikulmaisista, laastipintaisista harmaakivistä (mitat: 50x34xkorkeus 28 cm), joiden alla on rikkoutuneita tiiliä (mitat: 14xkorkeus 7,5 cm) pitkittäin laounais-koillinen -suuntaisesti: Kivet ja tiilet lepäävät keskimmäisen laattakiviportaan päällä. Lisäksi seinässä on pienempiä, laakeita nelikulmaisia harmaakiviä (mitat: 32xkorkeus 11 cm) sekä joitain pienempiä täytekiä. Kivien ja tiilien väleissä on laastia ja hiekkaa.

KARTAT 9, 14,15,16 Lattiakiveys oli hyvin tiivis ja rikkoutumaton. Se rajoittui selvästi kirkon muuriin sekä varastorakennuksen perustuskiviin. Lattia vietti voimakkaasti kohti lounaista; korkeusero koillis- ja lounaispään välillä oli noin 45 cm. Kiveys oli hyvin tiivistä ja välit oli täytetty hiekalla. Kiveyksen halkoo kynnyks, joka on ollut ilmeisesti luoteis-kaakosuuntaisen väliseinän pohja. (Ylemmässä 1. tasossa oli kynnyksen kohdalla myös samansuuntaisesti pari kiveä, sekä tiilimurskaa, jotka saattavat olla paikalla sijainneen seinän jäänteitä (ks. s. 32). Myös kirkon itämuurin profiilissa on kynnyksen kohdalla havaittavissa myöhemmän laastimuurauksen jälkiä (ks. s. 69). Kynnyksen lounaispuolen lattiakiveys ei ole aivan yhtä huolellisesti ladottu kuin koillispuolen kiveys, jossa on laakeaa, tasaista kiveystä. Muurin vieressä oleva nypyläkiveys voi olla paikkaa, sillä kiveystä ei ole aivan yhtä tiivistä ladottu kuin suurempien kivien muodostama kiveys. Kynnyksen 1. väliseinän koillispuolen kiveys rajoittuu väliseinään samoin lounaispuolen kiveys, joten väliseinän paikka on ollut lattiaa tehdessä selvillä. Koska lattiakiveys noudattellee varaston seinälinjoja, kyseessä lienee myöhemmin käytöstä hylätyn ja täytetyn 1800-luvun kellarin lattia (Lattiakiveyksen nuoreen ikään viittaavat myös kiveyksestä talteenotetut löydöt). Kulku kellariin on sijainnut tilan koillispäässä olevien portaiden kautta. Harmaakiviset laakakivet ovat muodostaneet ilmeisesti tiilistä tehtyjen portaiden alimmat askelmat. Porrasaukon sisäseinät lienevät olleen myöskin tiilestä muuratut.

Tasosta 2. otettiin maanäytteet ruuduista C8 (nro 10), D8 (nro 11), C9 (nro 12), D9 (nro 13) ja D7 (nro 17), sekä tiilinäytteet ruuduista D9 (nro 3) ja C6 (nro 14). Lisäksi on otettu tiilinäytteitä kellarin koillisseinästä (nro:t 12 ja 13).

KARTTA 9 Varaston lounaispuolen alueen kaivaus pysähtyi 1. kaivausvaiheessa lattiakiveykseen. Alueen lounaispuolelle, kirkon itäpäädyn viereen, ruutuun D9 tehtiin noin 56x50 cm:n suuruinen koekuoppa. Kiveyksen yläpinnan korkeus merenpinnasta ennen lattiakiveyksen purkamista oli noin 462-472 cm. Kivien välissä oli hiekkaa. Kiveyksen paksuus oli noin 5-9 cm, ja sen alla oli noin 2 cm:n kerros karkeaa täyttöhiekkaa. Hiekakerroksen alla oli noin 8 cm:n kerros harmaata, hiukan hiekan sekaista savea sekä sinisavea, jossa oli nokiläikkiä ja jokunen tiilen kappale. Tämän alla oli savikerros, jossa oli puulastua sekä n. 16 cm:n syvyydessä kiveyksen yläpinnasta hiiltynyttä puumoskaa, ja 27 cm:n syvyydessä hiiltynyttä puuta (hiilinäyte nro 3). Noin 27-35 cm:n syvyydessä kiveyksen yläpinnasta havaittiin savessa hyvin säilynyttä lautaa "kehikkona" kuopan reunoilla, siten että kaakkoispäässä olevaa päätylautaa vasten oli kohtisuorassa n. 13 cm:ä korkeat luode-kaakko-suuntaiset sivulaudat (ks. mm. mv-kuvat 903, 904). Lautojen korkeus merenpinnasta oli noin 454 cm. Kehikon päällä poikittain oli n. 6 cm leveä puun pala itä-länsisuunnassa. Laudat muodostivat arkkurannelman, jonka sivulautojen sisäpinnat ja päällys oli "vuorattu" tuohen ja kaarnan kappaleilla

(Muut näytteet nro:t 3 ja 5). Kuopan pohjan korkeus oli noin 441 cm merenpinnan yläpuolella. Kuoppa täyttyi vähitellen savikerroksista tiheällä orsivedellä.

Kiveys suojattiin kaksinkertaisella suodatinkankaalla ja suojarahiekkakerroksella varaston purkutöiden ajaksi, 2. kaivausvaiheessa tason 2 lattiakiveys purettiin ja alueen kaivuuta jatkettiin lapioin ja lastoin (kirkon itäpäädyn viereen, ruutuun C7 tehdystä koekuopasta oli todettu ylemmän lattiakiveyksen alla olevan myöhempää kiveystä). Alue laajentui kattamaan tasossa 3 myös ruudut C5 ja D5 (tasosta 3 ovat mm. vm-kuvat nro:t 1240-1249, 1290-1994, 1296, 1297).

KARTTA 10 Tason 2 lattiakiveyksen paksuus oli noin 5-9 cm. Kivien alla oli noin 2 cm:n paksuudelta tasaushiekkaa, joka oli tiivis, n. 10-15 cm:n paksuinen hiekka-tiilimurskakerros, jonka seassa oli myös laastia ja savea. Tämän purku/täyttökerroksen alla oli 2. lattiakiveys, jonka pinnalla ollut maa oli nokista. Lattiakiveys vietti loivasti kohti lounasta korkeuden merenpinnasta vaihdellessa 460 cm:stä 490 cm:iin. 2. kiveys sijaitsi lähes täsmälleen ylemmän, myöhemmän lattiakiveyksen kohdalla, vain kaakkois- ja koillispäässä 2. kiveys ulottui 1. kiveystä laajemmalle. Lounaassa, kaakossa ja koillisessa kiveys rajoittui suuriin lohkokiviin, luoteessa kirkon itäpäädyn muuriin. Itse kiveys oli yhtenäistä, laakeista, pyöreäsärmäisistä lohkokivistä ladottu. Kivien koko oli noin 18x20 - 40x40 cm. Nelikulmamaisten kivien väleihin oli ladottu hiukan pienempiä kiviä (n. 6x6 cm) ja tiilen kappaleita täytteeksi. Kivien pinta oli laastin peitossa. Ruutujen C9 ja D9 lounaisreunassa kiveys näytti rajoittuvan luode-kaakkosuuntaiseen kiviriviin, joka on ilmeisesti kiveyksen liittyvän rakennuksen lounaisseinän pohja. Kivien pinnalla on laastin jäänteitä. Suurin niistä on n. 56x92 cm, muut noin 46x46 cm. Kivien väleissä on pienempiä kiviä täyttönä sekä laastia. Kaakkoispuolella kulkee lounas-koillinen-suuntaisen seinän pohja, jonka muodostaa laastipintaiset vierekkäin asetetut kivet. Kivien koko on noin 60x60 cm. Kaakkoisseinä sijaitsee ruutujen C9, C8, C7 ja C6 kaakkoisreunalla. Ruudussa C9 ei kiveystä ole säilynyt, mutta kiviperustusta alempana, noin 444 cm mpy, kulkee kiviseinän pohjan suuntaisena kaksi tasattua, hiukan nokipintaista hiiltä. Hirsien leveys on noin 20 cm, ja ilmeisesti ne kuuluvat lattiakiveyksen liittyvän rakennuksen kaakkoisseinän hirsiperustuksiin. Kahdessa kohdassa ruudun C8 alueella seinäkiveyskatkeaa, ja kivien alla oleva rikkoutuneiden tiilien kerros (korkeus merenpinnasta noin 450 cm) paljastuu. Maa seinäperustuksen kivien alla on savensekaista hiekkaa, jossa on nokijälkiä. Kaakkoisseinän kiveys jatkuu yhtenäisenä kohti koillista aina ruudun C6 puoleen väliin, jossa seinälinja katkeaa kääntyen kohti luodetta. Lattiakiveyksessä kulki tässä kohdin lattiakiveyksen jakava epätasaisempi kiveys kohtisuoraan kirkon itäpäädyä. Kivet, jotka olivat pari senttiä lounaispuolisia lattiakiviä korkeammalla, liittyivät ruudussa D6 olleitten suurempien (seinä)kivien kanssa samaan linjaan. Samalla kohdalla kulki myös 1. lattiakiveyksen koillisessa edellisessä tasossa (ks. kartta nro 6). Tämän noin 70 cm:ä leveän, sisemmän seinälinjan koillispuolella (ruudut D6-5, C6-5) oleva lattiakiveys on muuta lattiakiveystä noin 5-10 cm:ä korkeammalla (korkeus merenpinnasta noin 490 cm), ja rakenteellisesti erilainen. Kiveys on tällä alueella epätasaisempi ja siinä on käytetty enemmän pientä täytekiveystä (Mv-kuvissa nro 1290, 1293 erottuu selvästi muuria kohtisuorassa oleva, osin kaivamaton, lattiakiveyksen jakava seinälinja). Lattiakiveys näyttää jatkuneen kohti kaakkoa, missä sen rikkoo alueella olleen varastorakennuksen kaakkoisseinän hirsiperustus. Lattiakiveys, jonka leveys on noin 140 cm rajoittuu ulomman koillisseinän perustuskiveykseen (ruudut C5, D5), joka on ulottunut aivan kirkon muurin koillispilariin (seinälinjaa oli havaittu jo ylemmässä tasossa, ks. s. 59). Nelikulmamaisten seinän perustuskivien keskimääräinen koko oli noin 84x46 cm, ja korkeus meren-

noin 500-510 cm. Seinän leveys oli noin 80 cm.

Lounaispuolen lattiakiveys oli huolellisesti ladottu erimuotoisista kivistä ja välit oli täytetty hiekalla. Kohdista, jossa kiveys oli rikkoutunut, (esim. ruudussa D8), alta paljastui hiekan ja tiilimurskan sekaista kulttuurikerrosta, jonka alla oli harmaata savimaata. Tasossa 3. kaivettiin esille myös kirkon itäpäätyyn kuuluvat, madalletut pilasterit. Lounaispuolinen pilasteri sijaitsee ruuduissa D9-D8, ja sen korkeus on noin 460 cm merenpinnan yläpuolella. Paremmin säilynyt koillispuolen pilasteri sijaitsee ruuduissa D6-D5 ja sen korkeus on noin 520-550 cm merenpinnasta. Laastipintaisten pilasterirakenteiden leveys on noin 150-170 cm. Lounainen pilasteri on purettu 2. lattia-tasoa alemmaksi. Kirkon muurin vieressä kiveys koostui muuta kiveystä suuremmista kivistä (ruutu D7), muodostaen ikäänkuin seinän pohjan. Tämä lounais-koillinen -suuntainen kivetty alue oli myös muuta lattian kiveystä noin 5 cm:ä korkeammalla. Heti sen kaakkoispuolella noin metrin päässä kirkon muurista (ruutujen D7-D6 rajalla) oli vierekkäin kaakko-luode -suuntaisesti asetettujen oranssinpunertavien tiilien rivi. Tiilet sijaitsivat sisemmän koillisseinän rajaamassa pohjoisnurkassa kokonaisia tiiliä oli kaikkiaan viisi lounas-koillinen -suuntaisesti (tiilinäytteet nro:t 16-20). Kuudes tiili (nro 15) sijaitsi hiukan viistosti näihin nähden, lähinnä pohjois-etelä suunnassa. Tiilirivin luoteispuolella oli myös tiilien kappaleita ja tiilimurskapitoista hiekkaa. Tiilien mitat olivat noin 31x13-14x6 cm. Ne olivat osa portaisen, uunin pohjan tms. rakenteen pohjaa, jonka alemmat rakenteet kaivettiin tasossa 4 ja 5 (osa alemmasta tiilikerroksesta näkyy kartassa 10 tiilien 19 ja 20 kaakkoispuolella).

Lattiakiveyksessä havaittiin myös muita rakenteita. Kiveyksessä erottui kaikkiaan neljä rännimäistä syvennystä. Kiveyksen koillispuolella, ruudun C5 lounaispuolella, aivan uloimman koillisseinän lounaispuolella kulki noin 14 cm:n levyinen kouru kohti kaakkoa. Se erottui ympäröivässä kiveyksessä noin 10 cm:ä matalampana, pienten kivien kattamana urana, joka vietti kohti kaakkoa (Ks. esim. mv-kuvat nro:t 1242, 1296. Kourun luoteispään korkeus on noin 482 ja kaakkoispään 477 cm merenpinnan yläpuolella). Lattiakiveyksen lounaisosassa olevaan arkkurakennelmaan viettäviä uria oli kaikkiaan kolme (Ks. esim. mv-kuvat nro:t 1240, 1247, 1293, 1294, 1296, 1297). Kiveyksen kaakkoisreunassa (ruuduissa C7, C8, C9), laski kohti lounasta noin 320 cm:ä pitkä ja noin 16 cm leveä kouru. Sen koillis- ja lounaispuolelta välinen korkeusero oli noin 10 cm:ä. Kouru muodostui, kiveykseen siten, että ylemmät lattian kivet oli asetettu vieretysten kourun molemmin puolin. Itse kourun pohjakiveys oli tehty syvemmälle suorakaiteenmuotoisista kivistä. Kourussa, pohjakivien päällä olleessa savipitoisessa hiekkakerroksessa oli runsaasti nokea. Kouru yhtyi ruudun C9 keskivaiheella viistosti luoteeseen laskevaan kouruun. Tämän kourun päiden välinen korkeusero oli noin 5 cm:ä. Sen pituus oli noin 180 cm, ja leveys noin 16 cm:ä. Tämän lounaiskourun pohjalla ei havaittu kiveystä. Kourun pohja ja kourussa ollut savinen maa oli hyvin nokipitoista (kouruissa olleesta maasta on otettu maanäyte nro 31). Kourun luoteispää avautui kirkon muurin vieressä olleen aukean kaakkoispään saman levyiseen loveukseen ja itse arkkurakennelmaan. Arkun itäkulmaan laski myös neljäs ura, joka kulki viistosti itäkoillisesta lounaaseen. Sen pituus oli noin 185 cm ja leveys noin 14 cm. Uran pohjalla ei ollut kiveystä, vain hiekkaa ja tiilimurskaa. Korkeuseroa urassa oli noin 9 cm. Kouruihin liittyviä puurakenteita tms. ei havaittu. Lounaisen kourun kaakkoispäässä oli samansuuntainen puunpala, joka on tosin saattanut liittyä seinien hirsiperustusrakenteisiin. Kourujen ylempänä olevassa alkupäässä ei havaittu mitään erikoista rakennetta, kourun pohjakiveys vain alkoi asteittain viettämään laskusuuntaan.

Lattiakiveyksen kaivuussa saatiin talteen melko niukasti esineistöä,

mm. joitakin luun ja keramiikan paloja. Lattiarakenteen ajoituksen kannalta on tärkeä kupariraha, joka löytyi ruudun C7 länsinurkasta aivan kiven reunan pinnalta. Raha on 1/4 äyriä Kaarle Kustaa X hallituskaudelta v. 1654-1660. (Tai Kaarle XI:n nentoista ajalta/Liite 13, raha nro 2. Suullinen tiedonanto: L. Laaksonen, ja T. Bergrooth 1987). Tasosta 3 otettiin maanäytteet ruuduista C7 (nro 27) ja C8 (nro 30).

Tasossa 3 olleessa lattiakiveyksessä havaittiin kaksi rakenteellisesti erilaista osaa. Koillispuolen kiveys on muuta kiveystä tiivimpää ja epätasaisempaa. Kiveys on jatkunut kaakkoon, minne johtaa myös kiveyksessä olevan rännin laskusuunta. (Uloimman koillisseinän rakenteesta lisää ajoluiskan alueen kuvauksen yhteydessä, s. 59-60) Lattiakiveyksen pääosa rajoittuu suorakaiteen muotoiselle, n. 6,8x3,4 m:n suuruiselle alueelle, jonka reunakivinä ovat kookkaammat, seinien perustusten pohjakivet. Tämän alueen pohjoisnurkassa saattoi havaita tiilisten portaiden tms. pohjarakenteita. Itse kiveys kuulunee kellarin lattiaan. Kiveyksessä olevien kourujen lasku kulkee kiveyksen länsinurkassa sijaitsevaan avoimeen, puiseen arkkuun. Arkku on ollut eräänlainen rakennuksen sisäinen viemärikaivo tai vedenkerääjä. Se kuului tiiviisti tasossa 3. olleiden lattiarakenteiden yhteyteen, jota se voidaan ajoittaa lattiakiveyksen kanssa samanaikaiseksi. (Arkun rakenteesta tarkemmin jatkossa).

KARTTA 11 Tason 4 kaivuu rajottui suurempien seinäkivien välisille alueille, joilla oli kivettyä lattiaa (kenttätöitä johti Leena Venhe, joka myöskin teki kaivuuvaiheen aikana havaintoja. Allekirjoittanut dokumentoi tasossa 4 ja 5 olleen tilanteen). Lattiakiveyspoistettiin, samoin pienemmät seinänperusta kivet (lounaisreunan seinänkiviä ei voitu poistaa, siten ettei arkku olisi voinut vahingoittua). Kaakkoisseinän poistettujen kivien alla oli savimaata, jossa oli seassa maatonutta puuta tai puumoskaa, ehjää puuta ei kuitenkaan kaivettaessa todettu. Todennäköisesti kuitenkin jo edellisessä tasossa kaivetut lounais-koillinen-suuntaiset hirret (ruudussa C9) ovat jatkuneet syvemmällä koko kaakkoisseinän pituudelta. Sisemmän koillisseinän kohdalla paljastui pari alemmaa seinänpohjan kiveä (ruudut C6, D6). Kirkon muurin vierestä, kiveyksen kuuluvan luoteisseinän kiveysten alla oli noin 25 cm leveä ja 24 cm korkea ylä- ja alapinnoilta tasattu, n. 2,7 m pitkä hirsi, joka koillis-päässä jatkui seinän perustuksen kivien alle (hirren lounaispäästä otettu puunäyte: nro 35).

Lattiakivien paksuus oli noin 4-8 cm, koillis-päässä noin 6-15 cm. Lattiakiveyksen alla oli karkeaa, tasalaatuista hiekkaa noin 3-5 cm. Tasaushiekkakerroksen alla alkoi alueen koillis-päässä, ruuduissa C6, C5 ja D6, D5 noin 10-15 cm:n paksuinen savisen hiekan kerros, jossa oli tiilenporoa, laastia, sekä hiukan hiiltyneen puun puunpaloja (hirren lounaispäästä otettu puunäyte: nro 35). Ruuduista C6, C5 koillisreunasta otettiin talteen keramiikkaa. Tasosta löytyi myös huonokuntoinen tynnyrin tms. kimpä. Uloimman koillisseinän ja kirkon itäpäädyn pilasterin välissä oli kolmen huonokuntoisen koillis-lounaissuuntaisen puun (lahonneen hirren?) jäänteitä. Hirsien leveys oli noin 18 cm ja niiden alapinta oli loivan pyöreä. Puut ovat ilmeisesti uloimman koillisseinän perustuksen hirsipedistä (tasossa 2 ollut kivi juuri näiden kohdalla). Koillispuolella puut (ja uloimman koillisseinän perustuskivet) rajoittuvat kuorin pystypaaluihin.

Sisemmän koillisseinän lounaispuolella ruuduissa C6, C7, D6, D7 oli tasaushiekan alla noin 10 cm:ä hiukan savipitoista hiekkaa, jossa oli runsaasti laastia ja tiilimurskaa. Ruuduissa C8, C9, D8, D9 kaivetun tiili-hiekka kerroksen paksuus oli 5-10 cm:ä. Tässä purkukerrossa oli myös hiiltyneitä, puun paloja ja nokea (otettu hiilinäyte nro 9 ruutujen C7 ja C8 rajalta). Purkukerros oli ohuin ruuduissa C9, D9 ja ruutujen C8, D8 lounaisreunassa, jossa maa muuttui savensekaisesta hie-

kasta nokiseksi savimaaksi. Viimeksi mainitusta kerroksesta otettiin talteen puisten esineiden katkelmia; mm. pyöreä, sorvattu rukin tms. osa, kimpiastian pohja ja leipälapion tms. osa. Savessa oli myös runsaasti viilloslastua, sekä eläinten luita. Ruudun C8 länsinurkkaan tehtiin noin 40 cm:ä syvä koekuoppa, jossa havaittiin tiilimurskan ja puulastujen sekaisen savimaan paksuuden olevan noin 13 cm (koko savimaakerroksen paksuus oli siis noin 25), ja tämän alla oli noin 9 cm:ä harmaata savea, n. 9-12 cm:ä tummaa, tasalaatuista "puhdasta" hiekkaa, jossa ei ollut mitään ihmisen toiminnasta johtuvia jälkiä; tiilensivuja, puulastua tai löytöjä (otettu näyte - muut näytteet no 2). Hiekkakerroksen alla alkoi steriili sinisavi noin 412 cm merenpinnan yläpuolella.

Ruuduissa D6 ja D7 olleen rakenteen tiilikerroksen alla, porrasmaisesti oli toinen, 4-5 tiilen muodostama, samansuuntainen rivi (ks. esim. mv-kuvat nro 1252-1255). Tiilien koot olivat samat (1.30-31x13-14x6 cm) kuin ylemmässä tasossa olleiden tiilien (tiilinäytteet nro:t 20, 21, 22, 23). Tiilitasojen alla oli ko. rakenteen pohjaa tukeva, ylä- ja alapinnaltaan tasattu, päästään viistottu hirsi. Hirren leveys on noin 23 cm ja paksuus 16,5 cm (pyynäyte nro 36). Sen suunta oli lounaasta koilliseen.

Kaivetun e. tason paksuus oli noin 20-25 cm. Alueen koillispään korkeus oli noin 470-480 cm ja lounaispään noin 440 cm merenpinnasta. Nokinen, hiiltynyttä puulastua, puuesineitä ja tiilimurskaa sisältänyt savikerros on kirkon tai myöhemmän palon aikainen. Sen päälle on levitetty hiekaista purkumaata, joka on myöhemmin lattiakiveyksen nro 2 rakentamisen yhteydessä peitetty tasaushiekkakerroksella. Lattiakiveystä rajaavien seinien alta todettiin yksinkertaista hirsiperustusta, kirkon itäpäädyn lounaispuolinen pilasteri on ollut muurin reunassa kulkevan hirsiperustuksen jatkeena, sillä sitä on madellettu ja tasattu hirren kanssa samalle tasolle. Rakennusta on ilmeisesti laajennettu myöhemmin, jolloin on tehty koillispuolen kiveys ja ulompi kollisseinä. Kiveystä on laajennettu myös kaakkoon päin, missä ruuduissa A6, A7 ja A8 olevat suuremmat kivet ovat saattaneet kuulua laajennetun rakennuksen uuteen kaakkoisseinään, sisempää koillisseinää on saatettu tällöin madaltaa. Kuitenkin sen sijainti on ollut selvillä ylempää lattia kiveystä 1. tehtäessä. (Mahdollisesti osa muurattua seinää on ollut jäljellä kirkon itäpäädyn vieressä) Pohjoisnurkassa on sijainnut porras-, uuni- tms. rakenne, jonka pohjan rakenteisiin hirsi ja molemmat tiilitasot liittyvät.

Tasosta 4 otettiin maanäytteet ruuduista D7 (n:o 34), C6 (n:o 35), C8 (n:o 36), C7 (n:o 37), D8 (n:o 38), C8 ja C9 rajalta (n:o 39) ja D6 (n:o 40).

Tasoon 4 tehdystä ruudun C8 koekuopasta, sekä luoteisseinän hirren viereen tehdystä koeojasta ei voitu todeta selvää kulttuurikerrosta. Puuesineitä sisältänyt savikerros kaivettiin kuitenkin kauttaaltaan koko alueelta koskemattomaan saveen saakka. Orsivesi alkoi tihkua alueelle korkeudessa 440 mpy (pohjaveden korkeus alueella oli noin +420 vuonna 1987 - IPT Geoturku Oy). Kaivetun kerroksen paksuus oli noin 20-40 cm. Tason 5 l. pohjatason pohjan korkeus oli noin 420 cm merenpinnan yläpuolella. Alueen koillispäässä kaivetun 5. tason pohjan korkeus oli noin 450 cm mpy.

KARTTA 12 Kaivettu kerros oli lähinnä sinertävän harmaata savea, joka ruuduissa C7 ja C8 sisälsi tiilimurskan ja laastin sekaista hiekkaa n. 10 cm. Tämän jälkeen ko. ruuduissa oli noin 20 cm:ä savea, jonka seassa muutama tiilen hippu. Vähitellen savi muuttui puhtaaksi sinisaveksi. Ruuduissa C8, C9, D8, D9 oli noin 10 cm:ä harmattavaa savea, jossa ylä-

osassa oli hiukan nokea. Puun jäänteitä, viilloslastua, tms. ei enää esiintynyt kuin arkun läheisyydessä ja sen alla. Saven seassa oli jälkiä tummasta, karkeasta hiekasta. Kyseinen kerros saattaa olla saostunut sinisaven pinnalle aikana, jolloin alue on ollut Aurajoen tms. peitossa. Ihmisen toiminnasta aiheutuvia jälkiä tms siitä ei pystytty havaitsemaan. Kaivuu lopetettiin sinisaven pintaan. Tiilitasojen alla ollut pohjahirsi kaivettiin esille. Tasoa 5. kaivettaessa ei saatu löytöjä. Maanäytteen otettiin ruuduista D6 (n:o 41), D8 (n:o 42), C6 (n:o 43), C8 (n:o 44), D7 (n:o 46), C5 (n:o 47). Tasossa 5 kaivettiin esille kuorin lounaisosan sisäreunan pystypaaluja ruuduista C9-D9 (käsitelty tarkemmin s. 79-80).

KARTAT 10, 11, 12 Tasossa 3 olleeseen kiveykseen 2. liittyvä viemäriarkku kaivettiin ylös tason 5. kaivuun jälkeen (Arkun osien ja sen ylöсотon yhteydessä talteenotettujen puiden kuvaus puunäyteluettelossa - liite 11 - n:o 32/1-17. Arkusta ovat mm. mv-kuvat nro:t 1290, 1293, 1297 sekä 1045, 1086-87, 1090-91, 1262-68, 1270-73. Rakenne liite 5). Arkku on eräänlainen huoneen, pesutuvan tms. sisäinen likavedet keräävä kaivo, johon johti lattiakiveyksessä 2. todetut kourut. Arkku sijaitsee ruudussa D9 aivan kirkon itäpäädyssä kiinni, vinosti kaakko-luodesuuntaisesti. Arkku oli upotettu kiveykseen, siten että arkun yläreuna oli kiveyksen yläpinnan tasalla. Arkun reunojen korkeus merenpinnasta mitattuna oli noin 450-453 cm, ja pohja 423 cm. Arkun päällä oli tasossa 2 ollut lattiakiveys, jonka alla oli hiekka- ja savikerrokset. Arkku oli katettu lounais-koillissuuntaisilla tuohilevyillä, joita oli 2 tai 2 kerrosta. Muuten arkku oli täytetty savella, jossa oli seassa muutama eläimen luu. Arkkua ylöсотettaessa havaittiin sen koillispuolella ja alla savessa puunviillosjätteitä, mm. itänurkan alla oli puutappi. Arkun lounaispuolella oli pari arkun pohjan korkeudella olevaa vaakalautaa, joista pidempi oli n. 50 cm pitkä ja 7-14 cm leveä (puunäytteet n:o 32/10 ja 11). Arkun lounaisseinään oli lovettu aukko, jonka jatkeeksi laudat oli asetettu. Ko. ilmeisesti lounaiseen, pääviemäriin aukenevan viemärin suun vaakalautoitusta. Myös lounaisseinän kiviperustuksessa oli aukko ko. kohdassa.

Arkun kokonaispituus on noin 70 cm, leveys noin 48 cm ja syvyys n. 30 cm. Arkun pohja on yhdestä puusta veistetty järeä, noin 6,5 cm:ä paksu lankku (n:o 32/6), joka on ylä- ja alapinnoiltaan tasaiseksi työstetty. Pohjalaudan ympärille on pystytetty sivulaudat, joista kaakon ja luoteispuolen päätylaudat on naulattu arkun ulkopuolelta pohjalaudan reunaan kiinni. Lounais- ja koillispuolen sivulaudat on puolestaan naulattu ulkoapäin, sivulautojen sisäpuolelle jäävien päätylautojen kapeisiin syrjiin. Luoteispääty muodostui viidestä ylä- tai alapäästä kavennetuista, karkeasti veistetyistä pystylautoista, joiden leveydet olivat 5,5 ja 11 cm:n välillä (puunäyte n:o 32/1-5). Pystylaudat oli asetettu pohjalaudan ja muurin väliin siten, että leveämpiä pystylautojen välissä oli kapeampia. Pohjoisnurkan pystylauta (n:o 32/1) oli naulattu kiinni pohjaan. Muista pystylautoista ei naulan jälkiä tms. havaittu. (Muut 4 lautaa olivatkin hiukan taaksepäin, muuriin kallellaan. Arkun lounaisseinä (n:o 32/7) oli pitkänomainen yhdestä puusta veistelty lauta, jonka luoteispäässä (viemärin suussa) oli n. 34 cm levyinen viistottu aukko. Arkun koillisseinä (n:o 32/8) oli myös yhdestä puusta veistetty lankku, jossa oli noin 14 cm:ä leveä, 5 cm:ä syvä pyöreäreunainen arkkun viistottu lovi. Laudassa oli kaikkiaan 4 naulaa. Arkun kaakkoispääty (n:o 32/9) oli neliömäinen lankku, jossa keskellä oli 11 cm:ä leveä ja 8 cm:ä syvä lovi, johon kiveyksen kouru laski. Päädyssä oli kaikkiaan 6 naulaa tai naulan jälkeä. Naulat olivat suurikokoisia, niiden kanta oli soikean pyöreä (\emptyset 2,1 cm) ja varsi nelikulmainen (n. 0,5x0,5), päähän kapaneva. Arkun seinien yläreunoja oli veistetty hiukan kapeammaksi, mutta keskimäärin seinien paksuus oli noin 5-6 cm. Arkku oli hyväkuntoinen, pinnalla näkyi vain hiukan nokijälkiä. Arkun alla sekä lounaisreunalla oli joitain irrallisia puunpaloja, samoin arkkua ympäröivässä savimaakerroksessa. Arkun alla oli ruskeaa, savista

kulttuurimaata (maanäyte nro 45), jossa oli tiilen ja laastinpaloja (laastinäyte nro 4), sekä puumoskaa ja hiiltynyttä puulastua (hiilinäyte nro 8). Tämän vajaan 10 cm:n kerroksen alla oli puhdas sinisaven ja harmaan saven sekainen kerros ja sinisavi. Arkun alta kaivetun alueen korkeus merenpinnasta oli 393 cm. Ruskea kulttuurimaakerros jatkuu muurin vieressä syvemmälle, joten kyseessä lienee muuria rakennettaessa syntynyt maakerrokset lävistävä, noin 20-40 cm:ä leveä alue muurin ulkoreunasta. Löytöinä saatiin jokunen eläimen luu ja saviastian pala.

5.2.2. Varaston koillispuoli l. hauta-alue

KARTTA 3 Varaston koillispuolen alue käsitti varaston koillispään l. aivan kirkon itäpäädyn ja kuorin koillispuolella olevan alueen aina varaston koillisseinään saakka. Ensimmäisen kaivausvaiheen aikana alueeseen kuului ruudut (tai osat ruuduista) C1, C2, D1, D2, D3, E1 ja E2. Varaston purkamisen jälkeinen alue laajentui kaakkoon piha-alueelle, l. ruutuihin B2, A1, A2, -A2, -A3, -B2 ja -B3 (korkeutensa perusteella on laajennusvaiheen ruudut kuvattu tason 2 selostuksen yhteydessä).

KARTTA 17 Koillispuolen alueen n.60-70 cm:n täyttömaakerros oli poistettu koneella aina sekoittumattomalta vaikuttavaan kerrokseen saakka (ks. s. 31. Täyttömaakerroksesta otettu hiilinäyte nro 1 laastinäytteet nro:t 2 ja 3). Alue kaivettiin käsin dokumentointikuntoon. Ko. olevaa tasoa pidettiin varsinaisen tasokaivauksen aloitustasossa. Tämän taso 1:n pinnan korkeus oli noin 555-570 cm merenpinnan yläpuolella. Kirkon itäpääty sijoittuu ruuturivin D luoteispuolelle alkaen ruudusta E3. Kirkon kuorin koillisosa sijoittuu ruuduista C3 ja D3 lounaaseen (kirkon rakenteet selostettu toisaalla). Ruuduissa F1, F2 ja osin ruuduissa E1, D1, C1 on varaston seinän perustuskiviä. Ruudussa C2 välittömästi kirkon kuorin koillispuolella oli ilmeisesti kuorista myöhemmin irronneita kiviä pystyasennossa hiiltyneen tason päällä. Näiden koillispuolella oli hiiltynyt, noin 35 cm leveä lankku kaakko-luode -suuntaisesti. Tämän päällä, noin 5 cm:ä ylemmänä oli 16 cm:ä leveä, samansuuntainen puu. (Puut saattavat kuulua samaan lankkuunkin.) Puiden alla oli harmaasaven ja hiukan laastinsekainen maa. Ruudussa C2 on myös jokunen samansuuntainen hiiltyneen puun pala. Ruuduissa C2 ja D2, edellisten puiden koillispuolella, on samansuuntaisten hiiltyneiden puiden jäänteitä, noin 22 cm leveä lauta, jonka alla on vahva laastikerros. Tästä koilliseen on lyhyt puun pala (n. 16 cm) sekä sen vieressä n. 21 cm:ä leveä hiiltynyt lauta. Laudan jäänteiden ja (osin päälläkin) on myös edellisiä kohtisuorasti kulkevien puiden (l. lounas-koillissuuntaisten) jäänteitä. Puurakenteet ja laudat ovat hyvin rikkoutuneita (ruuduista D2 on otettu hiilinäyte nro 2), säilyneiden lautojen paksuus on noin 2-4 cm. Hiiltyneen puun jäänteitä on myös ruudun D2 luoteis- ja koillisreunalla. Puutason alla ja ympärillä on tumman saven sekaista hiekkaa, jossa on runsaasti laastia, sekä joitain tiilenvärisen hiekan läikkiä. Puut kuuluvat ilmeisesti palaneeseen katto tms. rakenteeseen, jossa on voinut olla ristikkäislaudoitusta. Ruuduissa C1 ja D1 oli maa jotenkin sekoittuneen tuntuista ja siinä oli erilaisia savi, laasti, noki tms. läikkiä. Ruudussa E2 oli suuri kivenjätkäle (n. 90x90 cm), jonka lounaispuolella oli hiukan noki-, laasti- ja tiilimurskanpitoista hiekkaa aina kirkon itäpilariin asti. Kiven koillispuolella, ruudussa E1 oli savensekaista hiekkaa ja savea, sekä ruudun kaakkoispäässä laastia, maatonutta puuta ja irrallinen sivuilta "pullistunut" tiili (tiilinäyte nro 2 - n. 30x15x12 cm). Löytöinä tasosta saatiin mm. eläimenluita, nauloja ja ruudusta E1 kengän tuohipohja.

Kirkon itäpilarin ja kuorin koillisosan liittymäkohdassa, ruudun D3 pohjoisnurkassa todettiin keskensyntyneen lapsen hautaus (nro 1). Hauta oli peitetty tiilimurskan, laastin, hiekan ja hiilen sekaisella maalla.

Kirkon muurin vieressä oli laastia sekä hiiltynyttä puuta. Hauta kaivettiin tasossa 2. Vainaja oli laskettu selällään, pää lounaaseen päin hiiltyneen puutason (h=541 mpy) päälle. Vainaja on haudattu muita alueen hautauksia matalampaan kuoppaan ilman arkkua tms. aivan kirkon itäpilarin kaakkoispuolelle. Muurin ja haudan välille jäi 14 cm:n levyinen laastialue. Haudan täytemaa oli tiilimurskan, laastin ja hiilen sekaista. Hautaa ympäröi laakeita kiviä lounais- ja koillispuolella, joista yhden päällä oli palamattoman, maatuneen puun jäänteitä. Vainajan luut olivat osia sekaisin tiilimurskan ja laastimaan seassa tiilenvärisen hiekkakerroksen päällä. (Viimeksimainittu sentin kerros oli osin hiiltyneen puutason päällä). Kallon kaakkoispuolella oli rautapiikki terä kallon päin. Piikin yhteyttä vainajaan ei voitu todistaa, sillä se sijaitsi noin 10 cm:n päässä hiiltyneen puun päällä (Voinut joutua täytemaan mukana laudan tuntumaan, kuten saviastian palakin kallon luoteispuolella). Vainajan pää oli lounaaseen päin, ja käsi on ilmeisesti ollut rinnalla päätellen säilyneistä olka-, solis- ja käsivarren luiden asennosta. Haudan jalkopää oli hiukan sekoittunut. Vainajan luita oli noin 22 cm:n pituisella alueella.

- KARTTA 28 Hiiltynyttä puuta sisältäneen tason päällä oli noin 20-30 cm:n kerros savensekaista hiekkaa, jonka seassa oli tiilimurskaa ja laastia. Tämän purkukerroksen päällä täytemaakerroksena hiiltä, puumoskaa, tiilimurskaa ja laastia sisältänyt, sekoittunut hiekkainen savimaa.
- KARTTA 18 Hiiltyneet puukerrokset poistettiin tason 1 kaivuun aikana. Löytöinä otettiin talteen eläinten luita, joitain rautaesineiden paloja sekä hiukan sulanutta lasia. Tason 1 pohja oli savea ja hiekansekaista savea, jossa oli nokia-, hiekk- ja laastiläikkiä. Ruudussa C2 oli ylempien hiiltyneiden puiden alla joitain samansuuntaisia, hiiltyneiden puiden osia, sekä nokipitoista maata. Hiiltyneiden puiden alta paljastui punertavaa, tiilen väristä hiekkaa mm. ruudussa D2. Ruutujen D2 ja osia D3 alueella oli vahva vaalea laastialue. Laastiin muodostui suorareunaisia hahmoja, jotka alemmissä tasoissa osottautuivat puu- ja laastikerrosten läpi kaivetuiksi hautojen (nro:t 4,6) rajoiksi. Laastialue oli leveimmillään noin 82x 57 cm. Tason 1 korkeus merenpinnasta oli noin 550 cm.
- KARTTA 19 Kaivuuta jatkettiin ottamalla laastipitoisen maa-alueen rajat esille. Hiekkaa ja tiilenvärisen hiekkakerros jatkui myös tässä välitasossa 1-2. Laastialue jatkui ruudussa D2 kaakkoon hiiltyneiden puiden alapuolella. Koepistojen avulla todettiin laastikerroksen paksuuden olevan noin 10-15 cm. Laastipitoisessa maassa sekä sen alapuolella oli sekaista puulastua; joukossa mm. kimpiastian paloja. Muuten maa oli hyvin savi-pitoista, seassa oli hiukan hiekkaa ja tiilen ja hiilenkappaleita. Alueen luoteisosissa, ruuduissa D2, C2, E2 ja E1 maa oli hiekkapitoisempaa kuin C-ruuduissa, joissa oli likaista harmaata savea. Laastialue katkesi ruutujen D2 ja D1 rajalla. Ko. kohdassa oli alemmassa tasossa hauta nro 3. Yhtenäinen laastialue katkesi kuorin vieressä, jossa oli karkeassa hiekkamaassa laastin ja tiilimurskaa. Laastikerros ulottui myös ruutuun D3 haudan nro 1 alla olleen liittyneen puun alla, ja kirkon itäpilarin reunaan.
- Tasosta 1 otettiin maanäytteet ruuduista D3 (n:o 6), D2 (n:o 7), E1 (n:o 9) ja C2 (n:o 18), sekä 1-2 välitasosta ruuduista C2 (n:ot 14,16), D2 (n:o 15, 22).
- KARTTA 21 Ruutujen E3-4 ja D3-4 rajalla oli kivetön, n. 60 cm leveä, tila kirkon itäpäädyn kaakkoispuolella, uurin ja kuorin välissä. Väli oli täytetty tiilimurskan ja laastin sekaisella hiekillä. Kohdasta otettiin talteen runsaasti eläimen ja ihmisen luita (hautua 2). Noin 40 cm:ä muurin yläpinnasta (l. h=541) olivat ylimmät ihmisen kallon kappaleet. Väli kaivettiin aina korkeuteen +500 mpy. Kirkon itäpäädyn vieressä oli useiden

vainajien luita. Kallujen lukumäärän perusteella luut olivat peräisin noin 6-9:stä hautauksesta, joista 3 oli keskosen tai vastasyntyneen lapsen. Haudat ovat ilmeisesti sijainneet myöhemmin rakennetun kuorin alueella, ja ne on kuorin rakennustöiden yhteydessä siirretty kirkon itäpäädyn viereen. Kallon luita (3 kalloa) todettiin olevan myös kuorinkiveyksen alla olevassa hiekka- ja tiilimurskamaassa (ks. mm. diat nro:t 151-159). Sekundääri hautauksen 2 alueella olleesta heikkakerroksesta (h=515 mpy) otettiin tiilinäyte n:o 4 (tiilen mitat: 31,5 x15,5x 8,5 cm) Ilmeisesti kirkkorakennuksesta.

KARTTA 20 Välitason 1-2 pohja eli laastialueen pohja oli korkeudella n. 540 merenpinnasta. Välitasossa havaittiin haudan nro 3 pinnan ääri viivoja ruudussa D2 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 905-907, 910-914). Kaivetun hautakerroksen 1. paksuus välitasosta oli noin 10 cm, 1. tason 2 pohjan korkeus merenpinnasta oli noin 530 cm. Ruudun D2 lounaisreunassa on yhä kellertävää laastinporon jäänteitä. Maa alueella on savea, jossa seassa on nokea, hiekkaa, tiilimurskaa ja jokunen puunpala. Tasossa on myös joitain suurempia kiviä siellä-täällä. Hauta 3 sijaitsee ruudun D2 koillisreunalla (ks. mm. mv-kuvat nro:t 915-921). Haudan hahmo erottui ympäröivästä harmaasta savesta, pitkänomaisena, soikeana laastin, puumoskan ja nokipitoisen maan värjäämänä alueena. Hautaa ympäröi n. 6 cm:n levyinen savimaanrinki, jossa oli hiukan puuta. Myös haudan lounais- ja länsipuolella on maatunutta puuta. Hauta 3 on vastasyntyneen lapsen (pituus n. 50 cm). Haudan pituus on noin 60 ja leveys 30 cm. Vainaja on haudattu selälleen pää luoteeseen kirkon suuntaisesti. Pää on ollut taipuneena siten, että kasvot ovat kohti koillista. Kädet ovat olleet rinnalla. Haudan korkeus merenpinnasta on noin 528 cm. Parhaiten olivat säilyneet kallon, käsivarsien ja jalkojen luut. Haudan reunoilla ja täyttemaassa oli maatunutta puuta, ilmeisesti ylemmistä kerroksista sekoittunutta. Mitään selvää arkun, lavitsan tms. jälkiä ei voitu havaita.

Haudan nro 3 lounaispuolella (ruutu D2) havaittiin samansuuntaisen haudan nro 4 hahmo saven ympäröimänä, laastin ja nokimaan sekaisena hahmona. Sen mitat olivat 93x36 cm. Haudan luoteispäässä oli palaneen puun jäänteitä. Haudan koillispuolella oli "vihertävää maata" (kasvien jäänteitä tms?), josta otettiin näyte (liite 12; muut näytteet nro 1).

Ruudussa D3 havaittiin rikkoutuneen haudan nro 5 pinnalta puun jäänteitä, jotka saattavat olla arkusta. Hauta kaivettiin esille hautakerroksena 2. Haudan nokisen pohjatason alla oli laastia. Kuorin vieressä maa muuttui saviseksi. Ruudussa E2 todettiin lounais-koillisuuntaisen puun jäänteitä, nokea, laastia, tiilimurskaa sekä joitain irrallisia (eläimen?) luita. Ruudussa E1 oli joitain rikkoutuneita ihmisen luun paloja, mm. osa leukaluusta. Ruudussa D1 havaittiin myös haudan nro 8 pinnan hahmoa. Löytöinä tason 2 kaivauksessa saatiin joitain rautaesineiden paloja (mm. rautakoukku ruudusta C1), lasin sekä luiden paloja.

Karttaan nro 20 on myös lisätty 2. kaivausvaiheessa kaivetut ruudut B2, A2, -A2, -A3, -B2, -B3. Pintamaa poistettiin koneella aina tason 1, jonka jälkeen kaivuuta jatkettiin lastoin tasoon 2. Ylemmät kerrokset muodostuivat myöhemmin sekoittuneista tiilen, hiekan ja saven sekaisesta maasta. Ruudussa A2 todettiin samanlaista hiiltynyttä puuta, kuin tasossa 1, ruuduissa C2 ja D2. Ruutujen A2 ja A3 kaakkoisreunassa oli mustan muovin reuna, osoittamassa vuonna 1985 koekaivauksissa tutkitun alueen rajaa. Ruuduissa -A3, -A2, -B2, -B3 ollut maa oli siis sekoittunutta, savista kaivauksen täyttömaata. Ruudun B2 alueella oli varaston kaakkoisreunan kiviperustusta. Ruudun A2 luoteisosassa oli hiekansekaista savea, jossa oli hiiltä ja tiilimurskaa. Ruudussa kulki myös noin 50 cm levyinen, lounais-koillinen suuntainen seinänperustus kivirivi noin 545 cm mpy. Kivien koko oli noin 30x25 cm. Samainen kiveys oli

todettu vuoden 1985 kaivauksissa (Ingmanin tontin kaivauskartat vuodelta 1985). Ko. kiveyksen katkaisee kuorin kiviperustuksen reuna. Vuonna 1985 oli todettu kiveyksen kaakkoispuolella siihen liittyvän lattiamaisen mukulakiveyksen jäänteitä, jonka korkeus oli 500 cm mpy. Ruutuja A2 ja B2 alueita syvennettiin n. 30 cm (h=500 cm mpy). Maa oli harmahtavaa, hiekkalaikkuista savea, jossa oli muutama eläimen luu. Hirsipetien esiinkaivuun yhteydessä aluetta syvennettiin noin 490 cm:n korkeudelle merenpinnasta. Maa oli harmaata savea, jossa ei havaittu ehjää kulttuurikerrosta tai jäänteitä ihmisen toiminnasta.

Tasosta 2 (eli hautakerroksesta 2) otettiin maanäytteet ruuduista C2 (n:o 20) ja D2 (n:o 21), sekä haudan nro 2 lounaispäädyistä (n:o 19).

KARTTA 22 Hautakerroksen 2. paksuus oli noin 20 cm. Tason 3 pohjan korkeus meren pinnasta oli noin 510 cm. Hautakerrokseen 2 kuuluivat haudat nro:t 4, 5, 6, 7 ja 8.

Hauta 4 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 939, 942-950, 954, 955, 959, 969, dia nro:t 242, 246, 252, 255, 264, 265. Haudan hahmo oli havaittu jo edellisessä tasossa laastin ja noen värjäämänä savimaasta. Haudan lounaispuolella oli hiiltyneen puunjäänteitä. Vainajan luiden päällä oli myös hiukan maatunutta puuta, samoin reunalla. Puun jäänteet lienevät peräisin täytetmaasta, sillä selviä arkun tms. jälkiä ei todettu. Myös haudan ympärillä oli puumoskaa pitoista savea. Haudan pituus oli noin 94 cm. leveys 36 cm. Haudan pohjois- ja koillispuolella oli suurempi kivi (94x34xkorkeus n. 30 cm). Haudan länsipuolella oli pienempää kiveystä sekä tiilenpaloja. Vainajan luut olivat hyvin säilyneet, vain jotkut varpaiden luut puuttuivat. Vainajan luurangon pituus oli noin 70 cm. Hauta sijaitsi noin 512 cm:n korkeudella merenpinnasta, ja kallo noin 520 cm:n korkeudella. Vainaja oli sylilapsi, jonka alaleukaan oli jo ilmestynyt maitohampaita. Vainaja oli haudattu kirkon runkokuoneen suuntaisesti pää luoteeseen ja jalat vinosti kaakkoon. Pää oli taipuneena siten, että kasvot olivat kohti koillista. Vainajan kallon alla oli eläimen lapaluu, joka voi olla peräisin täytetmaasta. Pääpuolessa oli noin 10 cm pitkä, toisesta päästä terotettu puutappi, jonka terotettu pää osoitti kallossa olevaan aukkoon (rikottu, osin luutumaton aukile). Myös kallon sisällä oli hiukan puuta, joten puutappi on saattanut olla kallon läpi työnnetty. Kädet oli taivutettu rinnalle, siten, että vasen käsi oli ojennettu kaulaa kohti ja oikea alempana vatsalla.

Hauta 5 (ks. mm. mv-kuva nro 924, 949, dia nro:t 208, 240, 253) oli rikkoutunut haudaus ruudussa D3, kuoria koillisreunan koillispuolella, kuorin ja joidenkin irrallisten kivien välisessä tilassa. Haudan hahmoa oli havaittu jo edellisessä hautakerroksessa. Haudan luoteispuolella oli maatuneiden puiden jäänteitä. Pohjois-eteläsuuntaisen maatuneen puun reunasta ruudusta E2 löydettiin rautanaula, jonka kanta oli itään ja varsi osoitti länteen. Hautaan 5 kuuluneesta arkusta tms. ei kuitenkaan saatu riittävästi todisteita. Tosin luiden koillispuolella oli säilynyt luode-kaakkosuuntaisen puun jäänteitä. Hauta 5 on pahoin rikkoutunut ilmeisesti kuorin rakentamisen yhteydessä. Noen ja laastin sekaisessa täytetmaassa oli säilynyt mm. pitempi käsivarren luu, sekä kylkiluun yms. paloja. (Kuurin perustusten profiilin esille otossa löytyi haudan 5. kohdalta enemmänkin rinnakkain olevia kaarevia kylkiluita kuorin kivien alta. Luut saattavat kuulua myös johonkin muuhun kuorin alle jääneeseen hautaan.) Haudan 5 luiden korkeus merenpinnasta oli noin 520. Hauta oli pahoin rikkoutunut, mutta sen suunta on todennäköisesti ollut samansuuntainen kuin muidenkin hautojen l. luode-kaakkosuuntainen.

KARTTA 22, Hauta 6 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 939, 940, 944-950, 954-956, 957, 960,

dia nro:t 238, 239, 243, 246, 247, 248, 251, 255, 258, 259) sijaitsi ruudun C2 keskivaiheilla kuorin koillispuolella. Haudan ympärillä oli savea. Haudan täytemaassa oli saveen seassa laastia, tiilimurskaa ja hiilenpaloja. (Täytemaa oli myös ympäristöään löyhempänä helpompi kaivaa.) Vainajaa ympäröi lounais- ja koillispuolella tiilen kappaleiden ja kivien muodostama kiveys (Kivet saatettu kasata haudan sivuun hautakuoppaa kaivettaessa. Vainajan päällä olleessa täytemaassa oli myös kiviä ja tiilenpaloja sekä irrallisia luita). Haudan nro 6 vainajasta oli säilynyt lähes kokoluuranko, osa jalkaterien luista jatkui varaston kaakkoisseinän luiskaan ja kaivettiin ylös myöhemmin. Kallon korkeus merenpinnasta mitattuna oli 526 cm. Muuten hauta sijaitsi noin 510-514 cm korkeudella merenpinnasta viettäen hiukan kaakkoon. Haudan pituus oli noin 150 cm ja leveys 43 cm. Vainaja oli nuori aikuinen; luurangon pituus (jalkaterät mukaan arvioiden) oli n. 160 cm. Vainaja oli haudattu ilman arkkua selälleen pää luoteeseen (kasvot hiukan lounaaseen kääntyneenä), jalat kaakkoon. Vainajan oikean käsi-varren luut puuttuivat, mutta sormen luita oli säilynyt. Vasen käsi oli taivutettu vatsalle ja tämän päälle (tai rinnalle) on ollut oikea käsi taivutettuna.

Hauta 7 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 939-942, 944-947, 949-952, 955, 960, 1047-1052, dia nro:t 244, 250, 251, 257, 261, 262, 387, 410-444) sijaitsi ruutujen C1 ja C2 rajalla varaston kaakkoisseinän katkaisemana. Seinän profiilissa näkyi rikotusta haudasta peräisin olevia irrallisia luita. 1. kaivausvaiheessa näkyvillä oli vain kallon lakea. Hauta kaivettiin varaston purkamisen jälkeen. Vainajan jalkojen luut oli hävitetty varaston seinän perustuksen teon yhteydessä. Vainajan pää sijaitsi luoteis- ja lounaispuolen suurempien kivien muodostamassa kulmauksessa. Haudan pohja oli maatuneen puun sekaista savea, jossa oli joukossa katkenneita luita. Hauta jatkui varaston kaakkoisseinän alla seinän viereen jätetyn n. 70 cm leveän turvaluiskan alla. Haudan täytemaassa oli hiekan, laastin, hiilen ja tiilimurskan sekaista harmaata savea. Vainaja on ollut nuori aikuinen. Säilyneen luurangon pituus on noin 80 cm. Haudan leveys on noin 45 cm. Vainaja oli haudattu luode-kaakkosuuntaisesti selälleen ilman arkkua tms. (Lantion alla n. 7 cm leveän hiiltyneen puun pala, ilmeisesti täytemaasta peräisin). Pää oli luoteeseen, kasvot kohti koillista. Jalat olivat heti reisien yläpäästä varaston perustuskivien katkomat. Vainajan vasen käsi oli taivutettu rinnalle, ja oikea tämän alapuolelle vatsan päälle. Hampaat oli hyväkuntoiset, mutta talttamaisesti kuluneet. Haudan sijainti korkeus oli noin 515 cm ja kallon noin 522 cm.

Hauta 8 (Ks. mm. mv-kuvat nro:t 939-942, 944-951, 954, 955, 958, 960, dia nro:t 244, 246, 247, 249-251, 256, 257, 262). Haudan hahmo erottui ympäröivästä harmahtavasta savesta noki- ja hiukan laastipitoisena savimaa-alueena jo edellisessä tasossa. Haudan pituus oli noin 170 cm ja leveys noin 45 cm. Haudan sijaintikorkeus oli noin 506 cm mpy, viettäen hiukan kaakkoon. Kallon korkeus oli noin 519 cm mpy. Hauta 8 oli siis hiukan muita alueen hautoja syvemmällä. Hauta sijaitsi ruudun (1 ja D1 lounaisreunalla. Luuranko oli hyvin säilynyt, osa nilkkojen luista ulottui varaston seinän turvaluiskan puolelle. Vainaja oli haudattu selälleen ilman arkkua tms. pää luoteeseen ja jalat hiukan viistosti itä-kaakkoon, ilmeisesti haudan eteläreunassa olleen suuremman kiven vuoksi. Kasvot olivat hiukan etelään päin kääntyneet. Vainaja on ollut nuoriaikuinen tai aikuinen, jonka luurangon pituus (jalat mukaan arvioituna) oli noin 170-175 cm. Vainajan kaulan lähellä oli noin 7 cm pitkä puutappi, jonka terä osoitti etelään. Vainajan kädet oli taivutettu ristiin rinnalle.

Haudat sijaitsivat kivien ympäröiminä savisessa maassa, jossa oli maatunutta puuta ja puulastua. Haudat oli kaivettu ylempien hiiltyneiden puiden ja laastikerrosten läpi. Haudat kuuluvat kaikki ilmeisesti

samaan melko lyhytaikaisen käyttöperiodiin ennen kuoriosan rakentamista. Osa haudoista on jäänyt kuorin alle tai siirretty pois sen tieltä (Hauta 2). Myös hautakerroksessa 1 ollut hauta 4 kuuluu samaan hautausvaiheeseen. Hautakuoppaa vain ei ole voitu syventää haudan kohdalla olleen suuren kiven vuoksi. Tasossa 3 kaivettaessa havaittiin luun palasia siellä täällä kulttuurikerroksessa. Ruudussa D2-D3, todettiin etelä-pohjoissuuntaista, maatunutta, n. 16 cm:ä leveää puuta, joka jatkui kuorin kiveyksen ulkoreunan alle. Ruudussa E1 oli myös irrallisten hiiltyneiden tai maatuneiden puiden paloja.

1. kaivausvaiheen lopussa haudat kaivettiin ylös ja hauta-alue peitettiin kaksin kertaisella suodatinkankaalla.

KARTTA 24 Varaston purkamisen jälkeen alueen tutkiminen jatkui. Tasossa 4 tehtiin alueelle koekuopat 1-4, joita laajennettiin tarvittaessa. Kaivetun tason paksuus oli noin 20-30 cm.

Koekuoppa 1 (ks. mm. mv-kuva nro: 1041, dia 397,398, 401) sijaitsi alueen luoteispäässä ruutujen E1 ja E2 keskivaiheilla. Lapioin ja lastoin kaivettiin noin 70 cm:n levyinen koillis-luonassuuntainen oja, jonka syvyys oli noin 25 cm. ja pohjan korkeus 484-487 cm mpy. Kaivettavassa kerroksessa oli noin 20 cm:ä harmaata, likaista savea, jossa oli hiukan tiilimurskaa ja hiekkää. Tämän alla alueen koillispuolella oli parin sentin kerros nokilaikkuista sinertävää savea, ja tämän alla puhdas savi. Kuopan lounaispuolella, kirkon itäpilarin tuntumassa oli ylemmän, harmahtavan savikerroksen alla, laastin, tiilen palojen ja puulastujen sekainen savi. Kuopassa oli jokunen isohkokivi. Rakenteita ei todettu. Löytöinä otettiin talteen muutama eläimen luu. Ruudusta E2 otettiin maanäyte (nro 24).

Koekuoppa 4 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 1043, dia nro:t 397,400) oli noin 52x52 cm:n alue ruudun D1 länsinurkassa. Kuopan syvyys oli noin 30 cm l. pohjan korkeus oli 477 cm mpy. Kaivetussa kerroksessa oli rusehtavan likaisen savea noin 10 cm, ja tämän alla harmaata, hiekkapitoista savea noin 15 cm, joka muuttui sinisaveksi ensin kuopan itäpuolella. Kuopassa oli joitain pitkänomaisia irtokiviä.

Koekuoppa 2 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 1036, 1037, 1042, 1043; dia nro:t 397, 399) tehtiin ruutuun D2 ja sitä laajennettiin aina kuoren reunaan, ruutuun D3 sekä koekuoppaan 3 asti. Kaivetun kerroksen paksuus oli noin 25 cm:ä. Pohjan korkeus oli noin 472-486 cm mpy. Ruudussa D2 oli likaisen ruskeaa, hiukan hiekan sekaista savea, jossa oli seassa puulastua, tuohtia (ks. liite 12, muuta näytteet nro 4) ja tiilimurskaa. Kerroksessa oli myös irrallisia puun paloja (ks. liite 12, muut näytteet nro 6) hiiltä (hiilinäyte nro 4) ja eläimen luita. Ko. kerroksen paksuus oli noin 15 cm. Tämän alla oli savea, joka oli kuorin ja pilarin ympärillä sinertävää, muuttuen koillisreunaan päin ruskean, ruostepitoisen hiekan vaihtamaksi saveksi. Kirkon itäpilarin vieressä rusehtavassa savessa oli laastia ja tiilenporoa. Ruudusta D2 otettiin maanäyte ylemmästä savikerroksesta (nro 26).

Koekuoppa 3 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 1036, 10367, 1042, 1043; dia nro:t 397, 399) sijaitsi ruudussa C2. Kuoppaa laajennettiin ruutuun C1 kuorin reunaan, sekä koekuoppaan 2 saakka. Koekupan 3 syvyys oli noin 30 cm; pohjan korkeus oli 478-486 cm mpy. Kaivetussa kerroksessa oli ruskeaa, hiekkapitoista savea, jossa ei ollut juuri tiilimurskaa tms. ihmisen toiminnasta jääneitä jälkiä. Ruudussa C2 otettiin maanäyte (nro 25). Kuorin reunasta kohti pohjoista näkyi selvärajainen sinertävän ja noki-laukkuisen saven kerros, joka vaikutti steriililtä.

KARTAT 25, Koekuoppia syvennettiin tasoon 5. Koekuoppa 5 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 1143, 1144, dia nro:t 574, 575, 579, 580) sijaitsi koekuopan 1 keski-

vaiheilla. Kuopan pohjan korkeus oli syvimmillään noin 416 cm mpy. Hiekan ja hiukan tiilimurskan sekainen savi muuttui puhtaaksi sinisaveksi noin 478 cm:n korkeudella mpy.

Koekuoppa 6 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 1143, 1145; dia nro:t 574, 575, 581-583) sijaitsi koekuopassa 2. Kuopan pohjan korkeus oli syvimmillään 425 cm mpy. Ruskean, hiekkapitoinen savi, muuttui steriiliksi sinisaveksi noin 474 cm:ssä mpy. Savikerrosten välissä, noin 440 cm:n korkeudella merenpinnasta, havaittiin tumma, karkean hiekan (ja saven) n. 10 cm:n steriili kerros. Vastaavanlainen kerros oli havaittu lounaispuolen alueella noin 420 cm:n korkeudella merenpinnasta (ks. s. 42-44. Korkeusero voi johtua maanviettämisestä lounaaseen).

Alueelta todettiin hautakerrosten alta noin 30 cm:ä likaista rusehtavaa tai harmaata savea, jonka pintaosissa oli tiilensiruja, puunjätettä, nokea ja laastia lähinnä kirkon itäpilarin tuntumassa olevalla alueella. Tämän alapuolella ei todettu yhtenäistä kulttuurikerrosta, rakenteita tms. Orsivesi alkoi tihkua alueelle n. 440 cm:n korkeudella mpy.

Kirkon itäpilarin nurkkaan (ruutuun D3) kaivettiin koekuoppa, jonka syvyys oli noin 200 m l. pohjan korkeus oli noin 370 cm mpy. Noin 460 cm:ä mpy oli hiilinyneiden puiden jäänteitä (hiilinäytteet nro:t 6 ja 5). Myös pilarin koillispuolella oli puiden jäänteitä, nokipitoista maata ja tiilimurskaa savessa (h = n. 470 cm mpy). Kulttuurimaa on ilmeisesti muodostunut kirkon muurin rakentamisen yhteydessä. Ruutujen D2 ja E2 rajalta, pilarin itänurkasta, otettiin maanäyte (nro 32) korkeudelta 459-469 cm mpy.

5.2.3. Ajoluiskan alue

KARTAT 3, 6,9,14, 30 Alue käsitti varaston pariovien edessä olleen kulkuväyläksi jätetyn luiskan alueen, joka kaivettiin 1. kaivausvaiheen lopuksi. Luiska sijottui ruutujen C6 ja D6 alueille (alueesta mm. mv-kuvat nro:t 975-984, 1062, 1066, 1066, 1067, 1077-79, 1134-1136, 1138-1140; dia nro:t 286-299). Pinnan täyttömaakerrokset kaivettiin koneella ja alue kaivettiin tasoon 1 (alue kuvattu lounaispuolen taso 2:n - ja osin kuorin kiviperustuksen - kartan yhteydessä). Täyttömaakerros oli hiukan savipitoista, tiilen ja laastin sekaista hiekkaa; ruudussa D6 tiilisen väliseinän luoteispäässä oli tiilisessä täyttömaakerroksessa myös hiilinyneen puun pala. Taso 1:n pohjan korkeus merenpinnasta oli noin 540-550 cm mpy. Ruutujen C6 ja D6 lounaisosat, jotka käsittävät lounaispuolen alueen lattia-kiveyksen 1. koillispuolella sekä tähän liittyvän tiilisen väliseinän, on kuvattu aiemmin lounaispuolen alueen yhteydessä (s. 34-36).

Ruutujen D5-6 ja E5-6 rajalla, aivan kirkon itäseinän vieressä, liitetyen muuriin oli muotoiltuja, suorakulmaisia tasattuja graniittikiviä (mitat 99x17-20 cm) muurin suuntaisesti sekä koillispuolella yksi kohtisuoraan muodostaen "kulman". Kivien välissä oli pienempää täytekiveystä ja laastia. Ko. kivet osoittautuivat myöhemmin kuuluvan kirkon koillispuoleiseen pilasteriin. Edellä kuvattuihin lohkottuihin kiviin liittyi ruudun D5 länsinurkan kivi, joka oli osa ruudun C5 keskivaiheilla sijainnutta, luode-kaakkosuuntaisen seinän kiveystä. Kivien korkeus oli sama kuin koillispuolella olevan kuorin alimman kivikerron eli noin 560-590 cm mpy. Kivet olivat pitkittäissuuntaisesti asetettuja harmaakiviä, joista pienin (h=573 cm mpy) oli siirtynyt seinälinjasta n. 16 cm:ä koilliseen. Kivien yläpinnat oli tasattu ja niissä näkyi laastijälkiä. Kivien alla oli laastia ja tiiltä. Kivien korkeus oli noin 60 cm:ä. Edellä kuvattu seinä oli lounaispuolen alueen tasossa 3. olleeseen 2. lattiakiveykseen liittyvän uloimman koillispuolella ylempää kiveystä (ks. s. 38, 42-43, kartta 10). Kivikerrokset olivat löyhästi

toisiinsa liittyneet. Välit oli täytetty laastilla ja tiilimurskalla. Alemman kivikerran korkeus oli noin 500-510 cm. Ruutujen C6 ja D 6 koillisosassa, edellä kuvatun seinälinjan sekä lattiakiveyksen 1. kulluvan tiiliseinän välillä oli hiekkaisa täyttömaata, jossa oli tiiliä (tiilinäytteet pintamaasta nro 5, tasoa 1 kavettaessa nro:t 6,7 ja tasosta 1 nro 8, tasot 1-2 nro 10), tiilimurskaa ja laastia. Ruutujen C5 ja D5 koillisosassa, koillisseinän koillispuolella oli epätasaista hiekkaisa savea, noin 8 cm:n leveydeltä. (Myöhemmin alue osottautui viemärin kaivuun yhteydessä rikotuksi kuorin koillisosan sisäreunaksi, ks. s. 71.)

Ajoluiskan alueen jatkokaivaus tapahtui lounaispuolen alueen yhteydessä. Tasossa 2 tilanne oli sama kuin tasossa 1, joten tason 2 täytemaakerros kaivettiin erikseen dokumentoimatta tason 3 kaivun yhteydessä (alempien tasojen kuvaus s. 37-44).

5.2.4. Piha-alueen koekaivanto

KARTAT 3, 13, 14 1. kaivausvaiheen lopulla tehtiin koekaivanto varastorakennuksen piha-alueelle, porrastornin koillisseinän ja varaston kaakkoisseinän väliseen kulmaukseen. Kaivanto käsitti ruudut B8, B7, B6, A8, A7, A6 sekä luoteisosat ruuduista -A8, -A7 ja -A6 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 963-965, 970-974).

Piha-alueella oli tehty maaperän pohjatutkimusta maahan juntattavan "piikin" avulla (IPT-Geoturku Oy). Ruudussa A7 oli todettu savikerroksen alkavan noin 180 cm:n syvyydellä maanpinnasta l. korkeudella 470 cm mpy.

KARTTA 14 Pintakerrokset kaivettiin koneella ja lapioin aina syvyydelle 560-570 cm mpy, josta kaivuuta jatkettiin lastoin aina tasoon 1. Pintakerrokset olivat hiekan ja savensekaista sekoittunutta maata, jossa seassa oli laastia ja tiilimurskaa. Noin 620 cm:ä mpy todettiin mukulakivisen pihakiveyksen jäänteitä ruudussa B6. Tämän päällä oli laastia ja tiilimurskaa n. 4-20 cm. Pihakiveyksen kivet olivat pyöreitä luonnonkiviä (n 15x14 cm). Kiveyksen alla oli 10 cm:ä ruostunutta raudan lastua tms. metallijätettä. Tämän alapuolella oli kivinen, hiekan- ja tiilimurskan sekainen, noin 30 cm:ä paksu savikerros. Tämän alapuolella oli laastia ja tiilimurskaa noin 16 cm:ä, jonka jälkeen alkoi savipitoisempi maa. (Ruudun A6 koillisprofiilissa näkyi kaakkoispäässä vuoden 1985 koekavauksissa sekoittunutta tummaa, hiekan sekaista savea.)

KARTTA 13 Tason 1 pohjan korkeus oli 540-550 cm mpy. Ruuduissa B6, B7, B8 oli varaston kaakkoisseinän perustuskiveystä, jonka pinnalla oli ruudussa B6 ruostunutta metallisilppua. Alueen länsi- ja lounaisosassa (ruudut B8, A8) oli porrastornin porraskivet sekä koillisseinän perustuskiviä. Porrastornin itänurkasta alkoi kaartuva, kivien muodostama linja ruuduissa -A8, -A7 ja -A6, kivet kuuluivat kuorin sisäreunan kiviperustukseen (ks. s. 72). Niiden korkeus merenpinnasta oli 590-630 cm:iin.

KARTAT 13, 30, 31 Ruuduissa A8 ja A7 oli vajaan metrin levyisen lounais-koillisuuntaisen seinän kiviperustusta, perustukseen kuului pari suurempaa seinän kulkuun nähden poikittaista kiveä, joiden välissä oli pienempiä lohkottuja kiviä. Kiveyksen korkeus oli noin 570 cm mpy. Ko. seinä liittyy ilmeisesti samaan rakennukseen kuin ajoluiskan alueella todetun seinän harmaakiviperustus (,s. s. 59). Maa tason 1 pohjassa oli laastin ja tiilimurskan sekaista hiekkaa, jossa oli paikoin savea. Löytöinä otettiin talteen joitain luiden, naulojen ja lasin palasia.

KARTTA 30 Alueen kaivuuta jatkettiin kuorin perustusten kaivuun yhteydessä

2. kaivausvaiheessa. Tason 2 korkeus merenpinnasta oli 500-530 cm. Tasossa oli tiilimurskan sekaista, savista hiekkaa tai savea, jossa oli maatunutta puuta. Edellisessä tasossa 1 olleen kaakkoisseinän kohdalla (ruudut A8-A6) oli harvaa, perustuksen alemmaa, kivikertaa, jonka korkeus oli noin 500-510 cm mpy.

KARTTA 31 Taso 3 kaivettiin hirsiperustusten kaivuun yhteydessä. Maa oli tällöin harmaata, hyödytöntä savea. Pohjan korkeus oli 460-480 cm mpy. Ruuduissa A8-A6 oli edellisissä tasoissa todettu seinän kiviperustuksen alimmat kivet 471 ja 481 cm mpy. Kivet olivat pitkänomaisia, "lohkottuja, laastipintaisia kiviä, jotka sijaitsivat poikittaissuunnassa (lounaiskaakkoissuuntaisesti) seinän kulkusuuntaan nähden. Kivien väleissä oli täytteenä pienempää lohkokiveä. Seinänperustus kivien pinnat olivat tasattuja, ilmeisesti puretusta kirkkorakennuksesta irroteltuja. Suurempien lohkottujen kivien paksuus vaihteli 40-60 cm:iin.

KARTTA 38 Ajoluiskan alueen seinä muodostanee koillisseinän, ja piha-alueen seinä kaakkoisseinän, noin 9x8 m:n suuruiseen rakennukseen, jonka luoteisseinän perustuksena olikirkon itämuuri. Ko. rakennus kuuluu lounaispuolen alueella todetun alemman lattiakiveyksen 2. laajentamisvaiheeseen.

5.2.5. Autotallin alue piha-alueineen (ns. Balloonin puoli)

KARTAT 3, 6,37,31 Alue, joka kuului kiinteistöosakeyhtiö Balloonille, käsitti varastorakennuksen lounaispuolella olevan alueen 1. kaivausalueen ruudut -A11, -A12, A11, A12, A13, B11, B12, B13, C11, C12, C13, D11, D12, D13, E11, E12, E13, sekä ruutujen F11, F12, F13 kaakkoisosat. Alueen koko laajuus oli noin 39 m² (ko. alueesta ovat mm. mv-kuvat nro:t 891-900, 993, 997-1011, 1013, 1015, 1016, 1083, 1084, 1088, 1089, 1092-1094, 1096-1102, 1119, 1129, 1141, 1181; diat nro:t 135-137, 150, 217-224, 326-328, 334-348, 354, 358, 361-363, 376, 441-443, 452-455, 459, 465, 471, 530, 532, 552).

Alueen luoteispuolella (ruudut: D11-13, E11-13, F11-13) sijaitsi tiili-seinäinen autotallina käytetty rakennus, joka purettiin kaivausten alkuvaiheessa. Piha-alue oli katettu asfaltilla. Sen pinnan korkeus oli noin 610-615 cm mpy viettäen loivasti kohti kaakkoa. Autotallin betoni- ja tiililattiakerrokset poistettiin. Lattiatason alta paljastui luodekaakkosuuntainen väliseinä, joka jakoi autotallin alueen kahteen osaan. Autotallin kaakkoisseinä oli ruutujen C11-C12 luoteisosassa. Noin 110 cm:n levyisen kiviperustuksen päälle oli ladottu teräväsärmäisiä, tasattuja graniittikiviä. Näiden päällä oli muuratun tiiliseinän jäänteitä. Seinän luoteisosassa kolmesta kivikerrasta tehty sokkeliosa (korkeus n. 110 cm) liittyi n. 110 cm:ä leveään, tiilistä muurattuun savupiipun seinämään. Autotallirakennuksen koillis- ja luoteisseinän sokkelikivet oli sijoitettu viereisten rakennusten seiniin kiinni. Lounaisseinässä oli viereisen rakennuksen koillisseinä.

Autotallin pohjan jakava väliseinä sijaitsi ruutujen y=11 ja y=12 rajalla. Väliseinän lounaispuolella (ruudut D12-13, E12-13, F12-13) ollut täyttökerros poistettiin koneella tasoon, jonka korkeus oli noin 500 cm mpy. Täyttökerros oli tiilien (tiilinäyte nro 5 - mitat: 22x11x6 cm), tiilimurskan, laastin yms. purkujätteen sekainen hiekkakerros, jonka paksuus oli noin 1,5 m. Väliseinän koillispuolella oli lattiakerrosten alla maatunee puujätteen sekainen hiekkakerros, jossa oli runsaasti eläinten luita, uudempaa lasia, mm. apteekkipulloja yms. Ko. täyttökerros vaikutti tunkio- tms. jätemaalta (ko. kerroksesta otettiin maanäyte nro 23). Täyttöä oli betoniseen lattiaan saakka (kerroksen paksuus noin 110 cm). Betonilattian paksuus oli noin 5 cm ja sen korkeus merenpinnasta 490-495 cm.

Väliseinä liittyi betoniseen lattiatasoon. Tiiliseinän leveys oli noin 45 cm. Sen yläpinnan korkeus merenpinnasta oli noin 603-607 cm mpy (keskiosassa korkeampi kohta, joka oli 612 cm mpy). Tiilien koko oli 12,5x28x7,5 cm, ja muuraus oli tehty renessanssilimityksellä. Lounaispuolella tiiliseinän korkeus oli n. 73 cm:ä ja sen alla oli perustaksi ladottuja lohkottuja kiviä sekä pienempää sekaista tätekiveystä ilman laastia tms. Koillispuolella oli seinän tiilisen yläosan korkeus n. 52 cm, jonka jälkeen alkoi seinän leveämpi alaosa, joka tuli ulos n. 18 cm tiiliseinän pinnasta. Ulkonemassa oli pysty-asennossa tiiliä. Seinän pinnalta koillispuolella oli vahva, kova sementti-laastikerros. Väliseinä katkesi kaakkoisseinään. Toisessa päässä se oli muurattu luoteisseinään. Luoteisseinän leveys väliseinästä koilliseen oli 2 m. Seinä oli tehty suorakulmaisiksi hakuista graniittikivistä, joiden välissä oli karkeaa laastia. Seinän kaakkoispinta oli sileä. N. 585 cm:n korkeudella merenpinnasta seinään muodostui n. 17 cm:n syvennys, jossa oli pystyasennossa rinnakkain muurattuja tiiliä (mitat: 12x28,5 ja 13,5x27,5 cm).

Tiilien alapinta oli merenpinnasta noin 586 cm:n korkeudella. Tiilien taustalla olevassa harmaakivessä näkyi 3 viistosti pystysuuntaista porausjälkeä kiven reunassa (ks. mm. mv-kuvat 1015-1016). Porausjäljet olivat tasapohjaisia, sileäpintaisia. Niiden pituus oli noin 7,5-9 cm ja Ø 2,8 cm. Ne olivat toisistaan n. 18-19 cm:n etäisyydellä. Harmaakivien päälle oli muurattu tiiliseinä (suurin kivi n. 106x56 cm), jonka pinnalla oli sementti-laastikerros. Koillisseinä koostui pitkänomaisista, tasatuista harmaakivistä (suurin kivi n. 106x56 cm), joiden välit oli täytetty runsaalla, vaalealla, sorapitoisella sementtillaastilla. Kivet oli toisiinsa tiivistä ladotut, pienempää tätekiveystä ei havaittu.

Väliseinän koillispuolella on ollut n. 2x4 m:n suuruinen tila, jossa on ollut betoninen lattia. Luoteisseinäessä olevat pystytiilet liittyvät seinän rakenteisiin. Väliseinää on katkaistu ja madellettu myöhemmin, ja alue on täytetty prukukerroksella yms.

Betonilattian alla oli noin 6 cm:n paksuinen mukulakiveys (kivien koko n. 10x8-13x9 cm), jonka välit oli täytetty puhtaalla, keskikarkealla hiekalla. Ko. ilmeisesti joku lattiantasauskerros, joka oli noin 490 cm:ä mpy. Kiveyksen alla oli n. 6 cm:n paksuinen, vaalea, sementtimäinen kerros, jossa oli kiinnittyneinä sekaisin tiiliä, tiilen paloja ja joitain kiviä. Taso oli epätasainen, autotallin koillispuoliseen tilaan rajoittuva tasaus tms. kerros. Tasossa olleiden tiilien koko oli 28x13 cm. Sementtitason alla oli noin 7 cm:ä tiilimurskapitoista hiekkää, jonka alla oli harmaata, nokipitoista savea 10 cm:ä. Savikerroksen alla oli kirkon runkokuoneeseen liittyvää, madellettua muuria n. 460 cm mpy.

Väliseinän perustuksena oli käytetty kirkon etelämuurin ja -pilarin kiveystä, jota oli levennetty lounaispuolelle asetettujen lohkottujen kivien avulla (ruudun E12 koillisosa). Väliseinän lounaispuolella olleen purkukerroksen poistamisen jälkeen alue kaivettiin pohjatasoon l. n. 446 cm:ä mpy. Kaivettu kerros oli harmaata, hiukan nokista savea, jossa oli hiukan ylemmästä purkukerroksesta sekoittunutta hiekkää ja tiilimurskaa.

Löytöinä otettiin talteen lähinnä luita, joukossa ihmisen raajojen putkiluiden katkelmia.

Louhaisseinän viereen, ruudun 13 D alueelle tehtiin IPT:n toimesta 1 m²:n koekuoppa, jonka syvyys oli noin 130 cm:ä l. syvyyteen 315 cm mpy. Harmaa savikerros, muuttui sinertävämmäksi saveksi, jossa oli hiukan nokea ja tiilimurskaa. Puhdas savikerros alkoi noin 420 cm mpy.

eteläpilarin kaakkoispuolella ruutujen C11 ja C12 luoteispäässä. Perustusten korkeus merenpinnasta on noin 450-470 cm, ja leveys noin 110 cm. Perusta oli tehty lohkotuista, epäsäännöllisen muotoisista kivistä. Täytteenä oli pienempiä kiviä ja hiukan tiilimurskaa. Kiviperustuksen alla oli harmaan savikerroksen peittämänä seinän, n. 90 cm leveä hirsiperustus (ks. mm. mv-kuvat nro:t 1177, 1181, 1182), jonka muodosti 4 rinnakkaista luonais-koillissuuntaista ylä- ja alapinnoiltaan tasattua hirttä n. 420-430 cm:n korkeudella merenpinnasta. Hirsien pituus oli n. 3,3 m, leveys noin 22,5 cm ja paksuus n. 16 cm (puunäyte nro 7). Keskimmaisissä puissa oli naulat. Puut ovat hyväkuntoisia, käytettyjä hirsiä.

KARTAT 36, Hirsiperustus rajoittui lounaassa savupiippuun, joka on muurattu kai-
37 vausalueen lounaispuolella olevan rakennuksen itänurkkaan. Savupiipun pohjan ulkomitat ovat: 170x124,5 cm. Savupiipun koillisseinän paksuus on 28 cm, kaakkoisseinän 31,5 cm, luoteisseinän 45 cm. Tiilien koko oli n. 28,5x13,5x7,5 cm.

Autotallin piha-alueella (ruudut: C11-13, B11-13, A11-13, -A11-13) poistettiin pintakerrokset koneella aina korkeudelle n. 540 cm mpy. Lapioin kaivettiin noin 30 cm:ä. Löytöinä otettiin talteen ruudusta B11, rik- koutuneesta haudasta sekoittunut kallo. Ehjiä hautoja tai muita raken- teita ei havaittu, joten kaivuuta jatkettiin koneella, ja jälleen käsin noin 460 cm:stä mpy pohjatasoon n. 440 cm mpy. Ylemmät kerrokset alueella olivat sotkeutuneet rakennustoimien yms. yhteydessä. Myös ruu- dussa -A10 ollut betoninen likakaivo on rikkonut rakenteita. Löytöjä saatiin melko niukasti; lähinnä joitain luun paloja ja uudempaa "massa- tavaraa": nauloja, lasia yms. Koskemattomalta vaikuttaneet paikat kaivettiin lastoin ja lapioin. Ehjää, yhtenäistä kulttuurikerrosta ei kuitenkaan todettu. Pohjatasossa maa oli harmaata, löydötöntä savea, jossa oli hiekkaa rakennusten viereisissä kohdissa, mm. ruutuun B11, varaston perustusten viereen tehdyssä koekuopassa, jonka syvyys oli noin 25 cm:ä. Pohjaa tutkittiin tekemällä koepistoja ja -kuoppia. Savikerros muuttui sinisaveksi noin 420 cm mpy.

KARTTA 37 Autotallin piha-alueen kaakkoisprofiilissa todettiin noin 580-590 cm mpy mukulakiveys joka oli peitetty ja tasattu sepelikerroksella asfalt- tia varten. Mukulakiveyksen alla oli hienoa hiekkaa 5-10 cm ja n. 10 cm:ä ruskeaa hiekkaa sekä paikoin laastia. Pintakerrosten alla alkoi tumma hiekan ja puunmoskan sekainen savikerros, jossa oli tiili- murskaa ja laastia. Savimaassa havaittiin nokijälkiä n. 550-560 cm mpy sekä hiiltyneen puun jäänteitä ja nokimaata n. 530-510 cm:in kor- keudella merenpinnasta. Ruosteisen hiekan täplittämä vaaleampi harmaa savi alkoi n. 480 cm:n, paikoin jo 50 cm:n korkeudella merenpinnasta.

Alueella on sijainnut vanha Brahenkatu, jonka sulkemisen jälkeiseltä ajalta, 1800-luvun lopulta, on peräisin alueen viimeisin rakennuskanta.

5.3. Kirkon itäpääty

KARTAT 3, Kirkon itäpääty kuuluu kirkon runkokuoneeseen sen kaakkoisseinänä.
5, 30 Kirkon itäpäädyn muuri sijoittuu kaivausalueen ruutujen E3, E4, E5, D5, E6, D6, E7, D7, E8, D8, E9, D9, E10, D10, D11 ja E11 alueilla. Itä- päätyyn kuuluu n. 1,7 m leveä muuri, jonka koillispää on itäinen nurkka- pilari ja lounaispäässä eteläinen nurkkapilari. Muurin kaakkoissyrjään liittyvät ulkonevat pilasterit. Itäpäädyn pituus pilareineen on noin 18,4 m. Kirkon runkokuoneen leveys kaakkoispäässä, mitattuna ilman pila- reita on noin 17,4 m. Muuri kuitenkin levenee alaspäin. Itäpäädyn pinta kaivettiin esille pääosiltaan jo 1. kaivausvaiheessa. Tämän varastora- kennuksen sisäpuolisen muurin korkeus merenpinnasta oli noin 560-600 cm.

Vanhan Brahen kadun kohdalla olevaa muurin lounaispäättä oli madallettu. Sen korkeus merenpinnasta oli noin 440-470 cm.

Kirkon itäpääty sijaitsi n. 4 m:ä varaston koillisseinästä, alkaen ruudusta E3, jatkuen varaston poikki, viistosti lounaaseen. Kirkon muuri sijaitsi aivan varaston luoteisseinän kaakkoispuolella. Muurin pintaa oli tullut esille jo, kun varastoalueen täyttömaata oli poistettu noin 30-60 cm:ä. Varaston seinän ja muurin välinen tila oli täytetty hiekalla ja kivillä. Muurin pinta erottui kiinteänä, laastin peittämänä kiveyksenä, painuneesta, hiukan matalampana olevasta välitilan täyttökiveyksestä, jossa kivien välit olivat avoimet (l. ilman laastia. Ks. mm. diat nro:t 522-525, mv-kuvat nro:t 1131-1132). Päädyn kaakkoinen ulkosyrjä l. muurin tasainen ulkokuori l-seinä on tehty tasatuista graniittilohkareista, joiden koko on n. 70-120 cm. Muurin keskusta on tehty pienemmistä (n. 20-70 cm), karkeammin muotoilluista kivistä. Kiveyksen välit on täytetty pienemmällä täytekivillä, laastilla (osa kivistä voi olla puretusta kirkkorakennuksesta ja vain joutunut myöhemmin muurin kiveyksen joukkoon), tiilen kappaleilla ja tiilimurskalla. Laastikerros oli vahva etenkin muurin kaakkoisreunassa (mm. ruudut E8, E7, E5, E4) sekä itäpilarin päällä (E3). Täytekiveyksessä oli n. 15-30 cm x 20-40 cm laakeita, tasattuja kiviä, joiden muoto vaihteli epäsäännöllisistä neliömäisiin (osa kivistä voi olla puretusta kirkkorakennuksesta ja vain joutunut myöhemmin muurin kiveyksen joukkoon).

Kirkon itäpilari sijaitsi ruudussa E3. Se erottui muurista noin 60 cm:ä ulkonevana kulmikkaana pilarina, jonka mitat ovat n. 160x190 cm. Myös pilari leveni alaspäin n. 180-200 cm:iin. Itäpilari on myös kirkon pohjoisseinään nähden n. 50-60 cm "ulompana" (l. ilman laastia. Ks. mm. diat nro:t 522-525, mv-kuvat nro:t 1131-1132). (Pohjoismuurin kaakkoispäättä ei saatu seinänperustuskivien vuoksi otetuksi esille.) Pilarin täytekiveyksenä oli n. 35x25 - 60x35 cm:n suuruisia kiviä, joiden joukossa oli myös jokunen suorakulmaisempi kivi. Kivien väleissä, alla ja päällä oli voimakas laastikerros (laastihäytes nro 3). Sekaan oli muurattu täytteeksi pieniä kiviä sekä rikkoutuneita tiiliä.

Kirkon itäpääty katkesi varaston lounaisseinän kohdalla l. ruudussa E10. Seinän perustuskivet oli laskettu osittain muurin päälle. Seinän perustus kiveykseen kuului suuria, suorakulmaisia, sokkelikiviä (mitat: n. 120 x 70 cm). Näiden alla oli irtonaista, karkeasti hakattua, terävä-särmäistä, täytekiveystä (ks. mm. mv-kuvat nro:t 997-1000, 1003, 1010, 1285, 1289, 1290, dia nro:t 344, 347, 466, 540). Ruutujen D10 ja E10 lounaispäässä sijaitsi kaakko-luodesuuntainen seinä suurista sokkelikivistä. Ehjä kirkon etelämuurin kiveys alkoi tämän lounaispuolella ruudussa E11. Muurin yläpuolella oli uudempia rakenteita (ks. s. 64). Etelämuurin pituus alueella oli n. 3,2 m. Uudemman rakennuksen luoteisseinä perustuskivet oli ladottu kirkon etelämuurin päälle. Muurissa erottui suuremmat, lohkotut lounaisreunan kivet, joiden viereen lounaispuolelle oli asetettu kiviä alueella sijainneen myöhemmän rakennuksen väliseinän perustaksi (ks. s. 64). Muurin keskiosa oli tehty pienemmistä, pyöreähköistä, laakeista kivistä. Kiveys oli tiiviimpää kuin itämuurissa ylempanä ollut kiveys. Kivien väleissä oli täytekiveä, hiekkaa, tiilen kappaleita ja hiukan laastia. Etelämuurissa, ruudun E11 luoteispäässä oli n. 50x45 cm suuruinen, noin 35 cm:ä syvä kuopanne, jossa oli sekundääri hauta 9 (ks. mm. mv-kuvat nro:t 1089, 1094, 1096; diat nro:t 441-443, 465). Muurista oli poistettu kiviä, ja näin muodostettuun kuoppaan oli ylimmäksi ladottu katkottuja ihmisen kylkiluita ja raajojen luita sekaisin. Alimapanä oli 7-8 vainajan kallo tai kallon osia. Luut ovat ilmeisesti peräisin joko kuorin sisäpuolelle tai kirkon eteläpuolelle (ns. autotallin alueen piha-alueelle) haudatuista vainajista, jotka on siirretty ko. paikkaan kirkon purkamisen jälkeen rakennus-tms. töiden alta.

Kirkon eteläpilari (ks. mm. diat nro:t 464, 467, 490) sijaitsi ruudussa D11. Pilarin lounaissivu tuli n. 60 cm:ä etelämuurin linjasta ulos. Pilarin sivun pituus oli n. 1,8-1,9 m l. hiukan suurempi, alaltaan kuin n. 1,5 m ylempänä ollut itäpilari. Eteläpilarin nurkassa oli n. 90x80 cm:ä suuruinen laakea, lähes neliömäinen kivi. Keskus oli täytetty pienemmällä kiveyksellä. Itäpäädyn ja pilarin sivuun jää noin 60 cm:n pituinen sivu, jolloin kirkon runkokuoneen muurin leikkauskohtaan muodostuu neliömäinen nurkkapilari.

Ehjä kirkon itäpäädyn profiili (ks. mm. mv-kuvat nro:t 883, 884, 1218-1220, 1263-1267, 1280-1282, 1285-1288, 1292; diat 162-167) alkoi ruudun D10 puolesta välistä, varaston lounaisseinän kiviperustuksen kaakkoispuolella. Muurin suora ulkoreuna muodostuu tasatuista graniittikivistä, jotka on hakattu pitkänomaisiksi lohkareiksi. Kivien kulmat ja lohkotut särmät ovat pyöreämpiä kuin esim. alueen nuoremmissa rakenteissa olevat kivet. Muurin kivet on muurattu melko säännöllisesti kerroksittain. Kivien korkeus on noin 30-40 cm. Kivien välit on täytetty ohuilla kiilamaisilla kivillä, kiven paloilla ja laastilla. Lisäksi väleihin on muurattu lohkottuja tiilen paloja sekä tiilikiiloja; mm. ruudussa D7, 1 kiveyksen väliseinän kohdalla, ruudun D8 lounaispäässä, on profiilissa n. 45 cm:n levyinen painauma (ks. kartta nro 9; mm. mv-kuvat nro:t 883, 884), jossa on vahva laastikerros pinnalla. Sen kohdalla muurin yläpinnassa on lohkottuja tiiliä, joiden leveydet ovat n. 20, 16 ja 14 cm:ä. Kirkon purkamisen jälkeisten rakennusvaiheiden peruja lienee myös muurin pinnassa erottunut vaalea, yhtenäisen rappauksen jäänteet kivetyn lattian alueella l. ruuduissa D6-D9.

Kirkon runkokuoneen nurkkiin liittyy n. 60 cm:ä perusmuurista ulkonevat nurkkapilarit. Itäpilarin korkeus merenpinnasta on noin 580-590 cm. Sen kaakkoissivu on n. 1,6 m (pitempi pilarin sivu, n. 1,9 m on kirkon runkokuoneen pitkien sivujen suuntainen). Madelletun eteläpilarin (h=n.450-460 mpy) leveys on n. 1,8 m. Pilarien ulkokuori on tehty tasatuista, neliömäisistä harmaakivistä, joiden sivun pituus on n. 40-95 cm (ks. mv-kuva nro 1290). Keskus on muurattu pienemmistä, epäsäännöllisen muotoisista kivistä. Ulkopinta on tasainen, kivien väleissä on täyttönä tiili- ja kivi kiiloja sekä laastia. Kivien pinnalla itäpilarissa oli hiukan karkeita laastinokareita, muttei yhtenäisempää laastikerrosta.

Itämuuriin liittyi myös kaksi pilasteria (ruudut DE5-6, D8-9). Pilasterit sijaitsivat toisistaan n. 4,6 m:n päässä, lounaispilasterin, 3,6 eteläpilarista ja koillispilasteri n. 3,6 m itäpilarista. Pilasterit muodostuvat perusmuurin muuratuista n. 160x60 cm:n ulokkeista. Lounaispilasteri (ks. mv-kuvat nro:t 1254, 1255, 1257, 1259) on purettu aina n. 450-460 cm:n korkeudelle merenpinnasta. Madellettu pilasterin pohja on ilmeisesti ollut myöhemmän rakennuksen seinänperustuksen jatkeena (ks. s. 43). Pilasterin pinnalla näkyi täyttökiveystä vahvan laastikerroksen peittämänä.

Koillispilasteri oli paremmin säilynyt. Pilasteria on käytetty hyväksi uudemmista rakenteista, muuraamalla sen jatkeeksi 2. kiveykseen liittyvän rakennuksen koillisseinä (ks. s. 59, 62). Pilasteri oli muurattu perusmuurin ulkosyrjään suorakulmaisista, pitkänomaisista, suorakaiteen muotoisista graniittikivistä (mitat: 99x17-20 cm). Kivet oli muurattu muurin suuntaisesti, väleissä oli kapeita kivi kiiloja ym. tättökiveä sekä laastia. Kulmakivinä oli neliömäisiä kiviä (lounaispilasterissa mm: 40x40 cm), tai pienempiä suorakaiteen muotoisia kiviä, jotka oli muurattu kohtisuoraan muuriin nähden (ks. kartta nro 6, 30).

Esiinkaivetun muurin korkeus oli parhaimmillaan noin 1,5-1,6 m. Kaivuu ei ulottunut hirsiperustuksiin saakka. Julinin puoleisen länsipäädyn perustusten vaakahirret sijaitsivat noin 297-277 cm merenpinnasta (Pyhän Hengen kirkon länsipäädyn ulkopuolen profiilikartta v. 1985). Itäpilarin

viereen kaivetusta koekuopasta (pohjan korkeus n. 370 cm mpy) ei todettu vielä hirsiperustuksia (kuopan syventäminen osottautui hankalaksi kuoppaan tulvivan orsiveden vuoksi).

5.4. Kuorin perustukset

KARTTA 3 Kirkon runkokuoneen itäpäätyyn liittyi kaareva kuoriossa. Kuorista oli säilynyt koillis- ja kaakkoisreunaa, sekä lounaisosan hirsiperustukseen kuuluvia osia. Kuori on rakennettu kirkon itäpäätyyn lohkaistun ympyrän tai hevosenkengän muotoon. Kuoriossa on symmetrinen itäpäätyyn nähden. Kuorin ulkoreuna muodostaa kaaren ympyrään, jonka keskipiste on kirkon itäpäädyen muurilinjan keskeltä (n. 9,2 m pilarin ulkosyrjästä) kaakkoon noin 4 m:ä, kohtisuoraan muurin kulkusuuntaa vastaan (ruudun B7 pohjoisnurkassa; X=190, y=40, ks. kartta 3). Ko. ympyrän säde (l. kuorin ulkoreunan sijainti) on noin 8,5 m. Kuorin kaakkoisosan ulkoreunan hirsiperustuksen pystypaaluja ja vaakahirsien päitä oli todettu vuonna 1985 tehdyn koeojan luoteisprofiilissa juuri ko. ympyrän kaaren alueelta (profiilikartta a-b, kaivanto 1; Ingmanin tontti, kaivaus 1985). Mainittakoon, että myös 1630:lla tehdyssä kartassa (ks. liite 1) kuori on kuvattu ympyränä, josta itäpääty leikkaa osan, ikäänkuin runkokuoneen puolelle.

5.4.1. Kuorin kiviperusta

KARTAT 3, 6, 30 Säilynyttä kuorin kiviperustusta todettiin ruutujen D3-5, C3-5, B3-5, A3-6, A8, -A3-8 alueilla l. kuorin koillis- ja kaakkoisosissa. Muualla kiviperustus oli tuhottu myöhempien rakennusvaiheitten, viemäritöiden yms. yhteydessä

Kuorin koillisreuna alkaa kirkon runkokuoneen itäpäädyestä, itäisen nurkkapilarin ja koillispilasterin väliseltä alueelta. Ulkoreuna sijaitsee noin 110 cm itäpilarin ulkosyrjästä. Kuorin kiviperustuksen leveys on noin 4,3-4,4 m. Kiviperustuksen pinnan korkeus koillisosassa on noin 560-580 cm mpy. Kuorin halkaisee ruutujen B3-5 alueilla varastorakennuksen kaakkoisseinän noin 160 cm:ä leveä perustus, jonka korkeus merenpinnasta on noin 570-600 cm. Kuorin kaakkoisosan ja koillisosan sisäreunan perustukset ovat rikkoutuneet viemärinteön yhteydessä. Viemäriin linja (ks. mm. mv-kuva nro 1066, dia nro:t 330, 432) erottui ruutujen y=4 ja y=5 rajalla, noin 1 m:n levyisenä, kaakko-luode suuntaisena ojanteena (h=n. 540 cm mpy) kiviperustusten keskellä. Viemäriin kohdalla havaittiin myös viemäriputken kappaleita hiekansekaisessa savi- maassa. Kuorin kaakkoisosan kaarevassa itäreunassa, ruudussa -A3 oli vuoden 1985 kaivannon rajana mustaa muovia kuorin reunassa (ks. kartta nro 20). Tästä lounaaseen oleva kuorin kaakkoisosan kiviperustus on rikkoutuneempaa mm. ruudussa -A6 näkyi katkaistun rautaputken (kaasu tms.) pää. Maa alueella oli myös savisempaa ja sekoitunempaa sisältäen tiilen ja maatuneiden puiden (katkenneiden kuorin hirsiperustusten puiden?) paloja. Kuorin kaakkoisosan ehjää sisäreunaa oli ruuduissa A5, -A6-8. Kuorin länsi- ja lounaisosien kiviperustukset on purettu viimeistään varastorakennuksen teon yhteydessä.

Kuorin kiveyksen päällä oli, n. 50-60 cm:n paksuinen tiilen, laastin ja saven sekainen hiekkainen maakerros. Aivan kiviperustuksen pinnalla oli hiekkaa, laastia ja tiilimurskaa kymmenisen senttiä.

Kuorin koillisosa alkoi kirkon itäpäädyen ulkonevien rakenteiden ulkosyrjästä. Kuori oli ikäänkuin jatkeena kirkon pilastereille ja pilareille. Ulokkeiden väliin, muurin ja kuorin väliin jäi n. 70 cm:n levyinen tila, jossa ei kuorin perustuksia todettu. Ko. väliin oli siirretty ihmisen

luita, ilmeisesti kuorin koillisosan kohdalla olleista hautauksista (ko. hauta 2, ks. myös sivu 50, ja kartta nro 21). Välissä oli tiilimurskan ja laastin sekaista hiekkaa ja muutama, ilmeisesti kuorista myöhemmin irronnut kivi. Kuorin koillisosan sisäreunassa oli vain hirsipedin pystypaaluja, kiviperustukset oli poistettu viemärin teon yhteydessä. Viemäriä vanhempi on lounaispuolella olevan seinän perustuskivet (ks. s , sekä kartta 38. Seinän perustuksessa on alempana toinen kivikerta. Seinän lounaispäässä). Seinä kuuluu kuoria nuorempaan rakennukseen. Ylemmän kivikerran alla oli toinen kivikerta (vrt. kuorin kiviperustus, jossa vain yksi kivikerta jäljellä ja heti sen alla hirsipeti). Seinän luoteispäässä ei myöskään ollut kuorin kuuluvaa hirsiperustuksen pystypaaluutusta, joka rajoittui kyseisen seinän koillispuolelle.

KARTTA 6, Kuorin koillis- ja itäisen kaakkoisosien kiviperustukset olivat parhaitei
30, 32 säilyneet ja niissäkin oli jäljellä enää alin kivikerta. Kuorin ulkoreunalla oli suurempia, kulmikkaita kiviä, joiden ulkopinta oli karkeasti tasattu. Kivien koko vaihteli noin 50x40 cm:ssä 80x100 cm:iin. Pyöreän ulkosyrjän tasaamiseksi oli reunaan muurattu myös pienempiä (n. 30x60 cm) tasattuja kiviä pystysuunnassa; kivien paksuus oli n. 30-40 cm. Suurempien ulkoreunan kivien paksuus oli n. 46 cm. Kuorin seinämän keskustan pohjassa oli täytteenä suurempia, lohkottuja kiviä. Kiveyksen välit oli täytetty pienillä kivillä, tiilen paloilla, hiekalla ja laastilla (täyttöä väleissä n. 15-30 cm:n paksuudelta). Kiveyksen pinnalla oli muurauksen jäänteitä paikoitellen vahva laastikerros, sekä tiiltä.

Kuorin kiviperustusta on käytetty hyväksi varastorakennuksen kaakkoisseinän perustuksessa. Kuorin kiveyksen päälle on laskettu suuremmat lohkotut sokkelikivet kohtisuoraan varaston seinälinjaan nähden (ruudut x=B). Uudempaa seinän perustukseen liittyy mm. ruudussa B3, kuorin reunalla ollut iso, (60x125 cm) suorakaiteen muotoinen, teräväsärmäinen kivi, jossa oli 3 uudempaa porausjälkeä.

Kuorin kiviperustus jatkuu epäyhtenäisempänä, kaartuen pyöreästi kohti etelää. Kaakkoisosan halki kulki aiemmin mainitun viemärin linja, jossa ruudussa B4-5 oli punasavisen, lasitetun viemäriputken paloja.

KARTAT 13, Kuorin eteläisessä kaakkoisosassa (ruudut A8, -A7-8) oli ehjää kuorin
30 sisäreunaa, jossa oli jäljellä kaksi kivikertaa. Ylempi kivikerta oli todettu kaivausten 1. vaiheessa, pihalle tehdyn koekaivannon kaivuussa (ks. mm. mv-kuvat 963-965). Kivet sijaitsivat rinnakkain, reunan kaartuessa pyöreästi kohti länttä. Kivet olivat n. 40-70 cm:ä korkeita suorakaiteen muotoisia, tasattuja harmaakiviä, mitat n. 100x60 cm. Kivien pinnalla oli laastia jäänteenä ylemmän kivikerran muurauksesta. Kivien särmät olivat pyöreämpi linjaisia kuin uudemmissa rakenteissa olivat kivet. Kuorin reunan kivet oli pääsääntöisesti asetettu pituussuunnassa, kuorin kulkusuuntaan nähden, tasaisempi pinta ulospäin. Ylemmän kivikerran korkeus oli n. 610 cm mpy. Kivikertojen välillä oli parin sentin paksuinen laastikerros, ja alempi kivikerta oli n. 450 cm mpy. Kivien välissä oli täytteenä pehmeää laastia, tiilimurskaa ja pienempiä kiviä. Alimman kuorin kivet olivat myös lohkottuja, pitkänomaisia tai neliömäisiä graniittikiviä. Koko oli hiukan pienempi: n. 70x60 cm ja paksuus noin 40-50 cm. Ei edes kyseisessä sisäreunan kohdassa kuorin rakenne ollut täysin koskematon. Perustan kivet olivat osittain liikkuneet ja painuneet, kun porrastornin perustuksia tehdessä on katkottu kuorin hirsipedin puita. Kivien alla oli enää jäljellä vaakahirsien pätkiä ja pystypaaluja.

Kirkon runkokuoneeseen kuuluneen itäpäädyn ja kuorin perustan rakine eroaa selvästi toisistaan. Itäpäädyn muuri on tiivis, yhtenäinen, kompakti rakenne, kun taas kuorin kiviperusta on ollut epäyhtenäinen (kuorin kiviperustuksissa liittyvät mm. mv-kuvat nro:t 1280, 1284, 1287-1289). Kuorin reunakivet eivät liity toisiinsa yhtä tiiviisti kuin itäpäädyssä. Keskustan täyttökiviä on asetettu kuorin kaarevan reunan

suuntaisesti, ja välit on täytetty pienemmällä kivillä. Itäpäädyn muuri kiviperustus ulottuu pari metriä syvemmälle kuin kuorin kiviperustus. Kuorin kantavan kivimuurin mataluus on korvattu yli kaksi kertaa leveämmällä perustuksella, jossa on käytetty järeämpää täytekiveä keskustassa. Kuorin kiviperustukset taas lepäävät vahvan hirsiperustusrakenteen varassa.

5.4.2. Kuorin hirsiperustukset

Kuorin hirsiperustuksiin liittyvät mm. mv-kuvat nro:t 1290-1292, 1293-1296.

KARTTA 32 Kuorin kiviperustan alla oli n. 10 cm:n paksuinen hiekkainen täytekerros jossa oli tiilen paloja, tiilimurskaa ja savea. Kivien alla, ruutujen D4 ja D5 rajalla, kuorin alkupäässä oli tiilen ja laastin sekaisessa hiekkakerroksessa ihmisen kallon luita (luut olivat ilmeisesti yhdestä vainajasta. Kuuluu ilmeisesti osana sekundääri hautaukseen 2; ks. s. 50 sekä joitain eläimen luita. Kuorin kiviperustuksen esillekaivuussa otettiin löytöinä talteen joitain luun kappaleita, mm. kallon kappaleita ruudusta B3, sekä tasolasia tms. paloja. Kuorin kiveyksen alla olevasta täyttö/tasauskerroksesta otettiin maanäyte ruudusta D3 (nro 28).

Kuorin hirsipedin pystypaalujen päät ja vaakahirsien välit oli peitetty sinisavella ja karkealla punertavalla hiekalla. Hirsiperustuksen puiden veisto ja salvosten teko lienee tapahtunut paikan päällä, sillä hirsipedissä, puiden päällä ja väleissä oli savikerroksessa melko runsaasti puulastua ym. veistosjätettä. Hirsipetiä kaivettaessa tuli löytöjä niukasti. Ruudusta A4 löytyi liitupiipun pesä. Maanäytteet otettiin ruuduista A5 (nro 29), sekä BC4 (nro 33).

Parhaiten säilynyttä hirsipetiä oli kuorin koillis- ja kaakkoisosissa. Kiviperustuksen rikkoneet uudemmat rakenteet, viemärin linja ja varastorakennuksen kaakkoisseinän perustus olivat tuhonneet myöskin hirsiperustusta. Kuorin lounaisosassa hirsiperustuksesta oli jäljellä pystypaaluja uudemman, varastorakennuksen hirsipedin alla.

KARTTA 31, 32, 34, 35 Kuorin hirsiperustus noudattelee kuorin kaarevaa muotoa. Hirsiperustus koostui kahden hirsikerran muodostamasta ristikkorakenteesta, jota lävistivät tiiviit pystypaaluryhmät. Hirsipedin ristikkorakenne rakentui kuoriin nähden pitkittäisistä asennushirsistä sekä näiden päälle ladoituista, poikittäisistä ns. sädehirsistä. Nämä vaakahirret muodostivat hirsiperustaan kehikko- tai arkkurakenteita, jotka oli lukittu liikkumattomaksi hirsiin tehtyjen salvosten avulla. Kuhunkin vaakahirsien rajaamaan arkkuyksikköön oli juntattu parisenkymmentä, yli kaksimetristä pystypaaluja.

KARTTA 31, 32, 35 Pitkittäisiä asennushirsiiä (tai niiden jäänteitä) todettiin kaiveltaessa neljässä kaarevassa kehikossa, jotka sijoituivat säteittäisesti kuorin sisäreunasta kohti, ulkoreunaa, n. 110-130 cm:n välein koko seinämän leveydeltä. Selvää, ulointa viidettä asennushirsikertaa ei todettu kuorin ainoasta säilyneestä ulkoreunasta, kuorin koillisosasta. Joitain pitkittäisten luode-kaakkosuuntaisten puiden jäänteitä todettiin ulommaisten paaluryhmien lounaispuolella l. kuorin seinämän reunan sisällä. Vastaavanlaisia vaakapuiden jäänteitä havaittiin myös vuoden 1985 kokekaivauksissa kuorin itäisestä kaakkoisosasta (profiilikartta c-d, kaivanto 2, Ingmanin tontti, kaivaus 1985, piirt. T. Pitkänen). On mahdollista, että kuorissa on ollut uloimpana kapeampi 5. asennuspuu kaarevissa kohdissa, joissa suoraan asetettu 4. asennushirsi ei ole osunut kuorin ulkoreunalle.

Kuorin koillisosassa asennushirret olivat vinosti luode-kaakkosuuntaiset. Kuorin itäosassa, kohdassa, jossa kuorin seinämä kääntyi kohti etelää, olivat asennuspuut pohjois-eteläsuuntaiset. Kuorin kaakkoisosassa hirret on asetettu koillis-luodesuuntaisesti. Säilyneiden, hirsistä reunustavien paalujen sijainnista voi päätellä kuorin eteläosassa asennushirsien sijainneen itä-länsisuuntaisesti ja lounaisosassa luode-kaakkosuuntaisesti.

1. 1. kuorin sisäreunan asennushirsi on kuorin koillisosassa tuhoutunut viemäritöiden yhteydessä. Päätellen pystypaalujen sijainnista on sen leveys ollut noin 30 cm:ä. Asennushirsien lähtö on sijainnut itäpäädyn ulkonevien rakenteiden, pilasterin ja itäpilarin kaakkoisseinien tuntumassa. 4. asennushirsi on sijainnut itäpilarista n. 34 cm:n päässä. Kuorin kaakkois- ja itäosan sisäreunassa on säilynyt 1. asennushirret. Kuorin kaakkoisosassa, ruuduissa A7-A6, oli sisäreunassa järeä hirsi (Liite 11, puunäyte nro 34), johon on tehty salvokset sädehirsien päitävarten. Puu on n. 34 cm:ä korkea, 30,5 cm:ä leveä pyöreä luonnonhirsi, jonka pintaa ei oltu käsitelty, sillä osa kaarnakerroksesta oli kai- vettaessa jäljellä puussa kiinni. Salvokset oli hakattu karkeasti, hiukan viistoon. Hirressä olevien salvosten mitat ovat: leveys: 14,5-24,4 cm x pituus: 25-26 cm, ja syvyys: 4,5-7 cm. Hirren päällä oli säilynyt jäänteitä ohuemmasta, ylemmästä tasatusta hirrestä. Myös kuorin itäosan sisäreunassa oli n. 30 cm:ä leveä ylemmän asennushirsikerran hirsi, joka oli melko huonosti säilynyt. Kyseessä lienee kuitenkin ylä- ja alapinnoiltaan tasattu hirsi. Sisäreunassa on ollut suuri, havupuu tukki, jonka salvoksiin on sädehirret asetettu. Sädehirsien päät on peitetty 2. ohuemmalla asennushirrellä, jossa on ollut salvokset toista sädehirsikertaa varten (ks. mm. mv-kuvat nro 1159, 1187, 1189). Kuorin käännöskohdassa (ruudussa A4 esim.), jossa erisuuntaiset asennushirret leikkaavat, on pohjois-eteläsuuntaisen asennushirren päätä viistottu, tai hirren pää on jätetty luode-kaakkosuuntaisen hirren alle (ruutu A3. Hirren pinta oli melko pahoin lahonnut). Leikkauskohdassa on saattanut olla vinosalvos, jollainen 26 cm:n salvo oli kuorin eteläisessä käännöskohdassa, ruudussa -A8 (esim. ruudussa -A7, -A8; Liite 11, puunäyte 5; vinosalvos molemmin puolin puuta).

Asennushirsien pituus on vaihdellut hirsiperustuksen rakenteen vaatimusten mukaan. Pisimmillään asennushirret lienevät olleet kuorin koillis- ja lounaisseinämissä. Varaston kaakkoisseinän perustukset kuitenkin rikkovat kuorin yhtenäisen rakenteen, joten asennushirsien pituuden voi vain arvioida. Kuorin kaakkoisosassa oli asennushirsissä havaittavissa katkoja sädehirsien kohdalla. Asennushirsien pituus lienee ollut keskimäärin 4-6 m, pisimpien jopa 8 m. Lisäksi on asennuspuuna ollut myös 2 metrisiä hirren paloja, mm. käännöskohdissa (ruudut -A7-8). Asennushirsien leveys on noin 23-36, kaarnakerroksen kanssa sisäreunalla jopa n. 40 cm. Hirsien paksuus on n. 18-34 cm. Hirsien pinta ei oltu juuri käsitelty, sillä kaarnaa todettiin etenkin alemman hirsikerran puissa. Pinta oli pyöreä, vm:n salvoksen kohdat oli isketty karkeasti. Ylemmän hirsikerran puissa oli salvos molemmin puolin sädehirsistä varten. Salvosten koko oli n. 14,5-28 x 25-32 cm ja syvyys n. 4-7 cm (mm. puunäyte nro 6; Liite 11). (Molemmin puolisen salvosten välisen hirren paksuus oli n. 7 cm.) Kuorin koillis- ja itäosan ylempien hirsikertojen puut olivat melko lahonneita ja painuneita. Parhaiten olivat säilyneet vaaka-hirret kuorin kaakkoisosassa. Pitkittäisten, ylemmän hirsikerran asennuspuiden korkeus merenpinnasta oli n. 520-525 cm, kuorin ulkoreunalla noin 530 cm. Alemman asennushirsikerran korkeus merenpinnasta oli n. 500-510 cm. Poikittaisen, ylemmän sädehirsikerran korkeus oli n. 525-530 ja alemman noin 505-510 cm mpy.

Asennushirsien päälle oli laskettu poikittaiset sädehirret. Ne sijait-sivat poikittain pitkittäisiin asennushirsiin ja kuorin seinämään näh-

den, n. 110 cm:n etäisyydellä toisistaan. Kuorin kaakkoisosassa sädehirsien välinen etäisyys oli pienempi, n. 60-80 cm. Hirret oli sijoitettu säteittäisesti kuorin seinämän muodostamalle kehälle, siten että kuorin keskustaan osoittavien kuorin sisäreunan puiden päät olivat lähempänä toisiaan kuin kuorin ulkoreunalla (esim. kuorin itäosassa sädehirsien etäisyys sisäreunalla oli noin 50 cm ja ulkoreunalla n. 200 cm). Ensimmäinen sädehirsi sijaitsi noin 70 cm:n päässä kirkon itäpilarin kaakkoisseinästä. Kuorin hirsipetiin on kuulunut kaikkiaan 24 tai 25 sädehirttä. Kuorin koillisosassa sädehirsien suunta oli vinosti lounaasta koilliseen. Kuorin itäosassa hirsien suunta muuttui, ollen kuorin kaakkoisosassa vinosti luode-kaakkosuuntainen.

Sädehirret oli tehty yhdestä puusta. Hirsien pituus oli noin 4 m. Sädehirret olivat kapeampia kuin asennushirret. Niiden leveys oli n. 14-19 cm, leveimmillään noin 23 cm. Hirsien paksuus oli noin 18-20 cm. Hirret olivat pyöreitä, luonnonhirsisiä, joiden pintaan oli karkeasti veistetty. Kaarnaa oli osittain vielä jäljellä. Sisäreunan asennushirren salvoksiin asetettujen hirsien päitä on saatettu hiukan veistää kapeammaksi. Myös ylemmän sädehirsikerran yläpinnalla näkyi joitain veiston jälkiä; yläpintaa on saatettu hiukan tasata. Sädehirsissä oli salvoksia poikittaisia asennuspuita varten. Alemman sädehirsikerran puissa oli salvokset tehty puun ylä- ja alapinnoille (liite 11, puunäyte nro 30). Salvoksien leveys vaihteli riippuen sädehirren leveydestä n. 14-19 cm:iin. Salvoksien pituus oli noin 19-36 cm, ja syvyys n. 3,5-7 cm. Salvokset olivat viistosivuisia, tasapohjaisia ja sijaitsivat pitkittäisten asennushirsien suuntaisesti joko kohtisuoraan tai vinosti sädehirren leveysakseliin nähden.

Sädehirret oli laskettu pitkittäisten asennushirsien päälle. Puiden leikkauskohtiin oli tehty salvokset sekä pitkittäis- että poikittäis-suuntaisiin vaakahirsiin. Horisontaaliset hirret muodostivat hirsiperustuksen eräänlaisen kehikon, joka käsitti erillisiä, nelikulmaisia arkkuja. Arkkujen sisätila oli täytetty pystypaaluilla.

Pystypaalut oli juntattu syvälle sinisaveen. Niitä oli sijoitettu vaakahirsirakenteen tueksi, vierä viereen arkkurakenteiden sisäpuolelle. Paaluja oli pienempinä ryhminä kuorin sisäreunan asennushirren syrjässä. Paalut oli lyöty maahan enemmän tai vähemmän säännöllisiin, rinnakkaisiin riveihin. Ko. pystypaalujen muodostamia rivejä ja paaluryhmiä löydettiin myös kuorin etelä- ja lounaisosasta, uudemman hirsiperustuksen alta, sekä 2. lattiakiveyksen alta (ruuduista C9-D9) viemäriarkun kaakkoispuolelta.

Kirkon itäpäätyä lähimmät pystypaalut olivat noin 20 cm koillispilasterin kaakkoissyryjästä l. ensimmäisen sädehirren luoteispuolella. Sisäreunan asennushirren tukena oli yhden paalurivin (rivissä oli nelisen paalua) käsittäviä paaluryhmiä. Kuorin kaakkoisosan sisäreunasta (ruudut A6 ja A7) paalut puuttuivat. Kuorin käänkökohdissa (esim. ruudussa A5) oli sisäreuna tuettu tiheämmällä paaluryhmällä. Myös kuorin ulkoreunalla oli uloimpana 4 tai 5 paalua käsittävät paaluriviryhmät, joiden välissä oli päällekkäiset sädehirsien päät. Kyseisten paalujen päiden korkeus oli n. 520-546 cm mpy (ks. kartta 32, sekä profiilikartta e-f; kaivanto 2, Ingmanin tontti, kaivaus 1985, piirtänyt T. Pitkänen). Sisäreunan paalujen korkeus n. 520. Vaakahirsien rajaaman arkun laskusta oli täytetty pystypaaluilla, joita oli noin 7-20 kussakin. Niiden korkeus merenpinnasta oli n. 520-530 cm, eli samalla korkeudella kuin ylimmät vaakahirret (korkeus ehjistä paalunpäistä). Osa paalun päitä oli lahonnut, katkennut tai kuten kuorin lounaisosassa (korkeus n. 430-460 cm mpy), katkottu myöhempien rakenteiden tieltä.

Pystypaalut oli juntattu hyvin syvälle sinisaveen. Paalujen pituus

on ollut n. 2-2,5 m (puunäyte nro 31. Pituus ollut noin 2,3 m), ja halkaisija n. 14-18 cm:iin. Joukossa on myös joitain halkaisijaltaan n. 25 cm:n paaluja (mm. ruuduissa -A7, -B6, A3, C4). Paalut ovat pyöreähköjä hirsiiä, joiden pinnalta on kaarna karsittu pois, sillä pinnalla näkyi karkeita kirveen iskujälkiä (liite 11, puunäytteet nro:t 33,37). Paalujen yläpää oli tasattu tai loivasti viistottu kuten esim. koillisen ulkoreunan paaluissa. Paalun alapää oli karkeasti terotettu kulmikkaaksi, poikkileukkaukseltaan rombinaiseksi, kapeutuvaksi piikiksi. Terotetun osan pituus on ollut noin 40-35 cm, ja sen leveys yläosasta piikin päähän n. 10x10-2x2 cm.

Alimmat vaakahirsikerrat olivat sinisavessa, samoin kantavat pystypaalut. Ylimmät vaakahirret sekä pystypaalujen päät oli peitetty harmahtavansinisellä savikerroksella, jonka pintaa oli tasattu tiilimurskapitoisella hiekkamaalla.

5.5. Uudempien rakenteiden perustukset

(mm. mv-kuvat nro:t 1133, 1137, 1140-1142, 1160-1165, 1170, 1173, 1179, 1181, 188, 1214-1218, 1285, 1289-1294)

KARTTA 3 Autotallin alueella olevien rakenteiden lisäksi (ks. s. 62-64) kaivausalueella oli paikalla sijainneen 1800-luvun loppupuolen rakennuksen perustukset. Rakennuksen luoteispuolella sijaitsi kirkon itäpäädyn vieressä, sen luoteispuolella käsittäen ruudut F1-F10. Koillisseinä oli kaivausalueen rajana ruuduissa A1-F1. Lounaispuolella sijaitsi ruuduissa C10, D10, ja kuorin perustukset halkova kaakkoispuolella ruuduissa B1-B10. Seinän perustuksen leveys oli noin 1,5 m. Rakennukseen oli 1900-luvun alussa lisätty kuusikulmainen porrastorni, jonka perustukset sijaitsivat kuorin eteläosan kohdalla, ruuduissa -A8-11, A8-11, B8-11.

5.5.1. Kiviperustukset

KARTTA 30 Seinien kiviperustukseen kuuluivat seinälinjaan kohtisuoraan sijoitetut, pitkänomaiset sokkelikivet. Kivet olivat n. 70-80 x 100-120 cm:n suuruisia, teräväsärmäisiä graniittilohkareita, joissa oli porausreikiä. Esimerkiksi ruuduissa B2-C2 olleessa sokkelin kiven yläreunan lohko-tasossa oli 3 porausreikää n. 20-30 cm:n päässä toisistaan. Tasapohjaisten sileäseinäisten reikien syvyys oli n. 6,5 cm ja halkaisija 2,5 cm. Sokkelikivien välit olivat avoimet, ilman laastia. Sokkelikivien alapuolella oli pienempiä, lohkottuja kiviä sekä laakeita kulmikkaita, lohkottuja kiviä. Kivien väleissä oli teräväkulmaisia, lohkottuja kiviä. Kiviperustus oli peitetty hiekalla, jossa oli tiiltä (liite 12, tiilinäyte nro 9. varaston lounaispuolelta perustuksesta) ja tiilimurskaa.

Kaakkoispuolelta kiviperustuksessa oli mm. portinpylväskivi, ruudussa B9 (mm. mv-kuvat nro:t 1071-1073). Kivi oli harmaa, maasälpä- ja kranaattipitoinen, nelikulmainen graniittilohkare, jonka mitat olivat 60x38xkorkeus 17-42 cm. Kivi kapeni toiseen päähän, johon oli hakattu suorakulmainen porras, jonka alapinnan taso oli tasattu. Viistot sivut olivat myös tasatut, kulmat pyörästetty. Pystysuoraan porrassivuun oli porattu kaksi kiven sisään suuntautuvaa reikää noin 6 cm:n päässä toisistaan, ja noin 10 cm kiven sivusta ja noin 2,5 cm yläreunasta. Reikien halkaisija oli toisessa 3 cm ja syvyys 3,5 cm. Toisessa vastaavat mitat olivat 2,5 ja 4 cm. Kapenevan pään viistotun sivun leveys oli n. 20-31 cm, pituus 12 cm ja korkeus 6-7 cm. Pystysuoran porrassivun leveys oli 31-32 cm ja korkeus 5-7 cm. Kiven tasaamattomalla lohkopinnalla näkyi n. 3 cm:n levyinen ja 12 cm:n syvyinen porausreikä. Vain kapeammassa alaosassa oli kiveä tasattu, muut sivut ja pinnat oli käsit-

telemättömät.

Porrastornin reunoilla oli sokkelikivet, jotka oli asetettu koko porrastornin pohjan kattavan kiviperustuksen päälle. Kiviperustuksen kivet olivat laakeita, yläpinnaltaan tasasivuisia kiviä, joiden koko oli keskimäärin 60x50 cm. Joissakin kivissä näkyi porausjälkiä (esim. ruuduissa -A9, A9 ja A10. Reikien halkaisija n. 2,5 cm, syvyys n. 7 cm.) Jotkut kivet olivat pyöreämpisärmäisiä, laastipintaisia. Nämä vanhemmat kivet ovat peräisin porrastornin paikalla sijainneesta kuorin kiviperustuksesta. Kivien väleissä oli täyttönä pienempiä, lohkottua kiveä sekä hiekkaa.

Kiviperustuksen alimman kivipohjan korkeus merenpinnasta oli n. 500-515 cm, seinien alimpien sokkelikivien korkeus merenpinnasta oli n. 580-590 cm. Heti kiviperustuksen alla, vain ohuen harmahtavan sinertävän savikerroksen peittämänä olivat rakennuksen hirsiperustukset.

5.5.2. Hirsiperustukset

Lounaisseinän alla oli 5. luode-kaakkosuuntaista hirttä, joiden pituus oli n. 180-200 cm. Hirret oli ylä- ja alapinnoiltaan tasattuja, käytettyjä hirsiiä, joissa oli mm. naua. Myös sivuja oli tasattu. Hirsien leveys oli n. 19-21,5 cm ja paksuus n. 16 cm (Liite 11, puunäyte nro 8). Hirsipedin korkeus merenpinnasta oli n. 435 cm. Vaakahirsien alla ja koillispuolella oli kuorin lounaisosan, madellettuja pystypaaluja (ks. mm. mv-kuvat nro 1294).

Kaakkoisseinän hirsiperustuksessa oli kaksi hirsikertaa. Ylemmän hirsikerran hirret olivat lounais-koillissuuntaiset. Sen korkeus merenpinnasta oli n. 470 cm, koillispäässä 480-490 cm. Hirret olivat pinnoiltaan tasattuja, n. 18-30 cm leveitä ja 2-4 m:n pituisia käytettyjä hirsiiä (niissä oli painumia sekä nauvoja), joita oli 6 tai 7 rinnakkain. Alemman hirsikerran korkeus merenpinnasta oli n. 460-480 cm. Siinä puut kulivat luode-kaakkosuuntaisesti koko seinän pituudelta. Puut olivat n. 1,3-1,5 m pitkiä halkaistuja hirsiiä, joiden yläpinta oli pyöreä (liite 11, puunäytteet nro:t 1, 9-20, 27-29). Hirren puolikkaiden leveys oli n. 16-23 cm. Hirret ovat hyväkuntoisia, käytettyjä hirsiiä, jotka on halkaistu ja katkottu seinän hirsiperustusta varten. Hirsien päissä oli porattuja reikiä, joiden halkaisija oli n. 3-4 cm (ks. puunäytteet nro:t 9, 10, 11, 18, 27, 28, 29) tms. Joiden hirsien päitä oli viistottu (ks. puunäyte nro 12) tai tehty siihen suorakulmainen kavennus arhopatsasrakennetta tms. varten. Puissa oli myös rautapultteja (ks. puunäytteet nro:t 19, 20, 29. 9 ks. puunäyte nro 24) sekä painaumia.

Porrastornin hirsiperustus koostui kahdesta hirsikerrasta, ylemmän korkeus merenpinnasta oli n. 470 ja alemman n. 450-460 cm (ks. puunäytteet nro:t 2-4, 21-26. liite 13, raha nro 1.) Ylemmän hirsikerran puut olivat lounais-koillissuuntaisia, n. 18-25 cm:n levyisiä, 2-3,5 m:n pituisia halkaistuja hirsiiä, jotka olivat melko huonosti silyneet (ks. puunäyte nro 26). Puiden pinnalla näkyi hiukan nokijälkiä ja painaumia. Hirsissä oli salvoksia ja rautapultteja. Alemman hirsikerran haljispuolikkaat olivat luode-kaakkosuuntaiset. Hirsien yläpintaa oli paikoin tasattu. Puiden pituus oli n. 1,5-4 m ja leveys n. 18-23 cm. Hirsissä oli painaumia, salvoksia (ks. puunäytteet nro:t 3, 23, 24), rautanauvoja (ks. puunäyte nro 3) sekä porattuja reikiä (ks. puunäyte nro 24). Pinnalla näkyi myös veistonjälkiä sekä nokiläikkiä. Porrastornin hirsiperustuksen alla oli myös katkaistujen kuorin pystypaalujen päitä.

Kaakkoisseinän kirsien alla oli pienempiä, pyöreähköjä kiviä, (ruudut B6-B9) jotka saattavat olla jäänteitä luoteispuolella olevasta lattia-

kiveyksestä nro 2. Löytöjä ei juuri saatu. Kaakkoisseinän hirsipedin päältä, ruudusta B9 löytyi raha, joka oli 10 penniä vuodelta 1926 (liite 13, raha nro 1., kartta 30).

6. YHTEENVETO

Julinin tontin viereisellä, ns. Ingmanin tontilla suoritettiin touko-kesäkuun aikana kaivaukset, joissa tavoitteena oli tutkia kirkon kuoriosaa, joka kuului pääosiltaan Julinin tontin puolella sijaitsevaan Pyhän Hengen kirkkoon. Kaivausalueen laajuus oli kaikkiaan noin 350 m². Kaivaus aloitettiin varastossa toimineen rakennuksen sisällä. Varastorakennuksen purkamisen jälkeen laajennettiin kaivausaluetta koko paikalle suunnitellun uudisrakennuksen kattavalle alueelle.

Varaston lounaisosista, yli metrin paksuisen täyttömaakerroksen alta löytyi lattiakiveys, johon liittyi koillispäässä tiiliseinä portaineen. Lattiakiveys on ilmeisesti peräisin 1800-luvulta. Alueen jatkokaivauksissa paljastui ylemmän lattiakiveyksen alta, hiekka- ja nokimaakerroksen alta vanhempi, kivetty lattia. Tässä alemmassa lattiakiveyksessä todettiin kaksi eriosaa. Vanhempi erottui suurempien seinäperustuskivien rajaamana alueena. Kiveyksestä löytyi raha, joka ajoittaa rakenteen heti kirkon purkamisen jälkeiseen aikaan 1650-60 -luvulle. Rakennusta on myöhemmin laajennettu koilliseen ja kaakkoonpäin. 2. lattiakiveykseen kuului hyvin säilynyt viemäriarkku, johon laskivat kiveyksessä olleet, noin 6 cm:ä syvät, kivettyt kourut. Viemäri- ja lattiarakenteet ovat kuuluneet pesutupaan tms. huonetilaan. Esinelöydöt olivat melko niukat, hiukan keramiikkaa, sekä jokunen puuesineen katkelma lattiakiveyksen alla olleesta savikerroksesta.

Kirkon itäpuolella, kaivausalueen koillispäästä löytyi kuusi ehjää, ja yksi kuorin perustusten rikkoma hauta. Lisäksi löytyi kaksi sekundääristä hautaa, joihin luut oli siirretty kuorin tai vielä myöhempien rakennustoimien tieltä. Ehjistä haudoista kolme kuului vastasyntyneelle tai keskoselle. Vainajat oli haudattu kirkon suuntaisesti, pää luoteeseen. Kädet oli taivutettu ristiin rinnan tai vatsan päälle. Hautoja oli vain yhdessä kerroksessa ja ne olivat peräisin kirkon kuoriosan rakentamista edeltäneeltä ajalta.

Rakenteista parhaiten oli säilynyt noin 17 m:ä leveä kirkon runkokuoneen itäpääty nurkkapilareineen. Itämuurin pituus oli noin 18,4 m. Osa itäpäädyistä oli purettu vanhan Brahen kadun tieltä. Muurin reunassa oli suuremmista, tasatuista kivistä muurattu pinta. Keskusta oli täytetty pienemmällä kivillä ja tiilenpaloilla, joiden väleissä oli laastia ja hiekkaa. Muuriin kuului vielä kaksi muurattua, ulkonevaa pilasteria, jotka oli myöhemmin osin purettu. Itäpäädyn muuri on osa alkuperäistä kirkkorakennusta, johon vasta myöhemmin on lisätty kaareva kuoriosaa.

Kuoriosaa on ollut hevosenkengän muotoinen rakennelma, josta parhaiten oli säilynyt koillisreuna. Kuorin seinämän leveys on ollut noin 4,4 m. Kuorin kiviperustuksen kiviä on käytetty uudempiin rakennuksiin. Jäljellä ei enää ollutkaan kuin alin kivikerta, ja tämän alla olevat hirsiperustukset.

Parhaiten hirsiperustus oli säilynyt kuorin kaakkoisreunassa. Hirsipeettiin kuului kaksi horisontaalista hirsikertaa. Perustuksena oli eräänlainen kehikko, jossa oli kuorin seinämän suuntaiset, pitkittäiset asennushirret, ja näiden päälle asetetut poikittaiset sädehirret. Hirsiiin tehtyjen salvosten avulla perustuksen vaakahirsikehikko oli lukittu liikkumattomaksi. Kunkin arkkumaisen rakenteen keskelle oli juntattu parikymmentä, yli kaksimetristä pystypaaluja. Kuorin lounais- ja etelä-

osan perustukset olivat paikalla sijainneen rakennuksen hirsipedin rikkomat. Vain kuorin pystypaalut olivat säilyneet uudempien hirsiperustusten alla.

Kaivausten avulla saatiin uutta tietoa Pyhän Hengen kirkon rakenteesta ja rakennusvaiheista. Yllättävintä on ehdä se, että kirkkoon on tuskin alunperin kuulunutkaan ulkonevaa kuoriosaa, joka on lisätty vasta myöhemmin kirkon runkokuoneen itäpäättyyn. Kuoriosaa on saattanut olla vielä keskentekoinen 1650-luvulla, jolloin kirkko on määrätty purettavaksi Pietari Brahen toteuttamien katujärjestelyjen tieltä.

Turussa 17.12.1987

Tuula Pitkänen

KÄYTETYT LYHENTEET

mpy = merenpinnan yläpuolella

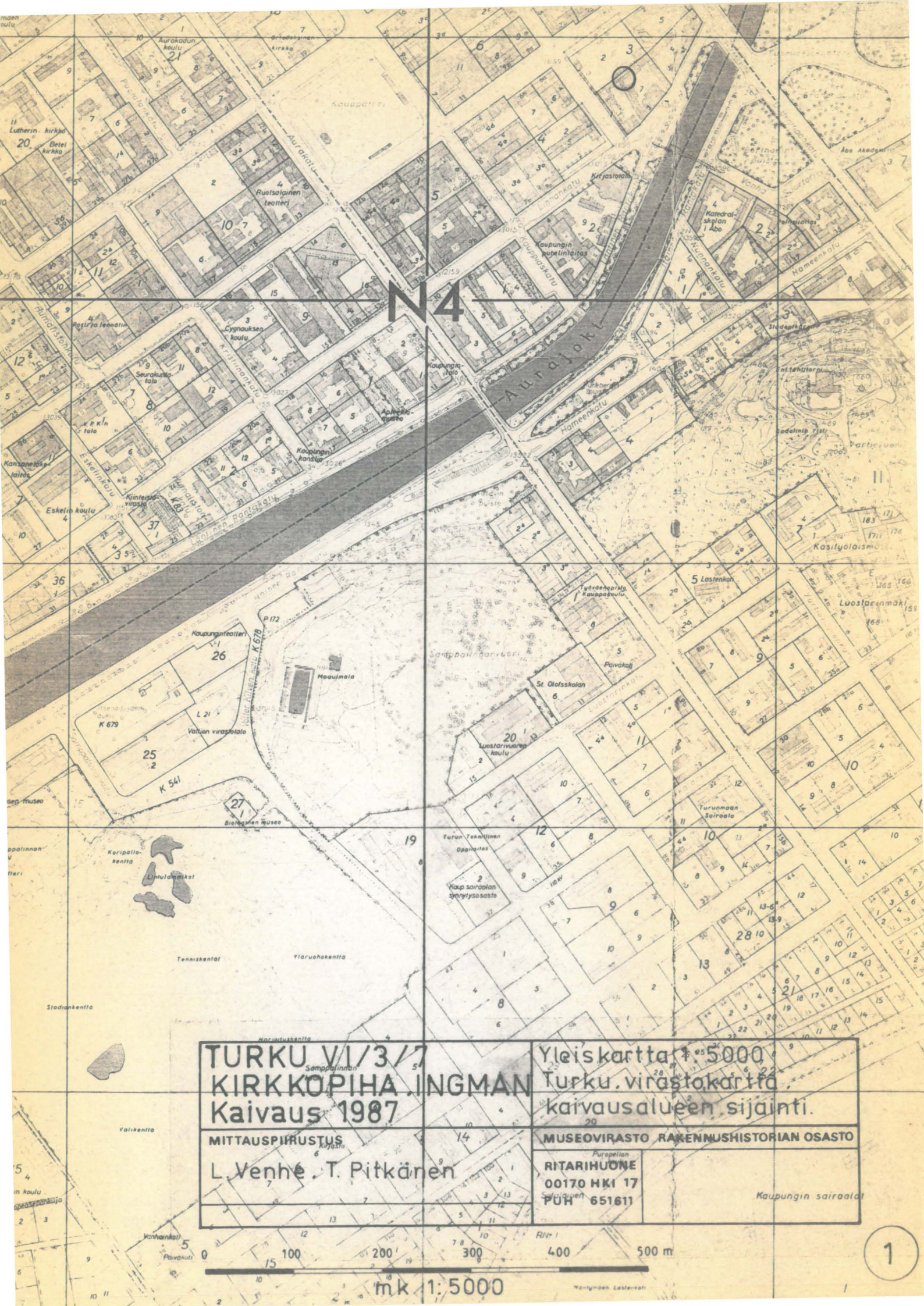
LÄHTEET

- GARDBERG, 1966: C.J. Gardberg; Pyhän Hengen talo, Pyhän Hengen kirkko ja Julinin tontti. Turun kaupungin historiallinen museo, vuosijulkaisu 1964-1965. Turku 1966.
- KYKYRI 1987: M. Kykyri; Julinin tontin menneisyydestä, Museotiedote 3-87, Turun maakuntamuseo 24-28.
- CASAGRANDE & CO 1982: B. Casagrande & Co, The History of Ingman House. (Esittelylehtinen B Casagrande & Co, Architectural Office, Ltd, May 31, 1982.)

Museoviraston rakennushistorian osaston kartat: Ingmanin tontin rakennuskannasta v. 1972, Pyhän Hengen kirkon muurien profiilit 1985, sekä Ingmanin koekaivausten 1985 kartat.

LIITTEET

- LIITE 1, s. 1-2; Pyhän Hengen kirkon sijainti 1600-luvun kartoissa
- LIITE 2; Varastorakennus ja Pyhän Hengen kirkon rakenteet 1985
- LIITE 3, s. 1-2; Kaivausalueella sijainnut rakennus 1800-luvun lopulla;
Rakennukseen lisätty porrastorni 1900-luvun alussa
- LIITE 4, Piha-alueen korkeus merenpinnasta 1987
- LIITE 5, Viemäriarkan rakenne
- LIITE 6, Kuorin hirsipedin rakenne
- LIITE 7, s. 1-4; IPT:n koekuopat, sijaintipiirros 1:500, leikkaus
1A-1A, havainnot IPT:n koekuopasta 1.
- LIITE 8, s. 1-5; Karttaluettelo
- LIITE 9, Hiilinäyteluettelo
- LIITE 10, s. 1-4; Laastinäyteluettelo;
Maanäyteluettelo
- LIITE 11, s. 1-12, Puunäyteluettelo
- LIITE 12, s. 1-3; Tiilinäyteluettelo,
Luettelo muista näytteistä
- LIITE 13, Rahat
- LIITE 14. Valokuvaluettelo

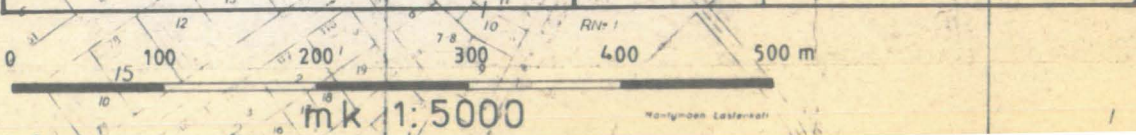
N4

TURKU VI/3/7
KIRKKOPIHA INGMAN
Kaivaus 1987

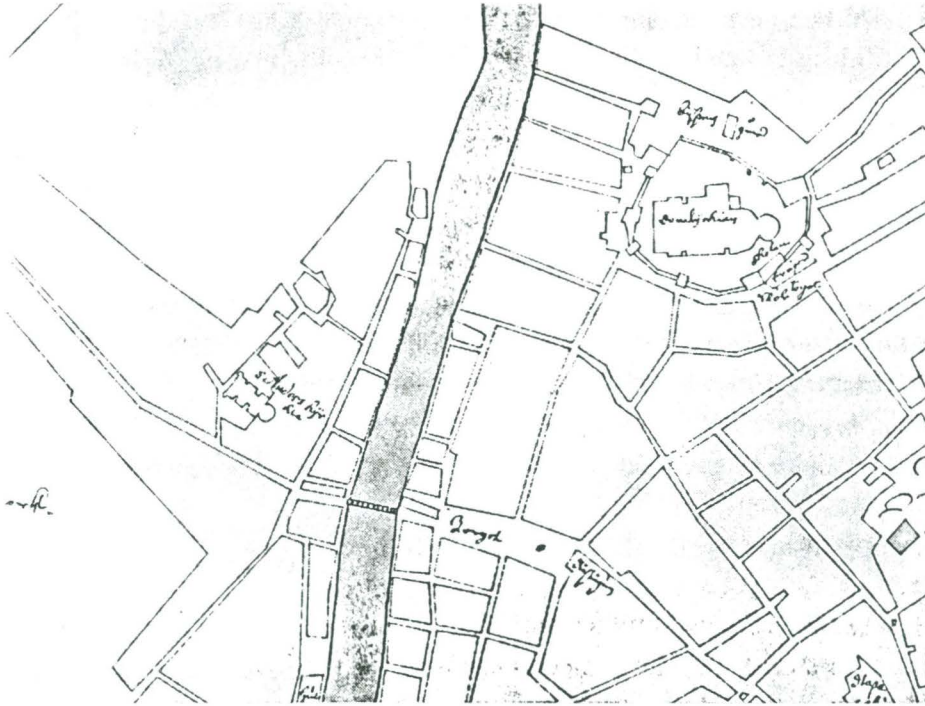
Yleiskartta 1:5000
Turku, virastokartta
kaivausalueen sijainti.

MITTAUSPIIRUSTUS
L. Venhé, T. Pitkänen

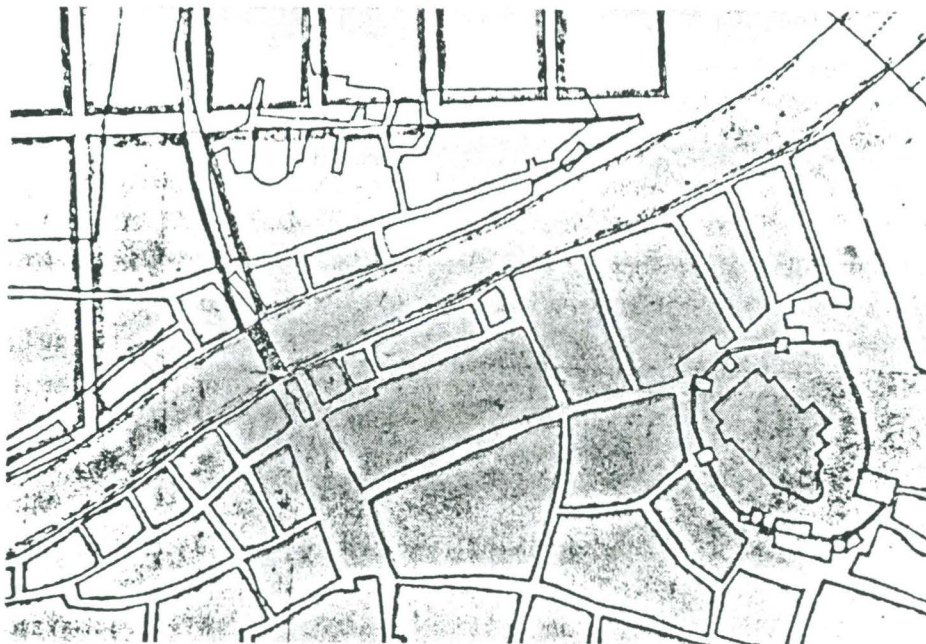
MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTO
RITARIHUONE
00170 HKI 17
PUH 651611

Pyhän Hengen kirkon sijainti 1600-luvun kartoissa

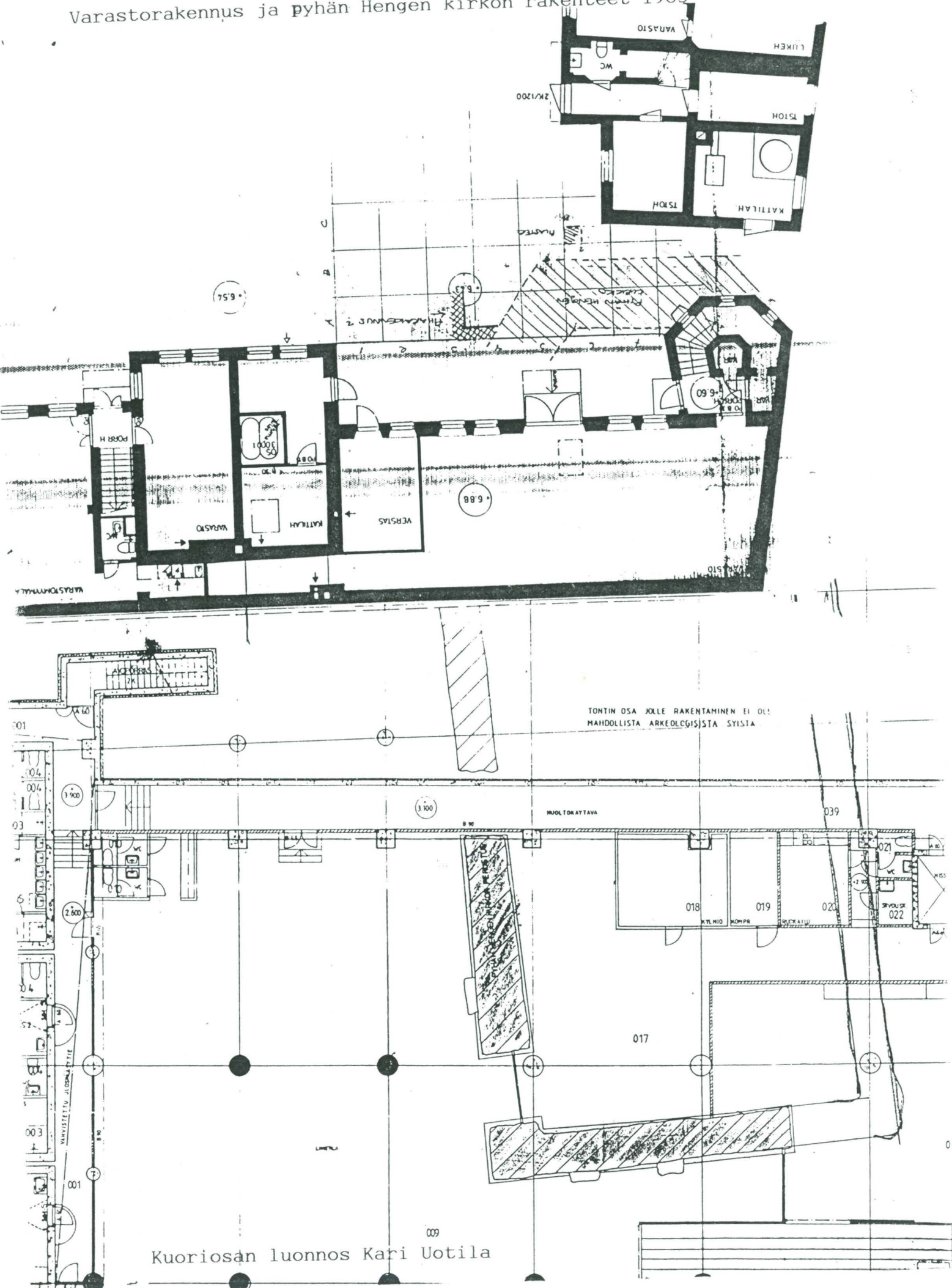

3. Turun keskusta 1630-luvulla erään kartan mukaan, joka on piirretty hieman ennen kuin Pietari Brahe teetätti ensimmäisen asemakaavanuudistuksensa. Pyhän Hengen kirkko vasemmalla varustettuna erheellisellä tekstillä »S. Anders kyrkia» (P. Andersin kirkko). — Maanmittaushallituksen arkisto, Helsinki

4. Osa Pietari Brahen ensimmäisestä asemakaavanuudistussuunnitelmasta, jonka Anders Torstensson valmisti v. 1639. Pyhän Hengen kirkko on jätetty paikoilleen, ja sen kartassa ylöspäin oleva (luoteis) pääty on Hampunkehräjäntien varrella. — Ruotsin valtionarkisto

Varastorakennus ja pyhän Hengen kirkon rakenteet 1985

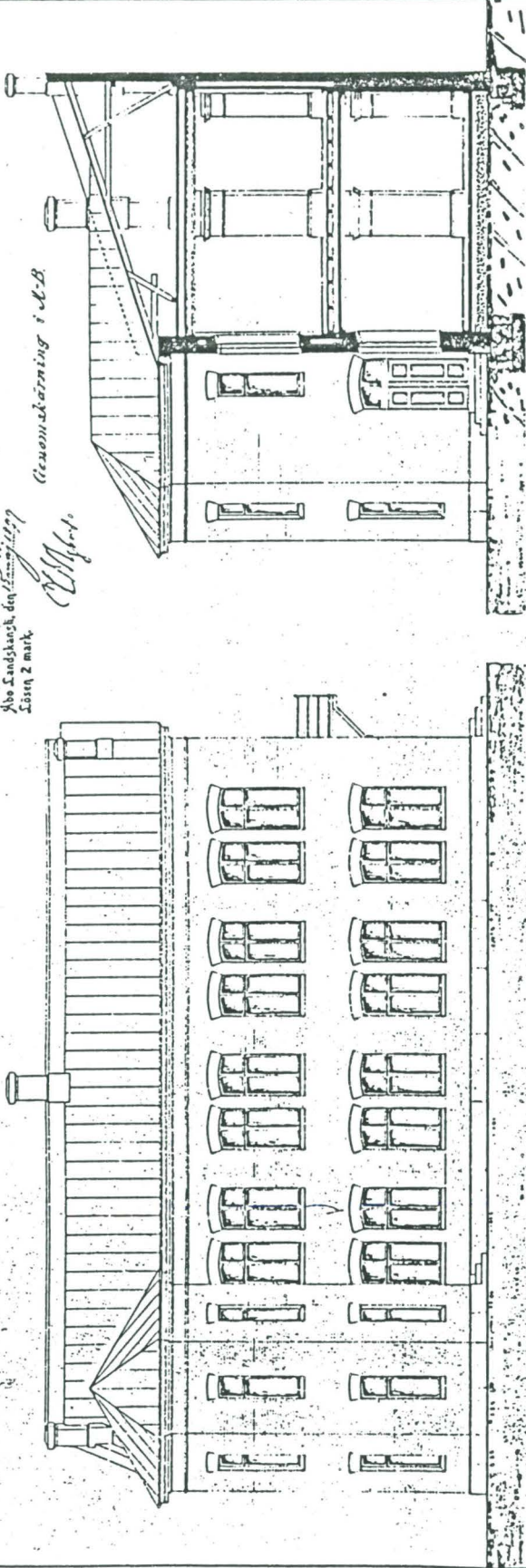

Rakennukseen lisätty porrastorni 1900-luvun alussa

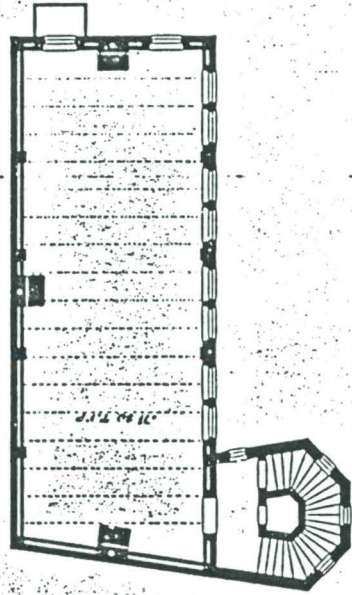
Äliting till ett Boningshus af sten att uppföras å 4 tomtr. 241 i 5 kv. af 6 stjär. tillh. stjärtern. Mörtel Bonings.

Genom lög af följande resolution
är denna byggnadsritning gillad och
till offentligt fastställt, hvarjakt.
Åbo Landskapsk. den 22 August 1899
Länst. & mark.

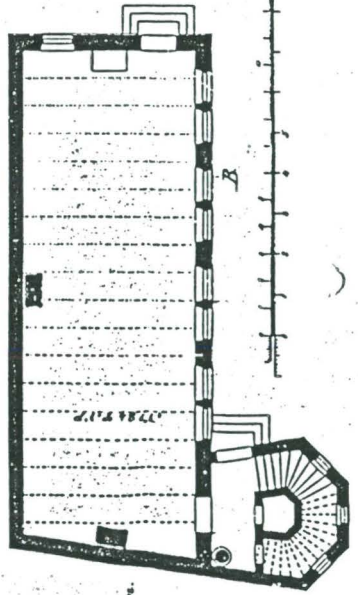
Genomskärning i A-B.

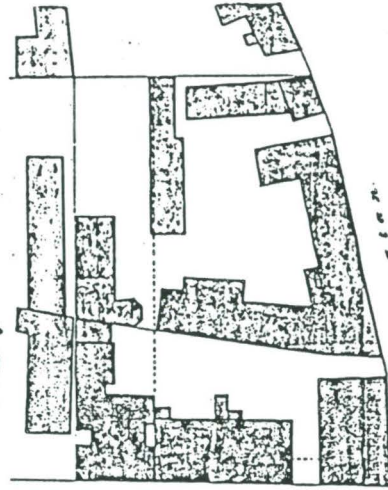
Älting till byggnadsritning af en boningshus, som utgör en del af en större byggnad, som äro tillhörande den 241 i 5 kv. af 6 stjär. tillh. stjärtern. Mörtel Bonings. Åbo Landskapsk. den 22 August 1899. Länst. & mark.

Plan of våningen 1 tr upp

Plan of bottenvåningen

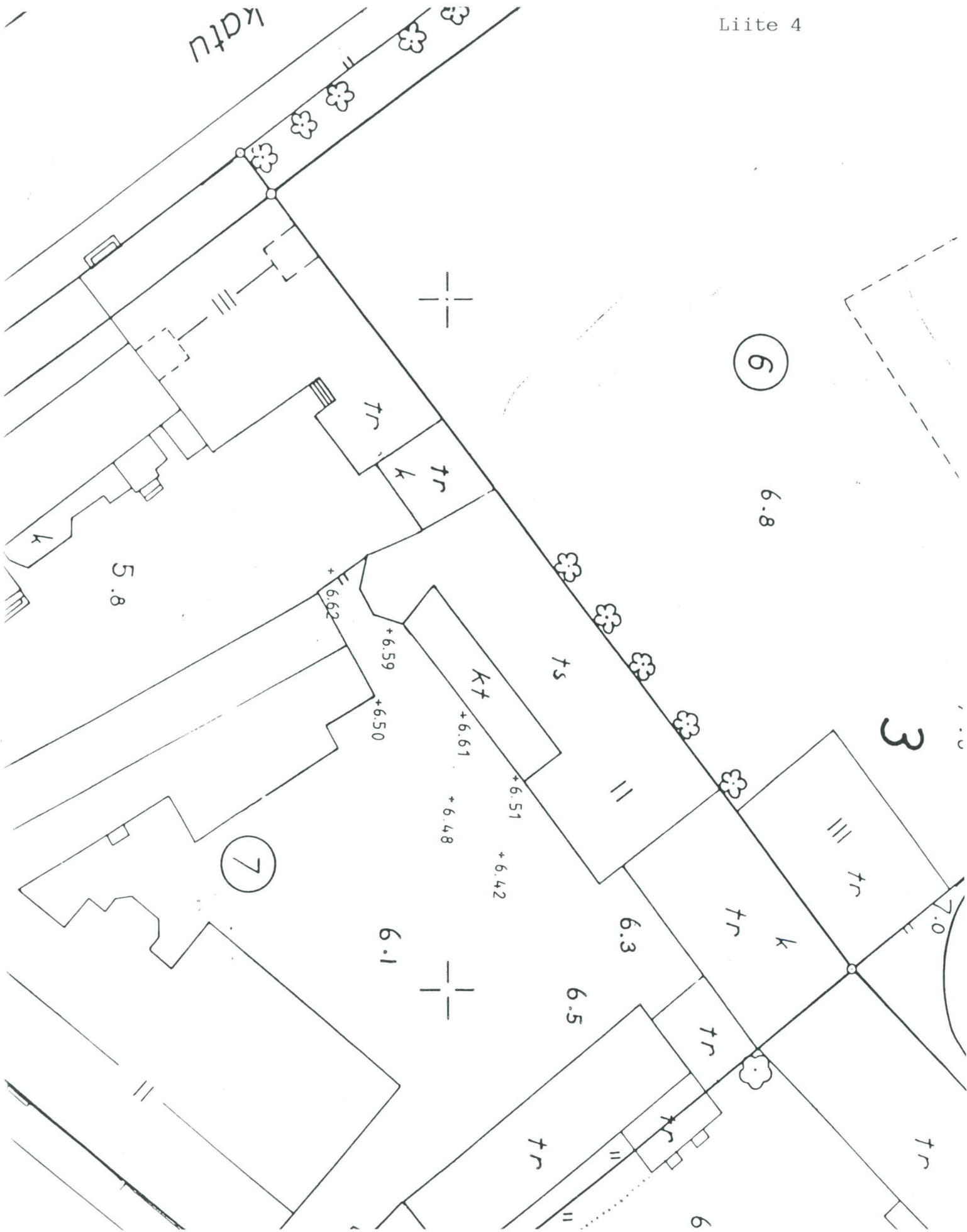

Bottenvåningen

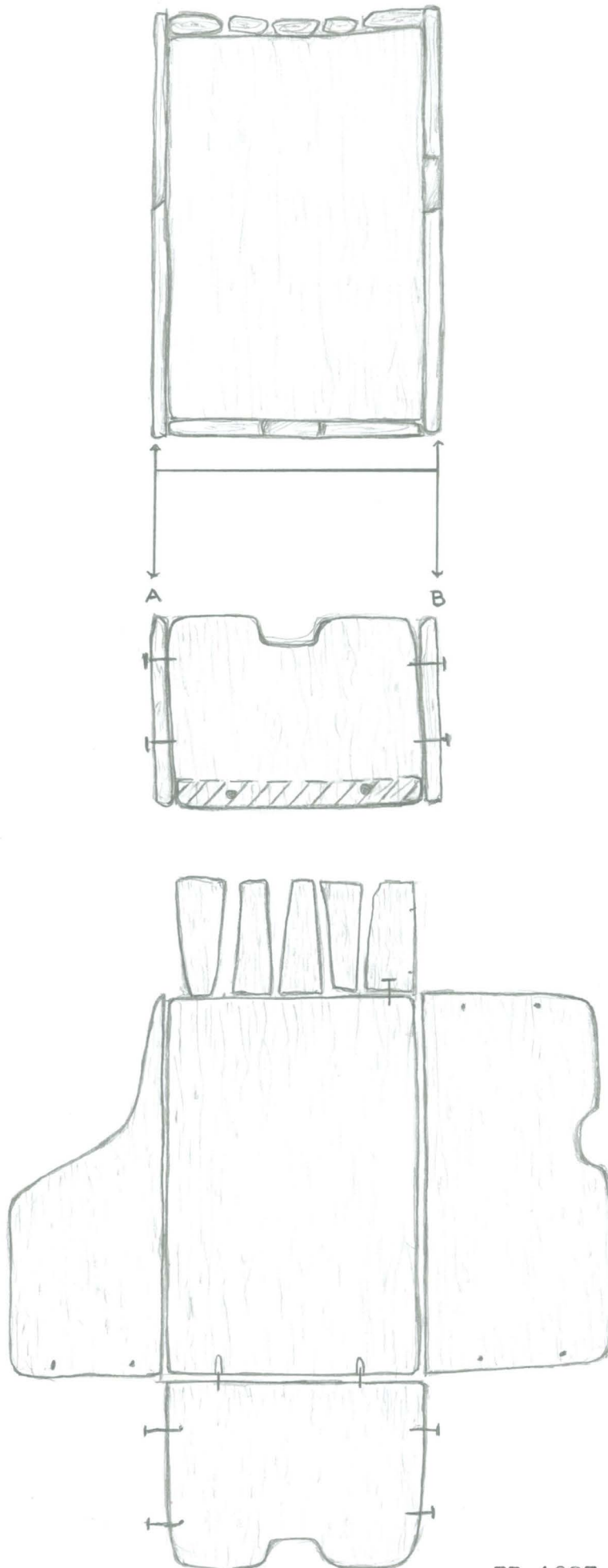

M. G. J. 1899

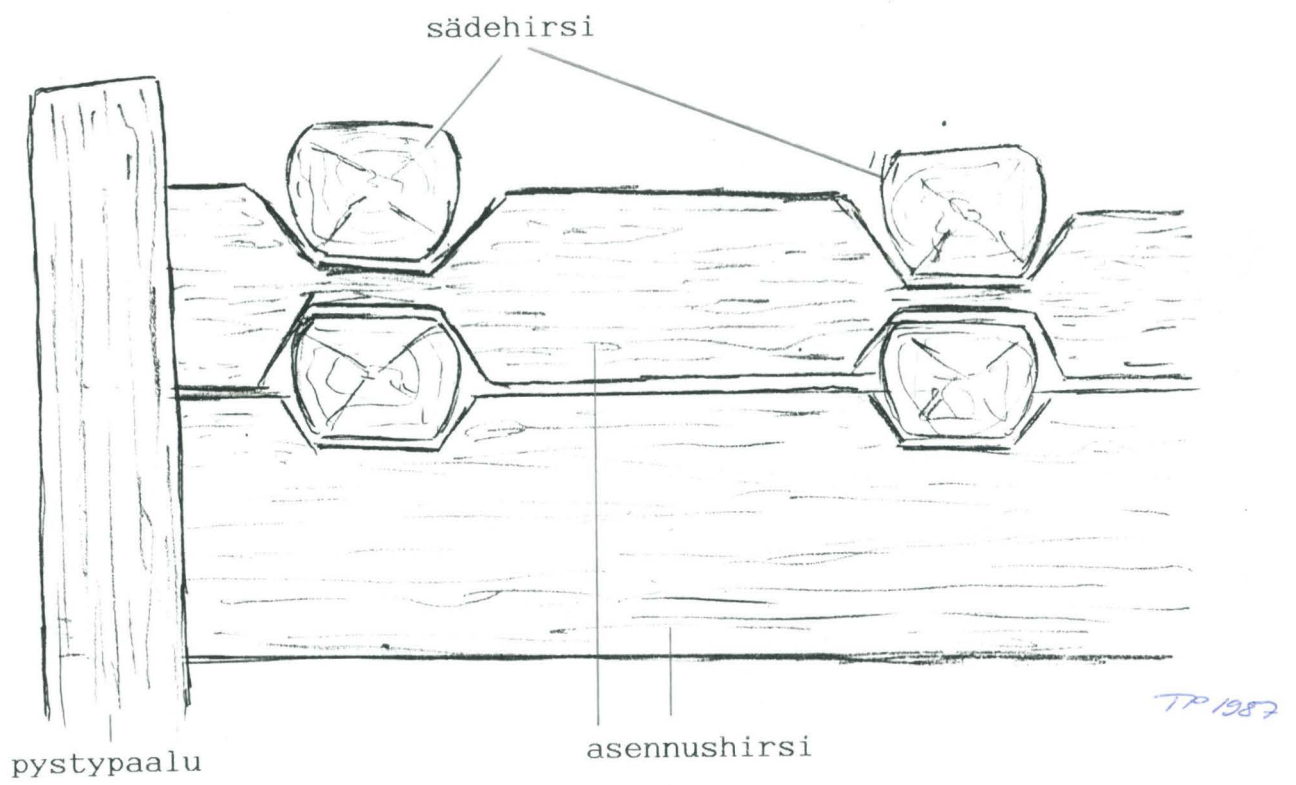
221219

Piha-alueen korkeus merenpinnasta 1987

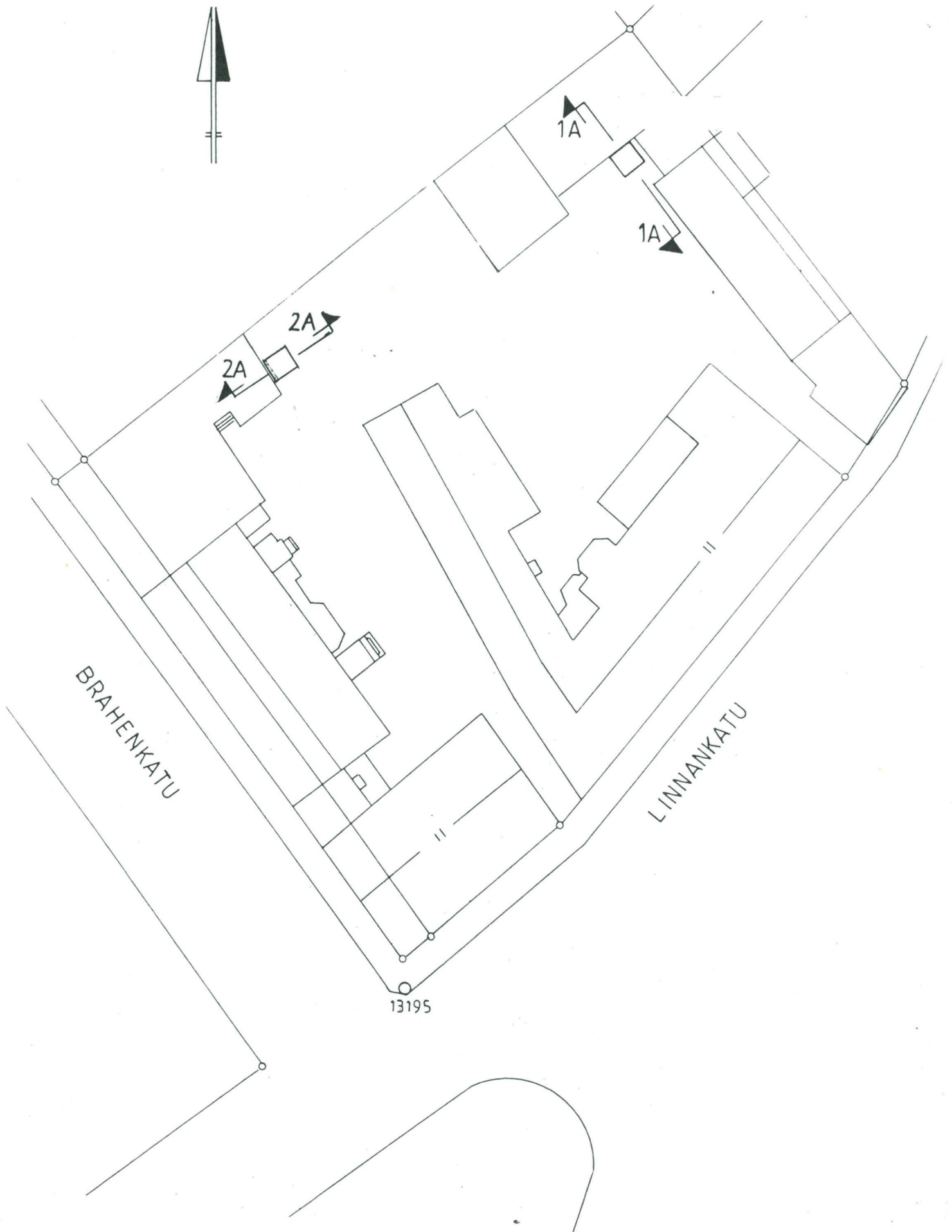

Kuorin hirsipedin rakenne

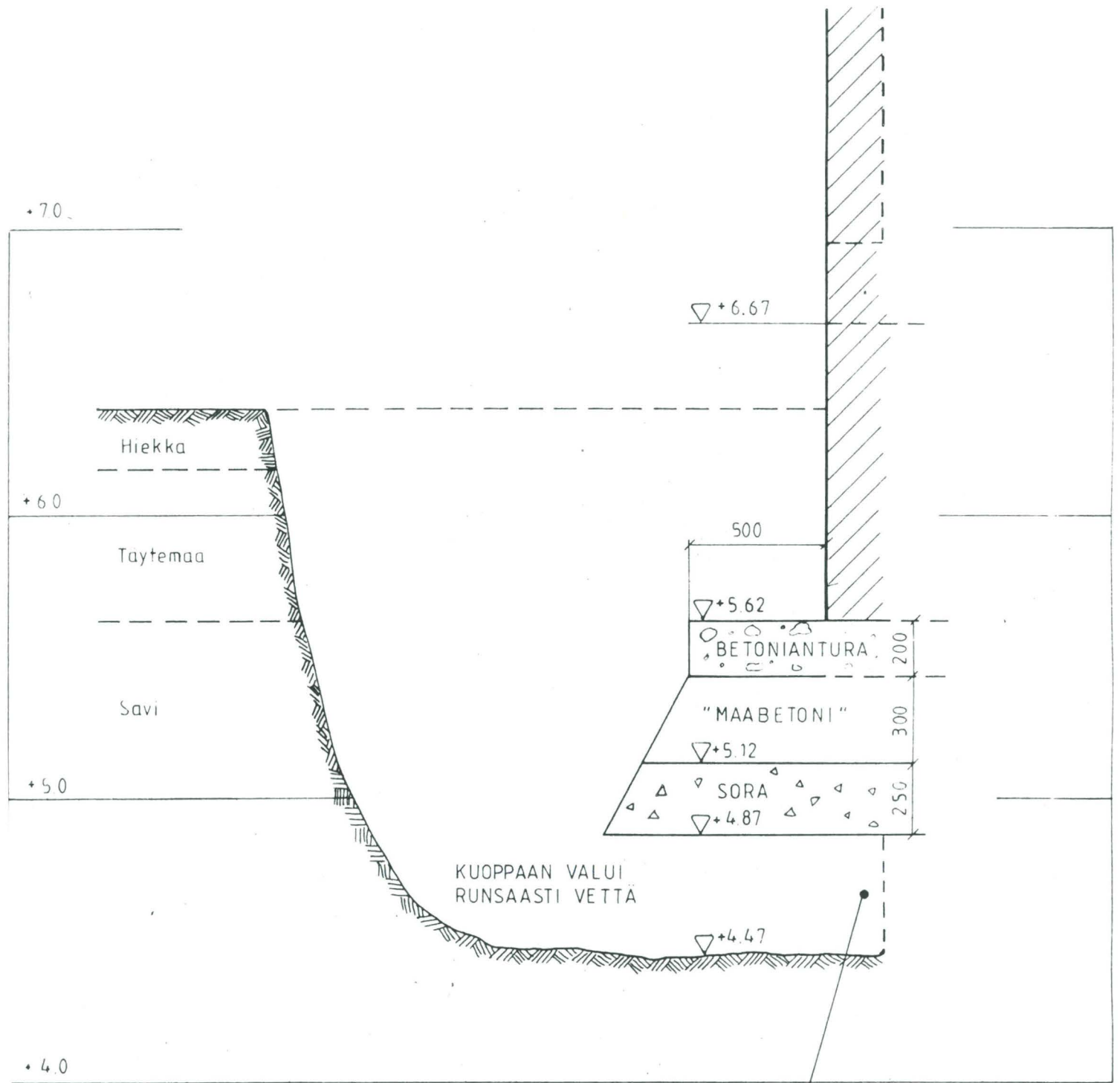

K.osa / kylä VI		Kortti / tila		Tontti / Rn.o 7	Viranomaisten merkintoja			
Rakennustoimenpide					Piirustuslaji POHJATUTKIMUSPIIRUSTUS			
Tilaaja. Rakennuskohteen nimi ja osoite KIINTEISTÖ OY KIRKKOPIHA LINNANKATU 3 TURKU					Piirustuksen sisältö			Mittakaavat
					KOEKUOPAT 1 + 2			
Pvm. 23.6.1987	Piirt. THa	Suunn.	Hyv. R. Wilton	Suunn.	Tyo.n:o 6076	Piir.n:o 3	Rev	
IPT GEOTURKU OY KÄSITYÖLAISKATU 7 a, 20100 TURKU, PUH. 323 424, 511 700					GEO			

SIJAINTIPIIRROS 1:500

LEIKKAUS 1A -1A

TUNNUSTELEMALLA EI HAVAITTU PAALUJA
EIKÄ MUUTAKAAN KOVAA KUTEN ESIM.
SEINÄÄ.

Havainnot IPT:n koekuopasta 1.

Koekuoppa sijaitsi Viherkosken liikerakennuksen kaakkosisseinän vieressä. Kuopan syvyys oli 209 cm, pohjan korkeus merenpinnasta oli 447 cm. Kuopan koillis- ja kaakkosisseinistä todettiin seuraavat, osin sekoittuneet kerrokset:

- pihasoran pinta, h=638
- savea, 2 cm ja täyttöhiekkaa 3 cm
- savea ja hiekkaa kerroksittain n. 8 cm
- hokijälkiä ja laastia n. 5 cm
- puhdasta hiekkaa 5 cm
- purkukerros, jossa maatunutta puuta, laastia ja tiilimurskaa ja nokea n. 24 cm
- tiilenväristä hiekkaa 1 cm sekä n. 3 cm ruskeaa saven sekaista hiekkaa
- hiiltynyttä puuta, tiilimurskaa, puunjäänteitä n. 10 cm (alapinnan korkeus kaakossa n. 570 cm mpy)
- ruskeaa likaista savea, jossa hiukan tiiltä, n. 35 cm
- harmahtavan sinertävää savea, joka muuttui sinisaveksi.

Kuoppaan valui runsaasti orsivettä luoteisseinän puolelta. Koekuopan suuruus oli n. 2 x 2 m.

KARTTALUETTELO: TURKU VI/3/7, KIRKKOPIHA; INGMAN, KAIVAUS 1987

NUMERO	AIHE	LUONNE	MITTAKAAVA	PIIRTÄJÄ
1	Kaivausalueen sijainti	Yleiskartta	1: 5 000	Turku, Virastokartta
2	Kaivausalue	Yleiskartta	1: 500	T. Pitkänen
3	Kaivausalueet ja rakenteet	Yleiskartta	1: 100	T. Pitkänen, L. Venhe
4	Varaston lounaispuoli, täyttkrs. A:n pohja, koekuopat A-C, D.	Yleis/Tasokartta	~1: 100	L. Venhe, T. Pitkänen
5	Varaston lounaisseinän perustan kiveys, pintataso	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
6	Kirkon itäpääty ja varaston seiniä, pintataso	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
7	Varaston lounaispuoli, taso 1 pinta	Pintavaa'ituskartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
8	Varaston lounaispuoli, taso 1 (pohja)	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
9	Varaston lounaispuoli, 1. kiveys, taso 2., sekä ajoluiskan alue, taso 1	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
10	Varaston lounaispuolen alue, 2. kiveys, taso 3	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
11	Varaston lounaispuolen alue, taso 4	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
12	Varaston lounaispuolen alue, taso 5	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
13	Piha-alueen koekaivanto, R:A6-A8, B6-B8, taso 1	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
14	Varaston lounaispuolen ja piha-alueen koekaivannon koillisprofiilit, tasot: pinta -1	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
15	Varaston lounaispuoli, lounaisprofiili, tasot: pinta - 2	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
16	Varaston lounaispuoli, lounaisprofiili, tasot: pinta - 2	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
17	Varaston koillispuoli, taso 1. pinta	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen

KARTTALUETTELO: TURKU VI/3/7, KIRKKOPIHA, INGMAN, KAIVAUS 1987

NUMERO	AIHE	LUONNE	MITTAKAAVA	PIIRTAJA
18	Varaston koillispuoli, taso 1	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
19	Varaston koillispuoli, taso 1-2 (välitaso)	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
20	Varaston koillispuolen alue, hautakrs 1., taso 2	Tasokartta	1: 20	K. Vuola, L. Venhe, T. Pitkänen
21	Kuorin koillisosan lähtö, hauta 2, hautakrs 2., taso 3	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
22	Varaston koillispuoli, hautakrs 2., taso 3	Tasokartta	1: 20	K. Vuola, L. Venhe T. Pitkänen
23	Varaston koillispuoli, hauta 6:n pohja, taso 3	Tasokartta	1: 20	K. Vuola, L. Venhe, T. Pitkänen
24	Varaston koillispuoli, koekuopat 1.-4., taso 4 l. pohjataso	Tasokartta	1: 20	K. Vuola, L. Venhe, T. Pitkänen
25	Varaston koillispuoli, koekuopat 5. ja 6., taso 5	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
26	Varaston koillispuoli, luoteisprofiili, taso: 1-3	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
27	Varaston koillispuoli, koillisprofiili tasot: 1-3	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
28	Varaston koillispuoli, A) kaakkoispro- fiili, B) lounaisprofiili, R:C2, tasot: 1-3	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
29	Varaston koillispuoli, koekuoppien 1, 5 ja 2, 6 kaakkoisprofiilit. Tasot: 4-5	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
30	Kiviperustukset, kirkon itäpääty ja kuori, sekä uudempi, varaston perustus	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
31	Hirsiperustukset, kuoriossa sekä uudempi, varaston hirsipeti	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
32	Kuorin perustusten koillisreuna, lounais- profiili	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
33	Varaston perustusten lounaisreuna, koillisprofiili	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen

KARTTALUETTELO: TURKU VI/3/7, KIRKKOPIHA, INGMAN, KAIVAUS 1987

NUMERO	AIHE	LUONNE	MITTAKAAVA	PIIRTÄJÄ
34	Kuorin hirsipedin kaakkoisreuna, kaakkoisprofiili	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
35	Kuorin hirsipedin kollisosan leikkaus, luoteisprofiili	Profiilikartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen
36	Autotallin alue piha-alueineen, kiviperustukset, pohjataso	Tasokartta	1: 20	K. Vuola, L. Venhe, T. Pitkänen
37	Autotallin piha-alue, A) kaakkois-, B) lounaisprofiili, tasot: pinta-pohja	Profiilikartta	1: 20	K. Vuola, L. Venhe,
38	Lattiakiveykseen 2. liittyvät seinäkiviperustukset	Tasokartta	1: 20	L. Venhe, T. Pitkänen

HIILINÄYTELUETTELO

- nro: 1. Koillispuoli; täyttömaakerros A. 29.4.1987
2. Varaston koillispuolen alue, ruutu D2, taso 1. 11.5.1987
3. Varaston lounaispuolen alue, ruutu D9, koekuoppa, syv. n. 27-35 cm:ä kiveyksen pinnasta 1. tasosta 2. l. h= 447-439 mpy 18.5.1987
4. Varaston koillispuolen alue, ruutu D2, taso 4, koekuoppa 2, (näytepussissa nro 5) 24.6.1987
5. Varaston koillispuolen alue, itäpilarin viereinen koekuoppa, syv. n. 200 cm pilarin päältä, l. h= n. 370 mpy (näytepussissa nro 6) 1.7.1987
6. Varaston koillispuolen alue, itäpilarin viereinen koekuoppa, syv. n. 100-107 cm pilarin päältä l. h= 469-462 mpy (näytepussissa nro 7) 1.7.1987
7. Varaston lounaispuolinen alue ruutu C5 kaakkoisreuna, taso 4., 2. kiveyksen alta. (näytepussissa nro 8) 6.7.1987
8. Varaston lounaispuolinen alue Arkun alta, taso 6. 6.7.1987
9. Varaston lounaispuolinen alue, ruutujen C7 ja C8 rajalta kaakosta, taso 4., kiveyksen alta. (näytepussissa nro 10) 6.7.1987

LAASTINÄYTELUETTELO:

- nro: 1. Varaston lounaispää,
koekuoppa C, täyttökerros A, alapuoli: 28.4.1987
2. Varaston koillispää, täyttökerros A. 29.4.1987
3. Varaston koillispuoli
kirkon itäpääty, kuorin/kirkon kulma; koillispuoli,
täyttökerros A:n pohja 6.5.1987
4. Varaston lounaispuolinen alue,
viemäriarkun alta, taso 6. 6.7.1987

MAANÄYTELUETTELO:

- näyte otettu pohjoispaalun nurkasta, jollei toisin mainita

- nro: 1. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D9, taso 1, 80 cm:ä pohjoispaalusta kaakkoon. 7.5.1987
2. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C9, taso 1. 8.5.1987
3. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D8, tasot 1. 8.5.1987
4. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C8, taso 1. 8.5.1987
5. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D7, taso 1. 8.5.1987
6. Varaston koillispuolen alue,
ruutu D3, taso 1a. 11.5.1987
7. Varaston koillispuolen alue,
ruutu D2, taso 1a. 11.5.1987
8. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C7, taso 1. 11.5.1987
9. Varaston koillispuolen alue,
ruutu E1, taso 1a. 11.5.1987
10. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C8, taso 2. 12.5.1987
11. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D8, taso 2. 12.5.1987

12.	Varaston lounaispuolen alue, ruutu <u>C9, taso 2.</u>	12.5.1987	
13.	Varaston lounaispuolen alue, ruutu <u>D9, taso 2.</u>	12.5.1987	
14.	Varaston koillispuolen alue, ruutu <u>C2, taso 1-2.</u>	13.5.1987	
15.	Varaston koillispuolen alue, ruutu <u>D2, taso 1-2.</u>	13.5.1987	
16.	Varaston koillispuolen alue, ruutu <u>C2, taso 1-2.</u>	13.5.1987	
17.	Varaston lounaispuolen alue, ruutu <u>D7, taso 2.</u>	14.5.1987	
18.	Varaston koillispuolen alue, ruutu C2, taso 1a (näytteessä <u>ei numeroa!</u>)	11.5.1987	
19.	Varaston koillispuolen alue, ruutu E4, haudan 2. <u>lounaispäädyistä</u> , hautakrs 2, taso 3	18.5.1987	
20.	Varaston koillispuolen alue, ruutu C2, <u>hautakrs 2</u> taso 2-3.	21.5.1987	
21.	Varaston koillispuolen alue, ruutu <u>D2, hautakrs 2</u> , taso 2-3.	25.5.1987	
22.	Varaston koillispuolen alue ruutu <u>D2, välitason</u> alapuoli	14.5.1987	
23.	Autotallin <u>alue, koillispuoli, pinta:</u> täyttökrs	13.5.1987	
24.	Varaston koillispuolen alue, ruutu E2, koekuoppa 1, taso 4, _____	15.6.1987	
25.	Varaston koillispuolen alue, ruutu C2, koekuoppa 3, taso 4. _____	15.6.1987	
26.	Varaston koillispuolen alue, ruutu <u>D2, koekuoppa 2</u> , taso 4	15.6.1987	
27.	Varaston lounaispuolen alue, ruutu <u>C7, taso 3, 1. kiveyksen</u> alta.	26.6.1987	
28.	Ruutu <u>D3, pohjoisnurkka</u> , kuorin kiveyksen alta.	29.6.1987	
29.	Ruutu A5, kuorin kaakkoisosan luoteisreuna, pystypaalujen päältä.	1.7.1987	

30. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C8, 2. kiveyksen päältä,
taso 3. _____ 1.7.1987
31. Varaston lounaispuolen alue
Arkkuun johtavan kaakkoiskourun pinnalta
ja arkun luoteisreunalta, taso 3. 1.7.1987
32. Varaston koillispuolen alue,
ruutujen D2-E2 rajalta, pilarin itänurkka,
taso 4-5, syvyys n. 100-110 cm:ä pilarin päältä
l. h= 469-459 mpy. 1.7.1987
33. Ruudut BC4, kuoriosan hirsiperustusten
päältä ja väleistä. 2.7.1987
34. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D7, taso 4., 2. kiveyksen alta,
hiekkakerroksesta. _____ 6.7.1987
35. Varaston lounaispuolen alue
ruutu C6, taso 4., 2. kiveyksen alta,
hiekkakerroksesta. _____ 6.7.1987
36. Varaston lounaispuolen alue
ruutu C8, taso 4, 2.kiveyksen alta,
hiekkakerroksesta. _____ 6.7.1987
37. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C7, taso 4., 2. kiveyksen alta,
hiekkakerroksesta. _____ 6.7.1987
38. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D8, taso 4., 2. kiveyksen alta,
hiekkakerroksesta. _____ 6.7.1987
39. Varaston lounaispuolen alue
ruutujen C8 ja C9 rajalta, taso 4., 2. kiveyksen alta.
_____ 6.7.1987
40. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D6, 4. taso, 2. kiveyksen alta,
hiekkakerroksesta. _____ 6.7.1987
41. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu D6, taso 5., hiekkakerroksen alta. 7.7.1987
42. Varaston lounaispuolen alue
ruutu D8, taso 5., hiekkakerroksen alta.
_____ 7.7.1987
43. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C6, taso 5., hiekkakerroksen
alta. _____ 7.7.1987
44. Varaston lounaispuolen alue,
ruutu C8, taso 5, heikkakerroksen alta. 7.7.1987
45. Varaston lounaispuolen alue,
arkun alta, taso 6. _____ 7.7.1987
46. Varaston lounaispuolen alue
ruutu D7, taso 5. _____ 7.7.1987

47. Varaston lounaispuolinen alue,
ruutu C5, taso 5.

7.7.1987

PUUNÄYTELUETTELO:

- nro 1. Halkaistun hirren pala:
ruutu B9, varaston kaakkoisseinän hirsipeti.
Halkaistun hirren pala, huonokuntoinen.
Pituus 48,5, Ø 16, paksuus 6,5 cm.
18.6.1987
2. Hirsi: haljispuolikas
Ruutujen A10-B10 rajalta, porrastornin
hirsipedistä.
Käytetty hirsi, joka on halkaistu, sivut pyöreät,
kaarna poistettu. Hiukan painaumajälkiä.
Pituus 32,6, Ø n. 20,5 ja paksuus n. 9,5 cm.
29.6.1987
3. Halkaistun hirren salvospää,
ruutujen A10-B10 rajalta, porrastornin
hirsipedistä.
Päässä on suorareunainen salvos, osittain rikkoutunut.
Salvoksessa reutanaula, jonka varsi nelikulmainen, tasaleveä
(1x1 cm), kanta on nelikulmainen (2,4x2,4 cm:ä).
Palan pituus 42, lev. 22,5, paksuus 11,2 cm.
Salvoksen pituus 9,5, leveys 13, paksuus 9,5 cm.
29.6.1987
4. Hirren nro 3. toinen pää.
Ruutu A10, porrastornin hirsipeti.
Käytetty hirsi, jonka toinen pinta on pyöreä,
toinen pää halkaistu. Pyöreänä pinnassa vestojälkiä.
Hirren pinta karkeasti tasattu. Sivut pyöreät.
(Halkaistulla pinnalla noki (?) jälkiä.)
Pituus: 34,5, Ø 20, paksuus 15 cm.
29.6.1987
5. Hirsisalvos.
Ruutu -A8, kuoren hirsipedin vaakahirsi, ylempi pitkittäis-
hirsikerta.
Kuori irronnut. Keskellä kolmiomainen salvos; vinosti salvottu
puun molemmin puolin. Pala pahasti katkennut.
Palan pituus: 82, leveys 23,5, paksuus keskeltä 18 cm -
ohenee päihin (n. 10 cm)
29.6.1987
6. Hirren puolikas, jossa salvos.
Ruutu -A7, kaivausalueen kaakkoisreunasta. Kuorin lyhempi vaaka-
hirsikerta.
Halkaistu (?) hirren pala, jonka pintaa hiukan kuorittu. Keskellä
viistosivuina salvos (kuorsita?), joka on karkeasti tehty. Salvoksen
pinta epätasainen.
Salvos: 24x19, syvyys n. 4-5 cm.
Koko palan pituus: 94, leveys 20,5-23, paksuus 11-18 cm.
(ks. mv 120; nro 1279)
29.6.1987
7. Hirren pala.
Ruutu C11, autotallin kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Ylä- ja alapinnalta tasattu hirsi, sivut ovat pyöreät.
Pinta karkeasti käsitelty. (Joitain naulanpaloja tai oksia?)
Pituus: 58,5, leveysx paksuus 22x15,9 cm.
3.7.1987

8. Hirren pala.
Ruutu C10, varaston lounaisseinän hirsiperustuksesta.
Hirsi on ylä- ja alapinnaltaan tasattu. Toinen sivu on pyöreä, toinen tasattu.
Pituus: 47,5, lev.xpaksuus 21,5x16 cm.
3.7.1987
9. Hirren salvospää.
Ruutu B9, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Hirren toinen sivu tasainen, toinen pyöreähkö.
Toisessa sivussa vinosalvos: n. 2 cm syvä ja 17 cm leveä.
Hirren ja tasaisen pinnan lävistää porattu reikä, jonka \emptyset 4 cm:ä.
Pituus: 19, leveys 20 cm, korkeus 15 cm
3.7.1987
10. Halkaistun hirren pää.
Ruutu B9, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Hirren yläpää pyöreä, alapinta tasainen. Toinen sivu on suora toinen pyöreä. Tasaiset pinnat läivistää porattu sivussa oleva reikä, jonka \emptyset 3 cm.
Pituus: 16,5, leveys 17, korkeus 13,5. Suoran sivun korkeus 8,4 cm.
3.7.1987
11. Halkaistun hirren pala. (kahtena kappaleena)
Ruutu B8, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Hirsi alapinnalta tasainen, yläpinnalta pyöreä. Molemmat sivut pyöreät. Toisessa pyöreässä sivussa reikä, jonka \emptyset 3,5 cm.
Pituus: 20,4, leveys 22, paksuus 14 cm.
3.7.1987
12. Viistottu hirren pää.
Ruutu B6, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Ylä- ja alapinnalta hiukan tasattu, sivut ovat pyöreät.
Toinen pää on viistottu.
Viistotun pään pituus 30 cm, paksuus 17, syvyys n. 12 cm.
Palan pituus: 40, leveys 23,5, paksuus 18.
3.7.1987
-
13. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu B6, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Halkaistu hirrenpää, jonka salvospää sekä ylä- ja alapinnoilta, että sivuilta kavennettu kulmaiseksi, reunat suorat. Hirren yläpinnalta katsoen salvos on veistetty siten, että salvokseen muodostuu suorakulmainen pinta; l. päähän muodostuu suorakulmainen kavennus (varhopatsasrakenteesta?).
Suorakulm. salvos: 13x10,5xkorkeus 6 cm.
Koko palan pituus: 32,5, leveys 21,5, paksuus 5-18 cm.
(ks. mv 120; nro 1277).
3.7.1987
14. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu B6, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Halkaistu hirrenpää, jonka pintaa käsitelty hiukan.
Toiseen päähän on lovettu suorakulmainen salvos (ks. nro 13), mitat: 11x10,5xkorkeus 5,9 cm.
Koko palan pituus 32, leveys 21, paksuus 10 cm.
3.7.1987

15. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu B6, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Halkaistun hirrenpää, jonka toisessa päässä suorakulmainen salvos (syvyys 5,2 cm). Muuten samanlainen kuin nro 13, mutta pyöreän sivun pinta vain karkeasti tasattu.
Salvos: 16x12,6, syvyys 5,2. Koko salvoksen korkeus 10 cm.
Koko pala: pituus: 34,5, leveys 22,5, paksuus n. 13 cm.
3.7.1987
16. Halkaistu hirren salvospää.
Ruutu B6, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Toisessa päässä suoraseinäinen salvos, josta irronnut pala.
Salvoksen korkeus sivusta n. 5 cm, muuta mitat 12x12 cm, suorakulmaisen osan korkeus 11 cm.
Koko palan pituus: 26,8, leveys 22, paksuus 11,3.
3.7.1987
17. Halkaistun hirren pala.
Ruutu B8, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Pituus: 23,9, leveys: 20,5 paksuus 11,5 cm.
3.7.1987
18. Halkaistu hirren pala.
Ruutu B8, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Käytetty, myöhemmin halkaistu hirsi, joka on karkeasti veistetty ja sivuilta tasattu hiukan. Toinen sivu on suora toinen karkeasti veistetty. Hirren päässä on karkeasti viistottu, toiselta reunalta suora, n. 7,5 cm korkea salvos, tasaissa sivussa. (myös toisessa sivussa saattanut olla salvos). Salvoksen pituus: n. 23 cm, syvyys n. 3 cm.
Salvoksen läpiporattu reikä, jonka \emptyset 3,2 cm.
Palan pituus: -, leveys n. 20 cm.
3.7.1987
-
19. Pyöreän hirren pala.
Ruutu B9, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Kuorittu pyöreä hirsi, jonka alapintaa tasattu; leveys n. 11,1 cm.
Sivuissa hiukan kuorta. Yläpinnan reunassa 2 rautapulttia, jotka peräkkäin, ei samassa rivissä n. 3x2 cm toisistaan.
Lyhyempi pultti: pituus n. 8,7, kanta n. 2,4 cm, varsi n. 1,2 cm.
Pitempi pultti: " 13,3, kulmikaskanta n. 2,5 cm, varsi 1,1 cm.
Varsi on molemmissa pulteissa nelikulmainen. Pultit taivutettu puun pintaa vasten.
Palan pituus: 33,8, 17,2xleveys 20 cm.
20. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu B9, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Halkaistu hirsi, jonka pintaa karkeasti käsitelty.
Toisessa päässä rinnan 2 rautapulttia, pintaa myöten taivutettu.
Toisessa päässä karkeasti veistetty suoraseinäinen salvos, korkeus n. 4 cm. Naulat sivussa salvokseen nähden.
Pulttien pituudet: 6,7 ja 4,2 cm. Varret pyöreähköt: \emptyset 2,5 ja 2,1x1,8 cm, kanta 1x1 cm.
(ks. mv 120, nro 1278).
Pituus: n. 30, leveys n. 20 cm.
3.7.1987

21. Halkaistun hirren pala.
Ruutu B8, porrastornin hirsiperustuksesta.
Hirren toinen puoli pyöreä.
Pituus: 38,5, leveys 17,3, paksuus 5 cm.
3.7.1987
22. Halkaistun hirren pala.
Ruutu B8-A8 rajalta, porrastornin hirsiperustuksesta.
Pituus: 21, leveys 15,2, paksuus 9,5 cm.
3.7.1987
23. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu A8, porrastornin hirsiperustuksesta.
Hirteen lovettu suorareunainen salvos, osin rikkoutunut.
Salvoksen korkeus reunalta 4,4 cm.
Palan pituus: 29, leveys 21,6, paksuus 9,2 cm.
3.7.1987
24. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu A9, porrastornin hirsiperustuksesta.
Toisessa päässä suorakulmainen salvos, jonka syvyys sivusta n. 4-4,8 cm. Salvoksen mitat: 11,5x12, korkeus 11,5 cm.
Salvoksen lävistää ala- ja yläpinnalta n. 7,5 cm:ä toisesta reunasta sijaitseva porattu reikä: \emptyset 3,5 cm.
Koko pala: pituus 28,5, leveys 22,5, paksuus 13,7 cm.
25. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu A9, porrastornin hirsiperustuksesta.
Vinosti veistetty salvos, jonka syvyys n. 2,8 cm, paksuus 12,2 cm.
Salvoksen lävistää reikä, jonka \emptyset 3,5 cm.
Koko palan pituus: 28,3, leveys 19, paksuus 12,5 cm.
3.7.1987
26. Halkaistun hirren pala.
Ruutu A9, porrastornin hirsiperustuksesta.
Hirren yläpinnalla painauma jälkiä.
Pituus: 22,2, leveys 22, korkeus 9,2 cm.
3.7.1987
27. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu B7, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Sivuilla salvokset, joiden reunat suorat. Salvokset lävistää reikä, jonka \emptyset 3,5 cm. Toinen salvos: syvyys 3,5, leveys 17 cm; toinen: syvyys 3,5, leveys 19,5 cm.
Palan pituus: 28,2, leveys 22,5, paksuus 12,5 cm.
6.7.1987
28. Halkaistun hirren pala.
Ruutu C7-B7 rajalla. Varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Hirren läpi porattu reikä; \emptyset 4 cm.
Palan pituus: 46,8, leveys 21, paksuus 8,5-10 cm.
6.7.1987
29. Halkaistun hirren salvospää.
Ruutu B7, varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksesta.
Pinta karkeasti tasattu, hiukan painaumuksia yläpinnassa.
Yläpinnalla rautapultti; pituus: 7 cm, kanta: n. \emptyset 1,8 varren leveys n. 1 cm. Keskellä 2 veistettyä suorareunaista salvosta, joiden leveys n. 18-19. Salvokset lävistää n. \emptyset 3,5 cm:n porattu reikä. Toisessa päässä läpireikä, \emptyset n. 4 cm.
Palan pituus: 64,5, leveys 22, paksuus 12,5 cm, salvoskohdan

leveys n. 14 cm.
(ks. mv 120; nro:t 1274; 1275).

6.7.1987

30. Hirsisalvos
Ruutu A7. Kuorin kaakkoisosan hirsipedistä, sädehirsi alempi hirsikerta. Pyöreähirsi, pinnalta karkeasti veistetty. Salvokset ylä- ja alapinnalla hirttä. Viistot seinät salvoksissa. Salvosten väli l. hirren paksuus n. 7 cm. Toinen salvos 19 x lev. 14,5, korkeus 3,5 cm. Toinen: 20,5 x leveys 17,5, korkeus 7 cm.
Palan pituus 42,1, lev. 18,5, korkeus n. 19 cm.
(ks. esim. mv 120; nro:t 1229-1236).
6.7.1987
31. Pystypaalu.
Ruutu A6. Kuorin kaakkoisosan hirsipedistä.
Hiukan yläpäästä katkennut (n. 30 cm). Pintaa hieman veistetty. Alapää karkeasti terotettu neliömäiseksi; 4 lapetta siten, että muodostuu rombimainen poikkileikkaus.
Terotetun osan pituus: n. 60 cm, leveys välillä 40 cm:ä: 12-2 cm.
Alapään levein kohta: 10x10 cm, kapein 2x2 cm.
Koko palan pituus: 202 cm, Ø 14-16 cm, ympärysmitta 47 cm.
(ks. esim. mv 120; nro 1237).
6.7.1987
32. Viemäriarkku
Ruutu D9, kirkon itäpäädyn kaakkoispuolella.
osat: (ks. esim. mv. 120, nro:t 1262-68, 1270-73). 7.7.1987
- 32/1 Luoteisreunan koillisin päätylauta.
Pitkänomainen lauta, joka ollut kohtisuoraan naulattuna pohjalautaa vasten, siten että naulan kanta ko. reunalaudassa. Lautaa yläreunasta viistottu, yläpäästään hiukan kapeampi. Laudan ulkopinnalta myös viistottu. 1. naulalla kiinni pohjalaudassa. Naulan kanta soikea 2,6x2 cm varsi ilm. pyöreä (?). Naulan laudan alapäästä naulattu pohjalaudan luoteispuolen syrjään.
Koko laudan pituus: n. 33, leveys 11, paksuus: 0,5-5 cm.
- 32/2 Luoteisreunan päätylauta; toinen koillisestapäin.
Lauta kapenee alapäähän. Toinen syrjä ja pinta tasoitettu, ulkopinta pyöreä (ikään halkaistu puu!). Yläpinnalla karkeitä veistonjälkiä.
Pituus: 26,5, leveys 2,5-5,5, paksuus 2,5 cm.
- 32/3 Arkun luoteispäädyn keskimmäinen reunalauta.
Pitkänomainen, yläpäästä kavennettu lauta.
Pituus 36,5, leveys 5-8, paksuus 2,8-5 cm.
- 32/4 Arkun luoteispäädyn reunalauta, toinen lounaasta lukien.
Pitkänomainen, syrjät suorat, yläpäästä kavennettu.
Ei nauvoja tms.
Pituus: 36, leveys 5,5-7, paksuus; 3-5,2 cm.
- 32/5 Arkun luoteispäädyn lounaisin reunalauta.
Pitkänomainen, alaspäin kapeneva. Sivut karkeasti veistetyt, yläpäästä kaventuva; sisäpuolelta voimakkaasti viistottu.
(Kavennus aina 18,5 cm:n pituudelta).
Pituus 36,5, leveys 5,5-9,5, paksuus: alaosa 3 cm - keskellä 6, yläosa 2,5 cm.
- 32/6 Arkun pohjalauta.
Sivulauta (nro 32/1) naulalla kiinni pohjalaudassa.

Pohjalauta suorakulmio, yhdestä puusta veistetty, tasaiseksi työstetty järeä lankku. Yhdestä nurkasta pohjan reunaa hiukan viistottu. Kaakkoissivussa 2 naulan reikää (\emptyset n. 0,8 cm). Pitkillä sivuilla ei havaittavia naulareikiä. Kaakkoispään sivun lappeet n. 2 cm:ä viistottu. Pituus: 63,5, leveys 40,5, paksuus 6,5 cm.

32/7

Arkun lounaisseinä.

Pieni pala irronnut kaakkoispäästä. Lauta on pitkänomainen, ja sen luoteispäässä on kavennus. Nurkat terävät, suorakulmaiset, sivut veistetty suoriksi. Puu ohenee ylöspäin.

Luoteispäässä viistoreunainen, suorapohjainen aukko, jonka kavennettu osa viistottu yläpäästä (lev. 5,5 cm). (Arkun suu keskusviemäriin tässä kohdassa). Kaakkois- tai luoteissyryssä ei havaittavissa naulanreikiä. Sisäisivussa naulanreikä n. 3,5 cm reunasta ja 9,2 cm alhaalt. (Mahdollisesti toinenkin reikä.) Alasyryssä ei naulanreikiä.

Veistetty yhdestä puusta.

Pituus: 74, leveys 34.2-31.1, kapea luoteispää leveys n. 12,5-13 cm, paksuus 6 cm.

32/8

Arkun koillisseinä

Yhdestä puusta veistetty lankku, joka ohenee ylöspäin. Ulkosyrjän sivuja viistottu, varsinkin kaakkoispäästä. Koillissivusta lounaaseen naula luoteisreunassa kiinni, n. 6,5 cm ylhäältä. Luoteis-sivussa hiili (?) jälkiä. Edellisestä naulasta 16,5, ja alhaalta 9,5 cm:ä luoteisreunassa toinen naula. Ylemmän naulan kanta on pyöreähkö; \emptyset 1.8 cm. Kaakkoispään ulkosivu: n. 1.2 cm kaakkoisreunasta ja 5,5 cm ylhäältä naula ja tästä 21 cm alaspäin (ja 9 cm alhaalta) toinen naula. Eli laudassa kaikkiaan 4 naulaa: koillispuolen ulkopuolelta kohti lounaista naulatut. Sivuisissa eikä pohjassa naulanjälkiä.

Luoteis-sivusta n. 22 cm pyöreäreunainen lovi, jonka leveys 14 ja syvyys n. 5 cm. Laudan korkeus loven kohdalla n. 28,5. Loven laudan paksuus 3,5 cm.

Koko laudan pituus: 74, leveys 33,5-35.5, paksuus 4-5 cm.

32/9

Arkun kaakkoispäätylauta

Yhdestä puusta veistetty, neliömäinen lankku.

Koillisreunasta 15 cm:n päässä pyöreänurkkainen, tasapohjainen loveus. Loven leveys: 11, korkeus 8, ja laudan paksuus 5 cm. Loveuksessa sivut ovat viistot.

Lankku on suorasisiäinen, mutta itänurkka (samoin vastakkaisnurkka) tasattu. Lauta ohenee niin sisä-, kuin ulkopuoleltakin ylöspäin.

Naulat: Lounaissivussa naula kiinni, joka on 9,5 cm ylhäältä ja siitä 18 cm:ä naulanreikä. Naula on noin 3 ja naulanreikä n. 4 cm:ä ulkoreunasta. Naulan kanta soikea 2x1.6-1.7 cm, varsi suorakaide; 0,6x0,3 cm:ä. Koillissivussa 2 naulaa; toinen ylhäältä 6 cm ja toinen siitä 25 cm:ä. Ylempi n. 3 cm:ä ulkoreunasta, alempi 3,5 cm:ä. (Sivulaudat lyöty kiinni kahdella naulalla.

Ulkopuolella alareunassa 2 naulaa (kanta kaakosta kohti luodetta) 2 cm:n etäisyydellä alareunasta, toinen koillisesta 11 cm:ä ja tästä toinen naula 22 cm:ä työntyen ulos sisäisivusta. (kiinnittynyt pohjalautaan). Kanta: \emptyset 2.1 cm, nelikulmainen varsi: 0,5x0,5 cm, varsi kapenee alaspäin. Taittuneen varren pituus: ulkopuolella 7 cm + seinänpaksuus 5,2 l. yht. n. 9,2 cm. Koko lankun pituus: 38, leveys 40,3, paksuus 5,2-6 cm.

- 32/10 Arkun lounaispuolella olevan viemärin suun vaakalauta. Suorakaiteen muotoinen laudan puolikas, jonka yläpinta karkeasti tasattu, alapinta on pyöreä. Sivut on suoristettu karkeasti. Lauta kapenee kaakkoispäähän. Kapeapää on viistotettu (myös toisesta päästä) ja sitten tasattu.
-
- Laudan pituus: 50, leveys 7-14, paksuus 3-7 cm.
- 32/11 Arkun lounaispuolella olevan viemärin suun vaakalauta. Pitkänomainen puun kpe, jota tasattu hieman. Poikkileikkaus nelikulmainen. Pituus: 26.7, leveys 3.3-6.4, paksuus 2.1-3.2 cm:ä.
- 32/12 Arkun lounaispinnasta oleva puunpala. Kaarevan puun pala, jossa tasoitusjälkiä. Pituus 7.8, leveys 4.3, paksuus 1 cm.
- 32/13 Veistetty puun kappale. Päätylaudan kaakkoispuolelta löydetty (hirren salvoksen?) veistoskappale. Poikkileikkaukseltaan kolmiomainen, ja kärjet on tasattu, suorat sivut sileät. Alapinta on kovera (ei veistonjälkiä). Yläpinnalla viistot kyljet ja yksi näitä viistosti oleva sivu. Kylkien leveys a) 8 cm, yläpinnan leveys b) 2 cm, c) viistotun sivun leveys 8,5 cm. Koko palan pituus: 15.6, leveys 13, paksuus n. 6 cm. Yläpinta on pyöreähkö ja siihen on veistetty viistot lappeet.
-
- 32/14 Veistosjätepala. Arkun itänurkan alta. Pitkänomainen pala, jonka pinnalla pystysuoraloveus (eli veistojälkiä). Pituus: 12.2, leveys 4, paksuus 3.5 cm.
- 32/15 Veistosjätepala. Arkun alla. Pyöreäpintainen puun pala. Pituus 11.5, leveys 8., paksuus 3 cm.
- 32/16 Laudan pala. Arkun alta. Yksi sivu kaarevaksi tasattu. Yksi pinta tasainen, toinen lohjennut. Pituus 28.5, leveys 9.5-12, paksuus 2-3 cm.
- 32/17 Laudan pala. Arkun alta. Yhtä sivua viistotettu - kylkeä hiukan jäljellä. Pituus; 24.5, leveys 11.5-16, paksuus 2.2 cm.
- 33 Pystypaalun pää. Ruutu A6. Kuorin hirsipedistä. Pää katkennut. Pyöreä hirsi, jota karkeasti veistetty. Alapää teroitettu rombimaiseksi, terotettu pää suorakulmainen. Pään pituus kaikkiaan n. 35 cm, kapeneva, teroitussjälkiä sisältävä osa 22.5 cm. Paalun pituus (katkennut): 102,5 ja \emptyset 15,5. (ks. mv. 120; nro 1276).
- 34 Lovettu asennushirsi. Ruudut A6-A7, kuorin hirsipedin kaakkoisosan sisäreunasta. Hirressä ollut kaarnakrs, joka nyt osittain hävinnyt, karkeasti käsitelty pyöreä, järeä hirsi, jossa jäljellä 3 ko-

konaista ja 1 osa salvosta sädehirsiiä varten. Salvokset hakattu karkeasti hiukan viistoon.

Salvoksen osa: leveys 24.4, syvyys 6 cm.

2. vasemmalta (1. edellisestä salvoksen osasta seuraava vasem-
malla): 25xleveys 16 cm, syvyys 4.5-5 cm. 3. vasemmalta: salvos:
26.5x24, syvyys 7 cm. 4. vasemmalta l. l. oikealta: 14.5x26,
syvyys 4.5-5.5 cm l. edellisiä kapeampi.

Puun koko pituus: 248; leveys: 30.5xkorkeus: 34 cm.

35

Hirren pala.

Ruutu D8, taso 4. Kirkon itäpäädyn vierestä.

Hirren ylä- ja alapintaa on karkeasti tasattu, hieman kuorittu.

Tasatun alapinnan leveys 10, ja tasatun yläpinnan leveys 13 cm.

Koko palan pituus 43.3, korkeus 23.7xleveys 21 cm.

6.7.1987

36

Hirren pää.

Ruutu D7, taso 4. Portaisen pohjan alla olleesta hirrestä.

Hirren ylä- ja alapintaa on tasattu, sivut pyöreät. Pää on
vinosti viistottu kohti toista sivua; vinopää pituus 25 cm.

Alapintaa kohti on tehty pintojen suuntaisesti toinen viisto-
tus (pituus n. 12 cm), siten että kahden viistotuksen välille
muodostuu kulma. Tasatun alapinnan leveys 17, yläpinnan 11 cm.

Koko palan pituus: 31, leveys 23, korkeus 16.5 cm.

6.7.1987

37

Pystypaalun pala.

Ruutu A5, kuorin hirsipedin sisäreunasta.

Pyöreä, karkeasti työstetty katkenneen pystypaalun pala,
jossa ei juuri kuorta jäljellä.

Pituus: 74.5, Ø 17x15.5 cm.

6.7.1987

TIILINÄYTELUETTELO:

nro		
1	Varaston lounaispuolen alue, ruutu D8, taso 1. Mitat: 3x15.5x6-6.5 cm (=korkeus)	8.5.1987
2	Varaston koillispuolen alue, ruutu E1, taso 1. pinta. Sivuilta pullistunut. Mitat: 29x14x12 cm	11.5.1987
3	Varaston lounaispuolen alue. Ruutu D9, taso 2. Mitat: 15x28.5x8.5 cm	12.5.1987
4	Ruutujen E4-D4 rajalta, haudan 2 alta, itäpäädyn ja kuorin väli, syvyys n. 70 cm muurin yläreunasta l. h= 515 mpy. Mitat: 31.5x15.5x8.5 cm.	19.5.1987
5	Autotallin alue, lounaispää, täyte-/purkumaakerroksesta. Mitat: 22x11x6 cm.	27.5.1987
6	Ajoluiskan alue, pinta - taso 1. Mitat 29x14x6 cm.	28.5.1987
7	Ajoluiskan alue, pinta - taso 1. Mitat: 30x14x6 cm.	28.5.1987
8.	Ajoluiskan alue, taso 1. Mitat: 23.5x13x7 cm.	28.5.1987
9	Varaston lounaisreunan kiviperustuksesta. Mitat: 27x14x10.	28.5.1987
10	Lounaispuoli, ruutu D6, taso 1-2. Mitat: 27x14x8.5 cm.	28.5.1987
11	-	
12	Varaston lounaispuolen alue. 1. kiveykseen liittyvät portaat, ruutu C 6. Mitat: 24 x <u>11.5.x4.5 cm.</u>	9.6.1987
13	Varaston lounaispuolen alue. 1. kiveykseen liittyvät kellarin seinästä, ruutu C6. Mitat: <u>29x13x7 cm.</u>	29.6.1987
14	Varaston lounaispuolen alue. 1. kiveyksen reuna, ruutu C6. Mitat: 24x13x7 cm.	29.6.1987
15	Varaston lounaispuolen alue. 2. kiveys. ruutu D7, taso 3. (rikkoutunut: 2 kpl).	

- Mitat: 30x14x6 cm. 6.7.1987
- 16 Varaston lounaispuolen alue,
2. kiveys, ruutu D6, taso 3. (rikkoutunut: 3 kpl).
Mitat: 29x13x6 cm. 6.7.1987
- 17 Varaston lounaispuolen alue,
2.kiveys, ruutu D7, taso 3. (rikkoutunut: 2 kpl).
Mitat: 30x13x6 cm. 6.7.1987
- 18 Varaston lounaispuolen alue,
2. kiveys, ruutujen D6-D7 rajalla, taso 3 (rikkoutunut: 2 kpl).
Mitat: 30x13x6.5 cm. 6.7.1987
- 19 Varaston lounaispuolen alue.
2. kiveys, ruutu D6, taso 3. (rikkoutunut: 4 kpl).
Mitat: 30x13,5x8 cm: 6.7.1987
- 20 Varaston lounaispuolen alue.
Ruutu D6, taso 4. (palasina!)
Mitat: 30x14x6 cm. 7.7.1987
- 21 Varaston lounaispuolen alue.
Ruutu D6, taso 4. (palasina!)
Mitat: 31x14x6 cm. 7.7.1987
- 22 Varaston lounaispuolen alue.
Ruutu D5, taso 4. (palasina!)
Mitat: 30x13x6 cm. 7.7.1987
- 23 Varaston lounaispuolen alue.
Ruutujen D6-D7 rajalta, taso 4. alempi tiilikerta.(palasina!)
Mitat: 30x13x6 cm. 7.7.1987

LUETTELO MUISTA NÄYTTEISTÄ:

- nro 1 Varaston koillispuolen alue.
Ruutu D2, hautakrs 1, taso 2, haudan nro 4 koillispuolelta:
vihreää "maata" (puun juurta?)
(näytepussissa nro 4) 21.5.1987
- 2 Varaston lounaispuolen alue.
Ruutu D8, taso 4.
Mustaa, karkeaa hiekkaa, savikrs.ten välistä.
(näytepussissa nro 11) 7.7.1987
- 3 Varaston lounaispuolen alue,
Ruutu D9, 1. kiveyksen koekuoppa.
Kaarnaa, tuohta viemäriarkun sisältä.
- 4 Varaston koillispuolen alue.

Ruutu D2, taso 3-4, koekuoppa 2.
Tuohta. _____

- 5 Varaston lounaispuolen alue.
Ruutu D9, koekuoppa, viemäriarkunsisältä,
syvyys 27-35 cm, l. h= 422-430 mpy.
Tuohta ja kaarnaa.
- 6 Varaston koillispuolen alue.
Ruutu D2, taso 3-4, koekuopan 2. laajennus.
Puuta. Yhdessä palassa mahdollisesti rautaa
ytimessä.

RAHAT

- nro 1 Kupariraha; 10 penniä vuodelta 1926.
Löytötiedot: Ruutu B9, varaston kaakkoisseinän hirsi-
perustuksen päältä. 0-piste itäpaalussa: x=94, y=130.
Korkeus merenpinnasta=451 cm.
- Kuvaus: 10 penniä vuodelta 1926. Toisella puolella
lukee 3 kukan ympäröimänä keskellä 10 ja alareunassa
kaarevasti PENNIÄ. Kääntöpuolella Suomen leijona
vaakuna, jonka vasemmalla puolella 19 ja oikealla 26.
- Mitat: Ø: 22 mm, paksuus n. 1,8 mm.
- 2 Kupariraha: 1/4 äyriä.
Löytötiedot: Varaston lounaispuolen alue, ruutu C7,
taso 3, 2. kiveyksen pinnalta, x=172, y=160. Korkeus
merenpinnasta 470 cm.
- Kuvaus: Raha on ilmeisesti: Kaarle Kustaa X:n tai
Kaarle XI 1/4 äyriä vuosilta 1654-1660. Toisella
puolella 3 kruunun sekä kirjaimet C ja R. Kääntöpuo-
lella vinoon osuneen lyönnin vuoksi reunan kohvyö.
Pinta kulunut: kruunu, mahdolliset 1/4 ja kirjaimet ÖR
ja alareunassa vuosiluku 57 tai 67.
- Mitat: Ø 28 mm, paksuus noin 1,8 mm.

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVAAJA
1.	dia 135	Kirkon itäpäädyn paljastus l. purku- krs. A:n poistoa. Kuvattu lounaasta.	itäpääty yleiskuva	4.5.1987	TP
2.	dia135	Sama kuin nro 1., mutta kuvattuna etelästä.	"	4.5.1987	TP
3.	dia135	Sama kuin nro 1., mutta kuvattuna koillisesta.	"	4.5.1987	TP
4.	dia135	Kirkon itäpäädyn pinnan piirtoa lou- naispäässä. Kuvattu koillisesta.	"	4.5.1987	TP
5.	dia135	Kirkon itäpääty, lounaisosa. R:t E,F9 taso 1:n pinta. Kuvattu kaakosta.	itäpääty	5.5.1987	TP
6.	dia135	Sama kuin nro 5.	" "	5.5.1987	TP
7.	dia135	Sama kuin nro 5, mutta ruudut EF8.	"	5.5.1987	TP
8.	dia135	Sama kuin nro 7.	"	5.5.1987	TP
9.	dia135	Sama kuin nro 7.	"	5.5.1987	TP
10.	dia135	Sama kuin nro 5- mutta ruudut EF7.	"	5.5.1987	TP
11.	dia135	Sama kuin nro 10.	"	5.5.1987	TP
12.	dia135	Sama kuin nro 10.	"	5.5.1987	TP
13.	dia135	Kirkon itäpääty, ruudut EF789, taso 1. Kuvattu etelästä.	" yleiskuva	5.5.1987	TP
14.	dia135	Sama kuin 13, mutta kuvattu lounaasta.	"	5.5.1987	TP
15.	dia135	Sama kuin 13., mutta kuvattu lännestä.	"	5.5.1987	TP
16.	dia135	Sama kuin 13., mutta kuvattu lounaasta.	"	5.5.1987	TP
17.	dia135	Ruudut CD89, taso 1. Kuvattu luoteesta.	CD89I	5.5.1987	TP
18.	dia135	Sama kuin nro 17.	"	5.5.1987	TP
19.	dia135	Ruudut CD7, taso 1. Kuvattu luoteesta.	CD7I	5.5.1987	TP
20.	dia135	Ruudut CD789, taso 1, kuvattu pohjoisesta.	CD789	5.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	K
21.	dia135	Kirkon itäpäädyn lounaisosa sekä ruutu ja itäpääty CD789, taso 1:n pinta. kuvattu pohjoisesta. yleisk.		5.5.1987	TP
22.	dia135	Sama kuin nro 21.	"	5.5.1987	TP
23.	dia135	Ruudut CD89. Kuvattu pohjoisesta.	CD89 yleisk.	5.5.1987	TP
24.	dia135	Ruudut CD89. Kuvattu koillisesta.	CD89 yleisk.	5.5.1987	TP
25.	dia135	Kirkon itäpääty. Kuvattu itä-koillisesta.	itäpääty	5.5.1987	TP
26.	dia135	Ruutu E1, oletettu hauta alueen koillis-päässä. Kuvattu kaakosta.	E1, koill. pää	7.5.1987	TP
27.	dia135	Sama kuin nro 26.	"	7.5.1987	TP
28.	dia135	Ruutu E1, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	"	7.5.1987	TP
29.	dia135	Sama kuin nro 28.	"	7.5.1987	TP
30.	dia 135	Sama kuin nro 28. Kuvattu koillisesta.	"	7.5.1987	TP
31.	dia135	Ruutu E1, kengänpohja. Taso 1 pinta. Kuvattu koillisesta.	E1 koillis pää	7.5.1987	TP
32.	dia135	Koillispää, hauta nro 1. Taso 1:n pinta. Kuvattu kaakosta. hauta 1		7.5.1987	TP
33.	dia135	Sama kuin nro 32.	"	7.5.1987	TP
34.	dia135	Ruutu E1, taso 1:n pinta. Kuvattu kaakosta. E1		7.5.1987	TP
35.	dia135	Hauta nro 1, koillispää. Kuvattu kaakosta. hauta 1		7.5.1987	TP
36.	dia135	Sama kuin nro 35.	"	7.5.1987	TP
37.	dia135	Hauta 1 ja ruutu E1, koillispää. Kuvattu kaakosta.	"	7.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVAAJA
38.	dia135	Hauta 1, yksityiskohta. Kuvattu kaakosta.	hauta 1	7.5.1987	TP
39.	dia135	Sama kuin nro 38.	"	7.5.1987	TP
40.	dia135	Sama kuin nro 38.	"	7.5.1987	TP
41.	dia135	Kirkon kuorin koillisreuna sekä ruudut CD3. Kuvattu luoteesta.	kuorin koillisreuna CD3	17.5.1987	TP
42.	dia135	Sama kuin nro 41.	"	7.5.1987	TP
43.	dia135	Sama kuin nro 41.	"	7.5.1987	TP
44.	dia135	Kuorin lounaispuolen kiveystä. Kuvattu	CD4	7.5.1987	TP
45.	dia135	Sama kuin nro 41.	ks nro 41	7.5.1987	TP
46.	dia135	Kirkon itäpäädyn pilari ja nurkka. Kuvattu lounaasta.	itäpilari	7.5.1987	TP
47.	dia135	Sama kuin nro 46.	"	7.5.1987	TP
48.	dia135	Varaston luoteisseinän ja kirkon itäpäädyn täytekiveystä. Kuvattu lounaasta.	täytekiveys	7.5.1987	TP
49.	dia135	Kirkon itäpilari. Kuvattuna idästä.	itäpilari	7.5.1987	TP
50.	dia135	Kuorin koillisreuna ja itäpilari. Kuvattu koillisesta.	kuorin reuna ja itäpilari	7.5.1987	TP
51.	dia135	Kuoria ja itäpilari. Kuvattu idästä.	kuoria ja itäpilari	7.5.1987	TP
52.	dia135	Ruutu E2, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	E2	7.5.1987	TP
53.	dia135	Ruutu D2, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	D2	7.5.1987	TP
54.	dia135	Ruutu C2, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	C2	7.5.1987	TP
55.	dia135	Ruutu C1, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	C1	7.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
56.	dia135	Ruutu CD2 raja. Kuvattu itänurkasta.	CD2	7.5.1987	TP
57.	dia135	Ruudut CD2, taso 1 pinta. Kuvattu luoteesta.	CD2	7.5.1987	TP
58.	dia135	Ruudut CD1, taso 1 pinta. Kuvattu luoteesta.	CD1	7.5.1987	TP
59.	dia135	Ruudut CD2, taso 1 pinta. Kuvattu luoteesta.	CD2	7.5.1987	TP
60.	dia135	Ruutu C2, hiiltynyttä puuta. Kuvattu luoteesta.	C2	7.5.1987	TP
61.	dia135	Sama kuin nro 60.	"	7.5.1987	TP
62.	dia135	Sama kuin nro 60	"	7.5.1987	TP
63.	dia135	Sama kuin nro 60, mutta kuvattu lännestä.	"	7.5.1987	TP
64.	dia135	Kaakkoisseinänprofiili ruudun C2 kohdalta. Kuvattu luoteesta.	kaak.prof.	7.5.1987	TP
65.	dia135	Kaakkoisseinänprofiili ruutujen C1-2 kohdalta. Kuvattu luoteesta.	kaak.prof.	7.5.1987	TP
66.	dia135	Ruudut CD2, taso 1 pinta. Kuvattu koillisnurkasta.	CD2	7.5.1987	TP
67.	dia135	Varastonlounaispään seinän täytekiveystä, taso 1 pinta. Kuvattu luoteisnurkasta.	täytekiv.	7.5.1987	TP
68.	dia 135	Lounaispää: ruudut CD7, taso 1 pohja. Kuvattu luoteesta.	CD7Ipohja	11.5.1987	TP
69.	dia135	Muuten sama kuin nro 68, mutta ruudut	CD8.CD8Ipohja	11.5.1987	TP
70.	dia135	Muuten sama kuin nro 68, mutta ruudut CD9.	CD9Ipohja	11.5.1987	TP
71.	dia135	Muuten sama kuin nro 68, mutta ruudut CD10 eli varaston lounaisseinää.	CD10Ipohja	11.5.1987	TP
72.	dia135	Ruudut CD789, taso 1. Kuvattu koillisesta.	CD789yl.kuva	11.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	
73.	dial35	Sama kuin nro 72, mutta ruudut CD8910. Kuvattu idästä.	CD8910I	11.5.1987	TP
74.	dial35	Sama kuin nro 72, mutta ruudut CD78. Kuvattu kaakosta.	CD78I	11.5.1987	TP
75.	dial35	Sama kuin nro 72, mutta ruudut CD789. Kuvattu koillisesta.	CD789I	11.5.1987	TP
76.	dial35	Sama kuin nro 72, mutta ruudut D789. Kuvattu lounaasta.	D789I	11.5.1987	TP
77.	dial35	Sama kuin nro 72, mutta ruudut C789. Kuvattu lounaasta.	C789I	11.5.1987	TP
78.	dial35	Koillispää. Tason 1a kaivausta. Kuvattu luoteesta.	koill.pääIa	11.5.1987	TP
79.	dial35	Koillispää: ruudut ED12, taso 1. Kuvattu kaakosta.	ED12I	12.5.1987	TP
80.	dial35	Sama kuin nro 79., mutta ruudut D12. Kuvattu kaakosta(itä.)	D12I	12.5.1987	TP
81.	dial35	Sama kuin nro 80, mutta kuvattu kaakosta. ks nro 80		12.5.1987	TP
82.	dial35	Ruudut E12. taso 1. Kuvattu kaakosta.	E12I	12.5.1987	TP
83.	dial35	Sama kuin nro 82.	"	12.5.1987	TP
84.	dial35	Ruudun D2 laastialue, taso 1. Kuvattu kaakosta.	D2I	12.5.1987	TP
85.	dial35	Sama kuin nro 84.	"	12.5.1987	TP
86.	dial35	Ruudut CD2, taso 1. Kuvattu luotesta.	CD2I	12.5.1987	TP
87.	dial35	Sama kuin nro 86.	"	12.5.1987	TP
88.	dial35	Ruutu D2, taso 1. Kuvattu luoteesta.	D2I	12.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV.
89.	dia135	Sama kuin nro 88.	ks nro 88	12.5.1987	TP
90.	dia135	Ruudut CD1, taso 1. Kuvattu luoteesta.	CD1I	12.5.1987	TP
91.	dia135	Sama kuin nro 90.	ks nro 90	12.5.1987	TP
92.	dia135	Ruudut CDE12 taso 1, yleiskuva. Kuvattu koillisnurkasta.	CDE12I	12.5.1987	TP
93.	dia135	Sama kuin nro 92.	"	12.5.1987	TP
94.	dia135	Ruutu D2, laastialue, taso 1. kuvattu kaakosta.	D2I	12.5.1987	TP
95.	dia135	Ruudut D23, taso 1. Kuvattuna koillisesta.	D23I	12.5.1987	TP
96.	dia135	Hauta 1:n pohja. Taso 1. Kuvattu kaakosta.	hauta 1	12.5.1987	TP
97.	dia135	Sama kuin nro 96.	ks nro 96	12.5.1987	TP
98.	dia135	Ruudut CDE12, taso 1. Kuvattu idästä.	CDE12I	12.5.1987	TP
99.	dia135	Sama kuin nro 98.	ks nro 98	12.5.1987	TP
100.	dia135	Koillispään kaakkoisseinän luoteisprofiili, ruutu C2. Kuvattu luoteesta.	kaak.prof.	12.5.1987	TP
101.	dia135	Koillispään kaakkoisseinän luoteisprofiili, ruutu C2. Kuvattu luoteesta.	kaak.prof.	12.5.1987	TP
102.	dia135	1.kiveys, ruudut C78, taso 2. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys C78II	14.5.1987	TP
103.	dia135	1.kiveys, ruudut D78, taso 2. Kuvattu koillisesta	1.kiveys D78II	14.5.1987	TP
104.	dia135	Sama kuin nro 103.	"	14.5.1987	TP
105.	dia135	1.kiveys, ruudut CD7, taso 2. kuvattu kaakosta.	1.kiveys CD7II	14.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMAISUUNTA	PAIKKA	AIKA	K
89.	dial35	Sama kuin nro 88.	ks nro 88	12.5.1987	T
90.	dial35	Ruudut CD1, taso 1. Kuvattu luoteesta.	CD1I	12.5.1987	T
91.	dial35	Sama kuin nro 90.	ks nro 90	12.5.1987	T
92.	dial35	Ruudut CDE12 taso 1, yleiskuva. Kuvattu koillisnurkasta.	CDE12I	12.5.1987	T
93.	dial35	Sama kuin nro 92.	"	12.5.1987	T
94.	dial35	Ruutu D2, laastialue, taso 1. kuvattu kaakosta.	D2I	12.5.1987	T
95.	dial35	Ruudut D23, taso 1. Kuvattuna koillisesta.	D23I	12.5.1987	T
96.	dial35	Hauta 1:n pohja. Taso 1. Kuvattu kaakosta.	hauta 1	12.5.1987	T
97.	dial35	Sama kuin nro 96.	ks nro 96	12.5.1987	T
98.	dial35	Ruudut CDE12, taso 1. Kuvattu idästä.	CDE12I	12.5.1987	T
99.	dial35	Sama kuin nro 98.	ks nro 98	12.5.1987	T
100.	dial35	Koillispään kaakkoisseinän luoteisprofiili, ruutu C2. Kuvattu luoteesta.	kaak.prof.	12.5.1987	T
101.	dial35	Koillispään kaakkoisseinän luoteisprofiili, ruutu C2. Kuvattu luoteesta.	kaak.prof.	12.5.1987	T
102.	dial35	1.kiveys, ruudut C78, taso 2. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys C78II	14.5.1987	T
103.	dial35	1.kiveys, ruudut D78, taso 2. Kuvattu koillisesta	1.kiveys D78II	14.5.1987	T
104.	dial35	Sama kuin nro 103.	"	14.5.1987	T
105.	dial35	1.kiveys, ruudut CD7, taso 2. kuvattu kaakosta.	1.kiveys CD7II	14.5.1987	T

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVAAJA
106.	dia135	1.kiveys, ruudut CD8, taso 2. Kuvattu itäkaakosta.	1.kiveys CD8II	14.5.1987	TP
107.	dia135	Ruutu D7 ja kirkon muuri, taso 2. Kuvattu kaakosta.	D7+muuri	14.5.1987	TP
108.	dia135	Ruutu C7, isompia kiviä 1.kiveyksessä, taso 2. Kuvattu kaakosta.	1.kiveys C7II	14.5.1987	TP
109.	dia135	Kirkon itäpäädyn muuria ruudun D8 kohdalla, itäpää- taso2. Kuvattu kaakosta.	ty D8	14.5.1987	TP
110.	dia135	Ruutu D8, kirkon itäpäädyn vierestä. Kuvattu kaakosta.	D8II	14.5.1987	TP
111.	dia135	Ruutu D8, taso 2. Kuvattu kaakosta.	D8II	14.5.1987	TP
112.	dia135	Ruudut CD9 itäpäädyn vierestä, taso 2. Kuvattu kaakosta.	CD9II	14.5.1987	TP
113.	dia135	Lounaispää, taso 2, yleiskuva. Kuvattu koillisesta.	lounaispää II 1.kiveys	14.5.1987	TP
114.	dia135	1.kiveys, ruudut CD7, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys CD7II	14.5.1987	TP
115.	dia135	Sama kuin 114., mutta ruudut CD8.	1.kiveys CD8II	14.5.1987	TP
116.	dia135	Ruutu D8, 1.kiveyksen väliseinän paikka. Kuvattu luoteesta.	D8II välis.	14.5.1987	TP
117.	dia135	1.kiveys, ruudut CD9, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys CD9II	14.5.1987	TP
118.	dia135	Ruutu D8, luoteispuoli, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys D8II	14.5.1987	TP
119.	dia135	Sama kuin nro 118, mutta kaakoispuoli.	"	14.5.1987	TP
120.	dia135	1.kiveyksen väliseinän paikka. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys	14.5.1987	TP
121.	dia135	Ruutu D8, väliseinän lounaispuoli. Kuvattu	D8II	14.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	R
121.	dia135	1.kiveys, väliseinän lounaispuoli, ruutu D8, D8II taso 2. Kuvattu etelästä.		14.5.1987	TP
122.	dia135	Sama kuin nro 121, mutta koillispuoli.	välis.koillispuoli	14.5.1987	TP
123.	dia135	1.kiveys, ruutu D7, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys D7II	14.5.1987	TP
124.	dia135	Lounaispään lounaisprofiili, ruutu D9, taso 2. Kuvattu koillisesta.	lounaisprof	14.5.1987	TP
125.	dia135	1.kiveys, väliseinä, ruudut CD9, taso Kuvattu lounaasta.	2.1.kiveys välis.	14.5.1987	TP
126.	dia135	Kirkon itäpäädyn muuria kaakkoispuolelta. Kuvattu kaakosta.	ita.itäpääty	14.5.1987	TP
127.	dia135	Kirkon itäpäädyn muuria, ruutu D7. Kuvattu kaakosta.	ita.itäpääty	14.5.1987	TP
128.	dia135	1.kiveys, muuria, ruutu D7, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys D7II	14.5.1987	TP
129.	dia135	1.kiveys, ruudut CD789, taso 2. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys CD789II	14.5.1987	TP
130.	dia135	Lounaispuoli: ruutu D2, laastia, taso 1b. Kuvattu koillisesta.	D2Ib	14.5.1987	TP
131.	dia135	Seulontaa hihnalla. Kuvattu luoteesta.	työkuva	14.5.1987	TP
132.	dia135	1.kiveys, ruudut CD78, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys	14.5.1987	TP
133.	dia135	Sama kuin nro 132.	"	14.5.1987	TP
134.	dia135	1.kiveys, ruutu CD789, taso 2. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys	14.5.1987	TP
135.	dia135	Puretun autotallin paikka. Kellatin holvinlähtö luoteisseinässä. Kuvattu kaakosta.	autot.holvinlähtö	14.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVAAJA
136.	dia135	Sama kuin nro 135.	ks nro 135	14.5.1987	TP
137.	dia135	Sama kuin nro 135	ks nro 135	14.5.1987	TP
138.	dia135	Autotallin koillisseinän kiviperustaa. Kuvattu kaakosta.	autotallin koil.seinää	14.5.1987	TP
139.	dia135	Autotallin paikka, kaakkoisseinä. Kuvattu luoteesta.	autot:n kaak.seinä	14.5.1987	TP
140.	dia135	Sama kuin nro 139.	ks nro 139	14.5.1987	TP
141.	dia135	Autotallin väliseinän tiilimuurausta lounaispuolella. Kuvattu lännestä.	autotallin väliseinää	14.5.1987	TP
142.	dia135	Sama kuin nro 141, mutta kuvattu lounaasta.	"	14.5.1987	TP
143.	dia135	Autotallin purkukerrosta koillispuolella. Kuvattu luoteesta.	la.autot:n purkukrs	14.5.1987	TP
144.	dia135	Sama kuin nro 143, mutta lounaispuolelta.	"	14.5.1987	TP
145.	dia135	Autotallin väliseinän lounaisosan purkukerrosta. Kuvattu kaakosta.	autot. purkukrs.	14.5.1987	TP
146.	dia135	Sama kuin nro 145, mutta koillisosa.	"	14.5.1987	TP
147.	dia 135	Autotallin väliseinä. Kuvattu kaakosta.	autot.välis.	14.5.1987	TP
148.	dia135	Autotallin alueen yleissijainti. Kuvattu kaakosta.	autot. yleiskuva	14.5.1987	TP
149.	dia135	Sama kuin nro 148.	"	14.5.1987	TP
150.	dia135	Yleiskuva autotallin paikasta. Kuvattu kaakosta.	autotalli yleiskuva	14.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
151.	dia135	Hautaus 2, kirkon itäpäädyn ja kuorin välissä, r:ED4. Kuvattu luoteesta.	hautaus 2	15.5.1987	TP
152.	dia135	sama kuin nro 151.	"	15.5.1987	TP
153.	dia135	Sama kuin nro 151, mutta kuvattu koillisesta.	"	15.5.1987	TP
154.	dia135	Sama kuin nro 153.	"	15.5.1987	TP
155.	dia135	Hautaus 2: panoraama alkaen lounaasta. Kuvattu kaakosta.	"	15.5.1987	TP
156.	dia135	Sama kuin nro 155, koilliseen.	"	15.5.1987	TP
157.	dia135	Sama kuin nro 155, koillispää.	"	15.5.1987	TP
158.	dia135	Hautaus 2. Kuvattu lounaasta.	"	15.5.1987	TP
159.	dia135	Sama kuin nro 158, mutta kuvattu koillisesta.	"	15.5.1987	TP
160.	dia135	Koillispuoli: ruutu D2, maatonutta puuta. D2Ib Taso 1b. Kuvattu luoteesta.		15.5.1987	TP
161.	dia135	Koillispuoli: ruutu E2 luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta.	luoteisprof.	15.5.1987	TP
162.	dia135	Kirkon itäpäätyä 1.kiveyksen väliseinän kohdalta. Kuvattu kaakosta.	itäpääty prof.	15.5.1987	TP
163.	dia135	Sama kuin nro 162.	"	15.5.1987	TP
164.	dia135	Sama kuin nro 162.	"	15.5.1987	TP
165.	dia135	Sama kuin nro 162.	"	15.5.1987	TP
166.	dia135	Sama kuin nro 162, mutta kuvattu etelästä.	"	15.5.1987	TP
167.	dia135	Sama kuin nro 162, mutta kuvattu kaakosta.	"	15.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	
168.	dia135	Koillispuoli: taso 1b pohja, ruutu D2 hauta 3. Kuvattu kaakosta.	hauta 3	18.5.1987	TI
169.	dia135	Sama kuin nro 168.	"	18.5.1987	TI
170.	dia135	Ruudut E12, taso 1b pohja. Kuvattu kaakosta.	E12Ibpohja	18.5.1987	TI
171.	dia135	Sama kuin nro 170, mutta ruudut D23.	D23Ibpohja	18.5.1987	TI
172.	dia135	Sama kuin nro 170, mutta ruudut D21.	D21Ibpohja	18.5.1987	TI
173.	dia135	Sama kuin nro 170, mutta ruutu C2.	C2Ibpohja	18.5.1987	TI
174.	dia135	Koillispuoli: ruudut C21, taso 1b pohja. Kuvattu kaakosta.	C21Ibpohja	18.5.1987	TI
175.	dia135	Sama kuin nro 174, mutta ruutu D2.	D2Ibpohja	18.5.1987	TI
176.	dia135	Hautaus 2:n paikka. Kuvattu kaakosta.	hautaus 2	18.5.1987	TI
177.	dia135	Sama kuin nro 174, mutta ruutu D2. Kuvattu idästä.	D2Ibpohja yleiskuva	18.5.1987	TI
178.	dia135	Hautaus 2, kuorin kivien alla kallon ym luiden kpl. Kuvattu luoteesta.	hautaus 2	18.5.1987	TI
179.	dia135	Hauta nro 3 pinta. Pituus n. 80 cm:ä. Kuvattu kaakosta.	hauta 3 pinta	18.5.1987	TI
180.	dia135	Sama kuin nro 179.	"	18.5.1987	TI
181.	dia135	Yleiskuva, ruudut CDE2, taso 1b pohja. Kuvattu luoteesta.	CDE2Ibpohja	18.5.1987	TI
182.	dia135	Sama kuin nro 181.	"	18.5.1987	TI
183.	dia135	Sama kuin nro 181, mutta ruudut CDE1.	CDE1Ibpohja	18.5.1987	TI
184.	dia135	Koillispuoli: yleiskuva, taso 1b pohja. Kuvattu pohjoisesta.	koillispuoli yleiskuva	18.5.1987	TI

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
168.	dia135	Koillispuoli: taso 1b pohja, ruutu D2 hauta 3. Kuvattu kaakosta.	hauta 3	18.5.1987	TP
169.	dia135	Sama kuin nro 168.	"	18.5.1987	TP
170.	dia135	Ruudut E12, taso 1b pohja. Kuvattu kaakosta.	E12Ibpohja	18.5.1987	TP
171.	dia135	Sama kuin nro 170, mutta ruudut D23.	D23Ibpohja	18.5.1987	TP
172.	dia135	Sama kuin nro 170, mutta ruudut D21.	D21Ibpohja	18.5.1987	TP
173.	dia135	Sama kuin nro 170, mutta ruutu C2.	C2Ibpohja	18.5.1987	TP
174.	dia135	Koillispuoli: ruudut C21, taso 1b pohja. Kuvattu kaakosta.	C21Ibpohja	18.5.1987	TP
175.	dia135	Sama kuin nro 174, mutta ruutu D2.	D2Ibpohja	18.5.1987	TP
176.	dia135	Hautaus 2:n paikka. Kuvattu kaakosta.	hautaus 2	18.5.1987	TP
177.	dia135	Sama kuin nro 174, mutta ruutu D2. Kuvattu idästä.	D2Ibpohja yleiskuva	18.5.1987	TP
178.	dia135	Hautaus 2, kuorin kivien alla kallon ym luiden kpl. Kuvattu luoteesta.	hautaus 2	18.5.1987	TP
179.	dia135	Hauta nro 3 pinta. Pituus n. 80 cm:ä. Kuvattu kaakosta.	hauta 3pinta	18.5.1987	TP
180.	dia135	Sama kuin nro 179.	"	18.5.1987	TP
181.	dia135	Yleiskuva, ruudut CDE2, taso 1b pohja. Kuvattu luoteesta.	CDE2Ibpohja	18.5.1987	TP
182.	dia135	Sama kuin nro 181.	"	18.5.1987	TP
183.	dia135	Sama kuin nro 181, mutta ruudut CDE1.	CDE1Ibpohja	18.5.1987	TP
184.	dia135	Koillispuoli: yleiskuva, taso 1b pohja. Kuvattu pohjoisesta.	koillispuoli yleiskuva	18.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
185.	dia135	Sama kuin nro 181, mutta ruutu D2. Kuvattu luoteesta.	D2Ib-pohja	18.5.1987	TP
186.	dia135	Kuorin koillisreunaa. Kuvattu luoteesta.	kuorin koill.reuna	18.5.1987	TP
187.	dia135	Ruutu C2, taso 1b pohja. Kuvattu luoteesta.	C2Ib-pohja	18.5.1987	TP
188.	dia135	Sama kuin nro 187	"	18.5.1987	TP
189.	dia135	Koillispää: kaakkoisprofiili, r:C2. Kuvattu luoteesta.	koill.pää kaak.prof.	18.5.1987	TP
190.	dia135	Sama kuin nro 189, mutta r:C1.	"	18.5.1987	TP
191.	dia135	Koillispää: yleiskuva taso 1b pohja. Kuvattu lännestä.	yleiskuva Ib-pohja	18.5.1987	TP
192.	dia135	Lounaispää: 1.kiveyksen koekuoppa: rakennetta. Syv.n. 35-40 cm. Kuvattu kaakosta.	arkku 1.kiveys koekuoppa arkku	18.5.1987	TP
193.	dia135	Sama kuin nro 192, mutta arkun etelänurkkaa. Kuvattu pohjoisesta.	"	18.5.1987	TP
194.	dia135	Sama kuin nro 192. Kuvattu luoteesta.	"	18.5.1987	TP
195.	dia135	Sama kuin nro 194.	"	18.5.1987	TP
196.	dia135	Sama kuin nro 192, mutta yleiskuva sijainnista. Kuvattu etelästä.	" yleiskuva	18.5.1987	TP
197.	dia135	Koillispää: hautakrs. 1. Kuvattu kaakosta.	yleiskuva hautakrs.I	19.5.1987	TP
198.	dia135	Sama kuin nro 197.	"	19.5.1987	TP
199.	dia135	Sama kuin nro 197.	"	19.5.1987	TP
200.	dia135	Sama kuin nro 197. Kuvattu luoteesta.	"	19.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	
202.	dia135	Sama kuin nro 201, mutta lähempää.	ks nro 201	19.5.1987	TP
203.	dia135	Koillispää: hauta 3, hautakrs. 1, r:D2. Kuvattu kaakosta.	hauta 3	20.5.1987	TP
204.	dia135	Sama kuin nro 203.	ks nro 203	20.5.1987	TP
205.	dia135	Sama kuin nro 203, mutta hauta nro 4. Kuvattu kaakosta.	pinta, hauta 4	20.5.1987	TP
206.	dia135	Sama kuin nro 203, mutta hauta 3.	hauta 3.	20.5.1987	TP
207.	dia135	Koillispää: hautakrs. 1, ruutu E2 kaakkoiskulma. Kuvattu kaakosta.	E2h&I	20.5.1987	TP
208.	dia135	Hauta 5, hautakrs. 1. Kuvattu luoteesta.	hauta 5	20.5.1987	TP
209.	dia135	Sama kuin nro 208.	"	20.5.1987	TP
210.	dia135	Hauta krs. 1 kaivamista.	työkuva	20.5.1987	TP
211.	dia135	Lounaispää: lounaisprofiili, ruudut C89. Kuvattu koillisesta.	loun.pää loun.prof.	20.5.1987	TP
212.	dia135	Lounaispää: kaakkoisprofiili, r:C98. Kuvattu luoteesta.	loun.pää kaak.prof.	20.5.1987	TP
213.	dia135	Sama kuin nro 212, mutta ruutujen C78 kohdalta.	"	20.5.1987	TP
214.	dia135	Sama kuin nro 213.	"	20.5.1987	TP
215.	dia135	Sama kuin nro 212, mutta ruudun C7 kohdalta.	"	20.5.1987	TP
216.	dia135	Koillisprofiili ruudun C7 kohdalta. Kuvattu lounaasta.	koil.prof.	20.5.1987	TP
217.	dia135	Puretun autotalin paikka: kaakkois-seinän luoteispuoli. Kuvattu luoteesta.	autotallin kaak.seinä	20.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KL
218.	dia135	Autotallin paikka: väliseinän lounaispuolen renessanssilimitystä ja itä- Kuvattu luoteesta.	autotallin välis.	20.5.1987 20.5.1987	TP TP
219.	dia135	Sama kuin nro 218, mutta väliseinän itä- nurkka. Kuvattu luoteesta.	"	20.5.1987	TP
220.	dia135	Väliseinän itänurkka koillispuolelta. Kuvattu pohjoisesta.	"	20.5.1987	TP
221.	dia135	Väliseinän ja kaakkoisseinän yhtymäkohta. Kuvattu koillisesta.	ta.autot. välis.	20.5.1987	TP
222.	dia135	Autotallin koillispuolen kaakkoisosa. Kuvattu lännestä.	autot.kaak. osa	20.5.1987	TP
223.	dia135	Autotallin luoteisseinän tiiliholvin lähtö. Kuvattu kaakosta.	autotallin holvinlähtö	20.5.1987	TP
224.	dia135	Sama kuin nro 223.	ks nro 223.	20.5.1987	TP
225.	dia135	1.kiveys, ruudut CD78, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys	21.5.1987	TP
226.	dia135	1.kiveyksen väliseinä. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys	21.5.1987	TP
227.	dia135	1.kiveys, sekä koekuoppa, ruutu D9. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys	21.5.1987	TP
228.	dia135	1.kiveys, ruudut D789, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys D789II	21.5.1987	TP
229.	dia135	1.kiveys, ruudut C789, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys C789II	21.5.1987	TP
230.	dia135	Sama kuin nro 225. Kuvattu etelästä.	ks nro 225	21.5.1987	TP
231.	dia135	Sama kuin nro 225. Kuvattu koillisesta.	ks nro 225	21.5.1987	TP
232.	dia135	Sama kuin nro 231.	ks nro 231	21.5.1987	TP
233.	dia135	1.kiveys, ruudut CD7, taso 2. Kuvattu kaakosta.	1.kiveys CD7II	21.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVAUS
234.	dia135	1.kiveys, väliseinän paikka, r:D8. Kuvattu idästä.	1.kiveys väliseinä	21.5.1987	TP
235.	dia135	1.kiveys, ruudut CD7. Kuvattu kaakosta.	1.kiveys CD7II	21.5.1987	TP
236.	dia135	Sama kuin nro 235, mutta ruudut CD8.	1.kiveys CD8II	21.5.1987	TP
237.	dia135	Sama kuin nro 235, mutta ruudut CD9 ja Kuvattu idästä.	1.kiveys CD9II	21.5.1987	TP
238.	dia136	Hauta 6, hautakrs. 2. Kuvattu etelästä.	hauta 6	21.5.1987	TP
239.	dia135	Sama kuin nro 238, mutta kuvattu lounaasta.	"	21.5.1987	TP
240.	dia135	Hauta 5, hautakrs. 2. Kuvattu koillisesta.	hauta 5	21.5.1987	TP
241.	dia135	Sama kuin nro 240, mutta kuvattu luoteesta.	"	21.5.1987	TP
242.	dia135	Hauta 4, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 4	21.5.1987	TP
243.	dia135	Hauta 6, hautakrs. 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 6	21.5.1987	TP
244.	dia135	Yleiskuva hautakrs 2:n haudoista. Kuvattu idästä.	hautakrs 2 yleiskuva	26.5.1987	TP
245.	dia135	Ruudut DE12, haudan 4 pää, hautakrs 2 Kuvattu kaakosta.	DE12hII	26.5.1987	TP
246.	dia135	Haudat 4,6,8. Hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	haudat 4,6,8	26.5.1987	TP
247.	dia135	Haudat 6,8. Hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	haudat 6,8	26.5.1987	TP
248.	dia135	Hauta 6, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 6	26.5.1987	TP
249.	dia135	Hauta 8, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 8	26.5.1987	TP
250.	dia135	Hauta 7:kallo sekä hauta 8:jalat. Hau- takrs 2. Kuvattu kaakosta.	haudat 7,8	26.5.1987	TP

NO;	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KÄ
251.	dia135	Haudat 6,7,8, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	-haudat 6,7,8	26.5.1987	TP
252.	dia135	Hauta 4. ruudut D23. Hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 4 D23hII	26.5.1987	TP T
253.	dia135	Hauta 5, ruutu D3, hautakrs 2. Kuvattu luoteesta.	hauta 5 D3hII	26.5.1987	TP
254.	dia135	Ruudut CDE2, lounaisosa, hautakrs 2. Kuvattu luoteesta.	CDE2hII	26.5.1987	TP
255.	dia135	Haudat 4,6, koillisosa, hautakrs 2. Kuvattu luoteesta.	haudat 4,6	26.5.1987	TP
256.	dia135	Hauta 8, ruudut CDE1. Hautakrs 2. Kuvattu luoteesta.	hauta 8 CDE1hII	26.5.1987	TP
257.	dia135	Hautakrs 2, yleiskuva. Kuvattu pohjoisnurkasta.	-hautakrs 2 yleiskuva	26.5.1987	TP
258.	dia135	Hauta 6, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 6	26.5.1987	TP
259.	dia135	Sama kuin nro 258, mutta kuvattu lounaasta.	"	26.5.1987	TP
260.	dia135	Hauta nro 8, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 8	26.5.1987	TP
261.	dia135	Hauta 7, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 7	26.5.1987	TP
262.	dia135	Haudat 7,8, hautakrs 2. Kuvattu koillisesta.	haudat 7,8	26.5.1987	TP
263.	dia135	Lounaisprofiili, ruutu C3, kuorin vierestä. Kuvattu koillisesta.	loun.prof. C3hII	26.5.1987	TP
264.	dia135	Hauta 4, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta 4	26.5.1987	TP
265.	dia135	Sama kuin nro 264, mutta kuvattu etelä-lounaasta.	"	26.5.1987	TP
266.	dia135	Piha-alue, koekaivanto. B-ruudut. pintataso. Kuvattu koillisesta.	piha-alue B-ruudut	27.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KL
267.	dia135	Piha-alue, koekaivanto, ruutujen A-B rajalta. Kuvattu koillisesta.	piha-alue A-Braja	27.5.1987	TP
268.	dia135	Sama kuin nro 267, mutta A-ruudut.	piha-alue A-ruudut	27.5.1987	TP
269.	dia135	Sama kuin nro 268 sekä kuorin kaakkois-reunaa.	" kuorin reuna	27.5.1987	TP
270.	dia135	Piha-alueen koekaivanto, yleiskuva. Kuvattu koillisesta.	piha-alue yleiskuva	27.5.1987	TP
271.	dia135	Sama kuin nro 270, mutta kuvattu etelästä.	"	27.5.1987	TP
272.	dia135	Sama kuin nro 266, mutta kuvattu lounaasta. ks nro 266		27.5.1987	TP
273.	dia135	Sama kuin nro 268, mutta kuvattu lounaasta.	ks nro 268	27.5.1987	TP
274.	dia135	Piha-alueen koekaivanto, kuorin kaakkoisosan reunaa. Kuvattu länsi-luoteesta.	piha-alue kuorin reuna	27.5.1987	TP
275.	dia135	Sama kuin nro 274.	ks nro 274.	27.5.1987	TP
276.	dia135	Sama kuin nro 274, ruudun A7 kohdalta. Kuvattu luoteesta.	" r:A7	27.5.1987	TP
277.	dia135	Sama kuin nro 276, ruudun A8 kohdalta.	" r:A8	27.5.1987	TP
278.	dia135	Sama kuin nro 276, mutta ruudun A6 kohdalta.	"r:A6	27.5.1987	TP
279.	dia135	Piha-alue, koekaivanto: koillisprofili ruudun B kohdalta. Kuvattu lounaasta.	piha-alue koill.prof.	27.5.1987	TP
280.	dia135	Sama kuin nro 279, mutta A-B ruutujen kohdalta.	"	27.5.1987	TP
281.	dia135	Sama kuin nro 279, mutta A-ruutujen kohdalta.	"	27.5.1987	TP
282.	dia135	Piha-alue, koekaivanto, kuorin kaakkoisosan reunaa.			

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	
282.	dia135	Piha-alue, koekaivanto, varaston kaakkois-seinän kaakkoipuolen seinänperustuskiviä. Kuvattu lounaasta.	piha- seinän per.	27.5.1987	TP
283.	dia135	Sama kuin nro 282, mutta lähikuva.	" lähikuva	27.5.1987	TP
284.	dia135	Sama kuin nro 274, kuvattu pohjoisesta.	ks, nro 274	27.5.1987	TP
285.	dia135	Sama kuin nro 284.	"	27.5.1987	TP
286.	dia135	Oviaukon luiskan alue. Ruudut CD6, tiiliseinä, taso 1. Kuvattu kaakosta.	luiska CD6itiilis.	29.5.1987	TP
287.	dia135	Sama kuin nro 286, mutta ruudut CD56 raja.	"CD56I	29.5.1987	TP
288.	dia135	Sama kuin nro 286, mutta ruudut CD5.	" CD5I	29.5.1987	TP
289.	dia135	Oviaukon luiskan alue: ruudut CD6, tiiliseinä ja portaat, taso 1. Kuvattu kaakosta..	" CD6I kaakosta..	29.5.1987	TP
290.	dia135	Sama kuin nro 289, ruudut DE6. Kuvattu etelästä.	" DE6I tiilis+portaat	29.5.1987	TP
291.	dia135	Tiiliseinän liitos kirkon itäpäädyn vieressä. Kuvattu lounaasta.	D6I tiilis. liitos	29.5.1987	TP
292.	dia135	Sama kuin nro 289, tiiliseinän luoteisosa. Kuvattu lounaasta.	tiiliseinän luoteisosa	29.5.1987	TP
293.	dia135	Sama kuin nro 292, mutta keskiosa.	tiiliseinän keskiosa	29.5.1987	TP
294.	dia135	Sama kuin nro 292, sekä portaat.	portaat	29.5.1987	TP
295.	dia135	Sama kuin nro 294.	portaat	29.5.1987	TP
296.	dia135	Portaat ja osa kaakkoisseinän profiilia. Kuvattu lännestä.	portaat ja kaak.prof.	29.5.1987	TP
297.	dia135	Luiska: ruudut CD5, koilliseinä, taso 1, =kuorin koillisosan sisäreunaa. Kuvattu luoteesta.	koill.seinä =kuorin reuna	29.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	
298.	dia35	Luiska: seinien välinen täytekrs., Kuvattu luoteesta.	luiska täytekrs.	29.5.1987	TP
299.	dia135	Luiska: tiiliseinä, taso 1. Kuvattu luoteesta.	luiska tiiliseinä	29.5.1987	TP
300.	dia135	Luiska: tiiliseinän viereinen osa 1.kiveystä tiiliseinän vierestä. Kuvattu luoteesta.	1.kiveystä	29.5.1987	TP
301.	dia135	Varastoalueen täyttö suojaavalla hiekkaker- roksella ennen varaston purkua. Työkuva. Jukka Kähönen.	työk.	29.5.1987	TP
302.	dia135	Sama kuin nro 301. Kuvattu pohjoisesta.	täyttökrs. yleiskuva	29.5.1987	TP
303.	dia135	Sama kuin nro 301. Kuvattu lännestä.	täyttökrs. työkuva	29.5.1987	TP
304.	dia135	Sama kuin nro 303.	"	29.5.1987	TP
305.	dia135	Sama kuin nro 301. Tony Selander.	"	29.5.1987	TP
306.	dia135	Sama kuin nro 301. Katri Vuola.	"	29.5.1987	TP
307.	dia135	Varaston purkua. Kuvattu idästä.	varaston purkua	4.6.1987	TP
308.	dia135	Sama kuin nro 307.	"	4.6.1987	TP
309.	dia135	Varaston purkua. Autotallin ja varaston välinen seinä. Kuvattu etelästä.	"	4.6.1987	TP
310.	dia135	Varaston purkua. Kuvattu ylhäältä pohjois- sesta.	"	4.6.1987	TP
311.	dia135	Varaston koillisosan purkua. Kuvattu ylhäältä lännestä.	"	4.6.1987	TP
312.	dia135	Varaston purkua. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	"	4.6.1987	TP
313.	dia135	Karttojen puhtaaksi piirtoa purkamisen aikana. Casagranden toimisto. L.Venhe.	työkuva	4.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
314.	dia135	Kaivausalueen esilleottoa purkutyön jälkeen. Työkuva. Kuvattu idästä.	purkukrs:n poistoa	8.6.1987	TP
315.	dia135	Sama kuin nro 314, mutta kuvattu koillisesta.	"	8.6.1987	TP
316.	dia135	Sama kuin nro 314. - mutta kuvattu lounaasta.	"	8.6.1987	TP
317.	dia135	Sama kuin nro 314, mutta kuvattu ylhäältä luoteesta.	"	8.6.1987	TP
318.	dia135	Sama kuin nro 317.	"	8.6.1987	TP
319.	dia135	Kuorin kiveyksen paljastusta. Kuvattu lännestä.	Kuorin kaivuuta	10.6.1987	TP
320.	dia135	Sama kuin nro 319.	"	10.6.1987	TP
321.	dia135	Kuorin kiveyksen paljastusta Bobcat kaivurein. Kuvattu lännestä.	"	10.6.1987	TP
322.	dia135	Sama kuin nro 319.	ks. nro 319.	10.6.1987	TP
323.	dia135	Kaivettua kuoria ja 1.kiveystä. Kuvattu lounaasta.	kuori+ 1.kiveys	10.6.1987	TP
324.	dia135	1.kiveyksen uudelleen esillekaivua. Kuvattu koillisesta.	työkuva	10.6.1987	TP
325.	dia135	Sama kuin nro 319. Kuvattu luoteesta.	ks. nro319	10.6.1987	TP
326.	dia135	Autotallin alue. Kuvattu ylhäältä pohjoisesta.	autot.alue yleiskuva	12.6.1987	TP
327.	dia135	Sama kuin nro 326.	"	12.6.1987	TP
328.	dia135	sama kuin nro 326.	"	12.6.1987	TP
329.	dia135	1.kiveys. Yleiskuva. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	1.kiveys yleiskuva	12.6.1987	TP P
	dia135	Kuoria koillisesta. Kiveyksen alue kaiv...	"		

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	K
330.	dia135	Kuorin koillisreuna. Kivetön alue keskellä viemärin kulkureitti. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin koill.osa	12.6.1987	TP
331.	dia135	Kuorin esillekaivuuta. Työkuva. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	työkuva	12.6.1987	TP
332.	dia135	Sama kuin nro 330.	ks nro 330	12.6.1987	TP
333.	dia135	Sama kuin nro 331.	ks nro 331	12.6.1987	TP
334.	dia135	Autotallin alueen koillisosa: tiilitasoa. Yleiskuva. Kuvattu kaakosta.	autot.alue tiilitaso	12.6.1987	TP
335.	dia135	Autotallin jakava väliseinä. Kuvattu kaakosta.	autot.alue väliseinä.	12.6.1987	TP
336.	dia135	Autotallin alueen koillisosan luoteis-seinää. Kuvattu kaakosta.	autot.alue luot.seinä	12.6.1987	TP
337.	dia135	Sama kuin nro 335, mutta koillisesta kuvattuna.	autot.alue väliseinä	12.6.1987	TP
338.	dia135	Autotallin alue: kuoria tiilitason alla. Kuvattuna pohjoisesta.	autot.alue kuorinkiv.	12.6.1987	TP
339.	dia135	Sama kuin nro 337.	ks. nro 337.	12.6.1987	TP
340.	dia135	Sama kuin nro 334. Kuvattu luoteesta.	ks nro 334	12.6.1987	TP
341.	dia135	Sama kuin nro 335. Kuvattu luoteesta.	ks nro 335	12.6.1987	TP
342.	dia135	Autotallin jakavan väliseinän lounaispuoli. Kuvattu lännestä.	autot.alue väliseinän lounaispuoli	12.6.1987	TP
343.	dia135	Sama kuin nro 342: yksityiskohta perustuskivistä.	autot.alue väliseinän perustus	12.6.1987	TP
344.	dia135	Kirkon itäpäädyn katko, autotallin alueen koillisseinä. Kuvattu lännestä.	autot.alue itäpääty	12.6.1987	TP
345.	dia135	Sama kuin nro 336.	ks nro 336	12.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KR
346.	dia135	Autotallin alue: tiilitason alla olevaa kerrosta. Profiili. Kuvattu koillisesta.	autot.alue tiilitason profiili	12.6.1987	TP
347.	dia135	Kirkon itäpäädyn katko. Kuvattu kaakosta.	ita.paa.dyn	12.6.1987	TP
348.	dia135	Autotallin alue. Yleiskuva. Kuvattu itä-kaakosta.	autot.alue yleiskuva.	12.6.1987	TP
349.	dia135	Kuorin kiveyksen esilleottoa. Petri Savolainen. työk.		12.6.1987	TP
350.	dia135	Sama kuin nro 349. Tomi Rekikoski.	tyokuva	12.6.1987	TP
351.	dia135	Sama kuin nro 349, yleiskuva. Kuvattu idästä.	tyokuva	12.6.1987	TP
352.	dia135	Sama kuin nro 351, mutta kuvattu koillisesta.	"	12.6.1987	TP
353.	dia135	Kuorin kiveyksen karkeaa esilleottoa Bobcatin avulla.	tyokuva	12.6.1987	TP
354.	dia135	Autotallin alue, yleiskuva. Kuvattu itä-kaakosta.	autot.alue yleiskuva	12.6.1987	TP
355.	dia135	Sama kuin nro 349. Kuvattu idästä.	kuorinkiv.	17.6.1987	TP
356.	dia135	Koillisosa: hautakrs 2:een tehdyt koe-kuopat. Kuvattu kaakosta.	Koillisosa	17.6.1987	TP
357.	dia135	Kuorin kiveyksen esilleottoa. Tyokuva. Kuvattu etelästä.	tyokuva	17.6.1987	TP
358.	dia135	Autotallin alue: itäpäädyn esilleottoa. Kuvattu kaakosta.	autot.alue tyokuva	17.6.1987	TP
359.	dia135	Sama kuin nro 357. Kuvattu lounaasta.	tyokuva	17.6.1987	TP
360.	dia135	Sama kuin nro 358.	ks nro 358	17.6.1987	TP
361.	dia135	Autotallin alue: luoteisseinän porausjälkiä. Kuvattu kaakosta.	autot.alue porausjälkiä	17.6.1987	TP
362.	dia135	Sama kuin nro 361.	"	17.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
363.	dia135	Väliseinän paikka luoteisseinässä. Kuvattu kaakosta.	autot. alue	17.6.1987	TP
364.	dia135	Työkuva.	työkuva	17.6.1987	TP
365.	dia135	Kuorin kiveyksen paljastusta. Kuvattu pohjoisesta.	työkuva	17.6.1987	TP
366.	dia135	Sama kuin nro 356. Kuvattu pohjoisesta.	ks nro 356	17.6.1987	TP
367.	dia135	Viherkosken kaakkoisseinän kaakkoispuolelle IPT-tekemä koekuoppa. Kuvattu luoteesta.	IPT-koekuoppa	18.6.1987	TP
368.	dia135	Sama kuin nro 367. Koillisseinä. Kuvattu lounaasta.	"	18.6.1987	TP
369.	dia135	Sama kuin nro 368. Kuvattu lännestä.	"	18.6.1987	TP
370.	dia135	Sama kuin nro 367.	"	18.6.1987	TP
371.	dia135	Sama kuin nro 367. Kaakkoisseinän (Viherkosken) seinän perustusta. Kuvattu idästä.	"	18.6.1987	TP
372.	dia135	Sama kuin nro 371.	"	18.6.1987	TP
373.	dia135	Sama kuin nro 367. Koekuopan sijainti. Yleiskuva. Kuvattu kaakosta.	"	18.6.1987	TP
374.	dia135	Varaston seinän hirsiperustusta. Kuvattu pohjoisesta.	varaston seinän hirsiperustus	18.6.1987	TP
375.	dia135	Sama kuin nro 374, mutta kuvattu luoteesta.	"	18.6.1987	TP
376.	dia135	Autotallin alue: IPT-koekuoppa lounaisseinän vieressä. Yleiskuva koillisesta.	autot. alue IPT-koekuoppa	23.6.1987	TP
377.	dia135	Sama kuin nro 376. Kuopan luoteisseinä. Kuvattu kaakosta.	"	23.6.1987	TP
378.	dia135	Sama kuin nro 376. Kuopan lounaisseinämän hirsipetiä. Kuvattu koillisesta.	"	23.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
379.	dia135	Sama kuin nro 376. Kuvattu ylhäältä koillisesta.	ks nro376	23.6.1987	TP
380.	dia135	Sama kuin nro 379.	"	23.6.1987	TP
381.	dia135	Koillisreuna: ruudut CBA-A2, taso 1. Kuvattu luoteesta.	koil. osa CBA-AI	23.6.1987	TP
382.	dia135	Sama kuin nro 381, mutta kuvattu kaakosta.	"	23.6.1987	TP
383.	dia135	Varaston seinäkiveystä. Ruutu B2. Kuvattu koillisesta.	varaston seinäkiv. B2II	23.6.1987	TP
384.	dia135	Kapeampi kaakkoisen puoleinen seinäkiveys. Ruutu B2. Kuvattu koillisesta.	B2II	23.6.1987	TP
385.	dia135	Ruudut BC2, hautakrs 1. Kuvattu luoteesta.	BC2htI	23.6.1987	TP
386.	dia135	Linjan vetoa. Työkuva. Kuvattu koillisesta.	työkuva	23.6.1987	TP
387.	dia135	Koillisosa: kynnys eli ruutu: C2 ja hauta 7. Kuvattu luoteesta.	C2htI, hauta7	23.6.1987	TP
388.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta. Kuvattu koillisesta.	pystypaal. prof.	23.6.1987	TP
389.	dia135	Varaston seinän perustuskivien prof. ja porausjälkiä. Kuvattu koillisesta.	varaston seinän prof.	23.6.1987	TP
390.	dia135	Ruudut BC2, taso 2 hautakrs 1. Kuvattu lounaasta.	BC2II	23.6.1987	TP
391.	dia135	Ruutu B2, taso 2. Kuvattu lounaasta.	B2II	23.6.1987	TP
392.	dia135	Ruutu A2, taso 2. Kuvattu lounaasta.	A2II	23.6.1987	TP
393.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta. Profiili. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal.	25.6.1987	TP
394.	dia135	Sama kuin nro 393.	"	25.6.1987	TP
395.	dia135	Sama kuin nro 393.	"	25.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
395.	dia135	Sama kuin nro 393, ruudun D3 kohdalta. Kuvattu koillisesta.	pystypaal. D3	25.6.1987	TP
396.	dia135	Sama kuin nro 393, ruudun C3 kodalta. Kuvattu koillisesta.	pystypaal C3	25.6.1987	TP
397.	dia135	Koillisosa:koekuopat hautausmaalla, taso 4. Yleiskuva. Kuvattu luoteesta.	2 alapuol. koil. osat IV	25.6.1987	TP
398.	dia135	Sama kuin nro 397. Koeoja 1, taso 4. Kuvattu lounaasta.	" koeoja 1 IV	25.6.1987	TP
399.	dia135	Sama kuin nro 397. Koekuoppa 2 laajennuksineen. Kuvattu luoteesta.	" koek. 2 IV D23	25.6.1987	TP
400.	dia135	Sama kuin nro 397, koekuoppa 4, taso 4. Kuvattu lännestä.	koek. 4 IV	25.6.1987	TP
401.	dia135	Koillisosa, koekuoppa 1. Kuvattu kaakosta.	"koek. 1 IV	25.6.1987	TP
402.	dia135	Varaston seinän luoteispuolen hirsipetijä kuorin koillisreunan pystypaaluja, ruutu C 3. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal. C3	25.6.1987	TP
403.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaaluutusta ruudun D3 kohdalta. Kuvattu koillisesta.	lähikuva pystypaal. D3	25.6.1987	TP
404.	dia135	Sama kuin nro 403, mutta ruudun C3 kohdalta.	"C3	25.6.1987	TP
405.	dia135	Kirkon muurin ja kuorin leikkauskohta. Kuvattu ruudun D3 kohdalta koillisesta.	muurin ja kuorin leik. D3	25.6.1987	TP
406.	dia135	Kuorin lounaispuolen pystypaaluutusta. Kuvattu kaakosta.	pystypaal.	25.6.1987	TP
407.	dia135	Lounaisreunan kiveyksen vaakahirttä, ruutu B10. Kuvattu lounaasta.	hirsipär. B10	25.6.1987	TP
408.	dia135	Sama kuin nro 407, mutta kuvattu lännestä.	"	25.6.1987	TP
409.	dia135	I.kiveyksen koekuoppa. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys arkku	25.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KI
410.	dia135	Hauta 7, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hII, hauta	7 26.6.1987	TP
411.	dia135	Sama kuin nro 410.	"	26.6.1987	TP
412.	dia135	Sama kuin nro 410.	"	26.6.1987	TP
413.	dia135	Sama kuin nro 410, mutta kuvattu koillisesta.	"	26.6.1987	TP
414.	dia135	Sama kuin nro 410. mutta kuvattu itä-koillisesta.	"	26.6.1987	TP
415.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta. Kuvattu koillisesta.	pystypaal.	26.6.1987	TP
416.	dia135	Sama kuin nro 415, ruudun C3 kohdalta.	"C3	26.6.1987	TP
417.	dia135	Sama kuin nro 415, ruudun CD3 kohdalta.	"CD3	26.6.1987	TP
418.	dia135	Porrastornin lounaisreunan kiveyksen vaakahirsi, ruutu B10. Kuvattu lounaasta.	loun.reunan vaakahirsi	26.6.1987	TP
419.	dia135	Sama kuin nro 418.	"	26.6.1987	TP
420.	dia135	Sama kuin nro 418, mutta kuvattuna etelästä."	"	26.6.1987	TP
421.	dia135	1.kiveyksen kaakoisreuna (varaston seinä) ruutu C6. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys C6	26.6.1987	TP
422.	dia135	Sama kuin nro 421, mutta ruudut CB6.	"CB6	26.6.1987	TP
423.	dia135	Varaston kaakkoisseinän perustus, ruutu B6. Kuvattu lounaasta.	varaston kaak.seinä	26.6.1987	TP
424.	dia135	1.kiveyksen portaat ja kaakkoisseinän osa. Kuvattu lounaasta.	portaat	26.6.1987	TP
425.	dia135	Kellarin koillisseinä ja varaston seinän perustuksia. Kuvattu lounaasta.	varaston per.	26.6.1987	TP
426.	dia135	1.kiveyksen kaakkoisreuna. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys reuna	26.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV.
427.	dia135	Kellarin tiiliseinää ja portaat. Kuvattu luoteesta.	tu portaat	26.6.1987	TP
428.	dia135	1.kiveyksen reuna. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys	26.6.1987	TP
429.	dia135	Sama kuin nro 428.	"	26.6.1987	TP
430.	dia135	Kuoren ja kellarin seinän väli, ruudut BC56. Kuvattu luoteesta.	kuoren ja kellarin seinän väli	26.6.1987	TP
431.	dia135	Kuorin koillinen sisäreuna, ruudut BC5. Kuvattu luoteesta.	kuori	26.6.1987	TP
432.	dia135	Viemäriin kulkureitti kuorin keskellä. Ruutujen BC5-4 raja. Kuvattu luoteesta.	viemäri	26.6.1987	TP
433.	dia135	Varaston seinänperustuskiviä. Kuvattu koillisesta.	varaston seinänper.	26.6.1987	TP
434.	dia135	Varaston kaakkoisseinän perustuksissa ollut portinpylväskivi.	portinpylväskivi	28.6.1987	TP
435.	dia135	Sama kuin nro 434.	"	28.6.1987	TP
436.	dia135	Sama kuin nro 434.	"	28.6.1987	TP
437.	dia135	1.kiveyksen koekuoppa: arkku. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys arkku	28.6.1987	TP
438.	dia135	Sama kuin nro 437.	"	28.6.1987	TP
439.	dia135	Sama kuin nro 437, mutta kuvattu kaakosta.	"	28.6.1987	TP
440.	dia135	Arkun kaakkoispää. Kuvattu luoteesta.	"yks.kohta arkun kaak.pää	28.6.1987	TP
441.	dia135	Kirkon muurin lounaispää, ruutu E11, hauta 9. Kuvattu lounaasta.	hauta 9	28.6.1987	TP
442.	dia135	Sama kuin nro 441, mutta kuvattu luoteesta.	"	28.6.1987	TP
443.	dia135	Sama kuin nro 442.	"	28.6.1987	TP
444.	dia135	Ruudut D-A2, taso 4. Kuvattu luoteesta.	A-D2IV	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
445.	dia135	Ruudut D- A3, kuorin koillisreuna. Kuvattu luoteesta.	AABCD3 kuorin koill. osa	28.6.1987	TP
446.	dia135	Ruudut D- A4, kuorin koillisreuna ja viemäri. Kuvattu luoteesta.	AABCD4 kuori ja viemäri	28.6.1987	TP
447.	dia135	Ruudut D- A5, kuorin koillisreunan sisäreuna. Kuvattu luoteesta.	AABCD5 kuorin koill. osa	28.6.1987	TP
448.	dia135	Ruudut D- A6, kellarin koillinen tiiliseinä. Kuvattu luoteesta.	AABCD6 kellarin tiiliseinä	28.6.1987	TP
449.	dia135	Ruudut D- A7. Kuvattu luoteesta.	AABCD7	28.6.1987	TP
450.	dia135	Ruudut D- A8, porrastornin koillisreuna. Kuvattu luoteesta.	AABCD8 porrastornin per.	28.6.1987	TP
451.	dia135	Ruudut D- A9, samaa kuin nro 450 ja 1. kiveyksen lounaisreuna. Kuvattu luoteesta.	AABCD9 porrastornin +1. kiveys	28.6.1987	TP
452.	dia135	Ruudut D- A10, lounaisosa hirsipetiteen. Kuvattu luoteesta.	AABCD10 loun. osa	28.6.1987	TP
453.	dia135	Ruudut D- A11, lounaisosa ja autotallin kaakkoisseinän perustusta. Kuvattu luoteesta.	AABCD11 loun. osa, autot. kaak. seinä	28.6.1987	TP
454.	dia135	Ruudut D- A12., autotallin kaakkoisseinä ja savupiipun pohjaa. Kuvattu luoteesta.	AABCD12 autot. kaak. seinä, savup. pohja	28.6.1987	TP
455.	dia135	Ruudut D- A13, samaa kuin nro 454. Kuvattu luoteesta.	AABCD13 ks nro 454	28.6.1987	TP
456.	dia135	Yleiskuva kuorin ja varaston kiveyksestä. Kuvattu lännestä.	yleis- kuva	28.6.1987	TP
457.	dia135	Sama kuin nro 456.	"	28.6.1987	TP
458.	dia135	Porrastornin perustan lounaisreuna. Kuvattu lännestä.	porrastornin lounaisreuna	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
459.	dia135	Autotallin piha-alue: kaakkoisseinän ja savupiipun pohja. Kuvattu luoteesta.	autot. alue kaak. seinä +savupiippu	28.6.1987	TP
460.	dia135	Kirkon itäpäädyn katko. Kuvattu lounaasta.	itäpääty	28.6.1987	TP
461.	dia135	Kirkon itäpäädyn lounaispää, ruudut EF1 Kuvattu lounaasta.	1. itäpäätyä hauta 9	28.6.1987	TP
462.	dia135	Kirkon eteläpilari. Kuvattu lännestä.	eteläpilari	28.6.1987	TP
463.	dia135	Porrastornin perustusta. Kuvattu lännestä.	porrastor- nin per.	28.6.1987	TP
464.	dia135	Kirkon lounaismuuria ja eteläpilaria. Ruutujen 11-12 raja. Kuvattu luoteesta.	loun. muuria ete. pilari	28.6.1987	TP
465.	dia135	Kirkon lounaismuuria ja eteläpilaria. sekundäärihaudaus 9. Ruutu 11. Kuvattu luoteesta.	"hauta 9	28.6.1987	TP
466.	dia135	Kirkon itämuurin katko, ruutu 10. Kuvattu luoteesta.	itäpäädyn katko	28.6.1987	TP
467.	dia135	Kirkon eteläpilaria ja autotallin kaak- koisseinän pohja. Kuvattu luoteesta.	eteläpilari	28.6.1987	TP
468.	dia135	Kirkon itäpäädyn muuria, ruudut E9-10. Kuvattu lännestä.	itäpääty	28.6.1987	TP
469.	dia135	Porrastornin kiviperustaa. Kuvattu luoteesta.	porrastornin perustaa	28.6.1987	TP
470.	dia135	Sama kuin nro 469.	"	28.6.1987	TP
471.	dia135	Autotallin alueen lounaisosa. Kuvattu koillisesta.	autot. alue	28.6.1987	TP
472.	dia135	Porrastornin lounaisreunan perustusta sekä kuorin pystypaalutusta. Kuvattu luoteesta.	porrast. + pystypaal.	28.6.1987	TP
473.	dia135	Kuorin lounaisreunan pystypaalutusta. Kuvattu luoteesta.	pystypaal.	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	P.
474.	dia135	Sama kuin nro 473.	ks.nro 473	28.6.1987	TP
475.	dia135	Porrastornin hirsiperustusta, ruudut 8-10.Kuvattu luoteesta.	porrastornin hirsiper.	28.6.1987	TP
476.	dia135	Sama kuin nro 475, mutta kuvattu pohjoisesta."		28.6.1987	TP
477.	dia135	Kuorin kaakkoisreuna taka-alalla, ja varston seinän perustaa etualalla, ruudut 6-7.Kuvattu luoteesta.	kuoria ruudut 6-7	28.6.1987	TP
478.	dia135	Sama kuin nro 477, mutta ruudut 5-6.	"ruudut5-6	28.6.1987	TP
479.	dia135	Kuorin koillisreunan sisäreuna, ruudut E-C5-6.Kuvattu luoteesta.	kuorin sisäreunaa	28.6.1987	TP
480.	dia135	Porrastornin perustusta.Kuvattu luoteesta.	porrast.	28.6.1987	TP
481.	dia135	Kuorin koillisreunaa.Kuvattu luoteesta.	kuoria	28.6.1987	TP
482.	dia135	Sama kuin nro 481, mutta kuvattu kaakosta. "		28.6.1987	TP
483.	dia135	1.kiveyksen koillispääty, ruudut 5-6. Kuvattu kaakosta.	1.kiveyksen koillispääty	28.6.1987	TP
484.	dia135	Varaston kaakkoisseinän perustaa, ruudut B.Kuvattu koillisesta.	varaston kaak.seinän per.	28.6.1987	TP
485.	dia135	Kuorin kaakkoissivua, ruudut A- A. Kuvattu koillisesta.	kuoria	28.6.1987	TP
486.	dia135	Yleiskuva kiviperustuksista.Kuvattu idästä.	yleisk.	28.6.1987	TP
487.	dia135	Kuorin perustukset halkaiseva viemärin linja. Kuvattu kaakosta.	viemäri	28.6.1987	TP
488.	dia135	Porrastornin pohjan perustuksia.Kuvattu koillisesta.	porrast. perustuksia	28.6.1987	TP
489.	dia135	1.kiveyksen lounaisreuna.Kuvattu kaakosta.	1.kiveys	28.6.1987	TP
490.	dia135	Kirkon eteläpilaria.Kuvattu kaakosta.	eteläpilari	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
491.	dia135	Autotallin alue.Kuvattu kaakosta.	autot.alue	28.6.1987	TP
492.	dia135	Yleiskuva kiviperustuksista.Kuvattu etelästä.	yleisk.	28.6.1987	TP
493.	dia135	Kuorin koillisreuna.Kuvattu etelästä.	kuori	28.6.1987	TP
494.	dia135	Porrastornin hirsiperustuksia.Kuvattu koillisesta.	porrast.:n perust.	28.6.1987	TP
495.	dia135	Porrastornin perustuksia sekä kuorin pystypaalutusta.Kuvattu kaakosta.	mm. pystypaal.	28.6.1987	TP T
496.	dia135	Kuorin lounaisreunan pystypaalutusta. Ruutujen C-D raja.Kuvattu lounaasta.	pystypaal. C-Draja	28.6.1987	TP
497.	dia135	Sama kuin nro 496, ruutu C10. Kuvattu kaakosta.	"C10	28.6.1987	TP
498.	dia135	Porrastornin hirsiperustuksia sekä vasemmalla rahan paikka.Kuvattu lännestä.	porrast.per	28.6.1987	TP
499.	dia135	Porrastornin hirsiperustuksia.Kuvattu lounaasta.	"	28.6.1987	TP
500.	dia135	Hirsien päitä porrastornin hirsipedissä. Ruutu B10.Kuvattu ylhäältä kaakosta.	yks.kohta hirsien päitä	28.6.1987	TP
501.	dia135	Sama kuin nro 500.	"	28.6.1987	TP
502.	dia135	Porrastornin kiviperustan porausjälki. Ruutu A9.Kuvattu lounaasta.	porausjälki	28.6.1987	TP
503.	dia135	Porrastornin hirsiperustusta, ruudut B8-D9.Kuvattu kaakosta.	porrastornin hirsipeti	28.6.1987	2P
504.	dia135	Kirkon itäpäädyn kaakoisprofiili, ruutu D7, tiilikiiloja.Kuvattu kaakosta.	itäpäädyn prof.D7	28.6.1987	TP
505.	dia135	Sama kuin nro 504.	"	28.6.1987	TP
506.	dia135	Sama kuin nro 504.	"	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV.
507.	dia135	Sama kuin nro 504.	"	28.6.1987	TP
508.	dia135	Lounaispuolen tason 3, 2.kiveystä. Kuvattu etelästä.	2.kiveys	28.6.1987	TP
509.	dia135	Porrastornin hirsipeti, ruutu C8-9. Kuvattu luoteesta.	porrast.:n hirsipeti	28.6.1987	TP
510.	dia135	Kuorin pystypaalutusta, ruutu C10. Kuvattu koillisesta.	pystypaal. C10	28.6.1987	TP
511.	dia135	Sama kuin nro 510, ruutu D10.	"D10	28.6.1987	TP
512.	dia135	Porrastornin perustuksia. Kuvattu luoteesta.	porrast.:n perustuksia	28.6.1987	TP
513.	dia135	Viemäriputkia, ruutujen B4-5 raja. Kuvattu lounaasta.	viemäriputkia	28.6.1987	TP T
514.	dia135	Kuorin kaakoisreunaa ja porrastornin perustuksia. Kuvattu pohjoisesta.	kuoria ja porrastornia	28.6.1987	TP
515.	dia135	Kuorin kiviperustan koillisreuna. Kuvattu itä-kaakosta.	kuorin perustuksia	28.6.1987	TP
516.	dia135	Porrastornin kiviperustaa. Kuvattu koillisesta.	porrast.:n perustuksia	28.6.1987	TP
517.	dia135	Porrastornin hirsipedin luoteisreuna. Kuvattu koillisesta.	"	28.6.1987	TP
518.	dia135	Porrastornin hirsipedin luoteisreuna ja varaston kaakkoiseinän perustuskiviä. Kuvattu koillisesta.	"varaston perustuksia	28.6.1987	TP
519.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
520.	dia135	Yleiskuva kiviperustuksista. Kuvattu pohjoisesta.	yleiskuva	28.6.1987	TP
521.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta ja itäpilari. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
522.	dia135	Kirkon itäpilari ja itäpääty. (Oikealla alempana seinän täytekievyys). Kuvattu koillisesta.	itäpääty	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
523.	dia135	Sama kuin nro 522.	"	28.6.1987	TP
524.	dia135	Sama kuin nro 522.	"	28.6.1987	TP
525.	dia135	Sama kuin nro 522.	"	28.6.1987	TP
526.	dia135	Koillispuoli: koekuoppa nro 1, taso 4. Kuvattu koillisesta.	koekuoppa 4 IV	28.6.1987	TP
527.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta ja koekuopat tasossa 4. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal. koekuopat IV	28.6.1987	TP
528.	dia135	Sama kuin nro 527.	"	28.6.1987	TP
529.	dia135	Yleiskuva kiviperustuksista. Kuvattu pohj.-koillisesta.	yleiskuva	28.6.1987	TP
530.	dia135	Puretun autotallirakennuksen profiili viereisen rakennuksen seinässä. Kuvattu koillisesta.	autot.prof. +itäpääty	28.6.1987	TP
531.	dia135	Kirkon itäpilari. Kuvattu lännestä.	itäpilari	28.6.1987	TP
532.	dia135	Autotallin alue: lounaispuolen rakennuksen seinän koillisprofiilia. Kuvattu koillisesta.	autotal- lin alue	28.6.1987	TP
533.	dia135	Kirkon itäpääty. Kuvattu lounaasta.	itäpääty	28.6.1987	TP
534.	dia135	Sama kuin nro 533.	"	28.6.1987	TP
535.	dia135	Kirkon itäpääty ja kiviperustuksia. Kuvattu lounaasta.	itäpääty	28.6.1987	TP
536.	dia135	Kirkon itäpääty. Kuvattu etelästä.	itäpääty	28.6.1987	TP
537.	dia135	Varaston kaakkoisseinän perustuksia. Kuvattu lounaasta.	kiviperus- tuksia	28.6.1987	TP
538.	dia135	Kuorin kaarevan kaakkoisreunan kivi- perustuksia. Kuvattu lännestä.	kuori kiviperustuksia	28.6.1987	TP
539.	dia135	Sama kuin nro 538.	"	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV.
540.	dia135	Itäpäädyn katko ja madellettu muurin länsinurkka. Kuvattu kaakosta.	itäpääty	28.6.1987	TP
541.	dia135	Porausjälki porrastornin perustuksissa. Kuvattu kaakosta.	porausjälki	28.6.1987	TP
542.	dia135	Kuorin itäistä kaakkoissyrjää. Kuvattu lännestä.	kuoria	28.6.1987	TP
543.	dia135	Kuorin kaakkoisosan sisäreuna. Kuvattu lännestä.	kuoria	28.6.1987	TP
544.	dia135	Sama kuin nro 522.	ks nro 522	28.6.1987	TP
545.	dia135	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
546.	dia135	Kuorin kiviperustan tiilitäytettä.	yksityiskohta kuoria	28.6.1987	TP
547.	dia135	1.kiveyksen koekuoppa: viemäriarkku, vedenjuoksuaukot. Kuvattu luoteesta.	arkku	28.6.1987	TP
548.	dia135	Sama kuin nro 547.	"	28.6.1987	TP
549.	dia135	Kuorin lounaisreunan pystypaalujen päitä. Kuvattu luoteesta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
550.	dia135	Sama kuin nro 547. Kuvattu kaakosta.	ks nro 547	28.6.1987	TP
551.	dia135	Porrastornin kiviperustuksia. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	porrastornin	29.6.1987	TP
552.	dia135	Autotallin alue: kaakkoisseinä ja porrastornin lounaisreunaa. Kuvattu ylhäältä pohj-koillisesta.	autot.alue	29.6.1987	TP
553.	dia135	Kuorin kaakkoisreunan epäyhtenäinen kiviperustus. (ks nro:t 563, 569). Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuoria	29.6.1987	TP
554.	dia135	Kuorin kaakkoispää. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuoria	29.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV.
555.	dia135	Kuorin koillinen sisäreuna ja kellarin tiiliseinä. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuori	29.6.1987	TP
556.	dia135	Kuorin perustuksien sisään jäävä kellarin alue: 1. ja 2. kiveystä rajoittuen itäpäätyyn. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	1+2.kiveys	29.6.1987	TP
557.	dia135	Kuorin koillisreunan kiviperustuksien pohja. (ks nro:t 565, 570, 571). Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuori	29.6.1987	TP
558.	dia135	Sama kuin nro 557. Kuvattu ylhäältä lännestä.	ks nro 557	29.6.1987	TP
559.	dia135	Kuorin koillisreunan ja itäpäädyn liittymäkohta. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuori ja itäpäätyä	29.6.1987	TP
560.	dia135	Kirkon itäpäätyyn rajoittuva kellarin alue. (ks nro:t 564, 566, 567, 568). Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kellarin alue	29.6.1987	TP
561.	dia135	Porrastornin kiviperustuksia. Kuvattu ylhäältä pohj. luoteesta.	porrast:n perustuksia	29.6.1987	TP
562.	dia135	Sama kuin nro 561.	"	29.6.1987	TP
563.	dia135	Sama kuin nro 553.	ks nro 553	29.6.1987	TP
564.	dia135	Sama kuin nro 560.	ks nro 560	29.6.1987	TP
565.	dia135	Sama kuin nro 557.	ks nro 557	29.6.1987	TP
566.	dia135	Sama kuin nro 560.	ks nro 560	29.6.1987	TP
567.	dia135	Sama kuin nro 560.	ks nro 560	29.6.1987	TP
568.	dia135	Sama kuin nro 560.	"	29.6.1987	TP
569.	dia135	Sama kuin nro 553.	ks nro 553	29.6.1987	TP
570.	dia135	Sama kuin nro 557.	ks nro 557	29.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
571.	dia135	Sama kuin nro 557.	ks nro 557	29.6.1987	TP
572.	dia135	Kuorin kiviperustuksien koillis- ja kaakkoisosaa. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuoria	29.6.1987	TP
573.	dia135	Sama kuin nro 572.	"	29.6.1987	TP
574.	dia135	Koillispuolen tason 4 koekuopat 1-4 sekä syvennykset 5 ja 6 tasossa 5. Kuvattu luoteesta.	koekuopat 1-4IV 5,6V	29.6.1987	TP
575.	dia135	Sama kuin nro 574.	"	29.6.1987	TP
576.	dia135	Kuorin kiveyksen poistoa. Kuvattu pohjoisesta.	työkuva	29.6.1987	TP
577.	dia135	Sama kuin nro 576.	"	29.6.1987	TP
578.	dia135	Kuoren koillisosan kiveyksen alusta. Kuvattu luoteesta.	kuoren alta	29.6.1987	TP
579.	dia135	Koillispuoli: koekuoppa 1:n syvennys kuoppa 5, taso 5. Kuvattu koillisesta.	koekuoppa5V	29.6.1987	TP
580.	dia135	Sama kuin nro 579.	"	29.6.1987	TP
581.	dia135	Koillispuoli: koekuoppa 6, taso 5. Kuvattu luoteesta.	koekuoppa6V	29.6.1987	TP
582.	dia135	Sama kuin nro 581, kuopan etelänurkka. Kuvattu pohjoisesta.	"	29.6.1987	TP
583.	dia135	Sama kuin nro 581, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta.	"	29.6.1987	TP
584.	dia135	Kuorin koillisreunan kiviperustuksen alla olevia luita savimaassa. Kuvattu luoteesta.	kuoren alta	29.6.1987	TP
585.	dia135	Kellarin koillisseinän koillispuoli: nokimaa-alue, kiveys 2. Kuvattu luoteesta.	luiskan alue	29.6.1987	TP
586.	dia135	Autotallin piha-alueen kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta.	autot. alue kaak. prof.	29.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU.
587.	dia135	Sama kuin nro 586.	"	29.6.1987	TP
588.	dia135	Sama kuin nro 586, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta.	" loun.prof.	29.6.1987	TP
589.	dia135	Sama kuin nro 586, eteläprofiili. Kuvattu pohjoisesta.	" eteläprof.	29.6.1987	TP
590.	dia135	Sama kuin nro 586.	ks nro 586	29.6.1987	TP
591.	dia135	Autotallin piha-alue: yleiskuva sinämien profiileista.Kuvattu koilli- sesta.	autot.alue profiilit	29.6.1987	TP
592.	dia135	Kuorin kaakkoisreunan hirsiperustan arkkurakennelma pystypaaluineen. Kuvattu kaakosta.	kuorin hir- sipeti	1.7.1987	TP
593.	dia135	Porrastornin hirsipeti.Kuvattu idästä.	porrast:n hirsipeti	1.7.1987	TP
594.	dia135	2.kiveyksen piirtoa.Kuvattu kaakosta.	työkuva	1.7.1987	TP
595.	dia135	Porrastornin hirsipedin lounaisreunaa. Kuvattu luoteesta.	porrast:n hirsipeti	1.7.1987	TP
596.	dia135	Kuorin ja porrastornin hirsipetiä. Kuvattu luoteesta.	hirsipetiä	1.7.1987	TP
597.	dia135	Kirkon itäpäätyyn rajoittuva 2.kiveys. Kuvattu luoteesta.	2.kiveys	1.7.1987	TP
598.	dia135	Varaston kaakkoisseinän vaakasuoraa hirsiperustaa.Kuvattu luoteesta.	varaston hirsipetiä	1.7.1987	TP
599.	dia135	Kuorin kaakkoisreunan hirsiperustaa. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsipetiä	1.7.1987	TP
600.	dia135	Sama kuin nro 599.	"	1.7.1987	TP
601.	dia135	Porrastornin hirsiperustuksia, ruudut γ=7-9.Kuvattu luoteesta.	porrast:n hirsipetiä	1.7.1987	TP
602.	dia135	Sama kuin nro 601.	"	1.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
603.	dia135	Uudemman hirsipedin lounaisosa. Ruutu "A-C10. Kuvattu luoteesta.	uudempi hirsipeti	1.7.1987	TP
604.	dia135	Sama kuin nro 603, ruudut CD10. Kuvattu luoteesta.	"	1.7.1987	TP
605.	dia135	Autotallin kaakkoisseinän hirsiperustus. Kuvattu luoteesta.	autot. alue hirsipeti	1.7.1987	TP
606.	dia135	Yleiskuva uudemasta hirsipedistä. Kuvattu lännestä.	hirsipetiä	1.7.1987	TP
607.	dia135	Sama kuin nro 606.	"	1.7.1987	TP
608.	dia135	2.kiveyksen lounaispää, ruutu $\gamma=9$, viemäriarkkua. Kuvattu luoteesta.	arkku	1.7.1987	TP
609.	dia135	2.kiveyksen lounaispää. Kuvattu luoteesta.	2.kiveystä	1.7.1987	TP
610.	dia135	Uudempi hirsipeti, ruudut "AB8-10. Kuvattu luoteesta.	uudempi hirsipeti	1.7.1987	TP
611.	dia135	Uudempaa hirsipetiä, ruudut AB910. Kuvattu koillisesta.	"	1.7.1987	TP
612.	dia135	Kuorin kaakkoisosan hirsipedin asen- nushirren profiili. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsipedin profiili "A67	1.7.1987	TP
613.	dia135	Sama kuin nro 612, mutta ruudut "A56.	" "A56	1.7.1987	TP
614.	dia135	Sama kuin nro 612, mutta ruudut "A45.	"A45	1.7.1987	TP
615.	dia135	Varaston kaakkoisseinän perustuksia. Kuvattu koillisesta.	varaston perustuksia	1.7.1987	TP
616.	dia135	Uudempi hirsipeti, salvoksia hirren päissä, ruutu B8. Kuvattu kaakosta.	yksityis- kohta salvoksia B8	1.7.1987	TP
617.	dia135	Sama kuin nro 616, mutta ruutu B10.	"B10	1.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU:
618.	dia135	Sama kuin nro 616, ruutu B8.	"B8	1.7.1987	TP
619.	dia135	Sama kuin nro 616, mutta ruutu A10 ja kuvattu lounaasta.	"-A10	1.7.1987	TP
620.	dia135	Uudempaa hirsiperustusta ja 2.kiveystä. Kuvattu etelästä.	hirsipetiä 2.kiveystä	1.7.1987	TP
621.	dia135	2.kiveystä.Kuvattu etelästä.	2.kiveys	1.7.1987	TP
622.	dia135	Varaston lounasiseinän hirsiperustusta, ruutu $\gamma=10$.Kuvattu kaakosta.	varaston hirsipetiä	1.7.1987	TP
623.	dia135	Sama kuin nro 622, ruutu $\gamma=9$.Kuvattu kaakosta.	"	1.7.1987	TP
624.	dia135	Sama kuin nro 623, ruudun $\gamma=9$ koillispuoli.Kuvattu kaakosta.	"	1.7.1987	TP
625.	dia135	Sama kuin nro 622, ruutu $\gamma=8$.Kuvattu kaakosta.	"	1.7.1987	TP
626.	dia135	Sama kuin nro 625, mutta ruudun $\gamma=8$ koillispuoli.Kuorin käänöskohdan pystypaalutusta.Kuvattu kaakosta.	" pystypaal.	1.7.1987	TP
627.	dia135	Kuorin hirsiperustuksia.Kuvattu lounaasta.	kuorin hirsipetiä	1.7.1987	TP
628.	dia135	Kuorin hirsipedin pystypaalutusta, ruutu A8, sekä uudemman hirsiperustuksen reuna.Kuvattu kaakosta.	"	1.7.1987	TP
629.	dia135	Yleiskuva hirsiperustuksista.Kuvattu lounaasta.	hirsipetiä	1.7.1987	TP
630.	dia135	2.kiveystä ja itäpääty.Kuvattu lounaasta.	2.kiveys +itäpäätyä	1.7.1987	TP
631.	dia135	Sama kuin nro 630.	"	1.7.1987	TP
632.	dia135	Kuorin hirsipedin arkkurakennelman yksityiskohta.Kuvattu kaakosta.	yks.kohta kuorin hirsipeti	1.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KU
633.	dial35	Sama kuin nro 632.	ks nro 632	1.7.1987	TP
634.	dial35	2.kiveystä arkkuun liittyvine ojanteineen, ruudut CD8.Kuvattu luoteesta.	2.kiveys	1.7.1987	TP
635.	dial35	Kuorin hirsiperustaa, keskellä viemärin linja.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin hirsipetiä	2.7.1987	TP
636.	dial35	Porrastornin hirsipetiä.Kuvattu ylhäältä pohj.luoteesta.	porrastornin hirsipeti	2.7.1987	TP
637.	dial35	Porrastornin hirsipeti ja 2.kiveys. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	" +2.kiveys	2.7.1987	TP
638.	dial35	Varaston kaakoisseinän (vaakasuora) hirsipeti ja 2.kiveys.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	"	2.7.1987	TP
639.	dial35	2.kiveystä ja itäpäätyä.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	2.kiveys +itäpääty	2.7.1987	TP
640.	dial35	Kuorin koillisosan hirsipeti ja sitä halkaiseva(vaa kasuora)varaston kaakoisseinän perustushirret.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin hirsipeti	2.7.1987	TP
641.	dial35	Porrastornin ja autotallin kaakoisseinän hirsiperustuksia.Kuvattu ylhäältä pohjoisesta.	hirsipetiä	2.7.1987	TP
642.	dial35	Sama kuin nro 640.	ks nro 640	2.7.1987	TP
643.	dial35	2.kiveys ja varaston kaakoisseinän hirsiperusta.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	2.kiveys +hirsipetiä	2.7.1987	TP
644.	dial35	Sama kuin nro 640.	ks nro 640	2.7.1987	TP
645.	dial35	Viemärin linja kuorin hirsiperustusten keskellä.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin hirsipeti + viemärin linja	2.7.1987	TP
646.	dial35	Kuorin ja uudempaa hirsiperustusta, 2.kiveys.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	hirsipetiä 2 kiveys	2.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
647.	dia135	Sama kuin nro 646.	"	2.7.1987	TP
648.	dia135	Kuorin hirsipedin katko, uudempi hirsipeti, 2.kiveys.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin ym. hirsipeti, 2.kiveys	2.7.1987	TP
649.	dia135	Porrastornin hirsiperustus ja 2.kiveys. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	hirsipeti +2.kiveys	2.7.1987	TP
650.	dia135	Sama kuin nro 641.	ks nro 641	2.7.1987	TP
651.	dia135	Kuorin kaakkoisosan hirsipeti.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin hirsipeti	2.7.1987	TP
652.	dia135	Sama kuin nro 651.	"	2.7.1987	TP
653.	dia135	Porrastornin hirsipeti.Kuvattu ylhäältä pohjoisesta.	hirsipeti	2.7.1987	TP
654.	dia135	Sama kuin nro 653.	"	2.7.1987	TP
655.	dia135	Sama kuin nro 651.	ks nrö 651	2.7.1987	TP
656.	dia135	Sama kuin nro 651.	ks nro 651	2.7.1987	TP
657.	dia135	Yleiskuva hirsipedeistä.Kuvattu lounaasta.	hirsiperustuksia	2.7.1987	TP
658.	dia135	Sama kuin nro 657.	"	2.7.1987	TP
659.	dia135	Varaston kaakkoisseinän hirsiperustuksia. Kuvattu koillisesta.	varaston hirsipeti	3.7.1987	TP
660.	dia135	Uudempaa hirsiperustusta.Kuvattuna idästä.	"	3.7.1987	TP
661.	dia135	Yleiskuva uudemmista hirsiperustuksista.Kuvattu kaakosta.	yleiskuva hirsipeti	3.7.1987	TP
662.	dia135	Sama kuin nro 661.	"	3.7.1987	TP
663.	dia135	Kuoren hirsiperustuksia. Kuvattu etelästä.	kuoren hirsipeti	3.7.1987	TP
664.	dia135	Kuorin koillisosan hirsiperustuksien luoteisprofiili.Kuvattu kaakosta.	kuoren hirsipeti profiili	3.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
665.	dia135	Sama kuin nro 664.	ks nro 664	3.7.1987	TP
666.	dia135	Kuorin koillisosan kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta.	kuoren hirsipedin profiili	3.7.1987	TP
667.	dia135	sama kuin nro 666.	"	3.7.1987	TP
668.	dia135	Yksityiskohta kuorin hirsipedistä, ruutu -A8.Kuvattu luoteesta.	yks.kohta kuorin hirsipeti -A8	3.7.1987	TP
669.	dia135	Sama kuin nro 668, ruutu -A7.	" -A7	3.7.1987	TP
670.	dia135	sama kuin nro 668, ruutu -A7.	" -A7	3.7.1987	TP
671.	dia135	Sama kuin nro 668, ruutu -A6.	" -A6	3.7.1987	TP
672.	dia135	Sama kuin nro 668, ruutu -A6.	" -A6	3.7.1987	TP
673.	dia135	Sama kuin nro 668, ruutujen -A6-7 raja.	" -A6-7raja	3.7.1987	TP
674.	dia135	Sama kuin nro 668, ruutu -A7.	" -A7	3.7.1987	TP
675.	dia135	Sama kuin nro 668, ruutu -A5.	" -A5	3.7.1987	TP
676.	dia135	Sama kuin nro 668, ruutu -A5-4. Viemärin linja.	" -A5-4	3.7.1987	TP
677.	dia135	Kuorin itäosan hirsipeti.Kuvattu etelästä.	kuorin hirsipeti	3.7.1987	TP
678.	dia135	Kuorin koillisreunan hirsiperustuksia. Kuvattu kaakosta.	"	3.7.1987	TP
679.	dia135	Sama kuin nro 675, mutta kuvattu kaakosta.	ks nro 675	3.7.1987	TP
680.	dia135	Sama kuin nro 675, mutta kuvattu kaakosta.	ks nro 675	3.7.1987	TP
681.	dia135	Kuorin hirsiperustuksia, ruutu -A6-7. Kuvattu kaakosta.	kuorin hir- sipeti -A6-7	3.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
682.	dia135	Sama kuin nro 681, ruutu -A7-8.	" -A7-8	3.7.1987	TP
683.	dia135	Sama kuin nro 681, ruutu -A8, kuoren perustusten katko porrastornin perustusten reunassa.Kuvattu kaakosta.	" -A8	3.7.1987	TP
684.	dia135	Porrastornin hirsiperustuksia.Kuvattu idästä.	porrast:n hirsipeti	3.7.1987	TP
685.	dia135	Porrastornin lounaisreunan hirsipeti.	"	3.7.1987	TP
686.	dia135	Sama kuin nro 684, kuvattu etelästä.	ks nro 684	3.7.1987	TP
687.	dia135	Kuorin koillisosan halkaiseva uudempi hirsipeti ja sen piirtoa. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsipeti työkuva	3.7.1987	TP
688.	dia135	Autotallin alue: kaakoisseinän hirsipeti. Kuvattu luoteesta.	autot. hirsipeti	3.7.1987	TP
689.	dia135	Kirkon etelänurkan kiviperustaa. Kuvattu luoteesta.	eteläpilari	3.7.1987	TP
690.	dia135	Varaston lounaisseinän hirsipeti.Kuvattu luoteesta.	hirsipeti	3.7.1987	TP
691.	dia135	Salvottuja hirren päitä varaston kaakoisseinän hirsipedistä.Kuvattu lounaasta.	yks.kohta hirsipeti salvoksia	3.7.1987	TP
692.	dia135	Sama kuin nro 691.	"	3.7.1987	TP
693.	dia135	Varaston kaakoisseinän hirsipetiä, ruutu B5.Kuvattu kaakosta.	hirsipetiä	3.7.1987	TP
694.	dia135	Uudempi hirsipeti, savottuja hirren päitä.Kuvattu kaakosta.	uudempi hirsipeti salvoksia	3.7.1987	TP
695.	dia135	Porrastornin hirsipeti, ruutu B8. Kuvattu luoteesta.	hirsipetiä B8	3.7.1987	TP
696.	dia135	Sama kuin nro 695, ruudut -AB8. Kuvattu luoteesta.	" -AB8	3.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
697.	dia135	Porrastornin hirsipedinalla olevaa kuorin pystypaalutusta, ruudut AB10. Kuvattu luoteesta.	pystypaal.	3.7.1987	TP
698.	dia135	Kuorin ja sen katkaisevan porrastornin hirsipetiä. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsipetiä	3.7.1987	TP
699.	dia135	Yksityiskohta kuorin hirsipedin salvoskohdasta.	yks.kohtakuva kuorin hirsipeti savoskohta	3.7.1987	TP
700.	dia135	Kuorin hirsipedin rakennetta, ruutu -A7. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti -A7	3.7.1987	TP
701.	dia135	Kuorin hirsipeti, ruutu -A7. Kuvattu kaakosta.	"	3.7.1987	TP
702.	dia135	Sama kuin nro 701, ruutujen -A7-6raja.	" -A7-6raja	3.7.1987	TP
703.	dia135	Sama kuin nro 701, ruutu -A6.	" -A6	3.7.1987	TP
704.	dia135	Sama kuin nro 701, ruutujen -A6-5 raja,	" -A6-5raja	3.7.1987	TP
705.	dia135	Sama kuin nro 704, yksityiskohta, ruutu -A5.	" -A5, yks, kohta	3.7.1987	TP
706.	dia135	Sama kuin nro 701, ruutu -A5, viemärin linja.	" viemärin linja	3.7.1987	TP
707.	dia135	Sama kuin nro 706, yksityiskohta.	"	3.7.1987	TP
708.	dia135	Yksityiskohta, kuorin hirsipeti: hirsien salvos kuorin käänkökohdassa, ruutu -A5. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti salvos	3.7.1987	TP
709.	dia135	Yksityiskohta kuorin hirsipedin hirsirakenteesta. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti	3.7.1987	TP
710.	dia135	Kuorin hirsipedin itäreuna. Kuvattu itä-kaakosta.	"	3.7.1987	TP
711.	dia135	Kuorin hirsipedin itäreunan piirtoa. Kuvattu kaakosta.	työkuva	3.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
712.	dia135	Kuorin hirsipedin itäreuna, ruudut -AA4. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti -AA4	3.7.1987	TP
713.	dia135	Sama kuin nro 712, poikkihirsien salvos. ruudut AB3. Kuvattu kaakosta.	" AB3	3.7.1987	TP
714.	dia135	Yksityiskohta, kuorin hirsipedin pystypaaluista. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti	3.7.1987	TP
715.	dia135	Sama kuin nro 710. Kuvattu luoteesta.	"	3.7.1987	TP
716.	dia135	Kuorin hirsipedin kaakkoisreuna. Kuvattu pohjoisesta.	"	3.7.1987	TP
717.	dia135	Yksityiskohta kuorin hirsipedin pystypaaluista; kuorin koillisreunalla, varaston seinänperustuksen koillispuolella. Kuvattu koillisesta.	" yksityiskohta	3.7.1987	TP
718.	dia135	Kuorin koillisreunan hirsipedin katko varaston seinän kohdalla. (ks nro 717). Kuvattu luoteesta.	"	3.7.1987	TP
719.	dia135	Sama kuin nro 717, yksityiskohta: maatuneita poikkihirsiä.	"	3.7.1987	TP
720.	dia135	Kuorin hirsipedin kaakkoisreuna: viemärin linja keskellä. Kuvattu pohj.luoteesta.	"	3.7.1987	TP
721.	dia135	Kuorin hirsipedin kaakkoisreuna, ruutu -A7. Kuvattu kaakosta.	" -A7	3.7.1987	TP
722.	dia135	Sama kuin nro 721.	"	3.7.1987	TP
723.	dia135	Kuorin hirsipedin kaakkoisreunan käännös. Kuvattu etelästä.	"	3.7.1987	TP
724.	dia135	Kuorin hirsipedin itäreunaa, etualalla viemärin linja. Kuvattu etelästä.	"	3.7.1987	TP
725.	dia135	Kuorin hirsipedin sädehirsijä ja 2.pitkittäinen hirsikerta, ruudut -AA7. Kuvattu kaakosta.	" 2.hirsikerta -AA7	3.7.1987 4.7.1987	TP TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
726.	dia135	Sama kuin nro 725.	kuorin hirsipeti	4.7.1987	TP
727.	dia135	Sama kuin nro 725.	"	4.7.1987	TP
728.	dia135	Sama kuin nro 725. Lähikuva 2. hirsikerran salvoksesta. Kuvattu kaakosta.	" lähikuva	4.7.1987	TP
729.	dia135	Sama kuin nro 728.	"	4.7.1987	TP
730.	dia135	Sama kuin nro 728. Kuvattu lounaasta.	"	4.7.1987	TP
731.	dia135	Sama kuin nro 730.	"	4.7.1987	TP
732.	dia135	Sama kuin nro 730.	"	4.7.1987	TP
733.	dia135	Sama kuin nro 728.	"	4.7.1987	TP
734.	dia135	Kuorin hirsipeti: pystypaalujen profiili kuorin reunasta, ruutu A6. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsipeti profiili	4.7.1987	TP
735.	dia135	Sama kuin nro 734. Kuvattu luoteesta.	"	4.7.1987	TP
736.	dia135	Lounaispuoli, 2. kiveys, taso 3., ja kirkon itäpääty. Kuvattu kaakosta.	2. kiveys	4.7.1987	TP
737.	dia135	Sama kuin nro 736, kuvattu etelästä.	"	4.7.1987	TP
738.	dia135	Sama kuin nro 736. Kuvattu etelästä.	"	4.7.1987	TP
739.	dia135	Lounaispuoli: 2. kiveys sekä kirkon itäpääty pilastereineen. Kuvattu kaakosta.	"	4.7.1987	TP
740.	dia135	Sama kuin nro 739.	"	4.7.1987	TP
741.	dia135	2. kiveyksen lounaispää, ruudut CD7-9. Kuvattu kaakosta.	2. kiveys CD7-9III	4.7.1987	TP
742.	dia135	2. kiveys, viemäriarkun ojanteita. Kuvattu lounaasta.	2. kiveys viemäriojanteet	4.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
743.	dial35	2.kiveys, ruudut CD9-5.Kuvattu lounaasta.	2.kiveys CD9-5III	4.7.1987	TP
744.	dial35	2.kiveys, portaiden pohja kirkon itäpäädyn pilasterin lounaispuolella, ruudut D67.Kuvattu lounaasta.	2.kiveys D67III	4.7.1987	TP
745.	dial35	2.kiveys, itäpäädyn pilasteri, ruutu D6.Kuvattu etelästä.	2.kiveys D6III	4.7.1987	TP
746.	dial35	Sama kuin nro 743.Kuvattu koillisesta.	2.kiveys	4.7.1987	TP
747.	dial35	2.kiveys.Yleiskuva.Kuvattu idästä.	2.kiveys	4.7.1987	TP
748.	dial35	Sama kuin nro 747.	"	4.7.1987	TP
749.	dial35	Lounaispuoli, taso 4, 2.kiveyksen poiston jälkeen.Ruudut CD9-7.Kuvattu lännestä.	CD7-9IV	6.7.1987	tP
750.	dial35	Lounaispuoli, taso 4, ruutu D5, pystypaaluja.Kuvattu luoteesta.	D5IV pystypaal.	6.7.1987	TP
751.	dial35	Lounaispuoli, taso 4.,ruudut CD5. Kuvattu luoteesta.	CD5IV	6.7.1987	TP
752.	dial35	Sama kuin nro 750, ruudut CD6.	CD6IV	6.7.1987	tP
753.	dial35	Lounaispuoli, taso 4, ruudut CD6. Kuvattu luoteesta.	CD6IV	6.7.1987	TP
754.	dial35	Lounaispuoli, taso 4, ruudut CD7, portaiden pohja.Kuvattu luoteesta.	CD7IV	6.7.1987	TP
755.	dial35	Sama kuin nro 754.	"	6.7.1987	TP
756.	dial35	Sama kuin nro 754.	"	6.7.1987	TP
757.	dial35	Lounaispuoli, taso 4, ruudut CD6-9. Kuvattu koillisesta.	CD6-9IV	6.7.1987	TP
758.	dial35	Sama kuin nro 757.	"	6.7.1987	TP
759.	dial35	Itäpäädyn pilasteri viemäriarkun koillispuolella.Kuvattu koillisesta.	pilasteri IV	6.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
760.	dia135	Lounaispuoli, taso 4, ruudut CD9. Kuvattu koillisesta.	CD9IV	6.7.1987	TP
761.	dia135	Lounaispuoli, taso 4., kirkon itäpäädyssä lounaispilasterin edessä oleva koekuoppa- tasossa 5. Kuvattu luoteesta.	loun.puo- pilasterin kuoppaV	6.7.1987	TP
762.	dia135	Lounaispuoli, taso 4., ruudut CD9-5. Kuvattu länsi-lounaasta.	CD9-5IV	6.7.1987	TP
763.	dia135	Lounaispuoli, tasoon 4 tehty koekuoppa. Kuvattu luoteesta.	loun.puoli koekuoppa	6.7.1987	TP
764.	dia135	Lounaispuoli, taso 4, ruudut CD5-8. Kuvattu etelästä.	CD5-8IV	6.7.1987	TP
765.	dia135	Sama kuin nro 754. Portaiden pohja.	CD7IV	6.7.1987	TP
766.	dia135	Lounaispuoli, taso 4., ruudut D5-9 sekä kirkon itäpäädyssä. Kuvattu itä-koillisesta.	CD5-9IV	6.7.1987	TP
767.	dia135	Yksityiskohta: pilasterin liitos kir- kon itäpäädyssä, taso 4. Kuvattu etelästä:	pilasteri	6.7.1987	TP
768.	dia135	Lounaispuoli, taso 4, ruutu D7. Kuvattu lounaasta.	D7IV	6.7.1987	TP
769.	dia135	Ks nro 728; 2.hirsikerran alapuolinen sinisavi kuoren hirsipedissä, ruutu A7. Kuvattu kaakosta.	kuoren hirsipeti A7	6.7.1987	TP
770.	dia135	Kuorin pystypaaluja sinisavessa sekä kaksi sädehirsikertaa. Kuvattu luoteesta.	pystypaaluja]	6.7.1987	TP
771.	dia135	Kuorin pystypaaluryhmä sinisavessa. Kuvattu luoteesta.	"	6.7.1987	TP
772.	dia135	Työmaatilanne 6.7.1987.	yleiskuva	6.7.1987	TP
773.	dia135	Sama kuin nro 772.	"	6.7.1987	TP
774.	dia135	Lounaispuoli, taso 4, ruudut CD6-9. Kuvattu koillisesta.	CD6-9IV	6.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
776.	dia135	Viemäriarkku sekä kuorin lounaisreunan pystypaaluja. Kuvattu luoteesta.	arkku ja pystypaaluja	7.7.1987	TP
777.	dia135	Sama kuin nro 776.	"	7.7.1987	TP
778.	dia135	Portaiden pohjan alla oleva hirsi, taso 5, ruutu D7. Kuvattu luoteesta.	D7V	7.7.1987	TP
779.	dia135	Lounaispuoli, taso 5 eli pohjataso, ruudut D76. Kuvattu luoteesta.	D76V	7.7.1987	TP
780.	dia135	Sama kuin nro 779, ruudut D7-9. Kuvattu koillisesta.	D7-9V	7.7.1987	TP
781.	dia135	Sama kuin nro 779, ruudut CD7-9. Kuvattu koillisesta.	CD7-9V	7.7.1987	TP
782.	dia135	Lounaispuoli, taso 5, ruudut CD89. Kuvattu koillisesta.	CD89V	7.7.1987	TP
783.	dia135	Arkku eli viemärikaivo, sekä lounaiseen laskeva viemärin suu. Kuvattu koillisesta.	arkku	7.7.1987	TP
784.	dia135	Viemärikaivon arkkurakennelma kirkon itäpäädyn kyljessä, taso 5. Etualalla kuorin pystypaaluja, ruutu D9. Kuvattu kaakosta.	arkku	7.7.1987	TP
785.	dia135	Sama kuin nro 784.	arkku	7.7.1987	TP
786.	dia135	Sama kuin nro 784.	arkku	7.7.1987	TP
787.	dia135	Sama kuin nro 784.	arkku	7.7.1987	TP
788.	dia135	Sama kuin nro 784, mutta kuvattu lounaasta.	arkku	7.7.1987	TP
789.	mv120	Lounaispäädyn piirtoa, purku/täyttökerros A, ruutu C10. Kuvattu koillisesta.	lounaispuoli purkukrsA työkuva. C10	28.4.1987	MP
790.	mv120	Sama kuin nro 789, ruutu DE10.	" DE10	28.4.1987	MP
791.	mv120	Sama kuin nro 789, ruutu E10, uunin pohja.	" E10	28.4.1987	MP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
792.	mv120	Lounaispuoli: yleiskuva, purku/täyttökerros A.Kuvattu idästä.	lounaispuoli purkukrsA	28.4.1987	MF
793.	mv120	Sama kuin nro 792, uunin pohja.	"	28.4.1987	MP
794.	mv120	Lounaispuoli: purku/täyttökerros A:n tehty koekuoppa, jossa kirkon muurin kiveystä.Kuvattu kaakosta.	" koekuoppaA	28.4.1987	MP
795.	mv120	Yleiskuva lounaispuolesta, purku/täyttökerros A. Kuvattu koillisesta.	" yleiskuva	28.4.1987	MP
796.	mv120	Sama kuin nro 795.	"	28.4.1987	MP
797.	mv120	Pintamaan (täyttö) poistoa.Kuvattu koillisesta.	työkuva	28.4.1987	MP
798.	mv120	Koillispuoli: pohjoisnurkka, pintamaata. Kuvattu etelästä.	koillis- puoli pintakrs	28.4.1987	MP
799.	mv120	Lounaispuoli, pintakerroksen poistoa. Kuvattu lounaasta.	työkuva	30.4.1987	TP
800.	mv120	Koillispuoli: purku/täyttökerros A:n pohjaa eli pintataso. Oikealla kuorin kiveystä.Kuvattu luoteesta.	koill.puoli pintataso kuoria	30.4.1987	TP
801.	mv120	Sama kuin nro 800. (Huom. negatiivi kadonnut)	"	30.4.1987	TP
802.	mv120	Sama kuin nro 800. Kuvattu pohjoisesta. (Huom. negatiivi kadonnut)	" työkuva	30.4.1987	TP
803.	mv120	Sama kuin nro 802.	"	30.4.1987	TP
804.	mv120	Kuorin koillisreuna, pintakerros, ruudut C23.Kuvattuna koillisesta.	kuorin koil.reuna C23pintakrs	30.4.1987	TP
805.	mv120	Pinnan täyttömaan poistoa, kirkon itäpäädyn esilleottoa.Kuvattu etelästä.	työkuva	30.4.1987	TP
806.	mv120	Sama kuin nro 805.	työkuva	30.4.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
807.	mv120	Lounaispuoli: kirkon itäpääty, ruudut EF8, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	itäpääty EF8 Ipinta	5.5.1987	TP
808.	mv120	Sama kuin nro 807.	"	5.5.1987	TP
809.	mv120	Sama kuin nro 807, ruutu E8. Kuvattu kaakosta.	" E8 Ipinta	5.5.1987	TP
810.	mv120	Sama kuin nro 807, ruutujen E8 ja E7 raja. Kuvattu kaakosta.	" E8-E7 raja	5.5.1987	TP
811.	mv120	Sama kuin nro 810.	"	5.5.1987	TP
812.	mv120	Sama kuin nro 807, ruudut EF7. Kuvattu kaakosta.	" EF7 Ipinta	5.5.1987	TP
813.	mv120	Sama kuin nro 812.	"	5.5.1987	TP
814.	mv120	Lounaispuoli: taso 1 pinta, ruutujen CD7-CD8 raja. Kuvattu luoteesta.	lounaispuoli CD7-CD8 raja Ipinta	5.5.1987	TP
815.	mv120	Sama kuin nro 814, ruudut CD8. Kuvattu luoteesta.	" CD8 Ipinta	5.5.1987	TP
816.	mv120	Sama kuin nro 814, ruutujen CD8 ja CD9 raja. Kuvattu luoteesta.	" CD8-CD9 raja Ipinta	5.5.1987	TP
817.	mv120	Yleiskuva kirkon itäpäädyistä, taso 1 pinta, ruudut EF89. Kuvattu lounaasta.	itäpääty EF89 Ipinta	5.5.1987	TP
818.	mv120	Sama kuin nro 817, mutta ruudut EF9-EF7. Kuvattu lounaasta.	" EF9-EF7 Ipinta	5.5.1987	TP
819.	mv120	Koillispuoli: ruutu E 1, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	koillispuoli E1 Ipinta	7.5.1987	TP
820.	mv120	Sama kuin nro 819.	"	7.5.1987	TP
821.	mv120	Keskosen hauta kuorin ja itäpilarin nurkkauksessa, (hauta 1). Taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	hauta 1 Ipinta	7.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
822.	mv120	Sama kuin nro 821.	hauta 1	7.5.1987	TP
823.	mv120	Koillispuoli: ruutu G2, taso 1 pinta. Hautojen hahmoja hiiltyneen puun ja laastin seassa. Kuvattu luoteesta.	C2Ipinta	7.5.1987	TP
824.	mv120	Sama kuin nro 823.	"	7.5.1987	TP
825.	mv120	Sama kuin nro 823.	"	7.5.1987	TP
826.	mv120	Sama kuin nro 823.	"	7.5.1987	TP
827.	mv120	Kirkon itäpilari. Kuvattu lounaasta.	itäpilari	7.5.1987	TP
828.	mv120	Kuorin koillisreuna. Kuvattu luoteesta.	kuoria	7.5.1987	TP
829.	mv120	Kirkon itäpilari ja itäpäätty. Kuvattu koillisesta.	itäpilari	7.5.1987	TP
830.	mv120	Kuorin koillisreuna ja itäpilari, sekä hauta 1. Kuvattu idästä.	kuori ja pilari, hauta 1	7.5.1987	TP
831.	mv120	Koillispuoli: ruutu E 1, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	E1Ipinta tyokuva	7.5.1987	TP
832.	mv120	Sama kuin nro 831.	"	7.5.1987	TP
833.	mv120	Koillispuoli: ruutu CD 2, taso 1 pinta. Kuvattu idästä.	CD2Ipinta	7.5.1987	TP
834.	mv120	Sama kuin nro 833; ruutu C 2, taso 1 pinta. Palanutta lattiaa ja hautojen hahmoja. Kuvattu kaakosta.	C2Ipinta	7.5.1987	TP
835.	mv120	Sama kuin nro 833. Kuvattu kaakosta.	CD2Ipinta	7.5.1987	TP
836.	mv120	Sama kuin nro 833; ruutu CD2-1, taso 1 pinta. Kuvattu kaakosta.	CD2Ipinta	7.5.1987	TP
837.	mv120	Kirkon itäpilari ja kuorin koillisreuna, taso 1 pinta. Kuvattu idästä.	itäpilari kuori	7.5.1987	TP
838.	mv120	Koillispuoli: ruutu CD2-1, taso 1 pinta. Kuvattu luoteesta.	CD2-1Ipinta	7.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
839.	mv120	Sama kuin nro 834, mutta kuvattu luoteesta.	CD2Ipinta	7.5.1987	TP
840.	mv120	Lounaispuoli: ruutu CD7-9, taso 1(pohja). Kuvattu koillisesta.	CD7-9I	11.5.1987	TP
841.	mv120	Sama kuin nro 840., mutta kuvattu lounaasta.	"	11.5.1987	TP
842.	mv120	Sama kuin nro 841.	"	11.5.1987	TP
843.	mv120	Lounaispuoli: ruudut CD7-9, taso 1. Kuvattu koillisesta.	CD7-9I	11.5.1987	TP
844.	mv120	Sama kuin nro 843.	"	11.5.1987	TP
845.	mv120	Sama kuin nro 843, ruudut CD7. Kuvattu luoteesta.	CD7I	11.5.1987	TP
846.	mv120	Sama kuin nro 843, ruudut CD78. Kuvattu luoteesta.	CD78I	11.5.1987	TP
847.	mv120	Sama kuin nro 843, ruudut CD89. Kuvattu luoteesta.	CD89I	11.5.1987	TP
848.	mv120	Sama kuin nro 843, ruudut CD9. Kuvattu luoteesta.	CD9I	11.5.1987	TP
849.	mv120	Sama kuin nro 848.	"	11.5.1987	TP
850.	mv120	Sama kuin nro 848, ruudut CD910. Kuvattu luoteesta.	CD9,10I	11.5.1987	TP
851.	mv120	Yleiskuva, ruudut CD7-9, taso 1. Kuvattu lounaasta.	CD7-9I	11.5.1987	TP
852.	mv120	Yleiskuva, ruudut D7-9, taso 1. Kuvattu lounaasta.	D7-9I	11.5.1987	TP
853.	mv120	Yleiskuva, ruudut CD78, taso 1. Kuvattu etelästä.	CD78I	11.5.1987	TP
854.	mv120	Yleiskuva, ruudut CD89, taso 1, seinän kohta. Kuvattu kaakosta.	CD89I	11.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
855.	mv120	Koillispuoli; ruudut C-E1,2, taso 1. Hautojen hahmoja laastimaassa, Kuvattu kaakosta.	CDE12I hautoja	12.5.1987	TP
856.	mv120	Sama kuin nro 855.	"	12.5.1987	TP
857.	mv120	Kuorin koillisreuna, ruudut CD23, taso 1.Kuvattu itäkaakosta.	CD23I	12.5.1987	TP
858.	mv120	Koillispuoli, ruudut CD2, taso 1. Kuvattu luoteesta.	CD2I	12.5.1987	TP
859.	mv120	Koillispuoli, ruudut CD1-2, taso 1. Kuvattu luoteesta.	CD1-2I	12.5.1987	TP
860.	mv120	Koillispuoli, ruudut CD12, taso 1. Kuvattu pohjoisesta.	CD12I	12.5.1987	TP
861.	mv120	Sama kuin nro 860.	"	12.5.1987	TP
862.	mv120	Koillispuoli, ruutu E2, taso 1. Kuvattu luoteesta.	E2I	12.5.1987	TP
863.	mv120	Koillispuoli, ruutu D2, taso 1. Kuvattu luoteesta.	D2I	12.5.1987	TP
864.	mv120	Koillispuoli, ruudut DC1, taso 1. Kuvattu luoteesta.	DC1I	12.5.1987	TP
865.	mv120	Koillispuoli, ruutu E1, taso 1. Kuvattu luoteesta.	E1I	12.5.1987	TP
866.	mv120	Koillispuoli, ruutu D2, taso 1. Kuvattu lännestä.	D2I	12.5.1987	TP
867.	mv120	1.kiveys, ruutu D8, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys D8II	14.5.1987	TP
868.	mv120	1.kiveys, ruutu C8, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys C8II	14.5.1987	TP
869.	mv120	1.kiveys, ruudut DC9, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys	14.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
870.	mv120	1.kiveys, ruudut DC87, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys DC87II	14.5.1987	TP
871.	mv120	1.kiveys, ruudut CD7, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys CD7II	14.5.1987	TP
872.	mv120	1.kiveys, ruutu C7, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys C7II	14.5.1987	TP
873.	mv120	1.kiveys, ruutu C8, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys C8II	14.5.1987	TP
874.	mv120	1.kiveys, ruutu D8, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys D8II	14.5.1987	TP
875.	mv120	Sama kuin nro 874.	"	14.5.1987	TP
876.	mv120	1.kiveys, ruutu D7, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys D7II	14.5.1987	TP
877.	mv120	1.kiveys, ruudut CD7, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys CD7II	14.5.1987	TP
878.	mv120	1.kiveys, ruutu D8, taso 2. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys D8II	14.5.1987	TP
879.	mv120	1.kiveys, ruudut DC789, taso 2. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys DC789II	14.5.1987	TP
880.	mv120	1.kiveys, ruudut DC789, taso 2. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys DC789II	14.5.1987	TP
881.	mv120	Sama kuin nro 880.	"	14.5.1987	TP
882.	mv120	1.kiveys, ruudut CD789, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys CD789II	14.5.1987	TP
883.	mv120	Kirkon itäpäädyn profiili, ruutu D7, taso 2. Kuvattu kaakosta.	itäpääty profiili D7II	14.5.1987	TP
884.	mv120	Kirkon itäpäädyn profiili väliseinän kohdalta, ruutu D8, taso 2. Kuvattu kaakosta.	itäpääty profiili D8II	14.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
885.	mv120	1.kiveys, ruutu C8, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys C8II	14.5.1987	TP
886.	mv120	1.kiveys, ruudut D89, taso 2, väliseinän pohja.Kuvattu lounaasta.	1.kiveys D89II	14.5.1987	TP
887.	mv120	Sama kuin nro 882.	1.kiveys CD789II	14.5.1987	TP
888.	mv120	1.kiveys, ruutu D7, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys D7II	14.5.1987	TP
889.	mv120	1.kiveys, ruutu C7, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys C7II	14.5.1987	TP
890.	mv120	1.kiveys, ruutu D8, taso 2. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys D8II	14.5.1987	TP
891.	mv120	Puretun autotallin luoteisseinässä oleva holvinlähtö.Kuvattu kaakosta.	autot.alue holvinlähtö	14.5.1987	TP
892.	mv120	Sama kuin nro 891.	"	14.5.1987	TP
893.	mv120	Sama kuin nro 891.	"	14.5.1987	TP
894.	mv120	Sama kuin nro 891.	"	14.5.1987	TP
895.	mv120	Autotallin alue: varaston lounaisseinän reuna.Kuvattu kaakosta.	autot.alue loun.seinä	14.5.1987	TP
896.	mv120	Autotallin alue: lounaispuolen osan kaakkoinen seinä.Kuvattu luoteesta.	autot.alue Kaakkois- seinä	14.5.1987	TP
897.	mv120	Sama kuin nro 896.	"	14.5.1987	TP
898.	mv120	Autotallin osia jakavan seinän lounais- puolta sekä itänurkkaus. Kuvattu lännestä.	autot.alue väliseinä	14.5.1987	TP
899.	mv120	Sama kuin 896, kuvattu luoteesta.	ks nro 896	14.5.1987	TP
900.	mv120	Sama kuin nro 891, kuvattu etelästä.	ks nro 891	14.5.1987	TP
901.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruutu D9;koekuopan arkun rakennetta.Kuvattu koillisesta.	arkku	14.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
902.	mv120	Sama kuin nro 901., kuvattu luoteesta.	arkku	14.5.1987	TP
903.	mv120	1.kiveys, ruutu D9, taso 2, koekuoppa. Arkkurakennetta. Kuvattu luoteesta.	arkku	18.5.1987	TP
904.	mv120	Sama kuin nro 903, kuvattu kaakosta.	arkku	18.5.1987	TP
905.	mv120	Koillispuoli; hautakrs 1 (tason 2) pinta, ruudut C-E2. Hautojen hahmoja. Kuvattu kaakosta.	koillispuoli hautojen hahmoja	18.5.1987	TP
906.	mv120	Sama kuin nro 905.	"	18.5.1987	TP
907.	mv120	Sama kuin nro 906. Kuvattu itäkaakosta.	"	18.5.1987	TP
908.	mv120	Kuorin koillisreuna, ruutu D3. Kuvattu luoteesta.	kuorin koill.reuna	18.5.1987	TP
909.	mv120	Koillispuoli; ruudut CD2, hautataso 1 pinta. Kuvattu luoteesta.	koillis- puoli CD2htI	18.5.1987	TP
910.	mv120	Sama kuin nro 909, mutta ruudut C12. Hauta 3:n hahmo. Kuvattu luoteesta.	C12htI hauta 3	18.5.1987	TP
911.	mv120	Sama kuin nro 910, mutta ruudut CD12. Hauta 3. Kuvattu luoteesta.	CD12htI hauta 3	18.5.1987	TP
912.	mv120	Sama kuin nro 911.	"	18.5.1987	TP
913.	mv120	Hauta 3., hautakrs 1, ruutu D2. Kuvattu lännestä.	hauta 3. D2htI	18.5.1987	TP
914.	mv120	Sama kuin nro 913, mutta kuvattu lounaasta.	"	18.5.1987	TP
915.	mv120	Yleiskuva koillispuolen hautakrs 1:stä, koillis-ruudut D12, hauta 3. Kuvattu kaakosta.	koillis- puoli hauta3htI	18.5.1987	TP
916.	mv120	Sama kuin nro 915.	"	18.5.1987	TP
917.	mv120	Haudat 3 ja 4, hautakrs 1. Kuvattu lounaasta.	haudat 3,4htI	18.5.1987	TP

INGMAN 1987

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
918.	mv120	Haudat 3 ja 4, hautakrs 1. Kuvattu kaakosta.	haudat 3,4ht	18.5.1987	TP
919.	mv120	Hauta 3, hautakrs 1.Lapsen hauta. Kuvattu kaakosta.	hauta 3ht	18.5.1987	TP
920.	mv120	Sama kuin nro 919.	"	18.5.1987	TP
921.	mv120	Hauta 3, hautakrs 1. Kuvattu kaakosta.	hauta3ht	20.5.1987	TP
922.	mv120	Sama kuin nro 921.	"	20.5.1987	TP
923.	mv120	Hautakrs 1, ruutu E2. Kuvattu kaakosta.	E2ht	20.5.1987	TP
924.	mv120	Hauta 5, kuorin katkaisemana. Hautakrs 1.Kuvattu luoteesta.	hauta5ht	20.5.1987	TP
925.	mv120	Hautakrs 1:n kaivamista. Kuvattu lännestä.	työkuva	20.5.1987	TP
926.	mv120	1.kiveys, ruudut D789, taso 2. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys D789II	21.5.1987	TP
927.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruudut CD89. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys CD89II	21.5.1987	TP
928.	mv120	Sama kuin nro 927.	"	21.5.1987	TP
929.	mv120	Sama kuin nro 927.	"	21.5.1987	TP
930.	mv120	Sama kuin nro 927.	"	21.5.1987	TP
931.	mv120	1.kiveys, taso 2, CD789. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys CD789II	21.5.1987	TP
932.	mv120	I.kiveys, taso 2, ruudut CD78. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys CD78II	21.5.1987	TP
933.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruudut CD789. Kuvattu koillisesta.	1.kiveys CD789II	21.5.1987	TP
934.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruudut DC789. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys DC789II	21.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
935.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruudut CD789. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys CD789II	21.5.1987	TP
936.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruudut DC9. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys DC9II	21.5.1987	TP
937.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruudut CD8. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys CD8II	21.5.1987	TP
938.	mv120	1.kiveys, taso 2, ruudut CD7. Kuvattu luoteesta.	1.kiveys CD7II	21.5.1987	TP
939.	mv120	Yleiskuva, hautakrs 2., haudat 4,6,8. Kuvattu itäkaakosta.	haudat4,6,8 hII	26.5.1987	TP
940.	mv120	Sama kuin nro 939.	"	26.5.1987	TP
941.	mv120	Hautakrs 2, haudat 8 ja 7(kallo), ruudut CD1.Kuvattu kaakosta.	haudat 8,7 hII	26.5.1987	TP
942.	mv120	Sama kuin nro 941.	"	26.5.1987	TP
943.	mv120	Hautakrs 2., hauta 4, ruudut DE1-2. Kuvattu kaakosta.	hauta4hII	26.5.1987	TP
944.	mv120	Yleiskuva, hautakrs 2., haudat 4,6,8. Kuvattu kaakosta.	haudat 4,6,8]	26.5.1987	TP
945.	mv120	Sama kuin nro 944.	"	26.5.1987	TP
946.	mv120	Sama kuin nro 944.	"	26.5.1987	TP
947.	mv120	Sama kuin nro 944.	"	26.5.1987	TP
948.	mv120	Yleiskuva, hautakrs 2, haudat 4,6,8. Kuvattu idästä.	haudat4,6,8	26.5.1987	TP
949.	mv120	Sama kuin nro 948. Kuvattu lännestä.	"	26.5.1987	TP
950.	mv120	Sama kuin nro 948.Kuvattu luoteesta.	"	26.5.1987	TP
951.	mv120	Hautakrs 2., haudat 7,8. Kuvattu kaakosta.	haudat 7,8 hII	26.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
952.	mv120	Sama kuin nro 951. Kuvattu kaakosta.	haudat7,8 htII	26.5.1987	TP
953.	mv120	Hautakrs 2., hauta 4, ruudut CDEF1-2. Kuvattu kaakosta.	hauta4 htII	26.5.1987	TP
954.	mv120	Yleiskuva, hautakrs 2., haudat 4,6,8. Kuvattu kaakosta.	haudat4,6,8	26.5.1987	TP
955.	mv120	Sama kuin nro 954.	"	26.5.1987	TP
956.	mv120	Hautakrs 2., hauta 6. Kuvattu etelästä.	hauta 6 htII	26.5.1987	TP
957.	mv120	Sama kuin nro 956.Kuvattu kaakosta.	"	26.5.1987	TP
958.	mv120	Hautakrs 2., hauta nro 8. Kuvattu kaakosta.	hauta8htII	26.5.1987	TP
959.	mv120	Hautakrs 2., hauta 4. Kuvattu kaakosta.	hauta4htII	26.5.1987	TP
960.	mv120	Hautakrs 2., haudat 6,7,8. Kuvattu koillisesta.	haudat6,7,8 htII	26.5.1987	TP
961.	mv120	Hautakrs 2., hauta 4. Kuvattu koillisesta.	hauta4htII	26.5.1987	TP
962.	mv120	Hautakrs 2., ruudut E1,2. Kuvattu koillisesta.	E12htII	26.5.1987	TP
963.	mv120	Koekaivanto; kuoren kaakkoisosan sisäreuna.Kuvattu lännestä.	kuoren reuna	27.5.1987	TP
964.	mv120	Sama kuin nro 963.Kuvattu luoteesta.	"	27.5.1987	TP
965.	mv120	Sama kuin nro 963.Kuvattu pohjoisesta.	"	27.5.1987	TP
966.	mv120	Hautakrs 2., ruutu D3. Kuvattu koillisesta.	D3htII	26.5.1987	TP
967.	mv120	Sama kuin nro 966. Kuvattu etelästä.	"	26.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
968.	mv120	Hautakrs 2., hauta 4. Kuvattu etelästä.	hauta4htII	26.5.1987	TP
969.	mv120	Hautakrs 2., hauta 4. Kuvattu kaakosta.	"	26.5.1987	TP
970.	mv120	Piha-alue, koekaivanto, ruudut B678. Kuvattu koillisesta.	piha-alue B678	27.5.1987	TP
971.	mv120	Sama kuin nro 970, mutta ruudut A678.	" A678	27.5.1987	TP
972.	mv120	Piha-alue, koekaivanto, yleiskuva. Kuvattu idästä.	piha-alue yleiskuva	27.5.1987	TP
973.	mv120	Piha-alue, koekaivanto, ruudut B678. Kuvattu lounaasta.	piha-alue B678	27.5.1987	TP
974.	mv120	Sama kuin nro 973, mutta ruudut A678.	" A678	27.5.1987	TP
975.	mv120	Luiska: taso 1, ruudut CD6. Kuvattu kaakosta.	luiska CD6I	29.5.1987	TP
976.	mv120	Luiska; taso 1., ruudut CD5-lounaisosa. Kuvattu kaakosta.	luiska CD5I	29.5.1987	TP
977.	mv120	Luiska: taso 1., ruudut CD5-koillisosa. Kuvattu kaakosta.	luiska CD5I	29.5.1987	TP
978.	mv120	Luiska: ruudut CD5-lounais- ja CD6- koillisosa, taso 1.Kuvattu kaakosta.	luiska CD5-6I	29.5.1987	TP
979.	mv120	Luiska: taso 1., ruudut CD5.	luiska	29.5.1987	TP
980.	mv120	Luiska: taso 1., ruudut CD5-lounaisosa, kuoren koillisosan sisäreuna. Kuvattu luoteesta.	luiska CD5I	29.5.1987	TP
981.	mv120	Luiska: taso 1., ruutu D5-luoteisosa, kuorin kiveyksen liittymä kirkon pilasteriin.Kuvattu luoteesta.	luiska D5I	29.5.1987	TP
982.	mv120	Luiska: taso 1., ruudut CD5. Kuvattu luoteesta.	luiska CD5I	29.5.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
983.	mv120	Luiska: taso 1., ruudut CD5-lounaisosa Kuvattu luoteesta.	luiska CD5I	29.5.1987	TP
984.	mv120	Luiska: taso 1., ruutu C6-kaakkoisosa. portaatt. Kuvattu lounaasta.	luiska C6I	29.5.1987	TP
985.	mv120	Luiska: taso 1., ruutu D6-kaakkoisosa, tiiliseinän profiili. Kuvattu lounaasta.	luiska tiiliseinän profiili	29.5.1987	TP
986.	mv120	Luiska: taso 1., ruutu C6, portaatt. Kuvattu lounaasta.	luiska C6I	29.5.1987	TP
987.	mv120	Varaston purkua Balloonin puolelta. Kuvattu etelästä.	työkuva	4.6.1987	TP
988.	mv120	Varaston purkua. Kuvattu idästä.	"	4.6.1987	TP
989.	mv120	Sama kuin nro 988.	"	4.6.1987	TP
990.	mv120	Yleiskuva varaston purkamisesta. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	"	4.6.1987	TP
991.	mv120	Varaston purkua. Kuvattu pohjoisesta.	"	4.6.1987	TP
992.	mv120	Varaston purkua. Kuvattu ylhäältä länsiluoteesta.	"	4.6.1987	TP
993.	mv120	Autotallin alue varaston purkamisen jälkeen. Kuvattu koillisesta.	autot. alue	12.6.1987	TP
994.	mv120	Puhtaaksi piirtoa Casagranden toimistossa. Leena Venhe.	työ- kuva	4.6.1987	TP
995.	mv120	Sama kuin nro 994.	"	4.6.1987	TP
996.	mv120	Kuorin koillis- ja kaakkoisosan paljastusta varaston purun jälkeen. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	työkuva	12.6.1987	TP
997.	mv120	Sama kuin nro 993.	autot. alue	12.6.1987	TP
998.	mv120	Sama kuin nro 993.	"	12.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
999.	mv120	Autotallin alue: koillisosan tiilitaso. Kuvattu kaakosta.	autot.alue tiilitaso	12.6.1987	TP
1000.	mv120	Sama kuin nro 999.	"	12.6.1987	TP
1001.	mv120	Autotallin alue: väliseinän lounaispuoli. Kuvattu etelästä.	autot.alue väliseinä	12.6.1987	TP
1002.	mv120	Autotallin alue: tiilitaso. Kuvattu luoteesta.	autot.alue tiilitaso	12.6.1987	TP
1003.	mv120	Varaston lounaisseinää. Kuvattu lännestä.	varaston lounaisseinä	12.6.1987	TP
1004.	mv120	Autotallin alue: tiilitaso ja tämän alla kuorin lounaisreunan kiveystä. Kuvattu lounaasta.	autot.alue tiilitaso+ kuorin kiv.	12.6.1987	TP
1005.	mv120	Autotallin alue: väliseinä päältä. Kuvattu luoteesta.	autot.alue väliseinä	12.6.1987	TP
1006.	mv120	Autotallin alue: panoraama väliseinän koillispuolelta alkaen luoteesta. Kuvattu koillisesta.	autot.alue välis.	12.6.1987	TP
1007.	mv120	Sama kuin nro 1006; seinän keskiosa.	"	12.6.1987	TP
1008.	mv120	Sama kuin nro 1006; seinän kaakkoisosa.	"	12.6.1987	TP
1009.	mv120	Autotallin alue: tiilitason alla olevat kerrokset, sekä kuorin lounaisreunan kiveystä. Kuvattu koillisesta.	autot.alue tiilitaso+ kuorin kiv.	12.6.1987	TP
1010.	mv120	Kirkon itäpäädyn katko. Kuvattu kaakosta.	itäpäädyn katko	12.6.1987	TP
1011.	mv120	Autotallin luoteisseinä. Kuvattu kaakosta.	autot.alue luot.seinä	18.6.1987	TP
1012.	mv120	Porrastornin hirsiperustuksen luoteisreunaa. Kuvattu luoteesta.	porrastornin hirsipetiä	18.6.1987	TP
1013.	mv120	Kiviperustuksien kaivamista. Kuvattu idästä.	työkuva	18.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
1014.	mv120	Autotallin alue: väliseinän paikka luoteisseinässä. Kuvattu kaakosta.	autot.alue luot.seinä	18.6.1987	TP
1015.	mv120	Autotallin alue: koillisseinän porausjälkiä. Kuvattu kaakosta.	autot.alue porausjälkiä	18.6.1987	TP
1016.	mv120	Sama kuin nro 1015.	"	18.6.1987	TP
1017.	mv120	Hirsiperustuksien kaivamista. Kuvattu luoteesta.	työkuva	18.6.1987	TP
1018.	mv120	Sama kuin nro 1017, Katri Vuola.	työkuva	18.6.1987	TP
1019.	mv120	Kirkon eteläpilarin reunan kaivamista. Tony Selander. Kuvattu koillisesta.	työkuva	18.6.1987	TP
1020.	mv120	Yleiskuva kiviperuksista. Kuvattu pohjoisesta.	yleiskuva kiviper.	18.6.1987	TP
1021.	mv120	Porrastornin hirsipedin kaivamista. M.Raukko ja K.Vuola. Kuvattu kaakosta.	työkuva	18.6.1987	TP
1022.	mv120	Porrastornin kiviperustuksien kaivamista. Esa Koskinen. Kuvattu kaakosta.	"	18.6.1987	TP
1023.	mv120	Yleiskuva, ruudut C- A2. Kuvattu luoteesta.	C- A2	23.6.1987	TP
1024.	mv120	Yleiskuva, ruudut A-C2. Kuvattu kaakosta.	A-C2	23.6.1987	TP
1025.	mv120	T.Selander ja L.Venhe. Kuvattu koillisesta.	työkuva	23.6.1987	TP
1026.	mv120	Varaston kaakkoisseinän kohta, ruutu C2, taso 2. Kuvattu koillisesta.	C2II	23.6.1987	TP
1027.	mv120	Ruutu B2, taso 2. Kuvattu koillisesta.	B2II	23.6.1987	TP
1028.	mv120	Ruutu A2, taso 2. Kuvattu koillisesta.	A2II	23.6.1987	TP
1029.	mv120	Ruutujen A2- A2 raja. Kuvattu koillisesta.	A- A2rajaII	23.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
1030.	mv120	Ruutu A2, taso 2. Kuvattu koillisesta.	A2II	23.6.1987	TP
1031.	mv120	Ruudut AAB2, taso 2. Kuvattu kaakosta.	AAB2II	23.6.1987	TP
1032.	mv120	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta, ruutu C2. Kuvattu koillisesta.	pystypaal. C2	23.6.1987	TP
1033.	mv120	Kuorin koillisreunan profiili varaston seinän kohdalla. Ruutu B2. Kuvattu koillisesta.	kuorin profiili B2	23.6.1987	TP
1034.	mv120	Kuorin koillisreunaa, ruutu A2. Kuvattu koillisesta.	kuoria A2	23.6.1987	TP
1035.	mv120	Kuorin koillisreunan pystypaaluja, ruutu C3. Kuvattu koillisesta.	pystypaal. C3	25.6.1987	TP
1036.	mv120	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal.	25.6.1987	TP
1037.	mv120	Sama kuin nro 1036.	"	25.6.1987	TP
1038.	mv120	Varaston kaakkoisseinän hirsipedin vaakahirsi, sekä kuorin pystypaalutusta. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal.	25.6.1987	TP
1039.	mv120	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta, ruudut CD3. Kuvattu koillisesta.	pystypaal.	25.6.1987	TP
1040.	mv120	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta, ruutu D3. Kuvattu koillisesta.	" D3	25.6.1987	TP
1041.	mv120	Koillispuoli; koeoja 1, taso 4. Kuvattu lounaasta.	koeoja 1IV	25.6.1987	TP
1042.	mv120	Koillispuoli; koekuoppa 2, taso 4. Kuvattu luoteesta.	koekuoppa2IV	25.6.1987	TP
1043.	mv120	Koillispuoli: yleiskuva, ruudut E-C2, taso 4. Kuvattu luoteesta.	E-C2IV	25.6.1987	TP
1044.	mv120	Kuorin lounasireunan pystypaalutusta uudemman hirsipedin alla. Kuvattu kaakosta.	pystypaal.	25.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV
1045.	mv120	Viemäriarkkurakennelma. Kuvattu luoteesta.	arkku	25.6.1987	TP
1046.	mv120	Kuorin ja kirkon itäpään leikkauskohta. Kuvattu koillisesta.	itäpääty	25.6.1987	TP
1047.	mv120	Hauta 7, hautakrs 2. Kuvattu koillisesta.	hauta7h t II	26.6.1987	TP
1048.	mv120	Sama kuin nro 1047.	"	26.6.1987	TP
1049.	mv120	Sama kuin nro 1047, kuvattu kaakosta.	"	26.6.1987	TP
1050.	mv120	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta. Kuvattu idästä.	pystypaal.	26.6.1987	TP
1051.	mv120	Hauta 7, hautakrs 2. Kuvattu kaakosta.	hauta7h t II	26.6.1987	TP
1052.	mv120	Sama kuin nro 1051.	"	26.6.1987	TP
1053.	mv120	Kuorin koillisreunan pystypaalutusta, ruutu D3. Kuvattu koillisesta.	pystypaal. D3	26.6.1987	TP
1054.	mv120	Sama kuin nro 1053, ruutu C3.	pystypaal. C3	26.6.1987	TP
1055.	mv120	Sama kuin nro 1053, kuvattu idästä.	"	26.6.1987	TP
1056.	mv120	Porrastornin lounaisreunan kiveystä sekä vaakahirsi. Kuvattu etelästä.	porrast.:n perustuksia	26.6.1987	TP
1057.	mv120	Sama kuin nro 1056, kuvattu lounaasta.	"	26.6.1987	TP
1058.	mv120	Sama kuin nro 1057.	"	26.6.1987	TP
1059.	mv120	Varaston kaakkoisreunan kiviperustaa, ruutu C6. Kuvattu lounaasta.	varaston kiviper.	26.6.1987	TP
1060.	mv120	Sama kuin nro 1059, ruutu C7.	"	26.6.1987	TP
1061.	mv120	1.kiveyksen kaakkoisreuna, ruudut C78. Portaati. Kuvattu lounaasta.	1.kiveys	26.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1062.	mv120	1.kiveyksen viereinen tiiliseinä. Kuvattu luoteesta.	luiska tiiliseinä	26.6.1987	TP
1063.	mv120	1.kiveys ja varaston kaakkoisseinän perustuksia.Kuvattu koillisesta.	1.kiveys	26.6.1987	TP
1064.	mv120	Luiskan alue: portaat. Kuvattu lounaasta.	portaatt	26.6.1987	TP
1065.	mv120	Varaston kaakkoisseinän kiviperustuksia. Kuvattu koillisesta.	a. varaston kiviper.	26.6.1987	TP
1066.	mv120	Ruutujen Cb5 ja CB4 rajalta, viemärin linja.Kuvattu luoteesta.	CB54 viemärin linja	26.6.1987	TP
1067.	mv120	Ruutujen CB5 ja CB6 rajalta.Kuvattu luoteesta.	CB56	26.6.1987	TP
1068.	mv120	2.kiveyksen kaivamista.Selander & Koskinen.Kuvattu koillisesta.	työkuva	26.6.1987	TP
1069.	mv120	Kellarin koillisseinä ja portaatt. Kuvattu lounaasta.	portaatt	26.6.1987	TP
1070.	mv120	Varaston kaakkoisseinän perustuskiviä. ruutujen B ja C rajalta. Kuvattu lounaasta.	varaston kiviper.	26.6.1987	TP
1071.	mv120	Portinpylväskivi varaston kaakkois- seinän kiviperustuksesta.	portin- pylväskivi	28.6.1987	TP
1072.	mv120	Sama kuin nro 1071.	"	28.6.1987	TP
1073.	mv120	Sama kuin nro 1071.	"	28.6.1987	TP
1074.	mv120	Panoraamakuvat .Kuvajärjestys otettuna koillisesta lounaaseen: 1076,1075,1074,1079,1078,1077,1082, 1081,1080,1085,1084,1083,1088.	pano- raamakuvia	28.6.1987	TP
1074.	mv120	Ruudut E-A4, viemärin linja. Kuvattu luoteesta.	E-A4 viemärin linja	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
1075.	mv120	Ruudut E-A3, kuorin koillisreunaa. Kuvattu luoteesta.	E-A3 kuoria	28.6.1987	TP
1076.	mv120	Ruudut E-A2, taso 4. Kuvattu luoteesta.	E-A2IV	28.6.1987	TP
1077.	mv120	Ruudut E-A6. Kuvattu luoteesta.	E-A6	28.6.1987	TP
1078.	mv120	Ruudut E-A5, viemärinlinja. Kuvattu luoteesta.	E-A5 viemärin linja	28.6.1987	TP
1079.	mv120	Sama kuin nro 1078.	"	28.6.1987	TP
1080.	mv120	Ruudut E-A89. Kuvattu luoteesta.	E-A9	28.6.1987	TP
1081.	mv120	Ruudut E-A8. Kuvattu luoteesta.	E-A8	28.6.1987	TP
1082.	mv120	Ruudut E-A7. Kuvattu luoteesta.	E-A7	28.6.1987	TP
1083.	mv120	Ruudut E-A12.Varaston lounaisseinän kiviperustuksia.Kuvattu luoteesta.	E-A12	28.6.1987	TP
1084.	mv120	Ruudut E-A11.Sama kuin nro 1083. Kuvattu luoteesta.	E-A11	28.6.1987	TP
1085.	mv120	Ruudut E-A10.Sama kuin nro 1084 sekä Kuvattu luoteesta.	E-A10	28.6.1987	TP
1086.	mv120	Viemäriarkku. Kuvattu luoteesta.	arkku	28.6.1987	TP
1087.	mv120	Sama kuin nro 1086.	"	28.6.1987	TP
1088.	mv120	Ruudut E-A13, savupiipun pohja. Kuvattu luoteesta.	E-A13	28.6.1987	TP
1089.	mv120	Kirkon etelämuuria, ruutu E11, hautaus Kuvattu luoteesta.	7. hautaus E11	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1090.	mv120	Viemäriarkku. Kuvattu kaakosta.	arkku	28,6.1987	TP
1091.	mv120	Sama kuin nro 1090.	"	28.6.1987	TP
1092.	mv120	Autotallin alue: Kaakkoisseinän kivi- perustuksia.Kuvattu lounaasta.	autot.alue kaak.seinä	28.6.1987	TP
1093.	mv120	Sama kuin nro 1092, sekä savupiippu. Kuvattu koillisesta.	"	28.6.1987	TP
1094.	mv120	Kirkon etelämuuria, ruutu E11, hautaus Kuvattu lounaasta.	7.] hauta7	28.6.1987	TP
1095.	mv120	Yleiskuva kiviperustuksista. Kuvatu lännestä.	kiviper.	28.6.1987	TP
1096.	mv120	Kirkon etelämuuria, ruutu E11, hautaus Kuvattu lounaasta.	7.] hauta7	28.6.1987	TP
1097.	mv120	Madellettua eteläpilaria. Kuvattu lännestä.	etelä- pilari	28.6.1987	TP
1098.	mv120	Autotallin alue; savupiipun pohja. Kuvattu luoteesta.	piipun pohja	28.6.1987	TP
1099.	mv120	Kirkon etelämuurin reuna, ruutujen y=11-12 rajalta.Kuvattu luoteesta.	etelämuuri	28.6.1987	TP
1100.	mv120	Etelämuuria ja-pilaria, hautaus 7. Kuvattu luoteesta.	hauta 7	28.6.1987	TP
1101.	mv120	Eteläpilaria ja autotallin kaakkois- seinä.Kuvattu luoteesta.	eteläpilari	28.6.1987	TP
1102.	mv120	Porrastornin lounaisreunan kiveystä. Kuvattu luoteesta.	porrast.:n kiviper.	28.6.1987	TP
1103.	mv120	Porrastornin kiviperustusta. Kuvattu luoteesta.	"	28.6.1987	TP
1104.	mv120	Kirkon itäpääty, ruutu E10. Kuvattu luoteesta.	itäpääty	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1105.	mv120	Kirkon itäpääty, ruudut E9-E10. Kuvattu luoteesta.	itäpääty	28.6.1987	TP
1106.	mv120	Kirkon itäpääty, ruudut E9-E10. Kuvattu lännestä.	"	28.6.1987	TP
1107.	mv120	Kirkon eteläpilari ja autotallin kaakkoisseinä. Kuvattu pohjoisesta.	eteläpilari	28.6.1987	TP
1108.	mv120	Kuorin lounaisreunan pystypaalutusta. uudemman hirsipedin alla. Kuvattu luoteesta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
1109.	mv120	Sama kuin nro 1108.	"	28.6.1987	TP
1110.	mv120	Porrastornin perustuksia. Kuvattu luoteesta.	porrast.:n	28.6.1987	TP
1111.	mv120	Kuorin ja porrastornin kiviperustuksia. Kuvattu luoteesta.	kiviper.	28.6.1987	TP
1112.	mv120	Sama kuin nro 1111, ruudut y=6-5.	"	28.6.1987	TP
1113.	mv120	Kuorin koillisreunan kiviperustuksia. Kuvattu luoteesta.	kuorin kiviper.	28.6.1987	TP
1114.	mv120	Kuorin kaakkoisreunaa. Kuvattu koillisesta.	"	28.6.1987	TP
1115.	mv120	Varaston kaakkoisseinän kiviperustuksia. Kuvattu koillisesta.	varaston kiviper.	28.6.1987	TP
1116.	mv120	Kuorin koillisreunan kiviperustuksia, ruudut A-E34. Kuvattu kaakosta.	kuorin kiviper.	28.6.1987	TP
1117.	mv120	Luiskan alue; oikealla viemärin linja. Kuvattu kaakosta.	viemärin linja	28.6.1987	TP
1118.	mv120	Porrastornin pohjaa. Kuvattu koillisesta.	porrast.:n kiviper.	28.6.1987	TP
1119.	mv120	Porrastornin lounaisreunan kiviperustuksia, ruudut y=10-11. Kuvattu kaakosta.	por- rastornin kiviper.	28.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV.
1120.	mv120	Yleiskuva kiviperustuksista. Kuvattu etelästä.	kiviper. yleisk.	28.6.1987	TP
1121.	mv120	Kuorin lounaisreunan pystypaalutusta. Ruutu y=10.Kuvattu kaakosta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
1122.	mv120	Pystypaalutusta ruudussa C10. Kuvattu koillisesta.	"	28.6.1987	TP
1123.	mv120	Uudempi hirsipeti, ruutu B10, hirsien päitä.	yksit.kohta hirsien päitä	28.6.1987	TP
1124.	mv120	Porrastornin perustuksia, ruutu B9. Porausjälkiä.Kuvattu kaakosta.	porrast.:n perust.	28.6.1987	TP
1125.	mv120	Porrastornin luoteisreunan hirsiperustusta. Kuvattu koillisesta.	"	28.6.1987	TP
1126.	mv120	Kirkon itäpäädyn kaakkoisprofiili; tiilikiilloja.Kuvattu kaakosta.	itäpääty profiili D7	28.6.1987	TP
1127.	mv120	Sama kuin nro 1126.	"	28.6.1987	TP
1128.	mv120	Kuorin lounaisreunan pystypaalutusta. uudemman hirsiperustuksen alla. Kuvattu pohjoisesta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
1129.	mv120	Autotallin alue; kaakkoisseinä ja savupiipun pohja.Kuvattu koillisesta.	piipun pohja	28.6.1987	TP
1130.	mv120	Kuorin lounaisreunan pystypaalutusta.	pystypaal.	28.6.1987	TP
1131.	mv120	Kirkon itäpääty ja -pilari. Kuvattu koillisesta.	itäpääty+	29.6.1987	TP
1132.	mv120	Sama kuin nro 1131.	"	29.6.1987	TP
1133.	mv120	Porrastornin kiviperustaa. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	porrast.:n kiviper.	29.6.1987	TP
1134.	mv120	Kuorin epäyhtenäinen kaakkoisreunan kiveys, sekä kellarin koillisreunan tiiliseinä.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin kiviper.	29.6.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVU
1135.	mv120	Kuorin koillisreunan kiveys, jonka halkaisee viemärin linja. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin kiviper.	29.6.1987	TP
1136.	mv120	Sama kuin nro 1135.	"	29.6.1987	TP
1137.	mv120	Sama kuin nro 1133.	porrast.:n kiviper.	29.6.1987	TP
1138.	mv120	Sama kuin nro 1135.	kuorin kiviper.	29.6.1987	TP
1139.	mv120	Sama kuin nro 1134.	"	29.6.1987	TP
1140.	mv120	Sama kuin nro 1134.	"	29.6.1987	TP
1141.	mv120	Sama kuin nro 1133.	porrast.:n kiviper.	29.6.1987	TP
1142.	mv120	Porrastornin kiviperusta, sekä kuorin kaakkoisreunan kiviperustusta. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kiviper.	29.6.1987	TP
1143.	mv120	Koillispuoli: yleiskuva koekuoppien (5,6) syvennykset tasossa 5. Kuvattu luoteesta.	koekuopat 5,6V	29.6.1987	TP
1144.	mv120	Koillispuoli: koekuoppa 5, taso 5. Kuvattu koillisesta.	koekuoppa 5V	29.6.1987	TP
1145.	mv120	Koillispuoli: koekoupan 6 kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta.	koekuoppa 6V prof.	29.6.1987	TP
1146.	mv120	Yleiskuva kuorin hirsipedin kaivamisesta. Kuvattu pohjoisesta.	työkuva	29.6.1987	TP
1147.	mv120	Kuorin kaakkoisosan hirsiperustuksia. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti	1.7.1987	TP
1148.	mv120	Sama kuin nro 1147.	"	1.7.1987	TP
1149.	mv120	Porrastornin hirsiperustusten kaivamista. Kuvattu etelästä.	työkuva	1.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1150.	mv120	Porrastornin hirsiperustuksia ja 2.kiveys. hirsipeti+2.kiveys Kuvattu ylhäältä pohj.luoteesta.		1.7.1987	TP
1151.	mv120	Kuorin hirsiperusten kaivamista. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	kuorin hirsipeti	1.7.1987	TP
1152.	mv120	Varaston kaakkoisseinän hirsipedin kaivamista.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	työkuva	1.7.1987	TP
1153.	mv120	Sama kuin nro 1150.	hirsipeti 2.kiveys	1.7.1987	TP
1154.	mv120	Sama kuin nro 1151.	kuorin hirsipeti	1.7.1987	TP
1155.	mv120	Autotallin kaakkoisseinän hirsipeti. Kuvattu luoteesta.	autot.alue hirsipeti	1.7.1987	TP
1156.	mv120	Kuorin ja varaston lounaisreunan hirsiperustuksia, ruutu 9-10. Kuvattu luoteesta.	pystypaal. hirsipeti	1.7.1987	TP
1157.	mv120	2.kiveys, taso 3, ruudut CD9, viemärin kouru.Kuvattu luoteesta.	2.kiveys	1.7.1987	TP
1158.	mv120	Kuorin kaakkoisosan hirsiperustusten profiilia.Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsipeti profiili	1.7.1987	TP
1159.	mv120	Kuorin kaakkoisosan hirsiperustuksia. Kuvattu etelästä.	kuorin hirsipeti	1.7.1987	TP
1160.	mv120	Porrastornin hirsiperustusta, ruudut A-C10.Kuvattu kaakosta.	porrast:n hirsipeti	1.7.1987	TP
1161.	mv120	Sama kuin nro 1160, mutta ruudut A-C9.	"	1.7.1987	TP
1162.	mv120	Porrastornin hirsipeti, sekä kuorin pystypaalutuksen katkos.Ruudut A-C8. Kuvattu kaakosta.	"	1.7.1987	TP
1163.	mv120	Kuorin hirsiperustuksia, ruudut AA7. Kuvattu kaakosta.	"	1.7.1987	TP
1164.	mv120	Yleiskuva hirsiperustuksista. Kuvattu lounaasta.	hirsiper. yleiskuva	1.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV/
1165.	mv120	Uudempaa hirsiperustusta. Kuvattu koillisesta.	hirsipeti	1.7.1987	TP
1166.	mv120	Yleiskuva hirsiperustuksista. Kuvattu lounaasta.	" yleiskuva	1.7.1987	TP
1167.	mv120	Kuorin hirsiperustuksien kaakkoisreunaa. Kuvattu etelästä.	kuorin hirsiper.	1.7.1987	TP
1168.	mv120	Varaston lounaisreunan hirsiperustuksia. Ruutu AD10. Kuvattu kaakosta.	hirsiperi	1.7.1987	TP
1169.	mv120	Porrastornin hirsipetiä, ruudut A-C9. Kuvattu kaakosta.	porrast.:n hirsipeti	1.7.1987	TP
1170.	mv120	Porrastornin hirsipetiä ja kuorin pysytpaalutuksen katkos, ruudut A-C8. Kuvattu kaakosta.	" kuorin katkos	1.7.1987	TP
1171.	mv120	Kuorin kaakkoisosan hirsiperustuksia. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti	1.7.1987	TP
1172.	mv120	Kuorin hirsiperustuksia, ruudut AA5,6. Kuvattu kaakosta.	" AA5,6	1.7.1987	TP
1173.	mv120	Porrastornin hirsiperustusten salvoksia. Kuvattu lounaasta.	yks.kohta salvoksia	1.7.1987	TP
1174.	mv120	Kuorin kaakkoisreunan hirsiperustusten profiili. Kuvattu lännestä.	kuorin hirsiper.prof.	1.7.1987	TP
1175.	mv120	Kuorin lounaisreunan pystytpaalutusta. Kuvattu luoteesta.	pysytpaal.	1.7.1987	TP
1176.	mv120	2.kiveys, viemärin kouru, ruudut CD9. Kuvattu luoteesta.	2.kiveys	1.7.1987	TP
1177.	mv120	Autotallin kaakkoisseinän hirsiperustusta. Kuvattu luoteesta.	autot.alue hirsipeti	1.7.1987	TP
1178.	mv120	2.kiveys ja hirsiperustuksia. Kuvattu ylhäältä luoteesta.	2.kiveys	2.7.1987	TP
1179.	mv120	2.kiveys ja porrastornin hirsiperustuksia. Kuvattu ylhäältä pohj.luoteesta.	" (+hirsipetiä	2.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1180.	mv120	2.kiveys, kuorin hirsiperustuksia, sekä koillisreunaa halkova varaston hirsipeti.Kuvattu ylhäältä luoteesta.	2.kiveys hirsiper.	2.7.1987	TP
1181.	mv120	Porrastornin hirsiperustuksia, sekä autotallin piha-alue. Kuvattu ylhäältä pohj.luoteesta.	porrast.:n hirsipeti autot.alue	2.7.1987	TP
1182.	mv120	Sama kuin nro 1181.	"	2.7.1987	TP
1183.	mv120	Sama kuin nro 1180.	2.kiveys hirsiper.	2.7.1987	TP
1184.	mv120	Sama kuin nro 1180.	"	2.7.1987	TP
1185.	mv120	Sama kuin nro 1180.	"	2.7.1987	TP
1186.	mv120	Kuorin koillisreunan halkova varaston kaakkoisseinän hirsipeti. Kuvattu ylhäältä länsiluoteesta.	varaston hirsipeti	2.7.1987	TP
1187.	mv120	Kuorin hirsiperustusta, ruutu -A7. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsiper. -A7	2.7.1987	TP
1188.	mv120	Sama kuin nro 1187.	"	2.7.1987	TP
1189.	mv120	Yleiskuva kuorin hirsiperustuksesta ruudun -A7 kohdalta. Kuvattu kaakosta.	" yleiskuva	2.7.1987	TP
1190.	mv120	Kuoren hirsiperustusten katkos, ruutu -A8.Kuvattu pohjoisesta.	kuoren hirsipeti -A8	3.7.1987	TP
1191.	mv120	Kuorin hirsipeti, kolmionmuotoinen salvos, ruutu -A8. Kuvattu luoteesta.	" -A8	3.7.1987	TP
1192.	mv120	Kuorin hirsipedin "kääntö", ruutujen -A5-6 rajalla.Kuvattu kaakosta.	" -A5-6	3.7.1987	TP
1193.	mv120	Kuoren hirsipeti, viemärin linja. Ruudut -A5-4.Kuvattu kaakosta.	" -A5-4	3.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV.
1194.	mv120	Kuorin hirsipeti, ruudut A-B4. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti A-B4	3.7.1987	TP
1195.	mv120	Kuorin koillisreunan hirsiperustuksia, ruudut A-C3. Kuvattu kaakosta.	" A-C3	3.7.1987	TP
1196.	mv120	Kuorin hirsiperustuksia, ruudut AA34. Kuvattu eteläluoteesta.	" AA34	3.7.1987	TP
1197.	mv120	Kuorin hirsiperustuksia, ruudut AA34. Kuvattu eteläluoteesta.	" AA34	3.7.1987	TP
1198.	mv120	Kuorin kaakkoisosan hirsiperustuksia. Kuvattu pohjoisesta.	"	3.7.1987	TP
1199.	mv120	Kuorin kaakkoisosan sisäreunan hirsiperustuksia. Kuvattu pohjoisesta.	"	3.7.1987	TP
1200.	mv120	Varaston perustushirsien halkoman kuorin koillisosan hirsiperustuksia. Kuvattu lounaasta.	"	3.7.1987	TP
1201.	mv120	Kuorin koillisosan hirsiperustusten profiili. Kuvattu eteläkaakosta.	"	3.7.1987	TP
1202.	mv120	Kuorin hirsiperustuksia; ruutu $\gamma=8$. Kuvattu kaakosta.	yks. kohta kuorin hirsipeti $\gamma=8$	3.7.1987	TP
1203.	mv120	Sama kuin nro 1202, ruutu $\gamma=7$.	" $\gamma=7$	3.7.1987	TP
1204.	mv120	Sama kuin nro 1202, ruutu $\gamma=7-6$ raja.	" $\gamma=6-7$	3.7.1987	TP
1205.	mv120	Sama kuin nro 1202, ruutu $\gamma=6$.	" $\gamma=6$	3.7.1987	TP
1206.	mv120	Sama kuin nro 1202, ruutu $\gamma=5$, viemä- rin linja.	" $\gamma=5$ viemä- rin linja	3.7.1987	TP
1207.	mv120	Sama kuin nro 1202, ruutu $\gamma=4$.	" $\gamma=4$	3.7.1987	TP
1208.	mv120	Sama kuin nro 1202, ruutu $\gamma=3$.	" $\gamma=3$	3.7.1987	TP
1209.	mv120	Varaston kaakkoisseinän perustushirsien, ruudut C2-4. Kuvattu koillisesta.	varaston hirsipeti C2-4	3.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVU
1210.	mv120	Kuorin koillisosan hirsiperustuksia. Kuvattu idästä.	kuorin hirsipeti	3.7.1987	TP
1211.	mv120	Varaston kaakkoisseinän perustushirsiä. Kuvattu koillisesta.	varaston hirsipeti	3.7.1987	TP
1212.	mv120	Hirsiperustuksia. Kuvattu koillisesta.	yleiskuva hirsiper.	3.7.1987	TP
1213.	mv120	Kuorin kaakkoisosan hirsiperustuksia. Kuvattu pohj.koillisesta.	kuorin hirsipeti	3.7.1987	TP
1214.	mv120	Porrastornin hirsiperustusta. Kuvattu etelästä.	hirsiper.	3.7.1987	TP
1215.	mv120	Varaston lounaisseinän hirsiperustaa, kuorin pystypaalutusta. Kuvattu kaakosta.	pystypaal. hirsipeti	3.7.1987	TP
1216.	mv120	Kuorin hirsiperustuksia. Kuvattu etelästä.	kuorin hirsiper.	3.7.1987	TP
1217.	mv120	Yleiskuva hirsiperustuksista. Kuvattu lounaasta.	hirsiper.	3.7.1987	TP
1218.	mv120	Porrastornin hirsiperustuksia. Varaston kaakkoisseinän perustushirsiä, ruutu $\gamma=10-9$.Kuvattu kaakosta.	porrast.:n hirsipeti	3.7.1987	TP
1219.	mv120	Varaston kaakkoisseinän perustushirsiä, ruutu $\gamma=9-6$.Kuvattu kaakosta.	hirsiper.	3.7.1987	TP
1220.	mv120	Varaston kaakkoisseinän perustushirsiä, ruudut $\gamma=6-5$.Kuvattu kaakosta.	"	3.7.1987	TP
1221.	mv120	Yleiskuva hirsiperustuksista. Kuvattu koillisesta.	hirsiper.	3.7.1987	TP
1222.	mv120	Varaston kaakkoisseinän perustushirsien halkoma kuorin koillisreuna; hirsiperustusten profiili. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti profiili	3.7.1987	TP
1223.	mv120	Sama kuin nro 1222, kuvattu luoteesta.	"	3.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV/
1224.	mv120	Kuorin hirsiperustuksia. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsiper.	3.7.1987	TP
1225.	mv120	Kuorin koillisosan sisäreunan hirsiperustusten kaivamista. Kuvattu kaakosta.	työkuva	3.7.1987	TP
1226.	mv120	Panoraamakuvat nro 1226-1228: Kuorin kaakkoisosan hirsipedin profiilia, ruudut $\gamma=5-6$. Kuvattu luoteesta.	kuorin hirsipeti, profiili $\gamma=5-6$	3.7.1987	TP
1227.	mv120	Sama kuin nro 1226, ruudut $\gamma=7-8$.	" $\gamma=6-7$	3.7.1987	TP
1228.	mv120	Sama kuin nro 1226, ruudut $\gamma=7-8$.	" $\gamma=7-8$	3.7.1987	TP
1229.	mv120	Kuorin hirsipeti; ruudut -AA3, 2.hir- sikerta; säde- ja pitkittäishirret. Kuvattu kaakosta.	kuorin hirsipeti 2.hirsikerta	3.7.1987	TP
1230.	mv120	Sama kuin nro 1229.	"	3.7.1987	TP
1231.	mv120	Sama kuin nro 1229, lähikuva hirsien salvos.Kuvattu kaakosta.	"	3.7.1987	TP
1232.	mv120	Sama kuin nro 1231.	"	3.7.1987	TP
1233.	mv120	Sama kuin nro 1231.Kuvattu lounaasta.	"	3.7.1987	TP
1234.	mv120	Sama kuin nro 1229.Kuvattu kaakosta.	"	4.7.1987	TP
1235.	mv120	Sama kuin nro 1231.Kuvattu lounaasta.	"	4.7.1987	TP
1236.	mv120	Sama kuin nro 1231.Kuvattu kaakosta.	"	4.7.1987	TP
1237.	mv120	Kuorin kaakkoisosan sisäreunan pystytaalujen profiili, ruutu A6. Kuvattu luoteesta.	pystytaal. profiili A6	4.7.1987	TP
1238.	mv120	Sama kuin nro 1229.	ks nro 1229	4.7.1987	TP
1239.	mv120	Sama kuin nro 1237.	ks nro 1237	4.7.1987	TP
1240.	mv120	2.kiveys, viemäriarkkuun laskeva kouru, ruutu $\gamma=9$.Kuvattu kaakosta.	2.kiveys $\gamma=9$	4.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1241.	mv120	2.kiveys, ruudut DC6.Kirkon koillispuolen pilasteri.Kuvattu kaakosta.	2.kiveys pilasteri DC6	4.7.1987	TP
1242.	mv120	2,kiveys, ruudut DC6-5, kirkon koillispuolen pilasteri.Kuvattu kaakosta.	" DC6-5	4.7.1987	TP
1243.	mv120	2.kiveys, ruudut D7-6, portaiden pohja. Kuvattu luonaasta.	" D7-6	4.7.1987	TP
1244.	mv120	Panoraamakuvat nro 1244-1246: 2.kiveys, ruudut CD9-8, taustalla kirkon itäpääty.Kuvattu kaakosta.	2.kiveys CD9-8	4.7.1987	TP
1245.	mv120	Sama kuin nro 1244, ruudut CD8-7.	" CD8-7	4.7.1987	TP
1246.	mv120	Sama kuin nro 1244, ruudut CD7-6.	" CD7-6	4.7.1987	TP
1247.	mv120	2,kiveys, viemärin kouru kiveyksen kaakkoislaidalla.Kuvattu lännestä.	2.kiveys viemärin kouru	4.7.1987	TP
1248.	mv120	Yleiskuva, 2.kiveys. Kuvattu etelästä.	2.kiveys	4.7.1987	TP
1249.	mv120	Yleiskuva, 2.kiveys. Kuvattu kaakosta.	"	4.7.1987	TP
1250.	mv120	Taso 4, ruudut CD5. Kuvattu luoteesta.	CD5IV	6.7.1987	TP
1251.	mv120	Taso 4, ruudut CD6. Kuvattu luoteesta.	CD6IV	6.7.1987	TP
1252.	mv120	Taso 4, ruudut CD6-7, portaiden pohja. Kuvattu luoteesta.	CD6-7IV	6.7.1987	TP
1253.	mv120	Sama kuin nro 1252.	"	6.7.1987	TP
1254.	mv120	Taso 4, ruudut D6-9. Kuvattu koillisesta.	D6-9IV	6.7.1987	TP
1255.	mv120	Taso 4, ruudut CD6-9. Kuvattu pohjoisesta.	CD6-9IV	6.7.1987	TP

INGMAN 1987

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1256.	mv120	Taso 4, ruudut C8, koekuoppa. Kuvattu luoteesta.	C8IV	6.7.1987	TP
1257.	mv120	Taso 4, ruudut D9-8, kirkon itäpäädyn pilasterin pohjaa.Kuvattu lännestä.	D9-8IV pilasteri	6.7.1987	TP
1258.	mv120	Yleiskuva, taso 4, ruudut CD8-5. Kuvattu lännestä.	yleiskuva CD8-5IV	6.7.1987	TP
1259.	mv120	Taso 4, ruudut D9-8, kirkon itäpäädyn pilasteri.Kuvattu etelästä.	D9-8IV pilasteri	6.7.1987	TP
1260.	mv120	Taso 4, ruudut D7-5. Kuvattu lounaasta.	D7-5IV	6.7.1987	TP
1261.	mv120	Yleiskuva, taso 4, ruudut CD5-9. Kuvattu koillisesta.	CD5-9IV	6.7.1987	TP
1262.	mv120	Viemäriarkku kirkon itäpäädyn vieressä.Taso 5.Kuvattu koillisesta.	arkku	7.7.1987	TP
1263.	mv120	Sama kuin nro 1262.Kuvattu idästä.	arkku	7.7.1987	TP
1264.	mv120	Sama kuin nro 1262.Kuvattu kaakosta.	arkku	7.7.1987	TP
1265.	mv120	Sama kuin nro 1262.Kuvattu etelästä.	arkku	7.7.1987	TP
1266.	mv120	Sama kuin nro 1262.Kuorin lounaisosan sisäreunan pystypaaluja. Kuvattu kaakosta.	arkku pystypaal.	7.7.1987	TP
1267.	mv120	Sama kuin nro 1266.	"	7.7.1987	TP
1268.	mv120	Taso 5, ruudut CD6-9. Kuvattu koillisesta.	CD6-9V	7.7.1987	TP
1269.	mv120	Taso 5, ruudut D6-7, portaiden pohjan alla ollut hirsi. Kuvattu koillisesta.	D6-7V	7.7.1987	TP
1270.	mv120	Taso 5, DE6-9.	DE6-9V	7.7.1987	TP
1271.	mv120	Viemäriarkku, taso 5, sekä kuorin lounaisreunan pystypaaluja.Kuvattu luoteesta.	arkku	7.7.1987	TP

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUV:
1272.	mv	Sama kuin nro 1271.	"	7.7.1987	TP
1273.	mv	Viemäriarkku, taso 5. Kuvattu lännestä.	arkku	7.7.1987	TP
1274.	mv	Puunäyte nro 29; halkaistun hirren pala.Varaston kaakkoisseinän hirsipeti.	puunäyte nro 29	11.8.1987	TP
1275.	mv	Sama kuin nro 1274.	"	11.8.1987	TP
1276.	mv	Puunäyte nro 33; pystypaalun teroitettu alapää.	puunäyte nro 33	11.8.1987	TP
1277.	mv	Puunäyte nro 13; halkaistun hirrenpää, varaston hirsipeti.	puunäyte nro 13	11.8.1987	TP
1278.	mv	Puunäyte nro 20, hirsisalvos. Varaston hirsipeti.	puunäyte nro 20	11.8.1987	TP
1279.	mv	Puunäyte nro 6, halkaistun hirren pala, keskellä salvos. Varaston hirsipeti.	puunäyte nro 6	11.8.1987	TP
1280.	mv	Varaston sisätila.Keskellä kirkon itäpääty ja itäinen nurkkapilari sekä kuorin koillisreunan alin kivikerta. Kuvattu idästä.	yleiskuva itäpääty +kuoria	28.5.1987	Welin
1281.	mv	Varaston sisätila.Seinän vieressä kirkon itäpäädyn muuria.oikealla kellarin lattiakiveystä(=1.kiveys) ja sen koillispuolen tiiliseinä portaineen. Näiden takana kuorin koillisosan kiveystä. kiveystä. Kuvattu etelästä.	itäpääty 1.kiveys	28.5.1987	Welin
1282.	mv	Varaston sisätila.Oikealla kirkon itäpääty.Keskellä kellarin lattia- kiveys(=1.kiveys), joka rajoittuu kuvan etealalla olevaan tiiliseinään. Portaat vasemmassa alakulmassa. Kuvattu koillisesta.	itäpääty 1.kiveys	28.5.1987	Welin
1283.	mv	Varaston sisätila.Viistosti etealalla kirkon itäpääty, sekä kellarin lattia- kiveys(=1.kiveys), joka rajoittuu koillispuolen tiiliseinään.Vasemmalla yläkulmassa kuorin koillisreunan kiveystä, jonka halkaisee kivetön viemäriin linja.Kuvattu lännestä.	itäpääty 1.kiveys kuoria	28.5.1987	Welin

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
1284.	mv	Yleiskuva kiviperustuksista. Seinän vieressä kirkon itäpääty. Etualalla kirkon kaartuvan koillisreunan, sekä kaakkoisreunan alinta kivikertaa. Kuvattu idästä.	itäpääty, kuoria	27.6.1987	Welin
1285.	mv	Yleiskuva kiviperustuksista. Seinän vieressä kirkon itäpääty, ja sen madellettu etelänurkka (kuvassa vasemmalla). Itäpäädyn vieressä osa kellarin lattiakiveystä siihen liittyvine seinineen ja portaineen. Itäpäädyistä alkaen kaartuva kuorin kiveys (kuvassa oikealla). Tämän katkaisee varaston porrastornin kiviperustukset. Porrastornin ja kellarin lattiakiveyksen välissä varaston kaakkoisseinän hirsiperusta. Kuvattu etelästä.	itäpääty, kuorin ja varaston kiviper.	27.6.1987	Welin
1286.	mv	Kirkon itäpäädyn kaakkoisprofiilia sekä osa kellarin lattiakiveystä. Kuvassa vasemmalla ja alhaalla osa varaston lounaisseinän kiviperustusta, sekä kaakkoisseinän vaakahirtistä perustusta. Kuvassa vasemmalla myös kuorin lounaisreunan pystypaalutusta, osin uudemman hirsiperustuksen alla. Ruudut E-B10-6. Kuvattu eteläkaakosta.	itäpääty	27.6.1987	Welin
1287.	mv	Oikealla kirkon itäpilari- ja itäpääty. Kuvassa keskellä itäpilarin nurkasta alkava kuorin koillisosan alin kivikerta sekä sitä tukevat pystypaaluryhmät. (Etualalla koekuopitusta tasossa 4.). Kuvattu pohjoisesta.	itäpääty itäpilari	27.6.1987	Welin
1288.	mv	Kuorin koillisosan alinta kivikertaa, sekä koillisreunan pystypaalutusta. Kuorin halki kulkee varaston kaakkoisseinän kiviperustusta, mm. etealalla oleva laakea kivi porausjälkineen. Taustalla kirkon itäpääty. (Kuvassa oikealla koekaivettua 4. tasoa.) Kuvattu idästä.	kuorin koillisosa	27.6.1987	Welin
1289.	mv	Yleiskuva alueen kiviperustuksista. Kuvan alareunassa kirkon itäpääty. Tästä alkaen, kuvassa vasemmalla, kuorin koillisosan kiviperustusta, jonka halkaisee kivetön viemärin linja. Kuorin kaakkoisosan kiveys on epäyhtenäisempi, (kuvan yläreunassa) ja rajoittuu oikealla ylhäällä olevaan varaston porrastornin kivi- ja hirsiperustuksiin. Kuorin halki, kuvassa keskellä, kulkee	yleiskuva kiviperustuk-	27.6.1987	Welin

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
		<p>suurempien kivien muodostama varaston kaakkoisseinän perustukset. Kuvassa alueen alaosassa oikealla madallettu kirkon etelänurkka, sekä tästä ylöspäin autotallin kaakkoisseinän ja savupiipun pohja. Kuvattu ylhäältä luoteesta.</p>			
1290.	mv	<p>Yleiskuva hirsiperustuksista. Etualalla kirkon itäpääty nurkkapilareineen ja pilastereineen. (Toisen pilasterin sijaintipaikka on kivetön laastialue kiveyksessä, heti arkun vasemmalla puolella.) Kuvassa vasemmalla ja keskellä kuorin hirsiperustuksia, oikealla uudemmat varaston porrastornin hirsiperustukset. Näiden alta näkyy kuorin pysytpaalutusta. Kuorin halkaisee varaston kaakkoisseinän perushirret. Keskellä 1600-luvun kellarin lattia-kiveystä (2.kiveys). Kuvassa oikealla, vanhan Brahenkadun kulkuväylällä, on autotallin kaakkoisseinän perustuksen vaakahirret. Kuvattu ylhäältä luoteesta.</p>	yleiskuva hirsiper. 2.kiveys	2.7.1987	Welin
1291.	mv	<p>Kuorin hirsiperustusta, jonka halkaisee varaston kaakkoisseinän hirsipeti. Kuorin kaakkoisosan halki kulkee puuton viemärin linja, kuvassa viistosti oikealta ylhäältä alaspäin. Kuvan alanurkassa osa 1600-luvun kiveystä (=2.kiveys). Kuvattu lännestä.</p>	yleiskuva hirsiper.	2.7.1987	Welin
1292.	mv	<p>Yleiskuva hirsiperustuksista. Kuvassa oikealla kirkon itäpääty, sekä 1600-luvun kellarin lattia. Kuvassa keskellä uudemmat, varaston kaakkoisseinän perushirret, jotka halkaisevat kuorin hirsiperustuksen. Kuorin kaakkoisosan läpi kulkee puuton viemärin linja, kuvassa keskellä vasemmalta oikealle. Taustalla vasemmalla uudemmat porrastornin ja autotallin perustukset. Kuvattu koillisesta.</p>	yleiskuva itäpääty hirsiper. 2.kiveys	2.7.1987	Welin
1293.	mv	<p>Kuvan alareunassa kirkon itäpäätyä ja tästä ylöspäin 1600-luvun kellarin lattiakiveystä. Kiveyksessä oikealla viemäriarkku ja tähän johtavat kourumaiset syvennykset kiveyksen reunoilla. Oikealla ylänurkasta aina alas ja vasemmalle varaston porrastornin ja ja seinän hirsiperustuksia. Kuvassa oikealla myös kuorin lounaisreunan pystypaaluja, osin uudemman hirsipedin alla. Kuvattu ylhäältä luoteesta.</p>	2.kiveys, uudempi hirsiper. pystypaal.	2.7.1987	Welin

NO:	FILMI	KOHDE/KUVAUSILMANSUUNTA	PAIKKA	AIKA	KUVA
1294.	mv	Kuvassa keskellä kuorin lounaisreunan pystypaaluja osin uudemman porrastornin hirsipedin alla. Vasemmalla kellarin lattiakiveystä viemärikouruineen. Kuvattu luoteesta.	pystypaal. porrast.:n hirsipeti	2.7.1987	Welin
1295.	mv	Kuorin kaakkoisosan hirsiperustuksia. Kuvassa sisäreunan pystypaaluryhmiä ja asennushirsiä. Ruudut A5-7. Kuvattu pohjoisesta.	yks.kohta kuorin hirsipeti	2.7.1987	Welin
1296.	mv	1600-luvun kellarin lattiakiveys eli 2.kiveys, joka rajoittuu oikealla kirkon itäpäätyyn ja vasemmalla varaston kaakkoisseinän perustuksen hirsiiin. Lattiakiveyksessä reunoilla viemärikourun syvennykset. Oikealla etualalla kirkon pilasteri; toinen pilasteri taustalla olevan viemäriarkun vieressä. Etualalla kuorin koillisosan sisäreunan paalutusta. Kuvattu pohjoisesta.	2.kiveys pystypaal.	6.7.1987	Welin
1297.	mv	1600-luvun kellarin lattiakiveys, joka rajoittuu kuvassa vasemmalla kirkon itäpäätyyn ja oikealla varaston kaakkoisseinän hirsipetiin. Etualalla vasemmalla viemäriarkku, johon johtaa lattiassa olevat kourut. Kuvattu lännestä.	2.kiveys arkku	6.7.1987	Welin
1298	mv	Kuten no. 1292.	yleiskuva itäpääty hirsiper. 2.kiveys	2.7.1987	Welin